Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor
Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret
Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links
Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

Familien Rosenkrantz's Historie.

II.

Erik Ottesen Rosenkrantz's Efterkommere c. 1500—1550

af

A. Heise,
Dr. phil., Adjunkt ved Viborg Kathedralskole.

Kjøbenhavn.
I Kommission hos C. A. Reitzel.
1882.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Diplomatarium

til

Familien Rosenkrantz's Historie.

II.

1500—1572.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Korrekturlæsningen paa Diplomerne er besørget af Cand. phil. A. Larsen.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

I.

Hr. Henrik Krummedige, Høvidsmand paa Bahuus, tilskjøder Klavs Ludvigsen (Rosenkrantz) i Togarp 1 Gaard i Aaby (Øster Aaby, Skaarup S., Sunds H.), som Hr. Ludvig Nielsen (Rosenkrantz) havde i Pant og som Klavs Ludvigsen selv skal indløse.

d. 1500, 23 October.

Orig. paa Perg. i det Kgl. Ghmark. (Sunds H. Nr. 64) har havt 5 hængende Segl, Nr. 1 er beskadiget, Nr. 2 (Niels Hack) sædvanligt Hack Vaaben, Nr. 3 Hr. Oluf Jepsen (Sparre) er borte, Nr. 4 (Gregers Jepsen i Torup) velbevaret Ulfstand Vaaben, Nr. 5 (Henrik Aagesen i Hageløse) Sparre Vaaben med 3 Sparrer og paa Hjelmen en Vinge.

Jach Henrich Kromedighe, riddere och høwitzmandh paa Baahwss, giør vitterlicth met thette mith opne breff, at jech met myn frii vilyæ och berodh hw haffuer solth, skøth och affhent och met thette mith opne breff selyær, skødher och aflhender fraa megh og myne arffuinge och till velburdigh mand *Clawes Lodwigssen* i Togorp och hans arffuinghe til ewindelige eyæ eyæskullendes en myn gord liggendes i Fyen i Swndz herwit i Oby, som nw paa boer Jes Lauritssen, hwilken gord nw i panth haffuer velburdigh mandh her *Lodwigh Nielssen* och for^ne^ *Claws Lodwigssen* selff ind skal løsse effther thet breffs lydelse som for^ne^ gord staar i pant fore. Naar saa skeeth er, at *Clawes Lodwigssen* haffwer for^ne^ gord indløsd, tha beplicther jach megh och myne arffuinge at frii och hemble och tilstaa for eth friith kiøff for hwer mandz tiltall eller gensigelse i nogræ modhe met all then for^ne^ gordz rætthe tilligelse, som nw tilligger och aff arelde tilliggit haffwer, som er skow och march, ager och engh, fang och fiskewandh, woth och tiwrth, inthet vndentagit met hwad naffn thet helst neffnis kan. Skedhe thet saa, thet gud forbiwde, at for^ne^ gord bleffwe for^ne^ *Clawes Lodwigssen* affwonden eller

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

nogit aff gordzens ræthe tilliggelse met landzlog eller kirckeræth eller nogræ ny fwnd, som nw er eller finnes kan, tha beplicther jach megh och myne arffuinghe at vederlægge for^ne^ *Clawes Lodwigssen* eller hans sanne arffuinge en saa god en gord igen och saa god aff renthe och i alle modhe saa vel beleyligh innen sex vger dagh ther nest effther kommendes, och holde hanum och hans arffuinge thet altingest vden skadhe. Till vitnisbyrd henger jach mith indselglæ næden for thette mith opne breff met flere godhe mendz indselgle, som jach ther tilbedhet haffwer, som er Niels Hach paa Hickeberghe, her Oluff Jeipssen paa Skwrop, Greghers Jeipssen paa Tordherop, och Henrich Ogessen i Hageløsse. Datum Hageløsse anno domini millesimo quinquagesimo *) ipso die sti. Seuerini Confessoris.

II.

Kong Hans tilstaaer at have modtaget af Hr. Niels Eriksen (Rosenkrantz), DRR, Embedsmand paa Koldinghuus, 200 rhinske Gylden, som han lovede Kongen i Flensborg, da denne forlente ham med Middelsom og Sønderlyng Herreder.

d. Kjøbenhavns Slot 1500, 31 October.

Orig. paa Perg. i det Kgl. Ghmark. (Middelsom H. Nr. 9) med Kongens velbevarede hængende Segl er gjennemskaaret. — Selve Pantebrevet af 1 Juli 1500 findes sammesteds (Nr. 8); det er trykt i Danske Magasin 4 R. IV, 204 efter en Lensbog fra Kristian III's Tid i Geh. Ark.

Wii Hanss met gudz nade Danmarckis, Suerigis, Norgis (osv.) gøre vitherligt, at oss elskelige her *Nielss Ericssen* ridder, wor mann, raad oc embitzmann paa Koldynghuss, haffuer nw till gode rede fornøget oss selffue the tw hundrede rinske gyldenn, som han oss tillsagde paa Flenszborgh, ther wij hannom forlente Medelsom herrit oc Syndre Lywnge herrit, thij lade wij hannom oc hanss arffwinge qwite, frij, leduge oc løse fore alt ythermere tilltall eller kraff aff oss oc alle andre om for^ne^ ij^c^ rinske gyldenn. Giffuet paa wort slott Køpnehaffnn alle hilgens affthenn, aar effther gudz burd xv^c^ vnder wort signet.

*) Maa være Fejlskrift for quingentesimo.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

III.

Kong Hans udsteder Vidnesbyrd for Hr. Eskild Gøye, Ridder og Marsk, om et Pergamentsbrev af 1445 angaaende Torsø Gaard og mere Gods i Skaane, Bleking og Lister.

d. Kjøbenhavn 1500, 15 Novbr.

Original paa Pergament med det Kgl. Segl. Geh. Ark., Sverig, Linnitz Herred Nr. 6.

Wij Hans met gutz nadhe Danmarchs, Swerigis, Norgis koningh (osv.) gøre vittherlicth, ath for oss wor skicket oss eskild(!) her Eskilld Gøye riddere, wor maarsk, met eth permens breff, heelt oc wel forwaret, scriffth oc indzegle, lydendes oordh fraa oordh, som effther staar: Alle men, som thette breff see eller høre, helsser jagh Metthe Jenssdotther aff Fwlsangh, her Lyddher Kabelss riddere effterleffuere, ewindelige met gwdh, oc kwndgør jeg met thette myt opne breff, ath jeg effther myn eghen frij vilighe oc effther myne vennerss raadh oc tilladhit oc fwldbiird selgher, skødher, aldeles opladher till ewindeligh eyghedom thisse effthersciffne welbirdige men, her Jens Dwæ aff Kraageholm, her Fallerth Wagnknap riddere oc Knwd Trwidssen aff Ørtofftte, aff wapn, oc therre arffwinghe all then arff, rettigheedh oc eyghedom, som meg er tillfallen i Skaane, i Bleginge oc i Lyster effther myn kære fadher oc myn brodher Laures Dwe, hwes siell gud nadhe, som er i Torsøø Torsøø gardh oc Brende mølle met alle theris tilleggelsse, Søerop, Gølleboth, i Wittwndeløff, i Heretzstæde herrith liggende, i Karleby, i Nyndekelde, i Swyneborg, i Meedelby, i Baareby, i Brøserop, i Alboherreth i Sewitsløff, i Kalssøø, i Rørom, møller eller mølle gotz, køpstæde gotz oc allt andher jordegotz, ehwaar thet helst ligge eller findes kwnne, øødhe eller bigdh, inthet wndhen taghit, i Skaane, i Bleginde oc i Lyster, hwath naffn the helst næffnes met, alle therris retthe tilleggelsse, agher, engh, skow, fiskewatn, fæægangh, wooth oc tiwrth, inthit wndhentaghet, oc ther till opladher jag oc affhendher alle thesse for^de^ gotz, aarff oc rettigheedh fraa meg oc myne arffwinghe till them oc therre arffwinghe till ewindelige eyghedom. Oc all then kraffue, gielld oc rettigheedh, jeg haffuer i Skaane, i Bleginge oc i Lyster, till her Pedher Nielssen aff Brooholm, riddere, paa hans høstrwes vegne, ffrwe Johanne, ther myn brodher Laures Dwe till foren haffde, tha affhendher jeg oc thet fraa meg oc myne arfwinge till for^de^ Jens Dwe, her Fallert riddere oc Knwd Trwidssen aff wapn oc therris

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

arffwinge till ewindelige eyghe. Till ydhermere bewisningh oc forwaringh tha er myt jndzegle met vilghe oc vitskaff met hedherligh fadherss met gwd oc velbirdige mendz jndzegle, her biscop Geritz aff Børlom, her Erich Nielsson aff Thym, her Henrich Knwdssen aff Reffstrop, her Niels Perssen aff Agord, her Niels Erichssen aff lange Thym, her Andhers Erichssen aff Meelstrop, her Erich Erichssen, her Andhers Nielssen aff Kockedall, riddere, oc Mickell Dalwess af Thoerop aff wappn, hengende thill vitnesbirdh oc stadfestelsse for thette breff. Giffuith oc screffuit i Køppenhaffn aar effther gutz birdh twsende ffyrehwndret firitiwe paa thet femptte, torsdag nest effther sancti Mauricii dag. Datum Haffnis dominica proxima post festum beati Briccij episcopi anno domini md nostro ad causas sub sigillo, teste Georgio Marswin, justiciario nostro dilecto.

IV.

Hr. Niels Eriksen (Rosenkrantz) af Vallø, Ridder, vedgaaer at skylde Hr. Povl Laxmand af Asbo 1500 rhinske Gylden.

d. Kjøbenhavn 1500, 22 November.

Original paa Pergament i Geh. Ark., Voss Saml., Danmark, Fasc. 21 b, Gjældsbreve Nr. 50, med 5 hængende Segl: 1) Rosenkrantz-Vaaben, 2) Hr. Oluf Stigsens, firdelt Skjold, 3) Krabbe-Vaaben med Tværbjælke, 4) Borgmester Anders Nielsens, mangler; 5) Hans Bogbinder, Bomærke.

Iek *Nielss Erikssen* aff Wallø riddher, gør witherlicth meth thette mith obne breff och kenness mik aff reth witherligh geldh geldskylldigh ath wære welbyrdigh mandh och strengh riddher her Pouell Laxman aff Asbo eller hanss arffuinghe femthen hwndrith rinske gyllern, huilken forskr^no^ swm guldh jek beplicther megh eller mynæ arffuinghe, om mik wordher forstacketh, ath betalle och fornøffue paa for^ne^ her Laxmantz wegne Klauss Poueskiss arffuingh tywendag Julle nu nesth komendis offuer eth aar paa omslaffueth wdj Kill, och paa samme tiidh ath betalle och fornøffue forskr^ne^ Klauss Poueskiss arffuingh renthen meth hoffuetstollen affh forskr^ne^ xv^c^ gyllern, som ære fem gyllern paa hwerth hwndrith, och skall iek eller myne arffuinghe fli forskr^ne^ her Laxmandh eller hanss arffuinghe sith hoffuit breff igen, som for^ne^ Klauss Paawesk haffuer aff

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

hannum paa thet guldh, han wor hannum skyldigh, eller och nøffactigh quitanciam paa for^ne guldh, saa ath thet skall ware forskr^ne her Laxman och hanss arffuinghe thet aldelis wdhen all skade. Jtem ware thet saa sage, thet gwdh forbywde, ath jek icke saa giorde, som forskreffuit standher, tha beplicther jek mek och mynnæ arffuinghe for^ne her Laxman och hanss arffuinghe thet alltingesth skadeløsth ath holle i alle made, i huilke made han eller hanss arffuinge worde ther wdoffuer skade tagendes. Till witness-byrdh her om ladher jek mith insegll meth flere godhe mentz, som ære her Nielss Stigssen, wor nadigiste herris cantzelær, her Oluff Stigssen riddher, Tygge Krabe, Andherss Nielssen, borgmesther i Køppenhaffn, och Hanss bogbindher, radman ibidem, nædhen for thette mith obne breff. Datum Haffnis dominica proxima post festum presentacionis virginis gloriose, anno domini millesimo quingentesimo.

V.

Hr. Johan Fikkesen til Broholm tilstaaer at have modtaget af Hr. Niels Eriksen (Rosenkrantz) et Pantebrev paa en Gaard i Vrinders i Rolse Sogn i Mols Herred, som Hr. Erik Ottesen (Rosenkrantz) havde i Pant af ham og nu havde givet ham igjen uden Betaling af Pantepengene, hvorhos han „tilgiver" ham hvad han af Gaarden har oppebaaret meer end den stod i Pant for.

d. 1501, 26 September.

Orig. paa Papir i det Kgl. Ghmark. (Mols H. Nr. 14) er forsynet med Johan Fikkesens velbevarede hængende Segl, i Skjoldet et halvt Hjortegevier og 2 Strømme og paa Hjelmen et halvt Hjortegevier og et Vesselhorn.

Ieg Iohan Fickessen till Broholm ridder kiendes oc giør vitterligt met thette mit obne breff, at ieg haffwer anammeth aff velbørdighe man her *Niels Ericsen* eet panthebreff ludendes pa een gard ligendes i Wrynnesby i Molsherret, som her *Eric Ottessen* i panth haffde aff megh, oc han meg nw for^ne gard vnth oc ighen giffuit haffuer qwit oc frii oc engen penningh anammeth aff meg, for huilke som thet i pantt stodh. Oc hwess som han haffwer nøtt oc wppbareth aff for^ne gard mere end som han haffde them i pantt fore, thet fordrager oc tilgiffwer ieg for gwtz

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

skyld, oc tacker ieg hannom gierne. Till vitnesbyrd haffwer ieg trøgt mit indsegell nedhen fore thette mit obne breff. Datum dominica proxima ante festum sancti Michaelis archangeli anno domini md primo.

VI.

Brev fra Fru Kirstine Eriksdatter (Rosenkrantz), Hr. Jørgen Mikkelsen Ruds, til hendes Datter Fru Anne Rud, Hr. Henrik Krummediges.

d. Kjøbenhavn 1502, 5 August.

Efter en Afskrift i Klevenfeldts Sigilsamling, Geh. Ark.

Morligh hielssen meth gudh, bedher, kiere dather, at tw legher vindh oppa, at tw komer til meg, forty jeg slongloiss(!) storlig effther teg, oc haffuer jeg verit i stor sorig for theg, for then store bedreuels, tw haffuer liedh, oc fare, thy bedher jeg theg, kiere dather, at tw leger vend oppa, at tw kand vere skild vedh thet oc kome hiem. Item vidh, kiere dather, at ieg haffuer foruareth tyne kiesther meth tyne kledher, oc var ther tw kiesther kledher, var vodhe vti, oc ere thy foruareth i her deghens gordh, oc er thi tøre, saa at thenum skadher inthet. Item bedher jeg teg kiere dather, at tw screuet meg til, hure thet ganger her Henrig, oc er jeg møghet redh for hannum, forty at han haffuer lidhet folk meg seg, oc haffuer sporth, at Skother er hedhen rømedh, oc sey her Henrig manghe godnather, gud giffuet at spør gotth til theg. Ther meth theg gud befalendes. Screuet i Kobmenhaffn ffredag nest effther s^te^ Peders dag anno domini md 2°.

Frw Kristine.

Udskrift: Hedherlig oc velburdig quinne Anne Ruudsdather syn kiere dather kierligh komendes thette breff.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

VII.

Hr. Tyge Krabbe, Høvedsmand paa Kjøbenhavns Slot, udsteder paa Kongens Vegne Kvittering til Fru Anne Holgers paa Fredsgaard (Holger Eriksen Rosenkrantzes Efterleverske) for 500 ℔.

d. Kbhvn. 1503, 26 Septbr.

Kgl. Bibl. Orig. p. Papir. D. Danske Adels Hist. Fasc. 35, Pars 2, Nr. 64, med Levning af Segl.

Jegh Tyghe Krabbe, riddher, høffuitzman paa Kiøpnehaffn, giør vittherlicht oc kendis megh met thette mit opne breff at haffue annammet oc opboret aff welburdige quinne ffrw Annæ *Holgertz* paa Fritzgaardh fem hwndret march penninghe paa wor nadege herris wegne, ffor huilke v^c^ march iegh paa wor nadeg^e^ herris wegne ladher henne och hennes arffuinghe qwitte oc frii for noghet ydermere tiiltall, kraff eller namaningh wdi the maade. In cujus rei testimonium sigillum meum presentibus inferius est impressum. Datum in castro Haffnensi 3 feria proxima ante beati Micaelis archangeli anno domini md tercio.

VIII.

Hr. Niels Eriksen (Rosenkrantz) til Bjørnholm gjør vitterligt, at der ved Skiftet paa Skiern efter hans Fader Hr. Erik Ottesen (Rosenkrantz) tilfaldt Jørgen Rud 1 Gaard i Allelev, som var Pantegods, og som Jørgen Rud skulde have til brugeligt Pant, indtil den indløstes af Provst Herman i Aarhuus eller hans Arvinger, og naar den blev indløst, da skulde Hr. Niels Eriksen af Pantesummen i det Hele betale Jørgen Rud 200 Mark Danske for bemeldte Gaards Vedkommende.

d. Skierne 1503, 28 September.

Orig. paa Perg. i det Kgl. Ghmark. (Sønder H. Nr. 4 Mols) har havt 5 hængende Segl, af hvilke kun Nr. 5 er tilbage og det er ukjendeligt.

Jeg *Niels Erichssen* till Biørneholm riddher giør vitterligt met thette mit obne breff, at then tiidh wij skiffte till Skierne effter min

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

fadher her *Erich Ottessen*, hues siell gud haffue, tha ffald Jørgen Rwdh en gaard till, som er panttegotz, ligger i Sønderherrit i Alleløff, Jes Matsen nw vtj boer, oc skyller vi ørt. korn, met annen retzsell, huilken gaard Jørgen Rudh oc hans arffuinge skulle beholle i eet friit brugeligt panth, so lenge till then gaard met mere gotz ock panth, som er kommen i min deell, løsses aff meg eller mine arffuinge aff prouest Hermyn i Aars eller hans arffuinge, fforti at thet er indskreffuen i eet panth. Nar thet gotz løsses, som før er rørth, tha skall ieg eller mine arffuinge giffue Jørgen Rudh eller hans arffuinge ij hwndret mark danske penninge aff then swm som gotzet stor i pant fore, oc then gaard tha fyllige thet annet panth till prouest Hermen eller hans arffuinge vthen alle hinddher eller noger hande giensegelsse. Till ydermere vitterlighet ock forwaring haffuer ieg met vilie latt henge mitt indcegelle nedhen fore thette breff ock bether thesse effter^ne^ besegelle met meg till vindesbyrd, som ære her Prebiørn Podebusk till Bistrop, her Mogens Gøye till Claxholm riddhere, Ywer Lonow oc Pouell Børialsen, foget till Skierne, vebnere. Datum Skierne anno domini md 3° in profesto sancti Michaelis archangeli etc.

IX.

Pavelig Dispensation for Hr. Tyge Krabbe og Jfr. Anna, Hr. Niels Eriksen (Rosenkrantzes) Datter, der vare hinanden beslægtede i 4de Grad.

d. Rom, 1504, 15 Maj.

Efter en Afskrift af Peder Dyrskjøt i Klevenfeldts Samlinger, efter en Optegnelse af Hr. Tyge Krabbe. Jfr. følgende Nr.

Om her Tyge Krabbes og frue Anne Rosenkrantzis giftermaall, som dem var i første formient, for de vaar i 3^die^ og 4de leed besvogret eller beslegtet, og af pavens legat dispenseret ved saadan brev til bispen i Viborg:

Hæderlig fader udj Christo af guds naade biskop i Viborg eller hans vicarius i geistlige sager, ynsker Ludovicus af guds barmhiertighed sancti Marcelli olde cardinal, salighed, velfert og een retsindig kierlighed i herren: Effter den hellige apostoliske sædis providentz og forsiun kand mand

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

undertiden temperere og formilde rettens strenghed, og hvad den hellige skrift, institut og lou paabyder, af guds naade indulgere og forlade, som mand kand kiende nyttig og lyksalig i gud efter tiden og personens qualitet og vilkohr — Sandelig saa er Thyge Krabbe een legmand i Viborg stift og *Anna Niels Erichsens* datter een qvinde af Riber stift deris bøn og begiering os offereret og forekommen, hvilket der saa indeholder, at de af sand og skiellig aarsag begiere at copuleris og tilhobe føyes indbyrdes i det hellige egteskab; mens for at de var hver andre indbyrdis udj fierde grad paa svogerskabs vegne anrørendis, da kunde de icke deres begiering i denne post faa fuldkommet, dend apostoliske autoritet herudinden beholden og uforkrencket; hvorfor de haver ydmygeligen suppliceret, og vi dennem her over udlagde og throstede ved formelthe sæde, om den tilbørlige meddeelelses naade gunsteligen at forsiune og besørge; vi derfor af vor herre paves (for hvilken os bør først og besynderlige at have omhue i denne part) haver været deres supplicatz tilbøyeligen af hans besynderlige mandat herover og mundelige befaling til os, befaler vi dette eders viisdom og forstand, om det er saa med dennem, som de forkiende, at saadan svogerskab kunde ikke være dennem til forhindring, mens de maa frit komme tilhobe udj egteskab, og der udj tilbørligen og sømmeligen som egtefolk leve, med slig skeel, at formælte qvinde ikke her for inden bliver hannem af nogen fra tagen, og det barn, de afler, dømmer vi lovligen og egte. Datum Romæ hos S. Petrum under vor officii jndsegell in Idibus May udi her pave Julij dend anden pavedombs første aar, det er 1503*).

X.

Optegnelser af Hr. Tyge Krabbe (efter Peder Dyrskiøt).

a.

Hr. Thygge Krabbes brev, der hand blev opholt og ikke fik befordrelse i sin sag, som hand begiærede, da harmedes hand der ved og skrev saa til canceleren, som jeg (Peder Dyrskiøt) haver udskrevet efter hans egen haand, saavidt tilstede fandtes etc.

Kiære her canceller, værdige fader her Hartwig, giver jeg eder gandske kierligen tilkiende, hvad tieniste jeg haver beviist min herre og konge og

*) Da Pave Julius II blev Pave 1 Novbr. 1503, gaar hans første Aar til 31 Oktbr. 1504; det rette Aarstal er altsaa 1504.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

mit fæderne rige, siden først jeg var 12 aar gammel og sagde kong Hans min thieniste til, og det var det aar mand skrev 1486, og var det nogen føye stund før hans naade løb afsted til Gulland; der kand dog vel af mange rigens raad være, saa vel som hans naade selv, som dette haver forglemt, men jeg haver det ikke forglemt, thi der ligger mig mest magt paa; item disse artichler skriver jeg ikke for min skyld, men for mine og andre goede mænds børns skyld, at de maatte tænke der paa og lige saa flittig, som jeg, tiene deres herre og konge og deres fæderne rige, som jeg haver giort, og som det sig bør.

Om sommeren i det aar 1487, da løb kong Hans til Opsloe, da følgede jeg hans naade og tog vare paa Peder Vinge. Siden den reyse fik jeg kong Hanses hunde at røgte udj sex eller siu aar, og havde end mangen fandens dag med dennem udj mosser og kiere. Item der mand skrev 1490, da drog kong Hans til Lande Mechelborg og rente med hertug Magnus i Wismar om een guldspand, da var jeg hans naades dreng og følgede hannem allesteds effter og bar hans skiold og glavind.

Item der mand skrev 1494, da stod den herredag i Calmar imellem kong Hans og her Stien Sture og Svendske raad om riget, og da løb kong Hans afsted med Dannemarches og Norges raad, da var jeg hans naades dreng og medfølgede, og vi kom i een havn uden for Rendebye, som kaldes Er-sund, og der kom ild udj hans naades hovedskib Gribshund, og blev der mange riddermænds mænd og fattige karle ihielbrendt, og der blev den bugede doctor med, og jeg fik og nogen skade der. Item der mand skrev 1495, det aar, der kong Hans om sommeren giorde indfald i Sverrig, drog hand selv over lands til Calmar med tre tusinde heste og nogen landsknegte, og hver tiende bunde over ald Danmarch og nogen landsknegte og kiøbstemænd løb til skibs, og fik hans naade strax Calmer med dagtingen, desligeste Boringholm og Øeland, da følgede jeg og hans naade, og var vi elleve lige klæde at reyse med hans naade, hvor af jeg var een, og paa den reyse var hans naade 30 tusind stærk, foruden bønderne, som hand gav hiemlov, og lod hestene gaae tilbage igien, og hafde jeg dog selv een ferdig karl paa reisen, med hest og harnisk; saa skicket hans naade alle ridermænds mænd, landsknegte og kiøbstædmænd op til Stochholm og lod belægge det, og selv blev hand paa Calmar nogen tid, og dend nat for St. Michels aften brød vor leyr op og gik til Rodebroe . . .

Nu er det andet borte af same bref, det her er ikkun de 2 første sider, hvad der var fremdeeles, ønsker jeg mig den lycke at kunde faae, thi det er heel rar at have.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

b.

Noget, som her Thyge Krabbe havde selv skreven i een gammel prentet bog om helgens dyrkelse, om sig og sine børn.

Er ieg fød 1474 otte dage for N: (: Dagen kunde ikke læses.)

1509. Fredag effter St. Francisci dag, siden lys var tendt, var min datter Anna Krabbe fød.

1510. St. Cleminds aften, da lys var tendt, er Erik Krabbe fød.

1512. Fredag for Kiørmesse er Magdalene Krabbe fød.

1513. Søndag efter Kiørmesse er Magnus Krabbe fød.

1514. Tissdag d. 12. Aprilis for midnat, er Elsebe Krabbe fød. (: I margine af een anden tegnet: hun fik her Peder Skramb 1535 og salig hendøde den 8. Martii 1578.)

1516. St. Karins dag om morgen er Knud Krabbe fød.

1517. Søndag for St. Michels dag er Oliva Krabbe fød.

1519. Fredag effter St. Knuds dag er Giertrud Krabbe fød.

1521. Vor frue dag nativitatis formiddag er Wibeke Krabbe fød.

1522. Onsdag efter vor frue conceptionis om aften er Niels Krabbe fød.

1524. Imellem fleske løverdag og søndag om aften er Morten Krabbe fød.

Nu er det andet opskrift bortreven og henne. For udj samme bog staar skrevet dette effter^{ne}:

1452. da brendte kong Carl i Skone.

1471. Nogen faae aar før ieg var fød, da stod det store slag for Brantenbierg mellem kong Christian og her Stien Sture, og var kong Friderich fød St. Birgits dag nest tilforn.

1510. Tisdag effter Bartolomej da stod det slag ved Fanteholle mellem mig og her Aage Hanssen, og jeg fick død paa hannem.

1524. Fredag effter søndag Qvasimodogeniti da stoed slaget for Lund mellem her Søren Norbye og mig, torsdag nest efter stod slaget for Bunketofft lunde.

1535. Da stod det slag ved Helsingborg den 20. dag Jull en onsdag, hvor vi afslog Marcus Meyr, Michel Blich og Jørgen Mynter.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

XI.

Hr. Niels Eriksen (Rosenkrantz) til Bjørnholm tilstaaer at skylde sin Svoger Jørgen Rud paa hans Hustru Kirstine Eriks Dtr (Rosenkrantz) Vegne 100 Mark af de 2000 Mark, som hun og hendes Medarvinger skulde have af ham for deres Andel i Bygningerne paa Skiern, dog under den Betingelse, at de da skulde fyldestgjøre Hr. Predbiørn Podebusk og hans Hustru Vibeke Eriks Dt. (Rosenkrantz) for den dem tilkommende Del.

d. 1504, 29 Juni.

Orig. p. Perg. i det Kgl. Ghmarkiv (Skiern Nr. 1) er forsynet med Hr. Niels Eriksens velbevarede Segl, see Tab. III Nr. 11.

Iek *Niels Eriksen* til Bjørnholm ridder wederkendes meg oc myne arffuinge med thette myt obne breff skyldug at were hetherlige oc welbyrduge man Jørgen Rwd hundert mark danske pene, som hom pa myn kiere søsters vegne *Kirstine Ericksdotter* kwnne til falle i the twe twsind marc. som hwn oc hindes metarffuinghe skulle haffue aff meg for theres diell i all then bygninge i Skierne, med swoo skell oc forord, ath thi kwnne frii meg oc myne arffuinge for her Prebiern Podebwsk oc hans hwsfrwe frwe *Wibike*, myn kiere søster, oc theris arffuinge i then deell, som thm kwnne til falle i forskne bygninge. Thii beplicter ieg meg oc myne arffuinge at betalle thm eller theris arffuinge forskne hwndert marc penninge effter theris nøge. Til ythermere witnesbyrd haffuer ieg med myn frii willie oc witskap ladet henge myt intzegle nethen for thette myt obne breff. Datum anno domini md quarto oct. apostolorum Petri & Pauli.

XII.

Her Eskild Gøyes Testamente.

d. Krænkerup 1505, 22 August.

Klevenfeldts Saml. til Familien Gøye, i Geh.-Ark., efter en Afskrift, der havde tilhørt Jens Rosenkrantz.

I Guds nafn amen! Men saa er, at ieg Eschildt Gøye til Krencherup, ridder, er schrøbelig till mit legeme, da haabes ieg till gud

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

allmechtigste, dett ieg schall werre sallig till min siell, och effterdj at intet mennische af ald werdens timmelig ting tager noget heden aff med sig vden alleniste det, som gifuis mischundelig till mildhedz gierninger, Thi will ieg nu, jeg maa ligende fæ i himmelen sanche, der for gifuer jeg och schicher mit testamente aff det guodz, som mig af gud gifuit er, som her effterschreffuet stander. Først gifuer ieg till Marbo closter, som ieg hoes min fader och forælderne mit leyger sted udj wald haffuer, thu hunder dansche march penge, och min sort noderdraget (!) fløyels kiortell. Item min allerkieriste naadige herre høybaarne forste koning Hans min guldkiede giort udj lencher, den ene i den anden, i haab xxvij lodt wegt i guldt. Jtem min kiere naadige unge herre min sodett hest. Jtem abeden i Mareboe xx march, item confessore ibidem en Rynsch gylden. Jtem søster Anne Brahis datter, søster Birgitte Brahes datter, søster Elsebe Friisses datter och søster Margrette Walchendorffs huer dennem x ℔ och andre søstre och brødre i same stedt huer dennem en march. Jtem til Halsted Closter x ℔, her Peder en Rinschgylden, huer broder i same sted en ℔ og en læst biug till for^ne closters biugning. Jtem graabrødre closter i Nysted xx ℔, gardian och brøderne samme stedz huer dennem j ℔. Jtem sognekirken i Saxkiøbing och hellegiestes sammestedz huer dennem x ℔. Jtem S. Jørgenn i Breggerup x ℔. Jtem till huer sognekirke i Laalandt v ℔ och huer sogneprest till dennem en ℔. Jtem till det capell i Wixnes iij ℔. Jtem capellanen her Daniell i Rastedt vj Lub. ℔. Jtem graabrødre closter i Nyekiøbing, gardian en gylden, brødrene sammestedz huer af dennem en ℔. Jtem St. Jørgenn i Stubbekiøbing x ℔. Jtem Ringsted closter i Sielland, som ieg haffuer hafft stoer wellie och gaffn aff, tho mine rette gaarde och godz ij Høm liggendes i Ringsted herrit, ieg kiøbte aff Claus Daa ridder, den ene øde, den anden biugt, gifuer huer dennem 2 pund korn och huer dennem 2 ß grott, med andre beyder met alle rette tilleggelsse till euindelig eye och min røde vnderdragen fløyels kiortell. Jtem Soer closter 3 pund korn vdj Breggerup hoffuetgaardt, ieg kiøbte aff Rassmus Boyendall och aff hans hustrue fru Ingeborge, Her Jens Thorbensens rider datter waar, och ald for^ne gaardz rette tillegelse till euindelig eye, her abbet i for^ne closter och huer dennem en rinsgylden och andre deres brødre ibidem huer dennem en ℔. Jtem Esserombs closter xx ℔, her abbet j rinsgylden, andre brødre preste ibidem huer dennem 1 ℔. Jtem Schou closter xx ℔, her abbet en Rins gylden, andre brødre preste ibidem huer dennem en ℔. Jtem Gambffnøs closter xx ℔ och mit hus som

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

stander paa Falsterboe paa den jord min herres naade mig gaff, muret mellom stolper, at forbedre closters gaardt med. Jtem priorisse ibidem xx ℔, andre søstre ibidem huer af dennem en march. Jtem broder Niels capellan ibidem x ℔. Jtem graabrødre closter i Helsingiør, item graabrødre closter i Callundborge, item graabrødre closter i Kiøge, item graabrødre closter i Roschildt huer dennem xx ℔, gardianis i dennem huer dennem en rinsgylden, andre brødre i dennem huer dennem en ℔. Jtem fru closter i Schielskiør, item vor frue closter i Helsingiør, item S. Anne closter ibidem, item sorte brødre closter i Nestued, item graabrødre closter ibidem, item hellegestes ibidem, item sortebrødre closter i Roschildt, item sammested S. Jørgen, item S. Jørgen i Callundborge, item S. Jørgen i Slangerup, item S. Jørgen hos Nestuedt huer dennem x ℔, och huer gardian och huer prior till dennem och andre brødre ibidem prester huer dennem en ℔. Jtem hellig blod i Bestrup x ℔. Jtem alle søstre i S. Clare closter iij rinsgylden i Roschildt. Jtem alle søstre i S. Angenette Closter ibidem 3 Rinsgylden. Jtem alle søstre i vor frue closter ibidem 3 rinsgylden. Jtem till hellig sacramente i Stierneberge v rinsgylden. Jtem Haslouf kircke min sognekirche till Gisselfeldt 5 ℔, her Niels min schriffuer vor sogneprest ibidem x ℔. Jtem Broubykirche, Olsse kirche, Vestereiges kirche, Jammensløff kirche, Harløff kirche, Thersløss kirche, huer dennem v ℔, huer sogneprest till dennem en ℔. Jtem Thumerups closter i Schanne xx ℔, her abetten ibidem en rinsgylden, huer broder ibidem prester en ℔. Jtem till Antuorschouf closter xx ℔, her prior en rinsgylden, huer broder ibidem prester en ℔. Jtem i helligeist i Kiøbenhaffn, item graabrødre closter ibidem huer dennem xx ℔, huer prior och gardian i dennem en rins gylden och huer andre brødre, som prest ere, dennem en ℔. Jtem S. Clare closter ibidem x ℔. Jtem graabrødre closter i Malmøe xx ℔, gardian en rins gylden, huer brødre ibidem en ℔. Jtem sorte brødre closter i Helsingborge, item sorte brødre closter i Landzkrone, Aus Closter, till huer dennem x ℔, her prior och brødre ibidem huer dennem en ℔. Jtem alle søstre nunde closter i Lund x ℔. Jtem till Hellne kirche ibidem, item till Heriswad closter, item till Becheschouff closter, item till Øs Closter, huer dennem xx ℔ och her abbet i huert for^ne closter en rinsgylden, huer broder ibidem, prest er, en ℔. Item S. Enwoldz closter i Soluedzborg xx ℔, her prior en Rins gylden, huer broder ibidem, prest er, en march. Jtem min sognekirche til Thundbyholmb, Strobykirche huer dennem v ℔, sogne presten till dennem

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

huer dennem en ℔. Jtem min kiere hustrue Sidzele Axels atter gifuer jeg min gaard i Nestued liggendis østen nest byes raadhuus ibidem saa ofuen till stredet, som løber østen gaarden till graabrødres clostres kirchegaard och fra closteret i sønder mellom raadhuusset och for^ne^ strede till gaaden mellom gaarden och S. Peders kirchegaardt ibidem, och all min lod och deell i det øster sønder hiørnehus østen till Steenhuusset i for^ne^ gaardt, vndertagendes Jep Madzens arffuings rettighed [i] for^ne^ hiørne huus med huis jord och biugning for^ne^ gaardz rette tillegelsse till euindelig eye. Jtem Thorsøe, hoffuetgaarden och ald byen for gaarden, Santzløuff och Kalsøe ligendes i Schaane med ald rette tilligning, inted vndertagendes, gifuer och vnder ieg min kiere hustrue vdj sit frit brugeligt pant at haffue, nyde, bruge och beholde for iiij^m^ march dansche penge goede i Danmarch och ald landgildet med alle affwentelse, det aff aarlige aar oppe at berre, nyde och schiche effter sin egen wellie i alle maade, intet regnendes i hoffuet summen, saalenge for^ne^ gaard och goedz louglige affløses for^ne^ min hustrue eller hindes arffuinger af mine arffuinger for iiij.^m^ march Lybsch Dansche penge, forplegtendes och tilbindendes mine arffuinger at frij och hemble hinde och hindes arffuinger for^ne^ gaard och goedz med ald den rette tillegelse for huer mand, som før er rørt, och holde dennem thet vden ald skade, eller giffue hinde eller dennem for^ne^ iiij^m^ march vden ald hinder eller giensigelse i nogen maade, vndertagendes det andet goedz, som ieg fich aff her Olluff Oxe ridere i pant med for^ne^ gaarde och goedz effter hans ordz liudelse, jeg aff hannem der paa haffuer. Item Mogens Gøye min søn, ridder, min gaard i Kiøbenhaffn ij St. Nicolai sogen liggendes med ald tillegelse till euindelig eye. Item hans hustrue frue Mette Albredzdotter xx rinsgylden. Jtem min søn Hendrich Gøye min gaard i Kiøge til euindelig eye. Jtem min datter Jdde hundrede Lybsche march Dansche penge. Jtem her *Niels Erichssen* xx rinsgylden. Jtem fru Maren i Krogholmb xx rinsgylden. Jtem her Axell Brahe en sort foele med huide føeder, ganger med mine øg hos Lindholmb. Jtem Tyge Brahe min graa hest, min søn Axel aatte. Jtem Ofue Brahe en graa foelle, kaldes Høygmache, och huer dennem x rinsgl. Jtem her Olluf Stigsøn xx rinsgyldenn. Jtem hans hustru x rinsgylden. Jtem Olluff Holgersøn min kiere frende xx rinsgylden och et sølf staab, stander mit waaben paa, och hans hustrue frue Anne v rinsgyldenn. Jtem frue Kirsten i Arscherstrup xv rinsgylden. Jtem min modersøster frue Maren hunder ℔ ofuer det, ieg hinder

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

schyldig er, item her Olluff hindes cappelan en schee paa 4 lod solf. Jtem Johan Wenstermandt v rinsgylden. Jtem Henning Wenstermandt v rinsgylden, item fru Sophie min kiere frenche hans hustrue xx rinsgylden. Jtem fru Else Griffdater min morbroderdotter xx rinsgylden. Jtem Jomfru Elsebe Brahisdotter x rinsgylden. Jtem fru Mette Christensdotter min frenche i Marriboe xx march. Jtem Erich Vggerup xx rinsgylden. Jtem Madz Laursen i Alstrup x ℔. Jtem Anders schomager x ℔, hans hustrue 5 ℔. Jtem Anders Gøye och Knud Gøye huer dennem x rinsgylden. Jomfru Elline Thores søster v rinsgylden. Jtem Jørgen Graa xx ℔, fru Giertrud hans moder x march, item baade hans søster x ℔. Jtem Jens Esbernsen i Østerløuff j par øxne. Jtem Jep Anderssen i Malmøe et par øxen. Jtem Jep Olssen i Jndst j par øxen, item min wertinde ibidem j oxe. Jtem Jørgenn Anderssen byefougett i Saxkiøbing en oxe. Jtem huer min suendt x march ofuer deris løn, de schulle hafue S. Michels daug førstkommendes. Jtem mine suenne, Mogens Laursson Lundt, Jep Pederssøn min fouget till Thundbyholm, Niels schrifuer paa Lindholm och Jep schriffuer, mig følger, huer dennem xx ℔ ofuer deris løn. Jtem mine drenge Hans, Hendrich, Peder Holmb och Suend Nielssen huer dennem x ℔. Jtem Sonne min hustrues wagendrifuer xv ℔. Jtem Falstring min wogendriffuer och Anders min staalsuend huer dennem xx ℔. Jtem Kirsten, som lenge hafuer tient begge mine hustruer, xx ℔. Jtem Anne min hustrues møe x ℔, item Karene hendes fadebosquinde vj allne damask. Jtem till giffuer jeg huer aff alle mine bønder och tiener, hor jeg dennem hafuer i Danmarch, lige thredieparten af ald deris landgilde och af al rettighed, de mig i aar plichtig er, inted wndertaget. Jtem huer cappellan, messe hafuer i Mariboe closter, xij ß. Jtem fattige folch x sider flesch, j fierding smør, brød af ʒ pund miell, item ·ʒ læst got øll. Jtem huer mine arbedzkarlle och quinder og drenge huer en halff march Dansche. Jtem Jep Anderssen min abelgaardz røchtere en koe. Thette mit testemente och yderste wellie at fuldkomme och rede lade ofuer alle verdzens mennischer først vdweller och fuldkommelig well tilltroer [ieg] min kiere naadigste herre høybaarne første koning Hans, min kiere søn for^ne^ Mogens Gøye ridder, Olluf Hollgerssøn i Bonnit, min kiere frende, och Tygge Brahe aff waaben, at min herres naade wille werdes for gudz schyld med for^ne^ goede mend dette redelig ud at komme och lade i alle maade, som for er rørt, som de welle ansuare paa dommedaug for dend almechtigste gud i himmerige. Till ydermere stadfestelse og vidnesbiurd henger jeg

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

mit indsegell med goed wellie og fuld widschaff neden for dette mit obne breff, tilbedenis kierligen och ydmygeligen for^ne^ min kiereste naadige herre koning Hans och for^ne^ goede mendt nu dette breff besegle med mig til widnesbyrd. Skrefuet i min gaard Krencherup anno 1500 quinto fredagen nest for Bartolomei afftens daugh.

XIII.

Hr. Eskild Gøye til Krænkerup testamenterer Kong Hans til Tak for udvist „Kierlighed och stoer Wellie och Gaffn" „Veyrne" Mølle i Nørrejylland, som med Stensmark havde været pantsat Hr. Erik Ottesen (Rosenkrantz) og som var tilfalden ham og hans Børn i ret Arv efter hans afdøde Hustru Fru Mette Eriksdatter (Rosenkrantz).

d. Krænkerup 1505, 24 August.

Trykt efter en Afskrift, der ligesom Nr. XII har tilhørt Jens Rosenkrantz.

Jeg Eskildt Gøye rider till Krencherup giør witterligt med dette mit wedhengt breff, at ieg med en fuldkommelig beraadt hue och goed vellie for kierlighed och stoer wellie och gaffn, som jeg altid aff min kieriste naadige herre høybaarne første koning Hans mig mangfoldelig tiit och offte her till beuist hafuer och nu serdeles med goed hugsualelse i min syge seng och nu skichet er och mer got her effter lefuendes och dødt af hans naade werdig till haabes, giffuer ieg wellelig hans naade fremdeles i mit testemente quit och frij vden ald penge Veyrne møle i Nørre Julland, som mig och min børn till rette arf falt effter min kiere hustrue *Mette Erichsdatter* deres moders dødt oss till pantt stander for vj^c^ march med Stens march*), der hosz ligger, om for^ne^ Stens march ij wordall findes, som hindes fader her *Erich Otssøn* rider, huis siell gud naade, af cronen der for i pant hafde, vden mine arffuingers hinder eller giensigelse ij nogle maade, bepligtendes dennem med dette mit obne breff. Till ydermeere vidnesbiurd med fuld widschaf

*) Hammelev Sogn, Nørre Herred, Mols.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

henger jeg welligen met indsegel for dette mit obne bref wedhengt mit testemente, som ieg till forn giort hafuer och da for min siugdomb och ey med wellie forglemt war. Gifuet i min gaard Krencherup aar efter gudz biurd 1500 quinto S. Bartolomei daug.

XIV.

Hr. Eskild Gøye til Krænkerup udsteder Gjældsbrev til Oluf Holgersen (Ulfstand), Befalingsmand paa Nykjøbing Slot, paa 292½ Mark, for hvilken Sum han giver ham Pant i en Gaard i Bursø paa Lolland, som han havde kjøbt af Oluf Holgersen.

d. Tordsø 1506, 26 Marts.

Orig. paa Perg. i det Kgl. Ghmark. (Vofs Fuglse H. Nr. 1) har havt 6 hængende Segl, af hvilke ikkun Nr. 1 Gøye Vaaben, Nr. 2 Falster Vaaben med Løven og Nr. 6 et Bomærke ere bevarede.

Iegh Eskel Giøie ridder paa Krenkerup giør viterligt oc kiendis meth thette myt obne breff, meg aff reth viterlig gield oc ith venlig loen gielskyllig at wære erlig oc velbyrdig man Oluff Holgerssen høwitzmand paa Nykiøpinghuss thu hundrett marc, halff ottende marc mynne, i danske penninge, som nu ære gieffue oc gienge her i Danmarc, for huelken swm penninge ieg for^ne^ Oluff Holgerssen i pant setther en myn gardh oc gotz ligendis i Bursøø i Laaland, som ieg hanum tilforn affkiøffte, oc Jens Ariltssen nu vdj boer oc giffuer till aarligt landgille try pund byg oc otthe sk^r^ byg, met ager, eng, skow, marc, voett oc tiwrt, inthet vndertaget i huad som helst thet ær eller neffnis kand, ath nyde, bruge oc beholle for ith friit brugeligt pant, hand och hans arffuinge, till thet vordher them affløst aff meg eller mynne arffuinge for for^ne^ swm penninge. Thii tilbindher ieg meg oc mynne arffuinge ath frij, hemble oc fuldkommeligen till at staa for^ne^ Oluff Holgersen oc hans arffuinge for^ne^ gard oc gartzis tilliggelse for ith friit brugeligt panth i alle maade, som forskreffuit staar. Jtem skiede thet saa, thet gud forbyde, ath for^ne^ gard eller noget hans rette tilligelse bleffue for^ne^ Oluff Holgersen eller hans arffuinge affwunden met kirckelog, landzlog eller met noger retgang eller vrettegang for myn vanhemmels bryst skyld, tha tilbindher ieg meg oc

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

mynne arffuinge ath veterlegge for^ne Oluff Holgersen eller hans arffuinge saa goth gotz igien meth sthet oc beleylighed inden sex vger ther nest effther kommendis vden alt hinder i alle maadhe. Tiil ytermere foruaring henger ieg myt indcegle neden thette myt obne breff meth erlige oc velbyrdige mens indcegle, som ære Oluff Falsther landzdommer i Falsther, Trwith Andersen paa Gitzøør, Lauris Falsther i Verke oc Jacob Veer burgemesther i Nykiøping, som iegh haffuer tilbeditt at beseile meth meg. Datum Tordzø in crastino annunciationis Marie anno domini md sexto.

XV.

Fru Sidsel Axelsdatter (Brahe) tilmelder sin Stedsøn, Hr. Mogens Gøye til Klavsholm, at hans Fader, hendes Husbonde, Hr. Eskild Gøye, er død d. 20de April og skal begraves ved Maribo Kloster, og omtaler ved samme Lejlighed Striden mellem Hr. Eskild og Hr. Johan Oxes Børn, og at Faderen paa sit Yderste har taget nogle Bestemmelser, som hun dog ikke vil skrive om, men meddele ham, naar de komme til at tale sammen.

d. Tordsø 1506, 21 April.

Originalen paa Papir paa det St. Kgl. Bibliothek, d. Danske Adels Breve, Fasc. 23, Pars 3, Nr. 159, med afrevet Segl.

Venlig oc kerlig helssen tiil screffen met wor herre. Kyere her Magens, frende och synderlig gode ven, mai wydhe, athij i thenne samme glædeligæ tydh tha haffuer then alsommectegestæ gud kallet etther kyere fadher och myn hosbonde tiil sinn benedide nadhe, tha bleff han sywg nw poske affthen oc laa saa plath paa senghen tiill then mondag nesth quassimodogeniti søndag, tha feck han alle sinn sacramenthe och en møgeth skøn, fawer affgengellsæ aff verden, nw haffuer han vdhkoreth sin leyerstet vdj Mariebo closther for sancte Joachims althere. Thij betther jeg etther och etthers kere hosfrw, atj wellæ vel gøre och vmage etther dyth och helse hannom tiil syn leyerstet och skicke hans thestementæ fore hans syell, som hans gode tro er tiil etther, thij ath jeg vedh inthet, huadh jeg skal gøre her tiil, før gud vel atj komme. Kyere her Maghens, mai wyde om then trætthæ, som wor emellom myn herre, gud hans siell nadhæ, och her Johan Oxes børn, tha hadde han ladet forfulth then saag met

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

thøm saa ner, atj skwllæ nw vrth hannom vth for kosth, tæringh, skadege, nw haffue the væreth pa Lalantzfare lantzting och bodet her falsmall opp. Kere her Maghens, vedh jeg ey, huar thet skall haffue segh ther met, vden i vore sellw tiil stæde. Kyere her Maghens, er ther och trætthæ om the skowe wed Nygar vdj Skonæ, tha er ther skiicket gode men tiil, som skal forklare thet skell nw om sancti Volburgæ dagh nesth kommendis, tha veste jeg ther ingen anden radh tiil, vdhen jeg haffuer beffalet myn brodher Tygæ, ath han skall wære ther hos paa samme tydh och bywde lawe heffd paa etther vegnæ, och en myn herris swen met. Kyere her Maghens, haffuer jeg oc nogell merkelig eringæ tiil etther, som etther fadher beffallet meg vdj sith ytthersta, som jeg icke kan scriffue etther tiil, thij willæ jeg gernæ wære vdj tall met etther, villæ i well gøre och bywde meg tiil, huor jeg kwnne snarlige komme etther tiil orss. Kere her Maghens, mai och vidhe, ath etthers fadhers swennæ the ere och nw vlonthe, atj haffue icke faeth theris clæde och penningæ, som the skwllæ nw hafft ath poskæ, thaa kand jeg heller ther inthet gøre tiil, før gud vel atj kommæ. Rammer nw tiil om alle thesse eringæ, som jeg tror etther tiil. Her met beffaler jeg etther gud. Ex Tordssø feria 3ª post quasimodogeniti anno domini mdsexto.

Cicillæ
Axels dr

Udskrift: Erlig oc velbyrdig man oc st[renge ridder] her Moghens Gøye paa Klaxholm.

XVI.

Fru Anne Mejnstrup (Holger Eriksen Rosenkrantzes Efterleverske) tilskriver sin afdøde Mands Søsterdatter, Fru Anne Rud, Hr. Henrik Krummediges, Lensmand paa Holbæk, om forskjellige Sager.

d. [1506?], 2 November.

Original paa Papir, Adelsbreve, Fasc. 46 (Meyenstorff), Pars 1, Nr. 71, Kgl. Bibl.

Søstherlig kerlig helssen tilfforen skrewet met gwd. Kæræ søsther, tacker jeg teg gernæ ffor meget goth oc synderlig ffor tinæ klænvdiwm,

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

ssom [tw] læde meg, sendher jeg tegh them nw y ghen. Bedher jeg teg kerlighæ, at tw tagher ickæ wwillæ, ath thw haffuer ickæ ffonget them ffør y ghen. Kæræ søsther, maa tw widet, at jeg haffuer wæreth ylæ siwg, och ær jeg icke en nw wel til pass, oc kom jeg eckæ ower ffran Ffalster før y onsdnss(!). Kære ssøsther, kan jeg nogher lwnnæ wore ssaa wel tiil paass, tha willæ jeg strax aff lannet met myn herre tiil lanthæ Holssten ffor naghen erindhe, ssom jeg haffuer met Bends fan Aneffel. Mothw widet, ath jeg bliwer ickæ her paa gordhen lengher en ponnæ onssdag, ssaa far jeg til Fressgord, oc ther bliwer jeg ickæ wden ii netther, ssaa far jeg strax til Korssør. Gwd wedet, jeg wore teg gernæ til ords, ffør jeg ffore aff lannet. Wore tidhen meg ickæ ssaa korth, tha willæ [jeg] gernæ kommæ til teg. Komme tw y then eghen, ssom tw wore, och byøde meg tiil, thaa wil jeg komæ til teg, oc haffuer jeg meget at tallæ met teg, ssom jeg ickæ kan scriwæ teg til, oc som teg ligher macth paa. Her met teg then almectisthæ gwd beffallendis. Screwet alæ siellæ dag *).

Annæ Myænstrop dother.

Udskrift: Hedherlig oc welbørdig quinnæ frw Annæ, her Henric Kwmædigis paa Holbæck, kerlighæ sendis thette breffh.

XVII.

Hr. Niels Stygge (Rosenkrantz), Biskop i Børglum, forpligter sig til ikke nogensinde at gjøre Krav paa de Penge, som han har betalt Fru Anne Mauritzdatter (Gyldenstjerne), Hr. Oluf Stigsens (Krognos) Efterleverske, for Pantet paa Han Herred, og tilsiger hende derfor at være hende og hendes Vornede og Tjenere i Børglum Stift til Hjælp og Trøst.

d. Vordingborg 1507, 13 Juli.

Orig. paa Perg. i det Kgl. Ghmark. (Ø. og B. Han H. N. 5) har havt 4 hængende Segl, der alle mangle.

Wii *Nielss Stiigge* met gudz nade biscop i Børglom, giør alle vittherligt, atwii haffue beplicteth oc met thette wort opne breff beplicte

*) Brevets formentlige Aarstal er omtalt i Texten under Holger Eriksen og Fru Anne Mejnstrup.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

oss, wore effterkommere oc arffuinge aldrig effter thenne dag attale, dele eller kreffue noget paa the penninge, som wii haffue giffuit welburdige qwinne frwe Annæ Mawritz dotter, her Oluff Stiigsens effterleffuerske, fore thet pantt paa Han herreth, oc haffue wii loffuit oc tilsagt henne, at wii fore then store kost oc thæringe, hwn ther paa giordt haffuer, oc then wpbørssell, wii aff Hanherret wpboret haffue, oc oss nw fore willige och wenskab offuergiffuit oc fordragit haffuer, wele oc skulle wære henne oc hennes wordnede oc thiennere, vdinden wort stiigt biiggendis oc boendis ere, till gode hielp oc trøst, oc them alle fordectinge thet yderste wdj wor macht oc formwge er till thet beste. Till witnesburd, at saa holdes scall i alle made, som forscreffuit staar, haffue wii ladet henge wortt indsegell neden fore thette wort obne breff, tilbedendis hetherlige oc welbornne mend, mester Jacob Krwmpenn archidegenn i Wiborg, her Prøtbernn Podebusk aff Woseborg oc Hanss Bilde aff Eghethe atbesegle samme mit breff met meg, som giffuith er vdj Wordyngborg tistdagen nest effitir sancti Kanuti regis et martiris dag aar effther gudz burd twsinde femhundrede paa thet sywende aar.

XVIII.

Hr. Axel Brahe til Krogholm gjør Magefkifte med fine Søftre Cecille og Elfebe Axelsdøttre og giver dem for deres Andel i Ruffkæ Mølle fin Andel i Yftad Pantet.

d. Yftad 1508, 7 Juni.

Orig. p. Pergament i Gavnø Arkiv har 5 hængende Segl. Nr. 1 Brahe Vaaben, Nr. 2 i Skjoldet 2 Tverbjelker forbundne i Midten ved en Bjelke pælviis med Omfkrift. nvor jenss. n. Nr. 3 Bjelke Vaaben, Nr. 4 og 5 Bomærker.

Jegh Axssell Brae ridder aff Krogholm gør widerlicth met tette mith oppne, ath aff eth kerlicth och venlicth magelaw, som mynæ kære søstræ Cicillæ Axelss dotter oc Elsæby Axelss dotter haffuæ wnth megh theres anparth i Rwskæ møllæ, tha haffuer iegh wnth thennom igen myn anpparth i Ystads panth, i huad som helst thet er eller megh till fallæ kand theri, ath som sandt er, trycker iegh mith indseylæ neden for tette mith opne breff, till beder iegh oc erligh oc wæl-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

burtigh mendh ath beseylæ met migh, som er Ingwor j Borsøø oc Fiøllæ j Honestade er, beskeene mend bormestere j Ystædė, som er Skælm oc Ienss Olssen. Giffuet Ystæde anno domini md 8vo feria 5ta proxima ante festum penthecostis etc.

XIX.

Ejler Bryske, Befalingsmand paa Lundenæs, Knud Persen (Gyldenstjerne) og Axel Persen (Gyldenstjerne) til Tim give Fru Inger (Nielsdatter Gyldenstjerne), Hr. Niels Timmesens (Rosenkrantz) Efterleverske, Kvittering for Oppebørsel af Tim Gaard og Gods fra den Tid, hendes Broder Per Nielsen (Gyldenstjerne) døde.

d. Holstebro 1509, 12 Marts.

Orig. p. Perg. i det Kgl. Ghmark. (Tim Nr. 1) har havt 9 hængende Segl; Nr. 1, 4, 5 og 8 mangle; Nr. 2, 3 og 7 ere Gyldenstjerne Vaaben, Nr. 6 Munk med 3 Roser og Nr. 9, Lucas Globs, en Tverbjelke i Skjoldet og 2 Vesselhorn paa Hjelmen, altsaa Krabbe Vaaben.

Eeler Briskæ, høuesman pa Lwndeness, Knud Perssøn, Axell Persøn tiil Tym, webnere, giøre vitterligt met thettæ wort obne breff, at wy haffuer i dag sedhit offuer regenskaff met velbyrdugæ qwinnæ frw Ingierd tiil Langtind met tiissæ effterne gode mendz offuerwærilsæ, som ær Eric Eskelsøn i Liergraff, Niels Krabæ i Tanderop, Mogens Mwnk pa Volstrop, Abram Ericsøn aff Dæmstrop, Kield Ywersøn oc Lwcas Glob, oc giorde hvn oss redeligt oc reth regenskaff for alt thet hvn haffde opbornæ aff Tym gord eller aff Tym godtz eller tienær, korn, peningæ oc alt andet, hwat som helst neffnes kand, som hwn haffde opboræth ther aff, fraa Per Nielsøn, hendes broder, døde oc tiil thenne dag, ffor hwilchet opbørzell oc regenskaff wii lade forne frw Inghierd oc hennes arffuingæ aldielis qwit, frii, lediggæ oc løss for alt ythermeræ kræff eller tiiltale aff oss, voræ metarffuingæ och woræs arffuingæ effter thennæ dag, oc tackær wii hennæ for got regenskaff. Tiil windisbyrd henge vy woræ indzegell nethen for thette breff met tiissæ forne gode mendz indzeghel, som forne stor. Datum vdhii Holstebro mandagenn nest for medfasth søndag mdixo.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

XX.

Brev fra Anna Kristophersdatter til Fru Anne Rud, Hr. Henrik Krummediges, bl. a. om Fru Kirstine Eriksdatter (Rosenkrantz), Jørgen Ruds Efterleverskes, Død.

d. Skiern 1509, 21 Maj.

Efter Klevenfeldts Saml. i Geh. Ark.

Søsterligh kierligh hielsen tiilforn screffwet met wor herre. Kiære Anna, tacker iegh tegh kierligh for møghet goth, som thw haffwer megh i manghe madhe bewiisth, oc nw for thyn kierligh scriffwelse, gud gaffde jegh kwndhe thet nogher lwndh med tegh forskyldhe, tha skwldhe thw befynde megh ther velvilligh tiil, meden iegh leffwer. Kiære Anna, som thw scriffwer megh tegh tiil thyn store sorrigh for thyn kiære modher, hwes siel gud nadhe, er iegh thet visse, athyn sorgh er teg møghet stoor, om nogher dotther kwndhe haffwe sorgh for modher, gud husswale tegh vel. Kiære Anna, som thw scriffwer megh tiil om the ærendhe paa myne vegne, tha veedh iegh vel, athw vildhe, ath megh skwlle lidhe vel, tacker iegh tegh kierligh for athw scriffwer, athw vildhe hielpe megh meth gerningh, hwilketh iegh vel haffde behoff, oc badhe gernæ om, nw haffwer inthet her meth megh. Gud gaffwe, megh kwnde stedes bwdh tiil tegh, nar iegh kommer tiil Koldingh, tha badhe jegh fwldh gernæ om thyn hielp. Gud gaffue, thet motthe gaa saa wel, athyn reysse motthe falde her vdhi landhet indhen s^ti^ Michels dagh, tha troer iegh tegh saa wel, athw vndfaldh megh ecki. Kiære Anna, scalthw ydhermære fanghe scriffwelse thet snaresthe iegh kan faa myn leylighedt ath vidhe ydhermære, en iegh nw veedh. Kiære Annæ, her medh tegh gud aldmectisthe altiidh beffalendes, raadh altiidh offwer megh, som iegh wore thyn systher. Screffwet paa Skiernæ mandagh nesth fore pynsedagh anno domini md nono.

Anna
Cristofers dotther.

Udskrift: Erligh oc velbyrdig qwinnæ frwæ Anna her Henrick Krwmdiges, sin kiære fencke, sendes thette breff.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

XXI.

Niels Brahe til Vandaas kundgjør, at han som Vederlag for 3 Mark Rente i Jordegods i Gärds og Søinge Herreder i Skaane, som Hr. Axel Brahe til Krogholm, hvem dette Gods var tilfalden efter hans Hustrues Fader, Hr. Lave Brok, havde udlagt ham, samt for et Laan paa 200 Mark Danske, har udlagt til Hr. Axel Brahe til brugeligt Pant med Indløsningsret Starchavngaard m. m. og en Gaard m. v. i Gudme By og Herred i Fyen.

d. Kjøbenh. 1511, 5 Septbr.

Orig. paa Perg. i Gavnø Arkiv har havt 5 hængende Segl, Nr. 1—4 velbevarede med Familierne Brahes, Krabbes, Brahes og Grubbes Vaabener, Nr. 5 mangler.

Jech Nielss Bradhe tiill Wandaass giør alle wittherlicht och kendess mech vdi thette ..... indhe meth mech en andell i iordegotz aff thet gotz, som welburdigh mand och strenge [ridder Hr.] Axell Brade tiill Krogholm er tiill fallen effther hans hustvess fadhers dødh, her Lawe Brock, huiss s[iel gu]dt nade, som er tre marckis rentte vdi iorde gotz legendis vdi Skone i Geersherrit och Søingge herrit, som ere fførst tre garde i Magelhalt, two garde i Løgerødh, en gardt i Broodt och en gardh i Aarødh, ffor huilke tre marckis rentte iech nw strax meth thette myth opne breff for fulth wedherlagh wdlegger forskreffne herre Axell Brade och hans sanne arffuinge thesse effterscreffne myne garde och gotz legendis vdi Fyen i Gudwm herrit i Gudum by, som er først Stærchaffne gardt met alle hans rette tiillygelse, item end en gard i samme by, Per bonde i boer, item end en øde iord i sammestetz, som Hans Mattssen haffuer indhe met segh. Thesse forscreffne myne garde och gotz met alle tets rette tiilligelse och fructh, rentte och landgille skall forscreffne her Axell Bradhe och hans arffuinge haffue, nyde, bruge och beholle for ett fasth fulth wedherlagh och brugelicth panth for forscreffne tre marckis rentte, som forscreffuit stor, och tesligest for two hunderth marck danske pendinge, som han mech aff ett wenlicht lan lenth haffuer. Och nar som iech Nielss Brade eller myne arffuinge wille igen løse thesse forscreffne garde och gotz fran her Axell Brade eller hans arffuinge for forscreffne two hundert mark, tha beplicther iegh mech och myne arffuinge igen vd ath legge forschreffne her Axell Brade eller hans arffuinge fullesth i thet

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

gotz i Gersherrit och Gøingheherrit frij och quith vdhen penninge, som er tre marckis rentte orligh skiildh. Thesligest beplicther iech och mech forscreffne Nielss Brade ath fri, hemle och fuldkomeligen tiillstaa forscreffne her Axell Brade och hans arffuinge for huer mantz tiill tall om forscreffne garde och gotz i Fyen vdi forscreffne Guddum herrit i Guddum by. Skedhe thet och saa, ath noghre tesse garde eller gotz eller noghre tets rette tiilligellse bleffue forscreffne her Axell Brade eller hans arffuinge aff wonith met kyrckelogh, lantzlogh eller met noghen andhen nyt fudt (!), tha beplicther iech mech och myne arffuinge ath gøre forscreffne her Axell Brade eller hans arffuinge aldelis fullesth och wedherlagh igen i myt iorde gotz for forscreffne wedderlagh och panth i tesse forscreffne gorde och gotz, som forscreffuet stor, och holle hannom och hans arffuinge skadsløst i alle made. Tiill idhermere witnisburd, ath saa i sandingen er, som forscreffuit stor, hengher iech mit jndsegle nedhen for thette mit opne breff met flere gode mentz indsegle tiill bedhendis, som ære her Tige Krabe riidher tiill Buestrop, Tyge Brade tiill Tostrup, Laurs Grubbe tiill Alsløff och Ingwor Iensen i Boorsøø, som giffuit och screffuit er vdi Køpenhaffn fredagen forre wor fruess dagh natiuitatis aar effter gutz burdh tusindt femhunderth poo thet æliffte aar.

XXII.

Anne Tymmesdatter (Rosenkrantz), Oluf Sommers Efterleverske, skjøder af fri Villie for sin store Trangs Skyld til Erik Stygge (Rosenkrantz) paa Matrup 2 G. i Brads H. i Snee S. og By.

d. Lojstrup 1512, 3 Juni.

Orig. paa Perg. i det Kgl. Ghmark. (Brads H. Nr. 58) har 6 hængende Segl, Nr. 1 (Anne Tymmes Dt) Rosenkrands Vaaben see Tab. II Nr. 8, Nr. 2 (Niels Ludvigsen paa Palsgaard) Rosenkrands Vaaben see. Tab. III Nr. 5, Nr. 3 (Otto Holgersen paa Boller) Rosenkrands Vaaben see Tab. IV Nr. 9, Nr. 4, 5 & 6 Skram Vaaben med Enhjørningen, alle velbevarede med Undtagelse af Nr. 3.

Jegh *Anne Tymmesdatther*, Oluff Sommerss efftherleffuerske, gør alle wittherligth met thette mytt opne breff, ath iegh met myn frii ja och gode wily ok met en welberadh hoff ok for myn store trangh

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

skuldh skødher och seler velbørdugh man *Erik Stygge* pa Mattrop, myn kiere faderbrodhersøn, to aff myn garde lygendes vti Wratzherret vti Snesogen och i Sneby, then enæ som Terkil Tammessøn nw vti bor, oc then annen som Niss Loffringh vti bor, til evinneleg eyæ fra mek ok myn arffuingh och til for^de^ *Erich Styge* ok hanss arffuingh met alle for^de^ ii gardes rette tillegilsse, ager, ængh, skoff ok mark, woth ok tørfft, inthet wntaghen, innen alle fyre markeskel, ok kendes iek mek for^de^ *Anne Tymmessedatther* athaffue opboreth aff for^de^ *Erik Styge* gwl ok penningh for for^de^ ii garde i Sne alledeless effter myn egne villy ok nøffue, sa ath iegh tacker ha^m^ for goth betalingh, ok tilbinder iek megh for^ne^ *Anne Tymmesse datther* ok myn effterkommendes arffuingh ath frii ok frælsse ok hiemmel for^de^ *Erik Stygæ* ok hanss arffuingh for^de^ ii garde vti Snede for huer mantz atale, som pa for^de^ garde kan tale met rette, och kendes iek mek for^de^ *Anne Tymmessdatther* eller oc myn arffuingh inghen ydermere lodh eller rettigheth lengher at haffue vti for^de^ ii garde effther thenne dagh vti nogher made, huelketh som sa skal bliffue ok fasth holliss vthen alle gensegelsse ok argelisth vti alle made, som forscreffuen stor. Til ydermere vitnesbørd ok bedre forwaringh tha hengher iek mith indcigel nethen for thette breff met myn frii ia ok gode willy, oc beder iek hederligh ok velbyrdugh men besegle met mek til vitnisbørdh, som er *Niels Loduigssen* pa Palzgardh, *Otte Holgerdssen* pa Pollerth, Crestern Skram i Wrup, Offe Skram i Hammergard och Per Skram vti Skoffgardh. Giffuith vti Loistrop ar effther gutz børdh mdxii then torsdagh nesth for the helytrefoldighetz søndagh etc.

XXIII.

Kong Hans bevidner, at Fru Anne, Holger Eriksen Rosenkrantzes Efterleverske, for ham har klaget over, at der ikke er sket hendes Søn Holger Holgersen (Rosenkrantz) Fyldest ved Skiftet efter hans Fader og Bedstefader (Hr. Erik Ottesen Rosenkrantz).

d. Kjøge 1512, 19 November.

Original paa Papir, Kgl. Bibl., Adelsbreve Fasc. 12.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Vii Hanss o. s. v. giøre alle witherligt, at oss ellsk^e^ frwe Anne *Hollgerdt Erickssens* effterleffuerske haffuer nw met hennes søn *Hollgerdt Hollgerdsen* wæret her for oss, berætte oc kiærde, hwarledis at hwn ey haffuer fanget fylldest oc fuld lodt, som henne burde athaffue effter lowgen paa same hennes søns weigne om thet skiiffte, som nu giordh ær om hans fædernæ godz effter hans fader och olldefader. Giffuith wdi wor kiøpstædt Kiøge sancte Elizabetz dagh aar etc. mdxij vnder wort signet.

dominus rex per se.

XXIV.

Predbiørn Podebusk til Vosborg giver til Korsbrødre Kloster i Odense 1 Gaard og 1 Boel i Nørreby (Klinte Sogn, Skam Herred, Fyen) for en evig Messe hver Fredag for det Alter, foran hvilket hans Hustrue Vibeke ligger begravet.

d. Kjørup 1513, 28 October.

Orig. paa Perg. i det Kgl. Ghmark. (Odense By Nr. 61) har 2 hængende Segl, Nr. 1 stærkt beskadiget, Nr. 2 velbevaret Parsberg Vaaben.

Jegh Prebiørn Podbwsk ryddher tiil Osborgh giør wittherliigh met thette myth obne breff, at jegh haffwer wnt och gyffweth korsse brødhre closther i Odhens endh myn gorde i Nørreby i Skamherret, som Knwth Jebssen i bor, gyffwer iiii ørt. korn, iiii ß skath tiil langille, item end bool ibidem Jess Morthenssen i bode, gyffwer end ørt. bygh tiil langylle, at nyde, brwge, beholle tiil ewynneliigh eydom etc. Haffwer thy loffwet mægh for for^ne^ gorde och boel at holle megh end ewyge messe hwer fredagh aff wores herres pynzel tiil ewyge tiidh ffor then altare, som myn hwstrw *Wywycke* ligger for, gwdh hynnes siel nade, ffor hynnæs siel och alle cristene siele. Tiilbyndher iegh megh och myne arffwynge at fry oc hemmele for^ne^ korss brødhre i Odhens thette for^ne^ gotz for hwer mans tale, som paa kandh tale met retthe. Skeer thet saa, at, gwd forbyde, thette for^ne^ gotz blywer thennum aff wonnen medh lantz lofft eller noghen andher

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

retthe gangh, tha beplycther jegh megh eller myne arffwynghe at wedherleghe thennum saa goth gotz ighen och saa wel beleleth indhen sex wgher ther nesth effther kommendes. Tiil wyndesbirdh och bedhre forwaryngh tha hengher iegh myt inzegel nedher for thette myth obne breff met welbirduge mans inzegel, iegh haffwer tiil bedeth, som er her Tonne Wernyssen. Datum ex Kiøropp in die beatorum apostolorum Simonis & Jude anno domini mdxiii° etc.

XXV.

Fru Anne (Timmesdatter Rosenkrantz, Oluf) Sommers Efterleverske, sælger til Hr. Niels Eriksen (Rosenkrantz) til Bjørnholm Stallerup (Harte Sogn, Brusk Herred.)

d. Løjstrup 1514, 1 Maj.

Orig. paa Perg., har været beseglet med 6 Segl, Nr. 1 Rosenkrantz Vaaben, Nr. 2 mangler, Nr. 3 adeligt, Nr. 4 og 6 Bomærke, Nr. 5 mangler. Universitetsbibl. Arne-Magn. Danica, VIII, 28.

..... herliigt med thette mit ..... oc welberad .... soldt ..... dt oc nw gensten med thette ... sæl ..... vplader och ..... meg oc myne ..... oc till erlig oc velbørdig mand [Hr. *Niels Erick*]*ssen* [till] Biørnholm ridher .... ff ... till ewy ... lig eye .... deel oc retichedh i Stolder[op] .... liggendes ... Broskherrit i Hae[rteso]ghen oc giffuer tiill aarlig skyld ... renthe xii s. pendinge, huilcket f. ..... komet er til arff effter my .... oc forelder, gud teriss siell haffue, med alle forsc^ne^ gotzes rethe ..... nw tilligher oc aff arildh till leget haffuer, som er skow, marck, ager, engh, hedhe, moesse, fiskewant, fæ[gangh], feligh, wot oc tywrt, inthet vndtaghen, i huat thet helst er eller neffnis kandh, skall forsc^ne^ her *Niels Erickssen* oc hans arffuing haffue, [ny]de, bruge oc beholde tiill ewindelig eye for jett fult kiøb, oc kendes ieg meg oc myne arffuinge at haffue vpboret pendinge oc fuldtwerdt aff forsc^ne^ her *Niels Eriksen* for for^ne^ gotz effter myn wilie oc fuldnowe, oc tacker hannom for god betaling. Tiilbinder ieg meg forsc^ne^ *Anne* Somers oc myn arffuinge at frii, hiemble oc fuldkomelig tillstaa forsc^ne^ her *Niels Erickssen*

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

oc hans arffuinge forscne gord, gotz oc renthe med alle syn rethe tillegels for huer mantz tilltall, som ther paa kand eller wele tale med rethe, andelig eller wertzlig. Ock kendes ieg meg oc myne arffuinge inghen deel, lod eller retiched at haffue i forscne gord oc gotz effter then dag i noger made. Skedhe thet saa, thet gud forbywde, at forscne gotz eller nogne aff forscne gotzes rethe tillegels bleff forscne her *Niels Ericksen* eller hans arffuing affwontnen med kirckeloff, lantzloff eller nogne rethegang, tha beplicther ieg meg oc myn arffuing strax at wederlege fornc her *Niels Ericksen* oc hans arffuing saa goth gotz igen, saa møghet oc saa welbeleylig for syn aarlig skyld oc renthe, oc holde hannom oc hans arffuing thet aldelis vden skade. Tiill udermere windisbord oc beder forwaring haffuer ieg forscne *Anne* Sommers med myn friit wetskab ladhet henge mit insegel nethen fore thette mit obne breff medh velbørdige oc hederlig mentz insegle, som ieg med thette mit obne breff tilbeder at besegle med meg til windisbørd, som er Jacob Ogessen tiill Wingigord, Jepp Binderup i Hwesstin, Nis Perssen, borgemester i Randers, Matis Reerssen, byfoghit, oc Oluff guldsmed radman ibidem. Screffuit paa Løwstrup sanctorum Philippi & Jacobi dag apostolorum anno domini mdxiiii.

Bagpaa: ... Bryske ...
Stollerop ...

XXVI.

Uddrag af Mogens Gøyes Testamente.

d. Klavsholm 1514, 29 Septbr.

Efter en Extract i Klevenfeldts Samlinger til Familien Gøjes Historie, i Ghmark., med Paategning: „Skr. af en Bog, fru Anne R: crans Albert Gejes skreff met egen hand, 1553".

I Guds naffn amen etc.

Effterdj der er intet wisser end døden och intet wvisser end dødsens timme, end at ieg er schrøbelig till mit legeme, dog haabes mig till Gud, at ieg er karsch till min siæll, da agter jeg Magens Gøye ridder att schiche mit testemente aff det guodz, som vor Herre mig vnt och forleent

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

haffuer ij saa maade . . . . . .

. . . . . .

Jtem x ℔ til st. Jachims alter i Marboe, som min fader er begraffuett, till att kiøbe wox for till alterett . . . . . .

. . . . . .

Jtem 3 minne sønner Axell, Eschild och Albret, giffuer ieg min stoere guldkiedde, som weyer cxxxiij lod. Jtem min daatter Sophie den lange trinde kiedde, som min kiere husfrue Mette gaff mig ij sit testementte. Jtem min datter Pernille det trinde spann, jeg kiøbte af frue Kirsten Ebbis. Jtem mine døttre Mette, Elline och Birgette de 2 smaa mine guldkieder och dett spann, som sante Karen i staar. Jtem huad andet klenodie och ringe ieg haffuer, mit perle smyche, perle krandze och andre løsse perler, som findes i mine werre, giffuer ieg och 3 for^ne^ mine døttre. Jtem huad min kiere huusfrue haffuer gifuet 2 vorre børn i sit testamente, perler eller klenodie, det findes altsammen paa Claxholm vden den brede kiede. Jtem gifuer jeg min herris naade det forgylte vdgraffuett staab, som mitt och min hustrues waaben staar paa foeden, item her *Niels Erichssen*, her Thomas Nielssen, huer en engelsche nobell oc 2 vngersch gylden. Jtem her Predbiørn och hans huusfrue frue Anne huer 2 lybsche gylden. Jtem her Albert Jepssøn och hans huusfrue fru Sophie huer en nobell. Jtem fru Birgette her *Niels Erichsens*, frue Anne her Hendrich Kromdiges, frue Else her Thomas Nielsøns och frue Anne *Holgers* huer en nobell. Jtem 2 morsøstre, huer 3 rinsche gylden, item fru Margrette min corels salter med 5 guldsteene och en ring paa, goed som 4 gylden. Jtem min broder Hendrich Gøye en ring med en stoer rubin. Jtem min søster Jde en ring med alang saphir. Jtem *Niels Loduigsen* och *Otte Holgersen* huer en nobell och 2 vngersche gylden, item *Olluff Nielsen* huer iij vngersche gylden, item jomffru *Sophie Holgersdaatter* och jomfru Drude Krumdiges daatter huer 2 vngersche gylden. Jtem min fogett Hans Willumssen haffuer jeg unt 2 mine gaarde i Sielland ij Thorslund lille hans liffs tiid, de gifue j lest korn. Jtem min foget paa Krenckerup Hans Jenssen x ℔. Jtem min capelan her Claus och min schriffuer Niels, som følger mig, huer xij ℔. Jtem huer min suend 5 ℔ foruden deris løn. Jtem huer min smaa suend x ℔. Jtem Hans Rostrup och Las Lonou huer en goed foelle och itt aff mine harnische. Jtem Morten Pedersen, som kam fra Michell Pedersen, och Jens harnischwischer huer af dennem et harnisch. Jtem Lauridz, som tager mine kleder vare, en god foelle och it harnisch. Jtem

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

befaller ieg *Niels Ludwigssøn* at betale min och min hustruis witterlig gield, huor hun kand findes, af den opbørsell, hand schall opbære aff mit guodz effter det breffs lydelse, ieg hafuer gifuet hannem. Dette mit testemente befaller ieg min kiere morbroder her *Nielss Erichssøn*, her Thamis Nielssen, *Niels Lodwigssøn* och *Otte Holgerssøn*, at de giører det fuldt strax effter min død, som min thro er til dennem, och som de will suare for den almechtigste Gud. Jtem Jnger, som tager mine børn waare, giffuer jeg et pahr leydisch kleder och xx ℔. Jtem Maren et pahr leydisch kleder. Till wittensbyrd haffuer jeg thrygt mit indsegell for denne schrifft. Datum Clauxholm Sant Michels dag aar effter Gudz byrd 15 xiiij etc.

XXVII.

Vidne af Rougsø Herredsting til Ejler Stygge (Rosenkrantz) paa Hevringholm, at hans Lovhøringer kundgjorde, at de Løverdagen tilforn saa og hørte, at han gjorde Lavhævd paa 6 Stykker Jord, som laa mod Vest og til Markskjællet mellem Ørsted Mark og Hevring Mark, og paa den Eng og Kjær, som ligge nedenfor, Kronens, Bondens og Bjørn Andersens Arvingers Jord uforkrænket, og indvordede Ejler Stygge bemeldte Jord, Eng og Kjær saa langt og saa bredt, som Hr. Stygge i sin Tid havde havt det ulastet og ukjæret, og som han selv havde havt det i 40 Aar og mere i Hævd og Værge, som sin rette Arv og Ejendom til Hevringholm.

d. 1515, 26 April.

Orig. paa Perg. i det Kgl. Ghmark. (Rougsø Herred Nr. 19) har 8 hængende velbevarede Segl, Bomærker.

Alle mendh thette breff syer eller høre læssæ hyelsse vy Twy Hoogh foghet tiil Rwgsøherretz tingh, Jens Mic. i Heelskof, Jens Lygordh i Maghenstrop, Micl Perssen i Høringh, Erik Eskelssen i Kardæ, Jep Jenssen i Vore, Per Lassen ibidem, Rassmus Anderssen ibidem, kyerligæ met gud, kwndgyøre vii for alle met thette vorthæ obne breff, ar æffter guds byrdh mdxv then torsdagh nesth for sancta Voldborgis dagh, ta var saa skeketh for oss ok for flere gode mendh, som then dagh for^ne tingh søkte, ath velbyrdighæ mandh, som er *Eyller Styggæ* paa Hæffringholm, hand loffligæ beydes ok fik eth fwlth standendes tings vendhæ aff viii tro dandæ

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

mend, som er Michel Perssen i Hørningh, Jep Tønnessen i Kardæ, Erik Eskelssen ibydem, Nis Perssen i 'Vtby, Jens Roffsing ibidem, Sewren Jenssen i Ingersløff, Cristiern Knwtssen i Vore, Per Powelssen i Vtby, thessæ for^{ne} viii dandhæ mend tii alle samdrektelighæ vwndæ ok sawdæ paa teris godhæ tro, syel ok rætte sandæ, thet tii hørdæ ok sowæ samme dagh paa for^{ne} tingh ii dandæ mend for thennom stande, Jens Michelssen i Heylleskoff ok Jens Lygordh i Maghenstrwp, som var for^{ne} *Eyller Styges* hanss loffhøringæ, tii kwndgyord hanss loff ok lawhæffth samme dagh ok lydelig for tings dom saa thet ty hoess vare, hørde ok sawæ then lowerdagh nesth tiil fornæ, ok hørdhæ ok sawæ, thet for^{ne} *Eyller Stygge* hand gaff en fwldh loff ok laffwæhæffth lofligh ok laffwæ tydhæ dax, som ha^{m} var loflige tiil fwndhen aff koninghens fogdæ ok tii godæ herretsmend iii samfeldh ting tiil forne ath gyøre, ok . . . han syn laffwæhæffth met godhæ rydher ok rydhermendsmendh ok bøndher ok godhæ iordh . . . ss mend, ok brasth han^{m} enghen værn, tær met indwordæ for^{ne} *Eyller Stighæ* vi stykyer iordh, som leger nesth væsthen vet thet mark skyel, som lygger i mellum Ørsthet mark ok Heffringh mark, ok then eng ok kyer, som ligher nedhen for, met syn bredhæ ok lenghe, som ha^{m} bør ath hawæ met rætte, ok kronenss oc bondhenss ok Bjørn Anderssens arwinges grondh vkrenketh, ok indwordhæ for^{ne} *Eyller Stighæ* for^{ne} iordh ok eng ok kyer saa lankth ok saa bredh, som herræ *Styggy* handh haffdæ i syn lyffs tyd vlasth ok vkyerdh, ok som for^{ne} *Eyller Styggy* hawer haffth i xl ar ok myere i syn fry brwgelighæ hæffth oc være. Jtem thenne for^{ne} iord ok eydom for^{ne} *Eyller Styggy* hand indwordhæ met syn loff ok laffhæffth æffter loghen for syth rætte aroff ok eydom tiil Hæffringhæholm tiil sægh ok syn met arwingæ ok teris ræte arwingæ, ok vorth for^{ne} laffheffth loffligæ fwndhen ok festh æffter loghen, ok gyørdæ handh syn laffwæhæffth, hwar mandhnss iordh vforkrenketh i alle madhæ, ok melthe for^{ne} loff høringh hanss loff ok laffweheffth ved syn fwlle mak, til hon feldes met besp ok bæste beydæmendh. Ath saa gyk ok foer, thet vindæ vii met vore ingsegle henghendes nedhen for thette breff etc.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

XXVIII.

Alle Brødre og Søstre i Mariager Kloster beder Kong Kristiern om Hjælp mod Hr. Predbjørn (Podebusk) og Kannikerne i Viborg.

d. Mariager 1515, 12 Juni.

Original paa Papir i Ghmark., Danske Saml. 377, med Levning af Segl.

Aue Maria gratia plena. Vore idmige troo tienest ether nades verdighed for helssen met vor herre Jesu Christo. Altsomkereste nadige herre verdiges at wide, ath wii fatighe personer tacke ether nades verdighedt for stoore velgerninghe oc hielpp, huilket ther skall trolige farskille hoss then almectigste gudt her i closter till ewige tiidt for ether nade oc ether nades verdighe tilkommindes drotningh, oc bedhe wii ether naade nw idmigelige, ati ville verdiges tillet for gudz skild, jomfrw Marie oc frw sancte Birgitte theres skildt at were oss oc titt fatige stet hielppelige met her Prædbørn oc thee cannicker aff Viborg, at the skulle icke giøre tit salige stet en ewige skam, vdaff huilket thet kwn snarlige bliffue øidt oc til inthet. Er thet dogh stichtet oc holt vidt macthem vtaff ether nades verdige foreldher, oc bliffwer thet icke nw længher vidt macthen vden ether nades store trøst oc hielpp. Bether wii ether nades verdighed idmigelige oc gerne, ati icke tagher till mistøcke, i thet wii fatige folck w[m]age ether naades verdighedt met wore tilscriffuelse. Ether nades siell, liff oc statt then almetigste gudt befaler wij till ewige tiidt. Screffwet tisdag nest for gudz legoms dag anno domini mdxv.

Ether naades store verdighet idmige oc fatige thienere oc capellaner, alle søstre oc brødhre i Mariager closter.

XXIX.

Kong Kristierns Rettertingsdom, at Arvetvisten mellem Fru Anne Mejnstrup (Holger Eriksen Rosenkrantzes Efterleverske) paa egne og Søn Holger Holgersens Vegne paa den ene Side og Otte Holgersen (Rosenkrantz) paa den anden Side skal afgjøres paa et Møde i Horsens næstkommende Paaske af deres Samfrænder.

d. Odense 1515, 21 November.

Orig. paa Papir med Segl, Kgl. Bibl., Adelsbreve Fasc. 33, Pars 1, Nr. 57.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Wii Christiernn, met gudz nade Danmarchs, Norgis, Vendis oc Gotis konningh, vdvald konningh till Suerige o. s. v., giør alle vitherligt, at aar effter gudz byrd mdxv then othensdag wor fruæ dag presentationis for oss pa wort retthertingh i sancti Johannis closter i Othens i wor eyen nerwærelse, ner^dis^ oss elsk^e^ her Henric Knudsen, her Moghens Gøyæ, her Thomes Nielsen, her Peder Lycke, riddere, woris men oc rad, oc Jens Stigsen, wor landzdommer i Ffyn, vor skicket oss elsk^e^ fruæ Anne Meyenstrapsdatter paa sine egne oc hennes søns *Holgerdz* vegne pa then ene oc oss elsk^e^ *Otte Holgerdsen* wor hoffuesind pa then annen side om trette, them mellom er om arff oc skiffte etc. Tha talethe vii them saa mellom effter beggis theris tilladelse, samticke oc fulbyrd, at the skulle pa bode sider møde i Horsnes fiorthen dage effter paske nesth kommendis for sex theris samfrender, som the her for oss opneffnde, som ere for^ne^ her Henric Knudsen, her Moghens Gøyæ oc mester Jacob Krumpen pa fruæ Annes oc hennes søns vegne oc her *Niels Ericsen*, her Thomes Nielsen oc *Niels Loduigsen* paa *Otte Holgerdsens* vegne, som skulle fuldmacht haffue at legge, skiffte oc jeffne them emellom alt thet gotz oc arff, them bør at kommæ tilskifftis emellom effter laghenn, oc skulle forlige oc fordrage them till en endeligh ende om all then trette oc tiltall, them mellom er pa arffs vegne, oc om all opbørelse, hwad thet helst er eller neffnes kan, inthet vndentagit, till mynne oc rette. Oc forplecthet the them pa bode sider at møde pa for^ne^ tiid oc sted hwer met sinæ samfrender oc giøre hwer fyllesth wthen alt lenger hinder eller skudzmall. Skede oc saa, at nogre aff for^ne^ samfrender finge forfald oc ey tilstede kwnnæ komme, tha skulle the tage andre fuldmectige i theris sted, som bortte ere. Kan for^ne^ fruæ Annæ oc hennes søn icke tha vederfaris fyllest oc komme till ende met samme skiffte, tha skulle the siden haffue wore breffue oc forfølingh offuer *Otte Holgerdsen* i then sagh, som tilbør. Datum vt supra nostro ad causas sub sigillo, teste Georgio Marswin, justiciario nostro dilecto.

XXX.

Abbeden i Ore (ɔ: Vor) Kloster og Konventet gjør Magefkifte med Erik Stygge (Rosenkrantz) til Matrup og hans Hustru Kirsten Nielsdatter og

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

udlægger dem et Enemærke og en øde Mark i Tyrsting Herred mellem Tyrsting Mark og „Bwsk" Mark, som kaldes „Biersnab", medens Klosteret faar igjen 2 Gaarde og 1 øde Bol i Hassing Herred, i Villersley Sogn i Gudnæs.

d. 1516, 22 September.

Orig. paa Perg. i det Kgl. Ghmark. (Hassing Herred Nr. 21) har havt 2 hængende Segl, Nr. 1 mangler, Nr. 2 Conventets er særdeles vel bevaret tilstede.

Vy brodher Thames abbeth i Oreclosther ock alth conuent i samestedh giøre wytterligth for alle, ath wy haffwe skøth, oplath ock affhendh ock nw met thette worth obne breff skødher, opladher ock aldeles affhendher fraa oss ock wore effterkomere ock till welbyrdigh man *Erick Støgghe* till Mattrwp, ffrwe Kirsthin Nielssdatther, hans kiære hostrw, ock theres retthe arffwinghe till ewinnelighe eyendom ieth closthers ienmerckie ock mark, som nw ødheliggher, i Tyrstingherret mellom Tyrstingh marck ock Bwsk marck, som kalles Biersnab, wyth ock breeth met agher ock engh, skoff ock mark, woth ock tyffrth, enthet wndtaghen, som omsteneth er aff sandmen i Tyrstingherret. Ock kiendes wy oss ock wore effterkomere fwldh wedherleggelsse ath haffuæ aff for^ne^ *Erick Støgghe* ock hanss kiære hosfrw Kirsthin for for^ne^ eyendom, som er two gaardhe ock ieth ødhebocll liggindes i Tydh i Hasingherret i Willesløff soghen i Gwdhenes byy, som hanss obne breff wdhwiser ock indholdher, som han oss ock worth closther ther paa kierlighe giffwet ock giordh haffwer. Ock ther till beplicthe wy oss ock wore effterkommere i for^ne^ Oreclosther ath holde wbrødelighe ien ewigh begengellsse i Oreclosther ien tiidh hwerth aar till ewigh tiidh for for^ne^ *Erick Støgges*, ffrwe Kirsthins hanss kiere hostrues, theres børns ock begges theres foreldhres siele. Ock naar for^ne^ *Erick Støgghe* ock for^ne^ ffrwe Kirsthin kalles aff werdhen met dødhen, tha skall hwer presth, som tha findis i Oreclosther, holde the sex opstandindigh (!) messer for hwer theres sieele. Ock kiendes wy oss ock Oreclosther enghen dieell, lodh eller retthehedh ath haffwe i for^ne^ Biersnab eller noghen hennes retthe tilleggellsse effther thenne dagh i nagher maadhe, men wy beplicthe oss ock wore effterkomere abbether ock conuent i for^ne^ Oreclosther ath frii ock hemle for^ne^ *Erick Støgghe*, ffrwe Kirsthin hanss hosfrw ock begghe theres retthe arffwinghe for^ne^ Biersnab for hwer mantz retthe tilltale, som ther paa kan tale met retthe i nogher maadhe. Skeer thet ock saa, ath for^ne^ Biersnab wordher for^ne^ *Erick Støgghe*, hanss

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

hostrw ffrwe Kirsthin eller theres retthe arffwinghe aff wondhen met noghen retthergangh, tha beplicthe wy oss ock worth closther ath wederlegghe then^{m} saa goth gotz ighien ock holdhe then^{m} thet skadeløsth i alle maadhæ. In cuius rei testimonium sigillum meum vna cum sigillo conuentus nostri presentibus est inferius appensum. Datum in monasterio nostro prescripto anno domini millesimo quingentesimo sexto decimo ipso die sanctorum martirum Mauricii et sociorum eius.

XXXI.

Hr. Aage Jepsen (Sparre), Kannik i Lund, og Mavrids Jepsen (Sparre) til Skurdrup bekjendtgjøre, at de have overleveret deres Søstersøn, Mogens Klavsen (Rosenkrantz), et Skrin med Klenodier, som efter hans Moders Død blev givet i Forvaring til deres nu afdøde Broder Oluf Jepsen (Sparre), og at denne i levende Live havde overgivet saavel Mogens Klavsen som hans Søster Kristine Klavsdatter (Rosenkrantz), medens denne var i Huset hos Fru Dorthe (Tidemand), Aage Andersens (Thott), forskjellige Smykker.

d. Skurdrop 1517, 23 Maj.

Trykt efter en Afskrift i det Kgl. Ghmark. (Kleveuf. Saml., Familien Sparre).

Vii effther^{ne} Aage Jepsson cannick i Lund och Mauris Jepsson tiill Skurdrop kendes meth thette wort opne breff, ath aar effther gudz byrd mdxvij løuerdagen nest fore s^{te} Vrbans dag antworde wij *Maaens Clauessøn*, wor søstersøn, paa synæ och synæ søskens wegne, eth skriin, som wor broder Oluff Jepsson, hwes syell gud nade, annamede tiill seg vdj forvaryng paa theris wegne effther therris moders dødh, som først wor wdj æn ask meth eth kiortell stiøche meth nogle søllspyber, som ther tiill hører, item iiij gulrynge och ij forgylte sølff knappe, item æn liden søllff crotz meth nogle smaa snøre nagler, item eth lydet guldspand meth et støcke aff eth halsband, med noget mere brøddet guld smaat, som ther laa hoss. Jtem æn æsk med breff. Jtem tw byndecke. Jtem iij par floyells halffue ermer med nogle smaa malyer, som ther sydder vdj. Jtem her for vden antworde wij for^{de} *Maaens* ieth soppebynnecke aff sølff, som myn broder annamede och med for^{de} skryn. Item antworde for^{de} Oluff Jepsson,

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

wor broder, for^de^ *Maaens* vdi hans løffwendes tid vdaff samme skryn, fførst eth sølffbelthe, som *Maaens* sagde, ath een bonde skulde høre tiill, med een lyden guldryng, som sadh een rwbyn vdj. Item her forvden antworde och wor broder *Kristine Claues dotther* ieth perlebyndecke med eth vnder byndecke och ij perlebøgle, then tiid hwn kom till ffrw Dorthye, Aage Anderssens. Thet saa vdj sanningen ær, wydne wij med wore indsegle trøckendes neden fore thette wort opne breff, som eer giffuet poa Skurdrop aar, dag och sted, som forscreffuit sthaer.

XXXII.

Kong Kristiern byder Otte Holgersen (Rosenkrantz), Embedsmand paa Tørning, inden ti Dage at fuldgjøre Fru Anne Mejnstorpsdatter (Holger Eriksen Rosenkrantzes Efterleverske) paa egne og hendes Søns, Holger Holgersen (Rosenkrantzes) Vegne deres Krav til ham angaaende Arv og Skifte.

d. 1517, 9 Juli.

Original paa Papir, Kgl. Bibl., Adelsbreve Fasc. 46, Pars 1 (Meynstorp) Nr. 69.

Wii Cristiernn osv. helse ether, som bigge oc bo i Biergeherret, kerlige met gud oc wor nade. Vii byude hoss tegh nw annen sinnæ oss elsk^e^ *Otte Holgerdsen* wor embitzman pa Tørninge, at tw innen x dage, effter thette wort breff er lest, vdlegger oc fyllest giør oss elsk^e^ fruæ Annæ Meyenstropsdatter pa hennes egne oc hennes søns *Holgerd Holgerdsen* wegne theris andell oc rettighed i alt thet gotz oc arff, som wskifft er oc bør at komme ether till skiffte emellom oc kan findes, at tw haffuer inne met tegh, oc fult giør wort breff, ther pa giffuit er, opbørelse vndentaghenn etc., effther thij som tw esth ther om tilforn laglige pamynt met wore breffue. Thij lad thet ingelund wnder tyth faldzmall. Datum in profesto beati Canuti regis anno domini mdxvij nostro ad causas sub sigillo, teste Georgio Marswin, justiciario nostro.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

XXXIII.

Kong Kristierns Stævning over Otte Holgersen (Rosenkrantz), Embedsmand paa Tørning, og Fru Anne Mejnstorp paa egne og hendes Søns, Holger Holgersens (Rosenkrantzes) Vegne om at møde 6 Ugersdagen for Kongens Retterting angaaende Arv og Skifte, da Otte Holgersen har taget Gjenbrev. (Jfr. Nr. 32, og om Brevenes Tidsfølge i Texten under Fru Anne Mejnstrup).

d. Lindved 1517, 6 August.

Original paa Papir, Kgl. Bibl., Adelsbreve Fasc. 46, Pars 1, Nr. 70.

Wii Cristiernn osv. helse ether, som bigge oc bo i Biergeherret, kerlige met gud oc wor nade. Vij byude hoss ether oss elskelige *Otte Holgerdsen*, wor embitzman pa Tørninge, pa then enæ oc oss elsk^e^ fruæ Annæ Meyenstropsdotter pa ether egne oc ether søns, *Holgerdh Holgerdsens*, wegne pa then annen side, ati rette siette wge dagh, som thette wort breff læsse, møde for oss pa bode sider pa wort rettertingh met hwess beuisningh i haffue emod hwer annen om nogit gotz oc arff, som wskifft er oc bør at komme ether till skiffte emellom, som wij haffue giffuit for^ne^ fruæ Annæ wore breffue oc forføllingh pa, mod huilke *Otte Holgerdsen* togh genbreff. Thij lader thet ingelund, saa frampt at huilken aff ether icke tha møder, tha hielpe wij then, ther møder, framdelis thet reth er i saghenn, som tilbør. Datum Linduid die beati Sixti pape, anno domini mdxvij nostro ad causas sub sigillo, teste Georgio Marswin, justiciario nostro dilecto.

XXXIV.

Vidne om, at der i Kjøge blev skiftet mellem Hr. Mogens Gøye og hans Sødskende p. d. e. S. og Fru Sidsel (Brahe), Hr. Eskild Gøyes Efterleverske p. d. a. S. efter Hr. Eskild Gøye, bl. A. Arven efter Hr. Eskilds første Hustru, Fru Mette Eriksdatter (Rosenkrantz) og hendes Fader Hr. Erik Ottesen (Rosenkrantz), hvilken Arv Hr. Eskild havde siddet inde med uskiftet i 3 Aar efter deres Moder.

d. Kjøge 1517, 3 December.

Orig. paa Papir, Kgl. Bibl., Adelsbreve Fasc. 22 (Gjø), Pars 2, Nr. 102, har havt 6 Segl, Nr. 1 affaldet, Nr. 2 Bøllernes Vaaben med M over, Nr. 3 og 4 kun Hjelmen tilbage, Nr. 5 kun et Stykke Baand med Bogst. Hol (se Tab. IV, Nr. 9), Nr. 6 kun Hjelmen og et Stykke Baand med Bogst. Olof.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Wij effter^ne^ Nielss Høøg, Mattis Ericssen, Albrict Glob, Andres Bilde, riddere, *Otte Holgerssen* oc Oluff Daa, giøre vitterligt met thette vort obne breff, at aar effter gudz byrd mdxvij sancthe Barbare afftenn pa radhuset i Kyøge vor vij forsamlet om arff oc skyffte emellom erlig oc velburdiig mand her Maghenss Gøye, ridder, pa hanss egne oc hanss sødskindes vegne pa thenn eene, oc frug Cecilie, her Eskild Gøyess effterleffuerske, oc henness broder, her Tiige Brade ridder, som er henness rette verge, pa thenn andenn side effter her Eskild Gøye, huess siell gud haffue, i saa made. Fførst lade vij oc jeffnet om her Maghenss Gøyess oc hanss metarffuingess møderne, som theris fader, her Eskild Gøye, met inde sadt oc opboret haffde i try samfeld aar effter theris moder frug *Mette*, theris oldefader her *Eric Otssen* oc theris broder Axell Gøye, tha løb then swm, som frug Cecilie skulde vdlegge her Maghenss Gøye pa hanss egne och hanss søsthris vegne ... (osv.). Datum anno, die et loco supradictis.

XXXV.

Aarhus Kapitel kundgjør, at Hr. Tyge Krabbe til Bustrup og nogle af hans Sødskende og Svogre have funderet 2 Aartider i Aarhus Domkirke for deres Slægt og dertil givet en Gaard i Trustrup (Ølst Sogn, Galten Herred) og „ottesintz tyffwe" Mark til Indkjøb af en anden Gaard.

d. Aarhus 1518, 6 April.

Trykt efter en Afskrift paa det Kgl. Bibliothek (Nye Kgl. Saml. Nr. 2091, 4to, Rosenkrantziana III).

Wy effterscreffne prelater, canicker oc mennighe capitell wdj Aars kwngiører medh thette worth obne breff, ath wij haffue annamit aff erlige oc welbwrne folck, her Tyge Krabbe aff Bwdstrup ridder, hans søster frwe Margrete Krabesdotther aff Bøgstedh, hans swagre Pally Spild aff Menstrup oc Maggens Ywell aff Wdstrup, en gaardh wdj Trwdstrwp liggende wdij Olst soggnhen ij Galthun herreth medh alle syne rette oc rettigheyth ath haffue till ewindeligh eydom oc ther till ottesintz tyffwe march ij danske penningh till ath kiøbe en andhen gaardh ffore till ewindeligh eydom, oc ther fore beplichte wy oss oc wore effterkommer prelater oc canicker wdy Aars domkirke ath opholde oc wpholde lade twenne aar-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

tiider wdij hwert aar till ewygh tydh, then ene paa anden dagh effther sanctorum Simonis et Jwde apostolorum dagh meth vigiliis om affthen oc sællemesse om andhen dagh wdy høffue koreth wdy Aarss domkircke ffor erligh oc welboren qwinnes frwe Elsebe Tygissdotthers, hennes hosbonde Magens Krabbe, theres sønners, doctor Morthen Krabbes, here Tyghe Krabbes, Mogens Krabbes, oc døtthers, frwe Hellewighes, ffrwe Margretes oc frwe Dorothe Krabbesdotthers sæles saligheyth, oc then andhen aartiidh paa sancti Briccii confessoris dagh meth vigiliis om affthen oc sælemesse paa sancti Briccii dagh wdy høffwe kaaret wdy Aars domkirke effter gammell seddewaane fore welboren og høfflerd mandz doctor Morthen Krabbes, hans foreelders Magnus Krabbes og frwe Elsebe Tyggisdotthers oc alle hans syskinds sæle oc alle cristne sæles saligheit, oc hwar ssaa skeer, thet gud forbywde, ath for^ne twenne aaretyder nogen tyd udij noget aar merkelighe forsømmes oc ycke redelighe holdes, som thet segh bøør oc forscreffuet staar, tha mwe oc skulle for^ne her Tyge Krabbe, hans søsther oc swagre oc theres arwinghe igehn anname for^ne gaard wdy Trwdstrup oc for^ne ottesintztyffue march penninghe wden capittels wdy Aars yhnnsegles(!) y noghre maade oc skicket anderstede hoss then helge kircke, gwd till loff oc alle cristne sæle til salighet, effter theres wilie. Till wytingzbørd haffue wy ladet henge wores capittels indsegel nethen fore thet wort obne breff. Giffweth wthy Aarss paa trydie dagh poske aar effter gwds byrdh mdxviij.

XXXVI.

Hr. Tyge Krabbe kvitterer Oluf Nielsen (Rosenkrantz) for hans Hustrus Andel i Koldingpantet.

d. Bjørnholm 1519, 3 April.

Kgl. Bibl, Orig. p. Papir, D. Danske Adels Historie, Fasc. 35, Pars 2 (Krabbe), med velb. Segl.

Jeg Tygge Krabbe ridther till Bwstrop giør vittherligt met thette myt opne breff, at erligh och velbyrdugh swend *Oluff Nielssenn*, vor nad^e herris embitzmand paa Kollingh, haffuer nw fornøgit meg till gode rede alle myn anparth, ther myn hwsfrwe ere tilfallendis i Kollingh

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

pant, the lader ieg hannom och hanss arffuinge qwith, frij, ledigh och løss for meg och myne arffuinge for alle ithermere kraff eller tiltalle ther for i noger made. Till vyndisbyrdt thaa triøcker ieg myt jndzegell netthen paa titthe myt opne breff. Datum Biørnholm søndagen letare mdxix.

Bagpaa: Her Tyghe Krabes breff pae Kollinghe pandt, som her Ollf wdt qwyte hanem.

XXXVII.

Otte Holgersen (Rosenkrantz) anmoder Esge Bille, Befalingsmand paa Hagenskov, om at gaa i Forløfte for ham og hænge sit Segl for nogle Breve, hvorhos han beklager ikke at kunne sende ham en Hest, da han har givet 2 til sin Svoger Gans, en til Oluf Nielsen (Rosenkrantz) og en til Giord Nielsen (Drefeld).

d. Tørning 1519, 14 Maj.

Trykt efter en Afskrift i det Kgl. Ghmarkiv. (Klevenfeldts Saml.).

Venlig hielssen altiid forsendt meth gud. Kere Esge, sender ieg teg nogne hete breffue, jeg tilforne haffuer screffuet teg til om, jeg beder teg gerne, thw wilt sette thiit intzegell fore oc besegle them. Thet er icke vden en føge swm, dog breffuene ære mange oc foreloffuerne, thii hwer will haffue syt breff, thet skal meth gudz hielp aldeless bliffue oc vorde teg skadesløst. Kere Esge, som thw scriffuer meg tiil om jen hest, tha mot thw vide, at myn swager, Margretis broder, var her nw hoss meg oc feck ii heste fra meg. Tisligest *Oluff Nielssen* en oc Giord Nielssen en, saa at ieg icke haffuer paa thenne thiid flere at ombædre eller aff at lade. Hagde ieg thet førre vist, skulde thw gerne haffue foet en. Her met teg gud befallendes til ewig thiid. Screffuit pa Tørning løffuerdagen for jubilate anno mdxix.

Otte Holgerssen.

Udskrift: Erlige oc velbyrdige man Esge Bille, høffwetzman pa Hagenskoff.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

XXXVIII.

Otte Holgersen (Rosenkrantz) beder Kristiern II om et (nyt) Forleningsbrev paa Tørning Slot i Anledning af det Laan, han har ydet Kongen.

d. Tørning 1519, 19 Maj.

Original paa Papir med Levning af Segl (Rosenkrantz-Vaaben uden Løver), Geh. Ark., Kr. II, Fasc. 42, Nr. 34.

Myn itmige vnderdanige pletuge troo tieneste etthers nadis hocmectighedh itmigeligen tilforenn screffuen met vor herre. Hogborenn førsthe, kiæreste nadige herre, werdes etthers nade atwide, at etthers nades tienere och scriffuer mester Anders Glob haffuer vereth begerendes aff meg it twsyndt gyllen eller tow paa etthers nades vegne vdaff thee viij twsyndt, som ieg etthers nade tilsagdt haffuer, thaa haffuer ieg ingen forlenings breff enthen paa slottet eller forwaringh paa samme peninge, thee at thet hoffuidt breff, som ieg skulle haffue aff etthers nade paæ thee viij twsyndt gylden, er icke beseglt. Thee betther ieg etthers nade itmigeligen, at etthers nade ville verdes till at vnde meg it forleningsbreff paæ slottet at haffue thed paæ reghenskaff, till thess ieg fonger myn penninge igen, thaa skall *Oluff Nielssenn* fornøge etthers nade et twsyndt gylden aff for^ne^ summe paæ myne vegne, och ther paæ haffuer ieg nw strax tilsagidt mester Anders it twsyndt gylden paæ etthers nades vegne, far endh ieg fanger hoffuidt breffuit, thee mester Anders sagde segh at haffue them storligen behoff paæ etthers nades vegne. Her met (osv.) . . . Screffuit paa etthers nades slot Tiørninge torsdagen nest efftir Ericj regis et martyris dagh mdxix.

Etthers nades itmige
trw tienere
Otte Holgertsszenn.

Udskrift til Kongen.

1519, 29 Maj, Kbhvn., fik Otte Holgersen Brev paa at beholde Tørning Slot i Forlening paa Regnskab, som han det nu har, og ej skilles ved samme, før de 12000 ℔ Lybsk ere betalte, som han nu har laant Kongen. (Suhms Nye Saml. I, 4, 351).

— 11 Juni, Kbhvn., fik han Kvittering for 1000 rh. Gylden, indbetalte gjennem Oluf Nielsen. (Sammesteds S. 352).

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

XXXIX.

Kong Kristiern II optager et Laan af holstenske Adelsmænd, hvorfor en Del danske og holstenske Adelsmænd [deriblandt Hans Johansen (Lindenov) til Fobislet, Oluf Nielsen (Rosenkrantz) til Kolding, Otte Holgersen (Rosenkrantz) til Tørning, Erik Eriksen (Banner) til Kalløe] gaa i Borgen mod at faa Tørning Slot i Underpant, der af den nuværende Lensmand (Otte Holgersen Rosenkrantz) eller hvem Kongen senere maatte indsætte til Lensmand, skal holdes til deres eller deres Arvingers Haand.

d. Kiel 1520, 13 Januar.

Trykt efter en samtidig Afskrift i Geh. Ark., Kr. II, Fasc. 45, Nr. 17.

Wy Crystiernn van Gots gnadenn to Dennemarken, Norwegen, der Wende vnde Gotten konynck, gekaren konynck to Sweden, hertoch to Sleszwyck vnde tho Holsten, Stormarn vnde der Dythmerschen, greue to Oldenborch vnnde Delmenhorsth, dhoen wytlick, bekennen vnd betugen openbare in vnnd myt dusszem vnnszem breue . . . ns, vnsze eruen, nakomelingen vnde . . . . em, dath wy dhe werdygem, gestrengen, duchtygen vnde erbaren vnsze . . . . . getruwen reden vnd mannen herren Detleffe Szesteden, to Pretze prawe[st], herren Thomasz Nyelsszen to Honeborch, erren Albrechte Jepszen to Werdingkborch, erren Oleff Holgerszen to Benewyth, erren Andreas Bylde to Stege, erren Wulff Poggewischen to Szegeberge amptman, vnde erren Wulff Poggewischen de junge, rider, Hans Rantzouwenn thom Nygenhusze, Hennyncke Poggewischen tor Varwe, Syuerde van der Wyschen tho Gronholte, Henneken Rantzouwen to Neuerstorppe, Wulff Sture to Gammelgarde, Henneken van Aleuelde Detleffsszone to Nubel, Henneken, Clawes, Keyge vnnde Hynricken van Aleuelden, gebroder, Benedictuszons tor Lemkulen, Henneken Szesteden tho Olpenessz, Scagke Sesteden to Hennemerkede, Jortt Nyelsszen to Henszegauell, Hannsz Johansszen to Fobeszleth, *Oleff Nielsszen* to Koldinge, *Otte Holgerszen* to Dornynge, Mandorpp Hollich [to] Bersskow, Otte Breyden, Eryck Ericksszen to Kalloe vnnde Essche Bylde to Hagenskowe, myt eyner sameder handtt hebben heten lauen dhen duchtigen vnde erbaren vnszen leue getruwen vnde beszunderen Thonnies Rantzouwen thom Nygenhaue vnde synen eruen vor viij dusent marck lubsch houetstols, iiii hundert vnde vefftych lubesche marck rente penningen, Syuerde van der Wyschen to Gronholte vnde synen eruen vor vi^{m} marck houet-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

stolls, iii^{c} vnd lx marck rente, Clawes van Aleuelden tor Lemkulen vnde synen eruen vor vi^{m} marck houetsstoll, iii^{c} vnnde lx marck renthe, Henneke van Aleuelden to Nubell vnde synen eruen vor v^{m} marck houetstoll vnde iii^{c} marck renthe, Henneke Szesteden to Olpenessz vnde synen eruen vor vj^{m} marck houetstoll, iii^{c} marck vnde szostich marck rente, Otte Szestede Benedictesson tom Klufensyke vnde synen eruen vor vi^{m} marck houetstoll, iii^{c} vnde lx marck rente, Sweder van Kassenbroke vnde synen eruen vor j^{m} marck houetstoll vnnde lx marck renthe vnde Syllige Hugenns vnde ere eruen vor ij^{m} marck houetstolls vnde xc lubsche marck rente pennynghe. Wur dye vorbenomede vnsze lauer sampt edder beszundernn eyn islick den synenn wech in den vorbenomeden summen edder in anderwegen vor vns mogen gelauet hebben edder noch in tokamende tyden furdermher vor vns lauen wurden, nha lude vnde inholde des houetbreues edder houetbreuen, dar vpp vthgegeuenn edder der wegen vthgegeuen mogen werden, vnde weret szake, dath dussze vorbenvmede vnsze rede vnde manne vnde ere eruen szodans lofftes edder loffte haluen in jenygen bewyslyken schaden kemen, daht godt nycht en wylle, als denne hebben wy en vnde eren eruen vnsze sloth vnde gantze vogedyge Dorninge myt allem vnde iszlychen dessuluen slates vnde vogedien thobehoringe, herlicheyden vnde rechtycheyden ock frygheiden, tollen, mollen, sehen, dyken, dammen, ... ange, ffysscherien, holtyngen, myt . . . . . vnde islichen tolyggenden dorperen . . . . . huren vpkamende broke . . . vnde slichtes myt allen to beryesen . . chts nicht buten tho boscheydende, to eynem vnder pande vnde forwaringe gesettet vnde setten den vpgenanten vnszen laueren vnde eren eruen, dath alszo jegenwerdigen in crafft vnde macht desses vnses breues vnde dare beneuen dem duchtygen vnsszen leuen getruwen amptmanne tho Dornynge *Otte Holgersszen* beualen vnde beuelen eynn szodaen alszo jegenwerdyngen in crafft dusses vnszes breues vpbestimmeden vnszen laueren vnde eren eruen, dar ahn eyne truwe handt toholdende. Vnde weret, dath szodane truwe handt durch vns an eynen anderen amptmanne to Dorninge geanderth wurde, de sulue amptman tor tydt synde schall den vorbenom. vnszen laueren vnde eren eruen daran szodaen truwe handt in gelycher mathe, szo wy *Otte Holgersszen* vnszen amptmanne beualen hebben, to holdende vorplychtet szyn, vnd wenner de vorbenomede vnsze lauere edder ere eruen desz effte der berorden geloeffte haluen scaden geleden hebben vnde denne darnha sodann truwe handt van dem bemelten *Otte Holgersszen* edder van den jennen, de tor tydt dar szuluesth to Dornynge vnsze amptman ys, esschenn,

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

alszden scall he den vorbenom. vnszen laueren vnde eren eruen szodaen vnsze slott Dorninge myt allen vnd islychen synen tobehoringen, herlicheyden, rychticheyden vnde fryheyden vorscreuen in ere hebbende were auertoantwerdende vnde intodonde plychtet weszen, dat sze to erem bestenn sunder vnser, vnszer eruen, nakamelinge vnde eynes idermannes bewere, hynder edder inseggent, ock nenerleye rechtes forderinge edder gewaldt dar enttegen men qwydt vnde vrygh gebruken mogen, szo lange dat dyc vorbenom. vnsze lauere vnde ere eruen gantzs vnd altomale szodans lofftes edder lofften beyde van sculdt vnde allem bewyslyken scaden benhamen vnde wedderlecht syn in aller mathe. Weret ock szake, dat dat sulue vnsze slott Dornynge myt syner tobehoringe vpgemelten vnszen laueren vnde eren eruen, de wyle dath ere vnde erer eruen waringe ys, wo bauen screuen, vnde yn weren hebben, ffyentlycher wysze edder yn wath ander mathe dath were, affgewunnen, affgesleken edder affhendich gemakett wurde, dath godt affkere, alsz denne scholen vnde wyllen Wy, vnsze eruen vnde nhakamelinge den vpgenanten vnszen laueren vnde eren eruen szodane vnsze slott Dornynck myt allenn vnde islychen szynen tobehoringe, rechtycheiden, frygheiden vnde herlicheidenn, wo vorbenompt, vnder vnszer egen kosth vnde terynge strax myt dem alder ersten vngesparder moyge vnde arbeydtt myt allem flyte wedder intostygkende vnde auerantwerdende edder, offte dem alszo nycht gescheenn konde, en vnde eren eruen denne allykewel alle summen geldes inholde der houetbreue dar vp vthge[geu]en myt allem bewyslykem schaden dar vp gefallen vnde geleden . . . . tze vnde alle touornogende to betalen [vn]de wedder tho leggende vor plychtt szyn in aller mathen. Offt ock de vorbenom. vnsze lauere vnde ere eruen syn myt alt der suluigen waringe vnszes slates Dornynge myt aller szyner tobehoringe, wo bauen gescreuen, nycht vullenkamelygh benamen werden vnnd to dem eren kamen konden, vnde des furder inn bewyschlychen schaden qwemen, den scaden scolen vnde wyllen wy Cristiernn konynck vpgenant, vnszen eruen vnde nakomelinge denn ergenanten vnszen laueren vnde eren eruen gantzs vnde altomale benhemen vnde wedder leggen anhe alle arch vnde geuerde. Wereth ock, dath vnsze vndersathen in der gantzen vnszer vogedien Dorninge, samptlich edder endell, dewyll dath sulue slott Dornynge myt alle syner tobehoringe, wo bauen gescreuen, der vorgenanten vnszer lauere vnde erer eruen waringe is vnde hebben, syck tegen de suluen lauere vnde ere eruen vngehorsam vnde wedderstreuich makeden, dhenne scolen vnde wyllen Wy Cristiernn konynck vpgemeltt, vnsze eruen vnde nakamelynge de wedder in geberlychen horsam vnde vnderdanicheyt vppe

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

vnsze egen kosth vnde teringe bryngen, alszo dat sze szyck tegen vorbenom. vnsze lauere vunde ere eruen, de denne dath vorbenom. vnnsze slott Dornynge tor tydt inne hebben, geborlich holden myth entrychtynge aller plychte vnde dennsthe, wo sze szyck beter tho gehorsamich ghestygkett vnde geholden hebbenn. Wy Cristiernn konynck vpgenanth, vnnsze eruen vnde nakamelingen scholen vnnde wyllen ock den benomeden vnszen laueren vnde eren eruen szodan vnsze slott vnde gantze vogedie to Dornynge myt allen vnde islychen eren tobehoringe, herlycheiden, rechtycheiden vnde frygheiden entfrigenn vnde recht waren ock beschermen vnde entweren vor alle ansprake eynesz islichen, he szy geystlich offte wertlich, de vor recht kamen wyllen, vppe vnsze egen kosth, moge, arbeydt vnde teringe, scaden vnde alle euenture, szo vaken desz nott vnde behofft werdt synde, vnde wyllen en darahn alle dyngk thom besthen keren. Alle dusse vorgescreuen stucke vnde artykele samptlich vnde eynn iszlich beszundern lauen vnde reden Wy Cristiernn konynck vpgenant vor vnnsz, vnsze eruen vnde nakamelinghe den vaken gescreuenn vnszenn lauerenn vnde eren eruen in guden getruwen vunde gelouen stede, fasth vnnde vnuorbraken woll thoholdende in aller mathen szunder alle arch, argelysth, hulperede vnde geuerde .... szunder behelpinge allesz rechtes, geystliches offte werdtlykes. Vnnde hebben des vor vnnsz, vnnsze eruen vnnde nakamelynge tho groteren orkunde vnnde mhere vorwaringe vnsze secret hyr vnder ahm duszen breff wytlycken lathenn hengenn, de gescreuenn vnde gegeuen ys bynnen den Kyle nha Cristi vnszes herenn gebordt, duszent vyff hundert vnnd in dem twyntigesten jare inn denn achte daghenn der hillighenn dryer konynge.

XL.

Kong Kristiern paalægger Sandemænd og Togsmænd i Vor Herred, naar Axel Nielsen (Rosenkrantz) til Langtind opfordrer dem til at aflægge Ed i nogen Sag, at de da sværge og gjøre deres Ed efter Loven uden at bekymre dem om Trusler.

d. Kbhvn. 1520, 14 (?) April.

Trykt efter en Afskrift i det Kgl. Ghmark. (Klevenfeldts Saml.).

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Vii Christiern o. s. v. helse ether wore sandemænd oc andre togsmænd vti Wore herrit i Nørre Jutland kierligen met gud oc wor nade. Wy bethe ether oc bywde, ati, nær oss elskel. *Axel Nielssen* till Langtind, wor mand oc tienere, ether poæ nogen sag, som ether bør om at swærie, till kreffuer oc logligen forfuld haffuer, ati ther om swærie oc giøre ethers eed oc togh, som thet seg børr effter logen, oc lader ether ther vti ey forhaales eller aff truwes vnder ethers faldzmaal. Giffuet paa wort slot Kiøpnehaffn fredagen i pasche vghe aar etc. mdxx vnder wort signet.

Relator Eler Bryske.

XLI.

Biskop Niels Klavsen (Skade) af Aarhus gjør Testamente til Fordel for sine Frænker og Arvinger, Fru Birgitte Olufsddatter (Thott) til Vallø, Hr. Niels Eriksens (Rosenkrantz) Efterleverske, og Fru Anne Nielsdatter (Present) til Egholm, Eiler Haks Efterleverske.

d. Aarhus 1520, 25 Juli.

Orig. paa Perg. i det Kgl. Ghmark. (Alsted Herred Nr. 6) har 5 hængende Segl, Nr. 1 Skade Vaaben, Nr. 2 Thott, Nr. 3 ukjendeligt, Nr. 4 og 5 Lykke Vaaben, en med Vinranke belagt Tverbjelke i Skjoldet og paa Hjelmen 2 Vesselhorn.

Wy Niels Claussønn mett guds nade biscop i Aars giør alle vitterlicht mett thette wortt opne breff, att wii haffwe lagt oc offuerweyett wor iorde eyendoms oc panttegotss vdi Sæland oc Ffiøn, oc vdi then hellige trefolligheths naffn thet nu swo skickette oc skifft emellom wore kere frencker oc arffuinge Birgittæ Oluffsdatter her *Niels Ericssens* ridders effterleffuerske till Valløff oc Anna Nielsdatter till Egholm, Eyler Hackis effterleffuerske, huess sielæ gud nade, effter wor død wbrødelige att holliss. Furst swo att forscreffne Birgittæ Oluffsdatter schall haffue oc beholle till syn lod Rydegard, by oc mølle mett theriss beleilighet for ffem lester korn, som er garden for two lester, byden for two lester, møllen for en halff lest, en fedt oxse, som ligger till garden, for two pund korn, oc møllen maler frytt till garden for fire pund korn, item thett marsuin sette østen wedt Bramsnis, som aff arilds tydt haffuer weret till for^ne^ gard, oc thett wode drett oc fiskerii Vrangbeck oc halff dælen aff Bramsnis. Jtem

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Torpe met syn rette tillegelsse, som giffuer en lest korn, halfftredie lodi marc oc xviii gratt, tree bole galtte for tre pund korn oc andre smaretzelle, foer, lamb, hønss, giess etc. Jtem two garde i Hiembeck giffwe fire pund korn, en lodi marc. Jtem en gard i Allerup giffuer sex ß gratt. Jtem two garde i Granløse giffwe two lodi marc. Jtem en gard i Hoduitt giffuer tre pund korn. Jtem wortt gotz oc egendom i Reersløff, giffuer sex pund korn, viij ß gratt, tre gratt, fire lamb. Jtem en gard i Kulby giffuer tre pund korn, two ß gratt. Jtem two garde i Kelstrup i Loffherrett, then ene giffuer two pund korn, ii ß gratt, then andhen xviii sk. korn, ix gratt. Jtem en gard i Plethelsinge giffuer two pund korn, i ß gratt. Jtem two garde i Snostrup giffwe fire pund korn oc eth f. smør. Jtem tre garde i Volby giffwe x pund korn, ii lodi marc. Jtem en gard i Avetøre giffuer eth pund korn. Jtem en gard i Ølby giffuer fire pund korn. Jtem en gard i Dalby giffuer tre pund korn. Jtem wortt gotz oc egendom i Baberup, som giffuer sex lodi marc, ij gratt. Jtem Baberup mølle for fire pund mell. Jtem wortt gotz oc eyendom i Høsten giffuer fire lodi marc, iii ß gratt. Jtem two garde i Høstentorp giffwe two lodi marc, fire ß gratt. Jtem en gard i Togerup giffuer xii ß gratt. Jtem two garde i Vestereyggett giffwe ii lodi marck, en ß gratt. Jtem two garde i Giedderød giffwe vii ß gratt. Jtem en gard i Elmo giffuer otte ß gratt. Jtem two garde i Roolt giffue viii ß gratt. Jtem en gard i Orup giffuer sex ß gratt. Jtem en gard i Lwnd i Steffnsherrit giffuer i lodi marc. Jtem en gard i Swenrup giffuer xviii gratt. Jtem eth booll i Frøsløff giffuer en ß gratt. Jtem summa paa for^{ne} korn oc penninge x lester, fire pund korn, xxxvii lodi marc, 1 ß gratt. Jtem panttegotz, som hier effterfølger: Ffurst vdi Ffiøn i Vldrup, som wii haffwe aff Eyler Bryske for xv^{c} marc, oc ii garde i Sæland aff for^{ne} Eyler Bryske, then ene i Torntwett oc then andhen i Kyringe, for sex hwndret marc. Jtem thet gotz i Sæland i Stillinge oc Høngii etc., som wii haffwe aff Johan Biornsen oc Biorn Andersen etc. for halfftrettinde hwndret marc. Jtem thett gotz wii haffwe aff her Albrytt Jeibssønn ridder wdi Mollerup oc Bilse etc. for tre hwndret rinske gillen. Jtem two garde aff her Niels Oluffsen vdi Frijstrup hoss Elbrodam for fire hwndret marc. Summa halffemte twsin marc for^{ne} pantt mett theris rette tillgelsser oc rettehet effther thii pantte breffwes ludelsse vdi alle theris ord, puncte oc article oc indholler oc vtwiser, som ther pa giortt ere. Jtem hier emod schall for^{ne} wor frencke Annæ Nielsdatter haffwe oc beholle Løngby, som er xvi garde, met syn rette tillegelsse oc giffwe halffierde lester korn, xii lodi marc. Jtem møllen for eth halfft pund korn.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Jtem fire garde i Egby, giffwe en lest korn, en lodi marc. Jtem thett fiskerii oc vode drett vedt for^ne Egby vdi Egby fiwrdt oc thett marswin sette vesthen vedt Bramsnis. Jtem Logehwle oc hwadt fiskerii ther faller omkringh. Jtem halffdelen aff Bramsnis oc anden halffdelen til for^ne Birgitte Oluffs dotter, som føre er rørd. Jtem wortt gotz i Skullerløff oc giffuer two pund korn, i ß gratt. Jtem tre garde i Strølille giffwe sex pund korn, fire ß gratt, viii gratt. Jtem two garde i Sowby, giffwe fire pund korn, two f. smør, iii ß gratt. Jtem en gard i Smerup giffuer en øre korn, en ß gratt. Jtem two garde i Egerup giffwe xi pund korn. Jtem en gard i Tolstrup giffuer en halff tønne smør, i ß gratt. Jtem en gard vdi Tockerup giffuer two lodi marck. Jtem en gard i Kiederup giffuer en halff lodi marc. Jtem two garde i Hadstrup giffwe ij lodi marc, fire ß gratt. Jtem ffem garde i Tygestrup giffuer sex f. smør, xii ß. Jtem fire garde i Herloffhstrup giffwe i tønne smør, viii ß gratt. Jtem fire garde i Sandwet oc Arenløsetorp giffuer viii pund korn viii ß gt. Wortt gotz i Glæne giffuer fire lodi marc. Jtem two garde i Sibberup giffuer iiij pund korn oc i lodi marc. Jtem fire garde i Oreby giffuer sex pund korn, xii ß gratt. Jtem wort gotz i Hoffwe giffuer fem pund korn, 1 lodi marc, 1 ß gratt. Jtem eth boell i Løngby giffuer 1 ß gratt. Jtem eth booll i Faxe xii ß. Jtem then egendom oc gotz, wy haffue i Falster vdi Herberløff by oc sogne, oc andre smaa garde, som er tree garde i Bwrnett oc en gard i Hwelgestrup, en gard i Aastrup, til hobe giffue thii viii pund korn, 1 lodi marc. Summa pa for^ne korn oc penninge x lester iiii pund korn, xxxvii lodi marc, 1 ß gratt, iii ß. Jtem panttegotz, som wii haffwe i Sæland, i Awersy oc Tyberlille, aff her Henric Krumdigy ridder, for halffemte tusin marc met alle syne rettehet effter the panttebreffwes ludelsse, som ther paa giortt er. Tesse forscreffne garde, gotz, egendom oc pantt skulle for^ne wore kere frencker haffwe oc beholle pa bode syder, hwer effter som thet er them tillagtt oc skifft, som for stander screffuitt, met alle theris tillegelsser oc rettehet, scoff, marck, fegang, agger, engh, fiskewatn, wortt (!) oc tiwrtt, ehuatt thet heltz er eller neffnes kand, enthet vndertagen i nogen made. Jtem ffindes ther pa anthen syder nogen merchelige brøst, swo att samme for^ne wortt iordegotz, egendom eller pantt er icky rett lagt, lichyt oc skifft emellom for^ne wore kere frencker oc arffuinge effther theris beleylighet, tha wille wij thet swo skicke, skiffte oc dælæ them thett emellom, att them bør atnøgiss pa beggy syder, om wy logelige tilsegis (!) ther om vorder i wor liffs tydt. Jtem skeer thet swo, att nogen aff wore for^ne kere frencker hender nogett til at komme, att

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

nogen aff them affganger eller døder føre end wii, tha schulle theris børn staa wdi theris stedt oc gaa i fuld arffwe effter them vdi thette for^ne gotz pa beggy syder, som thii nw selffwer haffwe stadfestett oc samtyckette effter thii breffwes ludelsse, som ther pa emellom them giortt ere, oc wii mett them oc thii mett oss besiglette haffwe. Jtem wii for^ne Birgitta Oluffsdatter oc Anna Nielsdatter beplicte oss oc wore børn alle tesse for^ne article oc hwertt besunderliige wedt seg paa tro oc loge stadige oc wbrodige att holle, oc att were hans nade oc hans nades wenner till villie oc tieneste aff wor formwge. Att wii haffwe thette samtyckette, att swo schall were oc holliss vthen all argelist oc giensegelsse i alle made, som for stander screffuitt, lathe wii mett villie, vitskaff oc vell beradt hwgh henghe wore indsigler nethen hoss for^ne verduge faders for thette same breff. Jtem till yttermere stadfestelsse oc bethere forwaringe lathe wii for^ne Niels Claussønn henghe wortt secrete nethen for thette wortt opne breff mett for^ne wore kere frenckers indsigle, som for er rørd, oc mett velburdige oc strenghe riddersse her Jachim Lyckis till Ostrup oc her Pether Lyckis till Demstrup indsigler, som vii kierlige tilbedett haffuer at besigle mett oss. Datum Arhusie anno domini millesimo quingentesimo vigesimo, die sancti Jacobi apostoli maioris.

XLII.

Anna Nielsdatter (Present) til Egholm, Ejler Haks Efterleverske, tilsiger sin Frænke, Fru Birgitte Olufsdatter (Thott), Hr. Niels Eriksens (Rosenkrantz) Efterleverske, at hendes Børn, hvis hun skulde dø først, skulle med Hensyn til Arven efter deres fælles Frænde, Biskop Niels (Klavsen Skade) i Aarhus, indtræde i hendes Sted og erholde, hvad der tilkommer hende efter Biskoppens Brev.

d. Aarhus 1520, 25 Juli.

Orig. paa Perg. i det Kgl. Ghmark. (Bofs Perg. Danm. Fasc. 20, Skiftebreve Nr. 3) har havt 6 hængende Segl, Nr. 1 er ukjendeligt, Nr. 2 Skade Vaaben, Nr. 3 og 4 Lykke Vaaben, en med Vinranke belagt Tverbjelke i Skjoldet og 2 Vesselhorn paa Hjelmen, Nr. 5 og 6 mangle.

Jeg Anna Nielsdatter till Egholm, Eyler Hackis effterleffuerske, giør alle vitterlicht met thette mytt opne breff, att ieg er swo till etns worden

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

mett myn kere frencke Birgitt Oluffsdatter till Valløff, her *Niels Ericssens* ridders effterleffwerske, hwess sielæ gud nade, att er thet swo, att ieg leffuer hinde offuer oc arffwer myn kere frende verduge herre och ffader mett gud biscop Niels Clausen i Aars, tha schulle hinnes børn staa vdi hennes stedt oc gaa vdi fuld arffwe mett meg effter hans nadiss død vdi iordegotz oc panttegotz vdi Sæland oc Ffiøn effter then skickelsse, som for^ne^ verduge ffader haffuer nw skicket oc lagt oss emellom effther thet breffs ludelsse, som hans nade oss ther pa giortt oc giffuit haffuer oc mett hans nadiss secret haffuer besiglet, oc wy mett hans nade oc haffwe besiglett. Jtem ffindes ther pa anthen syder nogen merchelige brøst, tha haffwer hans nade logett oc sagt, att han vill rette oc skicke oss thett swo emellom, att oss bør att nøgiss pa beggy syder, om hans nade logelige tilsegis vdi syn liffs tiidt, oc thet haffwe wy aldelis samtycke, swo att ther schall icky bliffwe trette emellom oss eller wore børn effter hans nadiss død, men leffwe vdi kierligheth oc helpe oc trøste hwer andre, som sytskynde børn bør at giøre. Oc wy oc wore børn schulle were hans nade oc hanss till villie oc tieneste aff wor formwge. Alle tesse for^ne^ article beplicter ieg meg oc mynne børn pa gode tro oc loge wbrodelige at holle i alle made. Till yttermere stadfestelsse oc bedre forwaringe haffwer ieg mett villie oc vitskaff hengt myt indsigle nethen for thette mytt opne breff mett hederlige herris oc velburdige faders, her Niels Clausens biscop i Aars, her Jachim Lyckis till Østrup, her Pethers Lyckis till Dæmstrup, ridder, Hans Kraffsy, høfftzman pa Kalunborgh, oc myn kere søns Christofer Hackis, som ieg kierlige tilbedett haffuer at besigle met meg. Datum Arhusie anno domini millesimo quingentesimo vigesimo die beati Jacobi apostoli maioris.

XLIII.

Oluf Nielsen (Rosenkrantz) til Hr. Anders Bilde, Høvedsmand paa Stegehus.

d. Kolding 1521, 1 Februar.

Kgl. Bibl. Orig. med Segl. Den danske Adels Hist. Fasc. 5, Pars 1, Nr. 43.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Venlig oc [kier]lig helsszen tilfornn screffuet met gud. Kiære her Anders By[lde, syn]derligen gode ven, som etther vel fortencker, atj fich meg it breff, som *[Otte H]olgertssen* vor tilscreffuit etc., thaa mwei vide, at at (!) var icke hyeme, sydhen han drogh till omslag, oc drog han fraa Kyll oc till Lybek oc skulle møde ther met hans hwsfrwes fatther. Kiere [her] Anders, thet førsthe gud ville, han kommer hyem till slottet igen, thaa ville ieg bestille met hannom, som var afskeyde var, oc haffue mitt bwdt till etther, om behoff giøris. Her met etther gud alsommectigste beffallendis, oc giør jeg altiit gerne, hwes etther lefft ær. Screffuit paa Kollingh kyndermøsse affthen mdxxj.

Oluff Nielssenn.

Bagpaa:

Erligh velbyrdug mand oc strenge ridther her Anders Bylde, høffuitzmand paa Stege, kerligen.

XLIV.

Hr. Otte Krumpen til Trudsholm sender Hr. Henrik Krummedige til Vallen 132½ Mark til Indløsning af Fjerdeparten af den Sum, for hvilken hans Fader Jørgen Krumpen havde solgt Hr. Erik Ottesen (Rosenkrantz) tre Gaarde med Gjenkjøbsret, og beder om Kvittering.

d. Helsingborg 1521, 17 December.

Orig. paa Papir p. d. st. Kgl. Bibl. Danske Adelsbreve Fasc. 36, Pars 5, Nr. 283, er forsynet med Underskrift og Segl med velbevaret Krumpen Vaaben.

Wenligh och kierlige helsen altiidt fforsendt mett wor herre. Kiere her Henrick, ffrende oc syndherlige gode wen, tacker jegh ether kerlige oc gerne ffor altt gott, besyndherlige ffor thenn welwilgehett, som i megh bewiiste thett siiste, jegh hoss ether wor, huilckett i skulle altiidt ffinde med welwilge tiill att fforskylle i alle thi maade, jegh wedt ether tiill wiilge kandt were etc. Kiere her Henrick, sendher jegh ether nw hwndrede tyffue halfftrettinde marck, som er then ffierde paartt aff then swm penninge, som her *Erick Otthessen*, huess siell gudt haffue, gaff myn ffadher

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Jørghen Krompen, hwess sieell oc gudt nade, ffor the iij gaarde*) paa ett gienkiøb, som i ythermeer kandt fforfare i thenne copie, som jegh sendher ether. Bedher jeg ether gerne, att i wiill giffue megh qwitands paa thisse forscreffne j^c xxxiij marc penninge, oc i wiille beneffne huer gaardt besyndherligh, oc i huad herrett oc by thi liggher wtij, i same qwitandz, oc sende megh then mett thette same budt, sidhen wiill jeg brende then andhen qwitands, som jeg haffuer aff ether. I wiille oc tiisligest scriffue megh tiill om y, her Tyge Braade oc Knudt Rwdt haffuer alle thi iij gaarde i weere; thi jegh wedt icke retter, endt her Prebørn haffuer then gaardt, ther liggher i Rindzherrett i Kleytrop soghenn; thett fforskyller jeg altiidt gerne. Kiere her Henrick, her mett ether gudt befalindes, raadher oc biwdher altiidt offuer meg, som i hagde en brodher i then stedh, giør oc well oc siigher myn ffencke ffrwe Anne mange gode netther paa myne wegne. Screffuitt paa Helsingborg then tiisdag nest effther sancte Lucie dag aar etc. mdxxj.

Otthe Krompen riddher.

Udskrift: Erliigh welburdig mandt oc strenge riddher her Henrick Kromdige paa Wallindt, sin kiere frende, kerligen sendis thette.

XLV.

Hr. Henrik Nielsen (Rosenkrantz) faar Brev som Ridder af den hellige Grav.

d. Jerusalem 1522, 30 September.

Trykt efter en Afskrift i det Kgl. Ghmark. efter Peder Dyrskiøts Breve.

Her Hendrich Nielssøn Rossenkrandses riderorden paa den hellige graf i Jerusalem.

Edle og frimodige herre her *Hendrich Rosenkrands*, som nu er denne hellige grafs allerværdigste ridere, vi broder Jacobus af den orden de portu

*) Jfl. et Brev d. Helsingborg Sct. Barthol. Ap. Dag mdxxi (samme Fasc. Nr. 281) fra Otto Krumpen til Hr. Henrik Krummedige, Hr. Tyge Brahe og Knud Rud betegnes Gaardene saaledes: »nogher garde som kalles Lemmer«.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Regitiani og rettelig den hellige biergs Zions conventis primarius gardianus og andre den hellige jords og steders commissarius og høffvidsmand (dog u-værdig), vi helser eder i dette og efter dette lif ævindeligen ævige glæde at nyde, med alle ordener, deris samtykke ønskendes! Enddog vi af kierlighed bør at tiene alle, dog dennem langt for andre ere vi synderligen forpligt, hvis gud-frygtighed med mangfoldige velgierningers bevisning vi forfarer, der for effter vi haver agtet eders gudfrygtigheds alvorlighed, hvilken i haver til denne hellige sted ført, som er med det hellige uskyldige lams vor herris Jesu Christi blod consecreret og helliggiort, og indgivet eder vdi vor ordens brøderskab og lefnet, der for haver jeg eder værdig agtet, at i udaf vores brøderskab og disse hellige stæder skulde have nogen aandelig taksigelse, prærogativ og synderlige friheder, enddog vi ikke med legemlig gode, som kand være eders velb. værdige, eders hielp og velgierninger kand forskylde, med aandelige gode vill vi os det beflitte at vederlægge, dersom jeg broder Jacobus de portu ordinis, som haver maget og stor omhue (dog u-værdig) over de for^ne^ stæder og brødre, søstre, svogre og slegtinge, til alle og hver vores brødres og hellige jords samtykke, og i lif og i død (dennem hellige) annammer eder for alle een fuldkommen meddeelelse paa alle aandelige gode, som ere messer, guddommelige offer, faste, discipliner, gradus, vigilier, vunderig betænkning, indskydelse, beskuelse, alle de hellige steders beskuelse og alle andre aandelige goede liberals deelagtighed, giver vi og offerer eder, hvilke ved denne forskrevne slegtes og hellige lands brødre kand forarbeydes og vores saliggiørers mildhed værdes til at annamme. Valete udi herren, huilken eder velsigne og være eders reyses stalbroder og ledsager — Af Jerusalem — den første vor hellige Zions biergs convent anno 1522 den sidste dag septembris.

XLVI.

Otte Holgersen (Rosenkrantz, Embedsmand paa Tørning), underretter Kristiern II om, at Hertug Frederik d. 11 Marts kom til Haderslev med et stort Tal Folk; han har d. 13 haft Møde med hans Naade i Kolding og faaet Stilstand indtil Paaske (5 April). Beder om Undsætning for sig og Kongens øvrige Venner inden Paaske eller 8 Dage derefter, ellers er Kongen skilt ved dette Land. Kongen maa huske paa, at Brevskriveren har laant Kongen 12,000 ℔ lybsk og er gaaet i Borgen for 30 eller 40,000 ℔ lybsk uden at have faaet nogen Forvaring af Kongen. Frygter meget for sig og

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Kone og Børn, at de skulle blive helt forarmede under disse Omstændigheder, og beder sig fritaget for Slotsloven til Tørning, der ikke kan holde sig længe.

d. Tørning 1523, 16 Marts.

Orig. paa Papir med Segl (se Tab. IV, 9), Ghmark. Münch. Saml.

Myn vnderdanige trho thieneste ether nades hochmechtigheith altidt jdmigeligen forsendt met vor herre. Hochborenn første, kere nadigste herre, som ether nade schreff meg till, syden ether nade var y Vedell, at jeg skulle forfare, hues tidinge paa ferde vare met hartogen, oc om hand forsamlet noget folck, tha haffuer jeg syden ingen visse tidinge kunde fanget ther aff, som jeg kunde visseligen scriffue ether nade till før nw paa otensdagen nestforleden, tha kom hartogen oc then vnge herre selff dragendes met eth stor tall folck till Hadersleff, bode till heste oc till foedhe, liggendes ther nogen stunde, oc icke viste, huilken tidt the vilde hidt drage for slottet, tha skickede jeg budt till hannem om leyde, tha gaff hand meg leyde iij dage langh met saa skell, jeg skulle møde forenden vtj Koldinge, ther vilde hanss nade selff jdermere tale met meg, huilket jeg giorde oc reysede till Koldinge paa fredagen nestforleden (same dag hartogen kom oc ther), paa thet jeg vilde lenger oc jdermere leyde haffue aff han^{m}, ther lode hand tha raedt handele met meg, oc var theres vilie oc beger, at jeg skulle vpsye ether nade hulschaff oc mandschaff oc giffue meg ind till hannem oc thennem, huilket gud forbyude jeg nogen tidt giøre skulle, vden vold oc owermacht trenger meg ther till. Tha haffuer jeg nw met største nødt oc arbeyde fanget dage igenn end till poske dag nestkommendes, thy beder jeg ether nade jdmigeligen, at ether nade vill tiltencke oc vnsette meg och andere flere ether nades trho thienere vtj thenne egen. Hues thet icke skeer enden poske eller viij dage ther effter, tha maa ether nade visseligen forlade seg till, at ether nade er skylde vedh thette landhe. Kereste nadige herre, beder jeg ether nade fore gudz skyld oc for myne lange thieneste skyld, at ether nade vill verdes atgiffue meg thy beste radt, ether nade vyde meg her vtj at skicke, meg vden forderff, thy ether nade fortencker, at jeg haffuer lantte ether nade xij tusendt marck lubske oc ther till hengde myt jndsegle for ether nade vtj Kyll for xxx eller xl tusendt marck lubske, oc jngen forwaringe haffuer igenn; skall jeg nw bliffue myt erwe oc eygendom quyt oc ther till myste myne penninge oc slottet, som meg icke møgelige er at holde vden vntsetteninge, som forberørdt er, oc ther till kreffues vtj Kyll for the

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

penninge, jegh haffuer loffde for for ether nade, tha kand ether nade vell tencke, huadt forderff meg paa henger, ther fore vare vell myne jdmige bøn till ether nade, at ether nade vilde skille meg vedh thenne slotts louff, at jeg ey skulle bliffue lyffue løse till gottzet oc penningeløse, oc myne fatige hustro oc børne skulle ey gaa om brødet oc bliffue erueløs. Kereste nadige herre, giffuer meg ethers nades gode radt oc vilie tilkende med thet alder ileste, thet jeg motte nogen fortrøstinge faa aff ethers nade. Her met ether nades koniglige majestath oc verdugheith the hilge trefaldigheith befalendes. Datum Tørninge mandagen effter letare aar etc. mdxxiij.

Ether nades
trho thienere

Otte Holgerdssen.

Samtidig Paategning:

Otte Holgerssen skriffuer om vndsetning til syne vdlagde penninge.

Samme Dag (Mandag efter Lætare) og Sted skriver Otte Holgersen (Rosenkrantz) til Kristiern II om Fru Inger, Arild Kanes Efterleverske, hans Besøg hos hende i Norge osv. Jfr. Texten, 1ste Afdelings 2det Kapitel.

Trykt i Diplomatarium Norvegicum IX, 471.

XLVII.

Oluf Nielsen (Rosenkrantz), Lensmand paa Koldinghus, underretter Kristiern II om, at han for at bevare Slottet for Kongen har handlet med Hertug Frederik om Stilstand indtil Paaske (5/4), men han tør ikke komme til Kongen af Frygt for Sigbrit, der havde været Aarsag i en hans Moder overgaaet Voldshandling.

d. Kolding 1523, 17 Marts.

Orig. paa Papir med Segl i grønt Vox og Udskrift til Kongen («sin kereste nadige herre»). Münch. Saml. Nr. 545. Kbhvn.

Trykt i Allens Aktstykker til Kristiern II's og Frederik I's Historie, p. 48.

Myn itmige helssenn ethers nades kongelige maiestat altyt forscreffuit met vor herre. Kereste nadige herre, verdis ethers nade at wide, at ieg fijck hogbornn første hertug Fredericks scriffuelse fraa Vegle saa lywdendis, som ieg ethers nade nw sender. Oc haffuer ieg tilfornn screffuit ethers nade till oc tijsligist bødt ethers nade till met brotther

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Hans Nyburg, saa at jeg ville personligh giffue meg till etthers nade till Sellandt oc bliiffue hoss etthers nade ther leffuendis oc døø: thaa haffuer ieg ingenn scriffuelse, bwdt eller fortrøstningh i noger made fangit fraa etthers nade. Dog haffuer ieg vell spwrdt, at Sybret aldrigh vor etthers nade veldwger eller mectuger endh hwn er nw, thee tør ieg ingennlunde giffue meg offuer till etthers nade; thii ieg spør, at hwn haffuer mannge vnøttige ordt bodhe om meg oc andhre, som hwn ingenn skiell kand seghe eller bewisse vti sanningenn. Oc haffuer hwn veret en godh helperende till, at etthers nade togh veldeligh vdhen alle dom oc reth viij lester kornn oc thee ij gorde i Kiøpnehaffuen fraa myn motther, meg oc myn søskyndt. Met thenne forderffuelige oc velduge skade vor ieg endh till fredtz met, ther som ieg vor visse paa, at ieg motthe vere myn halss frij, thet kende gud, oc etthers nade vedh thet bedste, at ieg ingenn skyldt vedh meg nogen myn lijffs tiit athaffue emodt etthers nade. Kereste herre, haffuer ieg met staar nødt oc kommer, at ieg kunnæ fange dage aff hogbornn første hertug Frederick oc hans methelpere till paaske nw nestkomendis, paa thet at ieg kwnnæ forware etthers nades slott och myn halss, thee betther ieg etthers nadis hogmectighed, at etthers nade ville vere fortenckt her vtj, som etthers nade selff macth paa ligher. Etthers nadis hogmecthughed her met thee hellige trefoldighed beffallendis. Screffuit paa Kollingh tijsdagen nest effther søndagen letare mdxxiij.

Oluff Nielssen.

Paategning med en gl. Haand »Her Oluff Nielszens breff, och kerer paa Sybret oc for thee ij garde vtj Købnehaffuen oc viij lester korn, han haffuer mysth, oc befrøchter sijn halss for Sybret, ther fore torff hand icke komme til k. mt.

XLVIII.

Otte Holgersen (Rosenkrantz) sender Kong Kristiern Slotsloven til Tørning, da det ikke kan modstaa et Angreb. Kommer der ingen Undsætning inden Paaske, eller ingen anden imidlertid overtager Slotsloven paa Kongens Vegne, vil han blive tvungen med Magt; han sender dog ikke Slotsloven, fordi han vil falde fra Kongen, men fordi han „vil have sin Ære beskjermet herudi". Beder om de bedste Raad (med Hensyn til Pengefordringerne? jfr. Nr. 46).

d. Tørninge 1523, 23 Marts.

Orig. paa Papir med Levning af Segl, Ghmark., Münch. Saml.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Myn vnderdanigh tro thienesth etther nades høgmeckttighet jdmiwgeligen forsendt meth vor herre. Kiære nadigste herre, som jeg gaff etther nade tilkienne met myn scriffuelse i dag aathe dage vtscreffuen oc var begierindes etther nades hielp oc vndsetningh, thij hertogenn er jndhdraghen her vtj nørre Jutlandt met eth merkeligdt taal folk, oc dageligenn dagh komer mere till hannom, bode till hest og foedt, oc nar thenne leyde er vthe, som jeg haffuer aff hertoghen till poske nw nesth kommendes, tha ved jeg aldrj then tiidt oc stund, thet jeg bliffuer bestaldet paa slottet, oc ved etthers nade vell, at Tørning er ey saa bøgdt till at giøre verie aff for saadane macht, oc ey haffuer jeg folk eller verie till atholle thet met. Thij sender jeg etther nade slotzlaaghen met thenne breffuise Jep Biørnssøn, hwsefoget paa Tørning. Oc hwem etther nade vill, ther skal annamen igien, oc etther nade vill lade hannom kome till meg jndhen poske, tha vill jeg antworde hannom slottet saa qwit oc saa frij, som etther nade antwordet meg thet. Ther som etthers nade kwnne jngenledes giøre meg vntsetningh met macht jngen poske nw nesth kommendes, oc jngen komer heller atannamme slottet paa etther nades vegne her for jndhen, oc bliffuer jeg sidhen meth vold oc macht trengdt fran etthers nade, oc tesse lande paa alle sider falder etthers nade fran, tha kand etthers nade thet vell offuerveyge oc betencke, at meg alt ene er icke mwgligdt atholle etthers nade landet till. Etthers nade skal icke tencke, jeg sendher etthers nade slotzlaagen, paa thet jeg vill falde fran etthers nade, vtthen paa thet jeg vill haffue myn ære beskiermdt her vtj. Ther som etthers nade icke vill kome oc vntsette meg met macht, tha beder jeg etthers nade jdmiwgelighen, thet etthers nade vill verdes atgiffue meg the beste raadt, thy etther nade ved selff, hwat skade oc forderff meg paa henger, som jeg till forne haffuer giffuet etther nade met myn scriffuelse till kienne. Her met etther nades konninglighe magestat met liff oc siell the helligtrefoldighet beffalendes til ewig tiidt. Ex Tørningh secunda feria post dominicam Judica anno domini mdxxiij.

Etther nades idmiwge
thienner

Otte Holgertssen.

Samtidig Paategning:

Otte Holgerssen. Sender K. M^t^ sloslogen til Thørninge.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

XLIX.

Hr. Tyge Krabbe, Ridder, opfordrer Hr. Tyge Brahe, Hr. Axel Brahe og Hr. Aage Brahe til, at de tilligemed Skaanes øvrige Adel slutte sig til Hertug Frederik, der med det første vil drage over til Sjælland med stor Magt; han har undt alt Ridderskabet over alt Danmark Hals og Haand over deres egne Tjenere.

d. Aahus 1523, 3 Maj.

Orig. med Segl, Kgl. Bibl., Adelsbreve, Fasc. X, Pars 3, Nr. 132.

..... kerligh helssen altid fors ..... wor herre. Kere brødere, skwlli i v[iide, ath] wor nadighe herre, hertwgh Frederick, haffer alle the sloth oc stede, som kongh Kristiern hade wti lante Holsten oc Synder Jøland oc haffuer oc alle sloten i Nør Jøland oc Fynn oc Lawend, oc er hans nade høldet till Wiborgh lanstingh for en fuldh mectigh herre oc kongh ower al Danmarckes rige, som jeg formoee i wiæde, oc achter hans nade at lade hølde sigh till Fynnbo lansting. Skal i ... wye, kere brødre, iegh ..... fwlkomelige, atii met flere wore wenner oc rigisens .... ter i landeth giffer ..... wor kæreste nadige herre oc till rigiisens .... met thet første i spøre, hans nade komer till Sieland, thi hans ... acter ... ower till Selland met stor macht till hest oc fodh. Skal hans nade ... hyldith her, oc hobes megh till [gud at] hans nade met hans nades tillhengere oc met wor egen hielp forswarer os well for kong Kresten, oc meg (!), at hans nade bliffer Danmarcks inbøgere en mild herre, oc har hans nade vnth alth riderskabet ower al Danmarcks rige hals oc hand ower teris egen tienere. Kere brødre, kand jeg i nogre made tiene eder, tha skall i altid finde meg well willig till. Her met eder de hillige trefaldihet befallendes bode siell oc liff, oc lader *Anne* siee eder m gode neter. Ex Ous hillig kors daw anno domini mdxxiii.

Tyge Krabe ridere.

Udskrift: Erligh oc welbyrdigh mend her Tyge Bra, her Axel Bra, her Owe Bra kerlige sendes thette breff.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

L.

Jørgen Olsen (Thott), af Baaben, giver Oluf Nielsen (Rosenkrantz) til Ballø alt det Gods i Sverrig, som blev tillagt ham af Hr. Erik Axelsen med hans Hustrus Samtykke og af hans Brødre, til Vederlag for at han har sørget for hans Underholdning med Føde og Klæder og fremdeles vil gjøre det.

d. Kjøge 1525, 25 Januar.

Trykt efter en Afskrift i Gavnø Arkiv.

Jeg Jørgen Oelsen aff waaben gør witterligtt for alle mett thette mytt offpne breeff, att swaa som erlig velbyrdig mann oc streng ridere her Erich Axelsen tiill Lagnø myn kyær ffaderbroder oc hans elskelig hustru frw Elene Gotszlaffs dottr haffuer mett theres gode wenlige wyllige oc begges theres arffwinges oc wenner jaa oc samtycke wndt oc gyffuit mig nogett jordegodtz oc egedelle liggendes i Swerrige wdj Østergotland i Stegeborgsleen, som er Ssoelberge gord mett mere godz, som theris opffne beseylgde breff, then meg ther wppnaa gyffwitt haffuer, ydermere wdtuiser oc indeholler, att jeg oc myne arwinge fforne godtz tiill ewindelig eydom eye skulle, saa haffuer ieg nw i then hellige trefollighedts naffn for daglig hielp, trøst oc biistand, som erlig oc welbyrdig swend *Oluff Niilsen* tiill Walløff meg her till dags giortt oc bewiist haffwer oc her epter paa mynne allerdoms dage mett føde, kleede oc nodtorffttelig wndtholding bewiisse kan oc maa, wndt, gyffuitt oc samtykttth hannem oc hans rette arffwinge allt then rett oc rettighedtt, som ieg effpter myn kyere ffaderbroders breffs lydellse haffuer tiill gordt oc godts i Swerrige, att han oc hans thet til ewindelig eyedom eye skwlle bode ffor byrds oc gwnstelige fortyeniste skylld for huers mandtz gienseygelse oc tiillmell, som ther paa talle kwnde mett rette i naager mode. Thill ydermere widtnisbyrdtt oc bedre fforwaringh, att saa i alle mode holdes skall, som for^ne^ staar, henger ieg mytt indsegle neden for thette mytt breff, tillbedendes erlig oc fornumstige mænd, Birge Clausen, borgmester i Kjøge, Jesper Skinckel byefogiidt ther sammestedtz, Peder sadelmager, Niels kandestøber, raadmand, oc Anders guldsmed, borger ibid., at besegle mett meg. Giffuitt i Kjøge sancti Pauli conuersionis dag a. d. mdxxv.

Efter Begjæring af Peder Oxe og Peder Bilde udstedte Kong Frederik II en Vidisse af foranst. Brev d. Lystrup 1572 14/2 (Rigens Forfølgningsbog 1572, p. 46). Udstederen af ovenciterede Brev, Jørgen Olsen, var en uægte Søn af Oluf Axelsen Thott til Ballø etc. og blev isl. Perg.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Brev d. Rasberg i Finland 1476 22/7 (Sct. Marie Magdalene Dag) af Hr. Erik Axelsen til Lagnø med Samtykke af hans Hustru, Eline Gustavsdatter (Sture), og efter hans Brødres, Hr. Iver Axelsens og Hr. Laffrens Axelsens, Raad forundt og givet Tilladelse til deres fædrene Skjold og Vaaben at føre og tillagt følgende Ejendomme, nemlig i Østergøtland i Stegeborgs (Stegeberg — sv. Stäkeberg) og Riighstadeholms (Ringstadhaholm) Lehn i Østkynne (Østkinda) og Hamerkine (Hanakinda) Herred, en Hovedgaard som hedder Folbiergh, i Eneby S. i Broby Herred (nu Brabo Herred) iij G, i Fiskebye smsteds iij G, i Sandby i G, i Kniffuebierg i G, i Stodager i G, i Fyrrestade i G. (Furungstadha i Løsings Herred), i Kværn i Nørkjøbing, Del i Laxefisheriet paa den store Holm, i G. i Thaby S. som hedder Stensvadtt (Tåby S. i Bjørkekinds H.), 1 Td. Korn i Friiastadhe, 1 Td. Korn i Aasogn (Aa S. i Bjørkekinds H.) i Griipstada, 1 Td. Korn i Nøristha Gaard etc. etc., 1 Gaard i Aluerstedt. — Summa Summarum af Korn xlvj Tdr. og en „Spenn", i Penge vj Rd iiij ß (Rigens Forfølgningsbog 1572, pag. 45).

LI.

Rigsmarsken, Hr. Tyge Krabbe, underretter Kongen om Krigsforholdene i Skaane mod Søren Norby; beder om hurtig Undsætning. — Han har udbetalt Otte Holgersen (Rosenkrantz) 6,000 ℔ af den Sum, han skulde have. — Om de brændte Herregaarde. Mangel paa Fetallie; de „maa æde Kjød som Hunde"; advarer Kongen stærkt mod „Luthers Parti", m. m.

d. Lejren for Aaus 1525, 30 Marts.

Orig. med Segl og Udskrift til Kongen, Ghmark., Danske Kongers Hist. XI, 31.

Myn ydmiigelige weluillige plictig troe tieneste eders naades hogmegtighedt altiidt tilfornn screffwet met waar herre. Hogborne første, aller kæreste nadige herre, fick jeg eders naades hogmegtiighedtz scriffwelsse i daag, at jeg skulle tilsie the gode menn, som er tilskicket att [ligge?] i Malmø, at the skulle giffue thennom ther ing, thaa moe eders nades hogmegtighedt werdes at wide, at baade the gode menn oc jeg oc alle the andre riddere oc gode menn her i landet ligge her for Aawss oc haffue nw liget her i tre wger paa stoer swor kost oc tæryng oc paa waar pwng, oc haffwe wij tiidt oc ofthe schreffwet the gode herre till aff Siellenn oc her Maurits Ipsen till, at wij kwnde haffuæ foent noghet folck till hielp aff thennom, it hwndret heste i thet aller meste oc en jact oc it segell skiff, oc haffue dog ingenn hielp eller trøst foent aff thennom. Oc ære wij icke sterkere her end the vij^c landtzknecte oc iij^c heste, baade ont oc got, oc iij^c borgere oc køpstæe men, oc her Seueryns folck, som ligger

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

i byen oc paa slotthet, er vj^{c} sterck, oc ære borgerne i byen v^{c} sterck, oc gaffwe the slot oc bye op met stoer forræderrij, oc haffue the well iij^{c} bønder i byen, som waare met oc brende thesse gode menns gorde aff, oc sameledes haffue the befastet Søllesborge slott, oc haffwe the Tynebye inge oc alt Bledinges landt. Kæreste nadige herre, met mynde eders naade beskicker thet saa, at wij faae mere folck her i landhet, baade till hest oc foedtz, thaa haffue vij icke thenn mag her i landet, at wij kwnde staae baade i modt her Seueryn Norbye oc konning Christiern. Kære nadige herre, haffuer her Seueryns folck ingenn anden skiffp hat, siden wij komme her for byen, vdhen en liden jact, som Pillegris hadde i Køppenhaffn i fiordt i herredagen. Hadde vij haat thenn sorte jact oc it seglen skiff, thaa ville vij forment thennom, at the skulle ingenn fetalle foent ing i byenn; nw røffwer the hwer dagh met thenn same jact till Bledynge oc hynte thennom fetalle jng i byen, hwor megit the ville haffwe, oc wente the hwer dag vj eller viij^{c} folck oc ij^{c} heste frann Gulden. Kæreste nadige herre, haffuer jeg oc the andre gode menn schreffwet eders naade till, at eders naade skulle ladee stæderne gøre en stoer magt vd met skiffp henn modt Gulden oc wnder Bledyngs syde, thaa haffue wij inthet fornummet till thennom. Kære nadigste herre, ville eders naade schriffwe her Mauris Ipsen till, at hann ville lade noghenn skiff oc jacther løffwe her jng for Aawss, ther ligger eders naade oc eders nades førstinde oc børn [oc] oss alle alsomstørste mag paa. Kæreste nadigste herre, kommer konning Christierns folck i swndhet, met wij ligge her, thaa kan eders nade vel seller formercke, at thá er ther jngenn hoss almwenn ther, saa haffuer hann landet hen i thenn landtzende, menn wij ligge her for thenne bye, oc draffwe wij oc hen, men thette folck ligger her, thaa drawe the jng i landet, saa faae the almwen met thennom, thaa ære wij ilde belawde, hwicket vij nw gøre. Kæreste nadigste herre, gaff jeg thesse landtzknecte i torsdages nw forløffwit it maaneds sold, som løffwer sig otte twsindt iij^{c} oc føretiffue marc, wndertaget øwersthens Enderl[ey] hø[ui]s[mans] sold, oc sende jeg och her Maurits Ipsen vij^{c} marc till at løne skiffp menn met, oc sameledes gaff jeg her Henrik Krommedige iii^{c} march oc xxx paa eders naades wegne, oc gaff jeg Hans Emmingsen vedt ii^{c} marc till hans løen, som eders nade screff meg till om. Oc fornøffwit jeg *Otte Holgertsen* sex twsynd marc aff then swm, som han skulle haffue, oc ville vii gøre vort beste, at han skall fae thet andet, nar vii faae skatten op tillsamen. Oc ved jeg inthet synderlige at scriffue eders naade till paa thenne tiidt, men her met eders nades hogmegtighed the helligetrefoldighed befallendes

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

baade siell oc liff. Screffuet i lægeret for Awss torsdagen nest effther dominica letare aar etc. mdxxv.

Tige Krabbe, eders nades troe tienere.

[Paa en Seddel:]

Oc skall eders naade werdes atwide, at som i daag otte dage thaa løffwe the henn met thenn samme her Seueryns jact oc met two eller tre boede os brende eders naades gaardt aff, Gladsaxse, som Knwdt Bille hadde, oc greffwe Knwdt Billes hustrwe oc førde hende ing i byen met thennom, oc ther som wii hadde foent thenn sorte jact oc it seglen skiffp, thaa hadde thette wæret tilbage oc andet mere met. Kæreste nadige herre, ville eders naade verdes at scriffue meg till igen, hwickelundes jeg skulle holle meg met thesse landtzknecte fram i betther, tij thøres moenet er strax vde igen toersdagen eller fredagen nest effther poske, oc komme wij ingennstedt met thennom, wden the bliffwe redelige betalde, oc kwnde the icke ligge her eller andennstedt, hwor behoff gøres, thet stwnd fynderne ære her i landet, vden the haffue at betalle met, oc haffue vii stoer brøst paa fetalle her; vii mae æde kødt som andre hwnde. Kæreste nadige herre, jeg roder eders naades hogmegtighedt fwlkommelige, at eders nade lider inthet Lutters partii i eders nades land, ellers befrycter jeg, at thenn alsommegteste gud skall kaste heffwen oc wrede i eders nades landt. Gudt alsommegteste vedt, at jeg roder eders nade thette aff it got hierte oc vtii en goder mening, oc beder jeg eders naades hogmegtighed ydmygeligen, at eders nade tager meg thet icke till mystøke, at jeg schriffwer eders nades hogmegtighedt saa dierrelige till i thenne sag. Kæreste nadige herre, thesse gode men, riddere oc riddermensmen her i landet ære ganske veluillig till at affwerge eders nades oc alle thøres skade oc forderffwe, ther som the faae nogen hielp oc trøst aff eders nade till landt oc wand, som forschreffwet, oc beder jeg eders nade idmygeligen, at eders naade ville schriffwe then øwerste for landtzknecten Hedderstrop oc Enderleyer van Wixn till oc tacke thennom for thøres weluillighedt, tii the ære ganske villige her for eders nades fynder, hwor vii thennom tilsier, for eders nades fynder etc. Kæreste nadige herre, ville eders nade scriffwee the Gydinge bønder till eders naades obne besegle breff oc tacke thennom, at the stae fast som dannemen, før end wii komme till thennom. Kære herre, sende wii her Henrick Kromedige till Siellenn till her Mauris Ipsen oc raadet i Siellenn om folk oc ij halffue karthoer, thaa finge wii icke vden en halffue karthoe met stoer nødt oc ingen folck eller skiffp.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

[Paa en anden Seddel:]

Kæreste nadige herre, ville eders naade scriffue the gode herrer till i Siellen, at nar the landtzknecte, som loe i Jytlann, komme ower till Siellenn, at the motte komme hiidt i landet till oss oc nogle regsener met.

LII.

Kong Frederik beder Fru Mette (Rosenkrantz), Erik Eriksen (Banners) Husfrue, at sende sin Jomfru Elne, Henning Olsen (Godovs) Datter (senere Henrik Gøjes Hustru), til Odense til Dronning Sofie i Anledning af hendes Kroning.

d. Gottorp 1525, 14 April.

Original paa Papir med Spor af Segl i Geh. Ark., Danske Kongers Hist. XI a, 6.

Ffrider[rick] . . . . [Wor] sønderlige gunst tiilforn. Kere fru *Mette* . . . . . wtii the hellige trefoldigheds naffn at lade kronne høgborne førstynne fru Sophie, wor kiere husfrue, tiill drottning offuer Danmarcks riige nu tiill thenne neste tiilkommendes almyndig herredag, som stande schall wtii wor købstadt Othense. Thii bethe wii ether kerligen, attii ther fore wele lade ethers jomfrue, oss elsk^e jomfru Elne, Henning Olssens dotter, møde for^ne wor kiere husfrue wthii Medelffar then onsdag nest effther søndagen misericordias domini nest kommendes oc følge wor kiere husfrue tiill Othense oc rette seg effther at bliffue hoss hende all then stwnd, hwn ther i landett bliffuendes worder . . . . Screffuett paa wortt slott Gottrup lange fredag aar etc. mdxxv vnder wortt signett.

Udskrift: Oss elskelige frue *Mette* Erick Er[ic]ksens husfrue.

LIII.

Erik Eriksen (Banner), Embedsmand paa Kalø, tildømmes der paa Hr. Niels Høgs Arvingers Vegne Indførsel i Filshave i Salling mod Fru Kirstine (Viffert) og hendes Datterbørn.

d. Kolding 1525, 8 Maj.

Perg. med kgl. Segl, Geh. Ark., Nørre Herred, Viborg Stift, Nr. 20.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Wii Ffrederiick (osv.), giøre alle wittherligtt, att aar effther gudz byrdtt twsindfemhwnndrett tiwge paa thett femthe mandagenn nest effther iubilate sønndag paa wortt slott Koling, neruerindis oss elskelige her Mogenns Gøye, Danmarckis riigis hoffmesthere, her Prebiørnn Podebusk, her Offue Vincentii, riddere, wore mend oc raadt, oc Jens Huass, wor mand oc tiennere, vor schickett oss elskelige Erick Ericksen, wor mand, raad oc embetzmand paa wort slott Kaløø, paa thenn enne oc haffde i retthe steffnnd oss elskelige ffrue Chirstine i Filshaffue mett hinnes datterbørnns lage wærie paa thenn andhenn side, oc berette for^ne^ Erick Ericksen, att her Niels Høg tiill Æskier ridder haffde lang tiid føre hann døde fangett lofflig indførsell aff riigzenns cancellere wtii Filshaffue mett mere godz, oc riidemend mett wor fogett haffde hannom ther lofflig indførd, oc worthe her Niels Høg dømpt aff samme gord oc godz, tiill saa lenge hand haffde bøtt the faldzmaall, som hans folck giorde wtii samme gord, for the indfore ther i gordenn emodt thet breff, wor statzhollere haffde wdtgiffuett i wortt feltleire for Kiøpnehaffnn i wor frauerelse, oc berette for^ne^ Erick Ericksen, att for^ne^ her Niels Høgs arffuinge haffde nu bøtt samme faldzmaall oc fult giortt samme dom oc setthe i retthe, om for^ne^ her Niels Høgs arffuinge ey burde at nyde then indførsell wtii Filshaffue met thet andett godz effther hans indførsels lydelse. Oc beuiste for^ne^ Erick Ericksen, att for^ne^ ffrue Chirstine oc hinnes datterbørns lage wærie wor lofflig steffnd tiill Othennse, oc ther then herredag wortt vpsatt, lod hann siidhenn steffne hinne her i retthe, oc hwnn kom oc skøed paa sinn beuisning oc wilkorett seg att komme her i retthe i dag mett sine beuisning. Ther tiill suorede for^ne^ ffrue Chirstine, att hwnn icke haffde sinn beuisninng tiill stede paa thenne tiid oc icke kunde thennom saa hastaligenn offuerkomme for sinn armodz skild, oc setthe wtii retthe, om hinde burde att gaa i retthe paa thenne tiid. Effther slig leilighedt mett flere ord oc talle, som thennom ther om paa bode sider emellom løbe, thaa effther tiltall, giennswor, breffue oc beuisning, som thaa i retthe lagdis, worthe ther saa paasagt for retthe, att effther thii for^ne^ ffrue Kirstine haffde forpligthet seg her att komme i rette i dag mett sine beuisning, thaa bør hinne thett att wnndgielle, oc her Niels Høgs arffuinge at nydhe thet indførsell, som hand haffuer lofflig fangettt wtii Filshaffue mett thet andett godz, effther hanns indførsels lydelsze, tiill saa lenge hand bliffuer loglig wdtførdt effther logenn. Giffuett aar, dag oc stedtt, som forschreffuett stannder, wnnder wortt signett.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

LIV.

Hr. Tyge Krabbe m. fl. skaanske Raader underrette Kong Frederik om Begivenhederne i Skaane, navnlig om de brændte Gaarde, deriblandt Hr. Axel Brahes og Hr. Predbjørn Podebuskes.

d. Lejren for Landskrona 1525, 9 Juni.

Original paa Papir i Geh. Ark. Danske Kongers Hist. XI a, Nr. 12.

. . . . . bode her Claus Billis gordt er affbrendt, oc borttagt, hwad hand hade, oc en her Axell Braes gordt, och the andre røffuitt, oc en her Prebiørns gordt er oc brendt, oc her Jacob Trollis gordt Lylløø er brend, oc hand gaff thennom brandscatt for, oc siiden brende the hannom aff, oc Gladsaxe, ethers nadis gordt, szom Knut Bille haffuer aff ethers nade, er brend och røffuitt, Mouritz Olsszens gordt er och røffuitt, Claus Podebuskis gordt er oc brend, mett faa ordt alle gode mentz gordt her i landet er brend oc røffuit vndentagen Hickebierg och Glimijnge oc then forredere Niels Braes gordt. Oc szom ethers nade scriffuer, om hwilcke gode mend ethers nade er fallen fraa, tha er Niels Brae en aff thennom, Pauell Kørning, Anders Nielssen i Scotterop, Oleff Jenssen i Demestrop, Anders Bing i Torup oc Jes Mwnck i Gøding herrit. Ther er dog szome aff thennom, ther haffuer en føge ting . . . . . .

LV.

Birgitte Olufsdatter (Thott), Hr. Niels Eriksens (Rosenkrantz) Efterleverske, med hendes Sønner, Hr. Oluf, Hr. Henrik og Kristopher, og Døtremænd, Tyge Krabbe DRM og Befalingsmand paa Helsingborg og Erik Eriksen (Banner) Befalingsmand paa Kalø, erklære det bortebleune Pantebrev, som Hr. Niels Eriksen havde paa Kolding Slot og Len, for hvilket Pant de havde faaet Fyldest i Abrahamstrup Len, dødt og magtesløst, hvis det findes.

d. Vallø 1525, 11 Septbr.

Orig. p. Perg. i det Kgl. Ghmark. (Jylland Nr. 231) har 6 hængende velbevarede Segl; Nr. 1, 3, 4 og 6 see Tab. IV Nr. 1, 2, 3, 4, Nr. 2 Krabbe Vaaben med Tverbjelker, Nr. 5 Banner Vaaben.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Vii effterschreffne Birgitte Oluffs dotther, her *Niels Eriicksen* riidders effterleuerske, Tygge Krabbe, Danmarcks riiges marsk oc høffuitzmand paa Helsingborg, *Oluff Nielssen*, *Henrick Nielssen*, riidder, Erick Eriicksen høffuitzmand paa Kallø oc *Christoffer Nielssen* giøre alle witherligtt oc kiendes mett thette wortt obne breff, att then tiidt, wii oc wore mettarffwinge finge wor kieriste nadige herres panthebreff paa Abrwmstrup oc Abrumstrup len wtii thett pantt oc pendinge, som her *Niels Ericksen* riidder, hues siell gudt nade, oc wii effther hannum haffde paa Kollinge slott oc len aff høgborne første konning Hans, hues siell gudt nade, tha loffuett oc tiilsagde wii erlig oc welbyrdiig mand, mester Claus Gordze, wor kieriste nadige herres canceler, att wille egen antworde hannum paa wor kieriste nadige herres wegne thet panthebreff som for^ne^ her *Niels Ericksen* oc hans arffwinge haffde paa Kollinge slott oc len. Tha haffue wij nu tiidt oc opthe søgtt oc lett effther same panthe breff oc wij thet ycke finde kunde, oc ther fore, om nogen tiidt her effther same panthe breff findes aff oss eller wore arffuinge, tha mæle oc gøre wij thet dødt oc magtheløst mett thette wortt obne breff, oc aldriig att komme hannum eller hans arffuinge tiill forfang eller wor kieriste nadige herre, hans nades arffuinge oc effitherkommere konninger i Danmarcke tiill skade i noger maade. Tiil ythermere vyndesbyrdt henge wij wore signether neden fore thette wortt obne breff. Giffuett paa Walløø mandagen nest effther wor frue dag natiuitatis, aar etc. twsinde femhundrett tiwge paa thet fempthe.

LVI.

Aage Jepsen (Sparre), Electus til Lunde Domkirke, tilstaar at være skyldig til Brødrene Axel Klavsen (Rosenkrantz) og Mogens Klavsen (Rosenkrantz) 1200 Rhinske Gylden, som han har laant til sin og Lunde Domkirkes store Nytte og til at hente Confirmats hjem fra Rom, og pantsætter dem til Sikkerhed Bispestolens Len Fultofte i Skaane.

d. Lund 1525, 14 Octbr.

Trykt efter en Afskrift i det Kgl. Ghmarkiv. (Klevenfeldts Saml., Sparre).

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Wy Aghe Ypssøn med gudz nade til Lunde domkyrke electus giøre vytterligt alle och beckende oss aff en ret vetterlygh geld retteleghe geld skyldygh atuare oss elskeleghe velbyrdyge suenne *Axel Claussen* och *Mogens Claussen*, brødre, tolff hundret rynske gylden gode aff guld och mett tæris fulde veght, som te oss nu tyl vorth och vor Lunde domkyrckes store nytte ock behoff lent haffue, tyl at løsse vore conffirmads breff hyem med fran Rom, for huilcken sum guld vy med vort hederlyghe Lunde capetilss samtycke och fulburdtth y pant set tenum eth vort ock Lundesedes len Fulstofftte vtty Frosteherret med samme lens erylde tyllegelsse, hoffuidgar ock godze, som ther vnderlyghe, ager, engh, skou ock marck, ffegangh, fyskeuand, vot och tyørt, yndtet vndertagit y noger maade, at haffue, nyde, brughe ock beholde fore eth fryt brughelegt pant, vare andeleghe sagher vndertaghne, til saa lenghe tet vorder tem eller teris arffuynghe skelleg aff løst aff oss eller vore effter kommere erchebyscopp tyl Lundesede for saadanne som guldh, som fore screffued stander, dogh med sodanne forord och vylckord, som her effter følger. Først at te eller for^nc^ teris arffuynghe skulle ten stund, te haffue for^nc^ len vaffløst y tæris haffuende vere (och ycke eller), aarlighe aff slaa føre tyuffue marck danske pennynghe vtty ten hoffuedsum, som tet er pantset fore. Jtem och nar at vy eller vorre effterkommere saadant len fran tem eller teris arffuynghe eghenløsse vylle, taa skal tet være oss eller vaare effterkommere rede och vnbehyndredt fore aff tem eller teris arffuynghe. Jtem skulle te holde lennet velbrughet och beset och bønderne, ter vtty boo, ved logh, skell ock ret ock ey paa leghe tem nogle vnseduandleghe tynghe, och frede skoffuene och ey tylstede, atte hugges vskelleghe eller forødes. Jtem vaare tet saa, at nogher kæremoll komme offuer tennum eller tæres embetzmendt aff bønderne y lennet, taa skulle te stonde tyl rette forre oss och vort hedderleghe Lunde cappettel, och om tæres brøst taa fyndes, taa skulle the gørre ter tylborleght vandel forre och ycke forbryde samme len eller pant. Jtem skulle te ey tylstede, at vaare ock kyrckens eyedomme och retteghett y fyskeuand, jagtt etc., som leghe tyl for^nc^ len, bort eygnes, forkrenckis eller formynskes vtty nogher maade, mend huor saadanne nogre rettyghed eller eyedomme erre tet fran komne, taa skulle te gøre tæris flyd tyl, at te komme tyl lennet ygen och vtty rette skeckelsse, som thet sygh bør, och skulle te holde vor kellertyngh arlighe arss effter gammel seduanne aff ten rente, der tyl legger. Jtem skulle for^de^ *Axel* oc *Moghens* eller tæris arffuynghe ynghen maght haffue at opplade samme len eller noger tess eyedelle nogher ander voldsmandt vtty være eller for-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

suar at haffue vtten vort och vorre epterkommeris mynde och samtøcke och ey heller tette vort breff, men selff nydet ock brughet, som forscreffuet stander. In cuius jnspycionis ac omnium premissorum testimonium sygyllum nostrum, quo ad presens vttymur, vna cum sygyllo venerabilis cappetelly nostry Lundensis prememorati presentybus jnferius sunt appensa. Dattum Lundis dye beatty Calyxty pape et martiris anno etc. mdxxquinto.

LVII.

Birgitte Olufs Datter (Thott) til Vallø giver sin Søn Oluf Nielsen (Rosenkrantz) Kvittering for Regnskab for hendes fædrene Gaard og Gods og kundgjør, at de have indgaaet Overenskomst om, at han i det kommende Aar skal holde 4 Ryttere for hende til Landets Forsvar, men at hun, hvis han skal holde dem længere, skal betale ham derfor.

d. Vallø 1525, 16 December.

Orig. p. Perg. i det Kgl. Ghmarkiv (Vofs Perg. Saml. Danmark, Fasc. 21 b, Gjældsbreve Nr. 54) er forsynet med Fru Birgittes hængende velbevarede Segl.

Jeg Birgitte Oleffsd^r till Valløff kiendis och gøre vittherligt for alle met thette mit opne breff, at myn kiere søn *Oluff Nielssen* haffwer nw fornøgett oc giort megh fylleste aff myn federne gard oc goetz, som hand haffuer aff megh fra thet first ieg antwodeth hannem gard oc gotzet oc saa till thenne dag oc tiid, som nw ære, saa ieg tacker hannem gott, oc skall ey itermere være forplictuge at gøre nogen ithermere rede eller regenskaff therfore efftir thenne dagh. Oc ther wdoffuer ære vii saa forenthe, at han skall holle megh iiii reysener fore i thette aar nest kommendes at aff verge rygens skade och forderffwe her i landhet. Er thet saa, han skall itermere holle samme reysener for megh, tha skall ieg were hanss nøge therfore. Till itermere vintnesbirdt oc bedre forwaringe haffuer iegh hengd mitt signet neden for thette mitt opne breff. Screffueth paa Valløff løgerdagen nest effter Lucie virginis dagh aar efftir gutz byrd twssendhe femhundreth tiffwe paa thet fempte etc.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

LVIII.

Esge Kristensen, Borgmester i Skive, kvitterer til Axel Nielsen (Rosenkrantz) til Langtind for noget Gods, dennes afdøde Moder, Fru Inger (Gyldenstjerne), havde opbaaret for hans Hustru. (Jfr. 1ste Del S. 219).

d. Langtind 1526, 23 Febr.

Orig. p. Perg., Bofs Saml., Danmark, Fasc. 21c, Nr. 79, Geh. Ark.

Jck Esky Cristenssen borgemesther i Skiffue kennes med thette mit obne breff, at ieg haffuer annamede oc opboridde aff welbirdige man *Axel Nielssen* tiil Longthind all thet gotz effther myn nøffwe, som hans modher, frw Indgerd, hwes siel gud nade, opbar pa myn hostrwes wegne, Marine Ienssdatter, oc hynnes søsthers vegne, Anne Jenssdatter, som thi arffuede effther theris fadher oc modher, for huilke for^ne gotz ieg ladher hannom oc hans arffuinge qwitt oc fry for meg oc myne arffuinge oc myn hostrwes Marine Jenssdatter oc Anne Jenssdatter, myn hostrwes søsther, oc theris arffuinge for all wdher mere tiil tall i nogher mode. Tiil wthermere beuisning oc wintnisbird hengher iek mit indcegle nedhen for thette mit obne breff med andre dannementz indcegle, som ieg haffuer ther tiil beditt, som er Las fogitt i Skiffue, Per skredher ibidem oc Niels skredher i Hellegord. Datum paa Longthind vigilia Mathie appostoli anno domini mdxxvi.

LIX.

Oluf Rosenkrantz til Vallø tilskriver Biskop Lage Urne i Roskilde angaaende Stadfæstelse af et tidligere stedfundet Magestifte mellem Bispestolen og hans Morfader Hr. Oluf Axelsen (Thott) til Vallø.

d. Vallø 1527, 3 April.

Originalen paa Papir i det Kgl. Ghmarkiv (Magestifter Nr. 7) med velbevaret Segl, se Tab. IV Nr. 2, og Underskrift.

Mynn villige thieneste ether nade altidt ytmigeligenn forsendt met gud. Kiere herre oc sønderlige gode venn, tacker jeg ether nade itmige-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

ligenn oc gerne for alt got, som ether nade meg i mange made beuisth haffuer, besønderlige nw siist jeg var hoss ether nade, huicket jeg altidt gerne forthiene ville, hues i myn macth er. Kiere herre, som ether nades affskede war, at myn schriffuer schulle kome tiill ether nade met myn entzegle, tha sender jeg ether nade myt entzegle beseglet oc thet breff met, som biscop Oluff Morthenssen gaf myn moderfader, gud begge theris sielæ haffue, po samme mageskifft, oc beger jeg gerne, at ether nade ville verdugis tiill at offuerleggidt oc offuerwegidt, om ther er noghen brøst enthen po ether nadis szide eller po myn, oc ether nade ville lade giøre breffue ther paa tiill it fulkomelige endhe, som bode ether nade oc jeg kandt were forwaret met; ehuadt ether nade giør ther vti, tha er jeg well tiilfredz ther met. Kiere herre, er thet saa, at ether nade haffuer noghen bryst, tha ville jeg beplicthe meg at fornøghe ether nade, eller haffuet i ether nadis willige sex wgger nest effter thette rustningh haffuer weret i Nestuedt, som nw scal staa søndag misericordia domini, at thet motte nw komme tiill it fuldkomelige endhe, the ether nade well seer alt then forwaring, jeg haffuer ther paa, at ether nade ville verdugis tiill oc giøre her vti, som myn gode troo er tiil ether nade. Hues jeg kand were ether nade tiill thienneste oc villige, giør jeg altidt gerne. Screffuit po Valøøff ottensdage nest effter metfast søndag mdxxvij°.

Oluff Rosenkrantz.

LX.

Oluf Rosenkrantz til Vallø stadfæster det mellem Roskilde Bispestol og hans Morfader, Hr. Oluf Axelsen (Thott), i sin Tid stedfundne Mageskifte.

d. 1527, 6 April.

Uddrag efter Orig. paa Perg. i det Kgl. Ghmark. (Mageskifter Nr. 7), der har havt 5 hængende Segl, Nr. 1 Rosenkrantz Vaaben, Nr. 2 Krabbe Vaaben med Tverbjelken, Nr. 3 og 4 (Ravensberg og Rud) mangle, Nr. 5 Podebusk Vaaben.

Jegh *Oluff Rossenkrantz* till Walløff gøre witterligt mett thette mitt opne breff, ath iegh nw vti sandhet hawe forfaret aff gamble breffue, copier oc wdscriffther, ath thet mageskyffth, som fordom giordes emellom then gode herre biscop Oluff Marthenssen i Roschildhe paa then ene och

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

myn moderfader, her Oluff Axelssen riddere till Valløff paa then anden side, gudh almectigste tieres siele nade, om then helligh kirkes oc biscops sædens och for^ne her Oluff Axelssens garde oc goetz, iord, skow, marck och eyedom, haffuer verit giort effter beggis theris vilie, macth och fuldburdh for magelaw och leylighet, som bade biscops sædett och her Oluff Axelssen oc hans arwinge wore qwemme oc beleylige, effter for^ne opne beseglde breffue, vdscriffther oc copier, som nw findes hoss megh, och sammeledes hoss werduge fader mett gudh, her Lage Vrne, biscop i Roschilde, vti saa made som her efftir følger. Ffirst at for^ne her Oluff Martinssen oc hanss efftirkommere biscoper i Roschilde skulle haffue, nyde och till ewindelig eye for mageskyffte beholle, som han oc for^ne her Lage Vrne, biscop i Roschilde, nw haffuer, thette effter^ne her Oluff Axelssens eyedoms goetz till ewindeligh eye, som er first tredie delen vti Skullerops hoffuett gardt oc fangh oc tredie delen vti Kydzerop, som er sætt wti syskende skyffte for femten pund korn, met all for^ne tredie deles rette tilleggelsse, agger, eng, skow, marck, fiskevatn, voot oc tiwrt, inthet wndertaget; item two garde vti Kamstrop hooss Roskilde giffue fire pund korn oc en lød. marck; item two garde vti Solrød giffue fem pund korn, oc thet siette pund korn er regnet vti smaa retzelle, mett all for^ne gardes oc godzes retthe tilleggelsse, skow, marck, agger, engh, voot oc tiwrt, som hanss nade thet nw vti heffd och besiddelsse haffuer, inthet wndertagit, ehuat thet helst er eller neffnes kan i noger made. Och for^ne her Oluff Axelssen och hanss arwinge skulle haffue, nyde oc till ewindelig eye for mageskyffth beholde, som ieg nw vti besiddelsse haffuer, thette effter^ne kirckens oc biscops sædenns eyedomss gotz, som er first alt sammen kirckens gotz vti Hastrop, som regnett er for en lest korn till ieffnett; item en gaard i Vedskølle giffuer (osv.) . . . en gard vti Swanbiergh ..... en gard vti Hegnerop ..... item vti Herføgle two tønner smør ..... item vti Clemestrup two lød. marck .... item vti Tornby en gard ..... Tha effthertbij ath ther icke findes paa nogen side anden skøde breff eller forwaringe paa for^ne gotz till ewindeligh eye, end som fore scriffuet stander, och huertt partt haffuer siden siddett och behollett for^ne gotz och eyedom wti roligh och brugeligh besiddelsse, samticke iegh paa alle myne metsyskens wegne for^ne her Oluff Axelssens rette arwinge (osv.) ..... och ... mett thette mitt opne breff skøder och affhender fran megh och myne arwinge for^ne garde och goetz ..... till for^ne werduge fader, her Lage Wrne, biscop i Roschilde ..... Till ithermeer vintnesbirdh ..... henger jegh mitt indzegle neden for

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

thette mitt opne breff, mett erlige och velbiurduge menndz och strenge ridderes, her Tyge Krabbe till Bwstrop, Danmarckis riges marsk, her Albrett Jebssen, her Knut Rud till Vedby oc her Jørgen Podebusk till Swenstrup . . . . . Gifluet . . . paa biscops gardh i Roschilde anden dagen nysth effter sancti Ambrosij biscops dagh aar effter gudz byrdt twssende fem hundret tiwge paa thet siwende.

LXI.

Oluf Rosenkrantz til Vallø beder Hr. Tyge Krabbe til Bustrup DRM, Hr. Albert Jepsen (Ravensberg), Dronningens Hofmester, Hr. Knud Rud til Vedbygaard og Hr. Jørgen Podebusk at ville forsegle til Vitterlighed hans Brev til Biskoppen i Roskilde angaaende Stadfæstelse af det mellem Bispestolen og hans Morfader, Hr. Oluf Axelsen (Thott), indgaaede Mageskifte.

d. Vallø 1527, 13 April.

Orig. paa Papir i det Kgl. Ghmark. (ved Mageskifter Nr. 7) er uden Underskrift og uden Aftryk i Seglet.

Jegh *Oluff Rossenkrandz* till Valløff hielsser ether erlige welbiurduge mend och strenge riddere, her Tyge Krabbe, Danmarckis rigess marss, her Albrett Jebssen, vor nadige frwess hoffmester, her Knuth Rwd till Vedby oc her Jørgen Podebusk, kiærligen met wor herre. Kiere wenner, maai wide, ath ieg er nw kommen till en venligh oc endeligh endhe mett verduge fader met gud, her Lage Vrne, biscop i Roschildhe, om thet mageskifft, som fordom gick emellom biscop Oluff Marthenssen oc myn moderfader her Oluff Axelssen, huess siele gud nadhe, och hafluer vij paa bade sider giort skøde och eydomss breff ther vpaa till ewindelige eye. Thi beder ieg ether alle och huer serlestes, at i wille samme mitt obne breff besegle mett megh till thess ithermere vintnesbirdt oc bedre forwaringe, thet ville jeg altiid i slig och andre made mett ether kiærligen forskilde. Ether gud befallendes. Scriffueth paa Valløff palme løgerdagh aar effther gudz bird mdxxvij.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

LXII.

Fortegnelse over Inventariet paa Kolding Slot, da Hr. Holger Rosenkrantz overdrog det til Hr. Mogens Bilde.

d. Kolding 1527, 12 November.

Orig. paa Papir, Ghmark., Danske Saml. 367, Nr. 9.

Thette effther^ne^ haffuer erlig och welbyrdug mand och strenghe ridder her *Holgerd Rosenkrandtz* ladet skicke och antworde fraa segh paa Kolling slott. Først paa wor kiereste, naadigste herres stoffue enn seng till hans naade sielff vpred mett enn herre dyne, ij hoffuedt dyner, ett leyer lagenn, etth par hollandtz leritz lagenn, ennbreth mett iij reff, ett nørenbergs sengkleed. Jtem enn seng till hans naades smaaswenne, som ligger for hans naades seng, mett enn dyne, j hoffued dyne, ett par høridgarns leretz lagenn, ett sengkleed, ij andre swenne senge, ij høregarns skyffue dwge, ett handtkled, enn borgstoffue dwg, iij schyffuer, ij maledt boneder, ij draffne, iij senge, som ere draffne mett reb, eenn rulle seng, eenn foldebenk, ij hynder, eenn bencke dyne mett leyer, ij bagstole, ij jernn lyse stager. Jtem vdj stegerssett v gryder, eenn røsth, j iernn skoffuell, ett brad spedt, ij handrenge, ett skaffiernn, j kober pandne, j mortther, ett spiise skab, j hugekniff, j kocke skee, j kiødt øxe, xl knabefade, xl talerckenn. Jtem paa fiskeloffthett ett tusind huillingh, v^e^ kuller, j sness skadwingher, vij warder kabelauer, xj besmer p^d^ tally, ij^c^ vj sk^er^ homble. Jtem paa kornn loffthet x ort. malt, viij sk^er^ viij ort. rwg, viij sk^er^ xj ort. haffre. Jtem vdj brøøkieller ij t^r^ meell, j t^e^ haffre grynn, j t^e^ byg grynn, ij t^r^ fryss saltt, j t^e^ lønnborg salth, iij t^r^ bay salth, j bolth, ij skerpennthin mett iij kamere. Jtem vdj mødkieller ix t^r^ mød. Jtem vdj øllkieller j lest øll bode vdj fade och t^r^, 4½ t^e^ edicke, xij thome mwmmefade, viij thome t^r^, v t^r^ smør. Jtem vdj saltkieller j^c^xvj syder flesk, iiij kookroppe, lxxiiij foer och lam kroppe, iiij t^r^ wildbradt, lxij giess, j tudkande, j swenne kanne, vij knab stobe smaa och store. Jtem vdj brygerssett j brygkeell paa iij t^r^, j handtkeell paa enn spand, j øllkar paa xiij t^r^, j øllkar paa xj t^r^, j øllkar paa viij t^r^, j gamell kar till att haffue low vdj paa xij t^r^, vij korn secke, j bulløxe, ij fiske vadhe, ett togger, vj fasing reb. Jtem vdj lagordt xij kiør, xij vngenødt, j tyer, xx gedder, j bock, xliiij swynn, j orne, j kierne, j flødbøtt, xx sye bøtther, ij heste

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

for wandwogenn, j kier hest. Paa then tydt thette wenttharium, som forscr^t stander, bleff fuldt giord och annamedt paa Kolling slotth, tha nærwærendes hoess war Per Skodborg, borgemesther i Koling, Crestiernn Perssen, byfogett ibidem, Niels Skack, Niels werckmester, radtmendt ibidem, mett flere danemendtz offuerwærelse. Schreffuit i Kolingh tiisdag nest effther sancti Martinj dag anno etc. mdxxvij.

Jtem thette effther^ne haffuer jeg*) [tag]edt aff Nykiøbing mett meg och førdt till Koling. Først ij lesther byg, item j^c t^r haffre, item ij t^r smør, item iiij t^r kookiød, iiij t^r foerkiødt, item [i] t^e goesskiød, item j lest syld, item j tusind huilling och ij^c sk^r homble. Jtem liij kartto klode, item ij halff kartto klode, som liggher i then store borgestoffue. Jtem ij falckenetther.

LXIII.

Fortegnelse over det Inventarium, som Hr. Holger Rosenkrantz modtog paa Nykjøbing Slot af Hr. Mogens Bilde. Jfr. foregaaende Nr.

d. 1527, 13 November.

Orig. paa Papir med Hr. Holger Rosenkrantzes Segl (heri allerede 2 Lover), Kgl. Bibl. Adelsbreve 53, Pars 1 Nr. 37.

Thette effther^ne inuentarium haffuer erlig oc velbyrdiig mand oc strenge ritther her *Holgerd Rosenkrandz* annamith aff erliig oc welbyrdiig mant her Maghens Bilde, rither, paa Nykjøbing, then onsdag nest effther sancti Morthens dag anno mdxxvij.

Fførst aff byg oc malt xviij lesther ij p^d, aff rug oc mell 4½ p^d i t., aff haffre iij lesther, aff hwede j lest xix skp^er hwede.

Aff fetallie xiij t. smør, viij t^er v f. saltet kokød oc v lefwindes kør, ij t^er fare kød oc xlix ffare kroppe saltet, xvj^c xxi sye flesk, lxxxj gæss, 4½ t. vildbrad, xvj t. i f. silt, ij vorde gamelfisk, v vorde brocker oc skadher, vij^c flyndher, iij^c hwillinger, iij^c skp^er hwmle, iij t. yster, viij lysp^d tallie oc j fad iern.

Jtem i fadebwrith xxiiij senge dyner, xvij hoffwith dyner onde oc gode, xij par blagarns lagen, xiiij gamle sengklæde, vj pudher, iij hwide skyffue

*) ɔ: Mogens Bilde, se følgende Nr.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

dwge, ind smaa drelledwg, iij hand klæde, end land blaa syd dwg, iij smaa blaa syde wndher dwge, ij gamle duge, ij par gamle silke sparlagen, en gamell drætt sytt met gørn, iiij tien kandher, iiij tienstoffue, viij tien fad, vij tien tallerken, ij tien saldserken, xxiiij træffad store oc smaa, xxvj trææ tallerken, v røde kandher, ij twde kandher, vj knabe stoffue oc ij lyussestage aff iern, vii brande iern oc ind brandety ....

Jtem i stegersseth xviij grydher, store oc s[m]aa ... d .. k ..... ½ t. .... i hand pandher, ind fiærings kell, iij andre smaa kelde x .. k .... stolppe ... [m]orther met theris stempple, iii røsther, ii bardspyud, i brand ..... met v tremer, ind trefod, i riffue iern, ii bradpandher, en vand pande oc en pande, staar i salt hwsith.

Jtem i bryggerssith en pande paa xviii t^er^ vand, i gyld kar, i røsthekar, i støffue kar, ii swalle kar oc ii wrthe kellde.

Jtem bøsser oc verge paa slottith, en kopper slange met quarter, ii falkenet aff iern, viij smaa skerpentiner, iiii dwbelt skerpentiner, xxvii kamer, xlvi hage bøsser aff kopper, li hage bøsse aff iern, iii t. krwtt, nogit mynde, en lidell stien bøsse oc ½ skyp^d^ bly.

Jtem i kællerne viii fad oc vi lesther øll, ii t^er^ møyd oc xiii t. ædicke.

Jtem i smedien ii smedie stædher, ind lidell oc ind stord, en sperhage, iiii store hamer, iiii brode, ind fust hamer, ind søm hamer, vi tenger, i nagell tyg, i stocke iern, ii bellie, en bug lencke oc en halslencke.

Jtem i cappellind, iii forgylthe kalcke, ind lidell pixis, ii sølff patz, iii messerede, hagelle oc serke aff grønt damask, iii messe bøger oc iii lær pudher, en lidell sølff skaall, iii lagen, i hand klæde, iii terner, viii lyssestager aff tien, i gamelt messe rede.

Nørre lade[go]rd.

xviii kør, v vngnød aar gamle, xiiii kalffue, xxx faar oc lam, viii gæss, l swin, vnge oc gamle, iiii heste, ind voffn ½ t^e^. kædel, ind spandz kædell, ii kuld grydher, ind kell krag, en røst, ii høffuith dyner, i gamilt sengklæde, en kyerne, xx bytther oc spande, x ballier, ii iern tømer til hesthe, i lang iern oc i skære, ind ploff oc ii harffue.

Syndher ladegord.

xxviii kør, xlvi ffaar oc lam, lxxx gedher, x stycke vnge fææ, viii kalffue, iii tyre, iiii heste oc ii horss, l vnge oc gamle swin, viii gæs, iiii gamle grydher, en tien kand, ind bryge kædell paa iiii t^er^ vand, ind fiærings kædell, ind spandz kædell, ½ t. kædell, ii ploff iern, ii lang iern, ind vonxse, ii naffre, en øxs, iiii gamle dyner, en hoffuit dyne, i lagen,

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

iiii seng klæde, xxx bytther oc spande, iiii gamle ørker, ½ lest øll ter, iii gamle ølkar, ii tyure.

Tisse scriffther ære too, then ene vdskaaren aff then andhen, som screffuit oc annammith ær aar oc dag, som forscnn staar, oc vndhertrycth met mith signet.

Samtidig Paategning:
Her Magh. Bilde
Ventarom paa Nykøffwenn aff her *Holgher*.

LXIV.

Stygge Krumpen, Biskop i Børglum, afhænder med Samtykke af sin Hr. Broder, Hr. Niels Rosenkrantz, Biskop, og Capitlet 1 G. i Gøttrup Sogn og By i Vester Han Herred til Hr. Predbiørn Podebusk til Aagaard og hans Hustru, Fru Anne Gyldenstjerne.

d. Orlofgaard 1527, 20 December.

Orig. paa Perg. i det Kgl. Ghmark. (O. og V. Han H. Nr. 7) har havt 3 hængende Segl, der alle mangle.

Vij Stiigge Krompenn, med gwdtz nade biscop wtij Borglom, giør alle wittherligt, att for then hielp, trøst och welgierningher, som erlig welbwrdig mand och strenge ritther her Prødtbørn Podbwsk till Aagordt och hanss hwstrwe, frwe Anne Gyldenstierne, the och theris foreldre, oss och wort biscopdwm her till giordt och bewiist haffwer och her effther alle tiidt giøre bewiise maa och skall, tha haffwer wij med wor kiere herre brodhers, her *Niels Rosenkrandz*, aff samme nade biscop, och wortt elskel. capittelss fwlbordh och samtøcke wndt, opladt och affhendt och nw med thette wortt obne breff wndher, opladher och strax affhendher fraa oss och wore effitherkommere biscoper i Børglom till forne her Prødtbiørn, hanss hwstrw frwe Anne och theris arffwinge en wore och kirckens gordt liggendis wtij Gøttrwp soghen, som Moghens Bongh nw iboer, med all forne gordzes rette tillegelse, agger, engh, fægangh, tørregryfftt, fortte, felligh, indhen marcks och wdhen marcks, hwadh thet helst er eller neffnes kand, jnthet med alle wndtagett, atskall

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

nyde, brwghe och beholle till ewyndelighenn eygedom. Till hwess ithermere witnesbyrdt ladher wij henge wortt secrett med for^ne wor kiere herre brodher och wortt capittelss indtzegler nedhen for thette wortt obne breff. Giffwedt i Orloffgordt vigilia Thome apostoli mdxxseptimo.

LXV.

Kong Frederik tilskriver Hr. Henrik Krummedige til Valden om en Gaard, tilhørende Vor Frue Kloster i Roskilde, som Hr. Oluf Rosenkrantz til Vallo onskede for Fyldest og Vederlag.

d. Gottorp 1528, 1 Marts.

Orig. med Segl, Kgl. Bibl., Adelsbreve 36, Pars 3, Nr. 146.

Frederich (osv). Vor synderlige gunst tiil foren, som ether wel fortencker, at wy ether tiil foren haffuer screffuett ether tiil, at oss elskelige her *Oleff Rosenkrantz* tiil Vallø rytter, wor mand oc raadt, haffde ladet berett fore oss, at hann wor begierindes aff conuentett i wor frue closter i Roskild oc ether, at hann motte fanghe enn aff for^ne closters gorde fore fyllest oc wederleg, oc ey hann enn nw haffuer fanghet samme gordt. Thi bethe wy ether kerligenn oc gerne, ati wele giøre ethers ytherste fly tiil, at hann motte fanghe samme gordt fore fyllest oc vederleg. Wy wele thet mett synderlige gunst oc naade forskylde oc bekende, befallindes ether gudt. Screffuett paa wor slott Gottruppe syndag inuocauit aar etc. mdxxviii vnder vort signet.

Udskrift: Oss elskelige her Henrich Krumdiige tiil Woldt, ritther, wor mann och raadth etc.

LXVI.

Kongens og Rigsraadets Dom mellem Hr. Tyge Krabbe paa den ene Side og Hr. Mavrids Sparre og Hr. Hans Skovgaard paa den anden Side om Tostrup Gaard i Krop Sogn og en Gaard i Mørup Sogn, som Hr.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Tyges Hustrus Morfader, Hr. Oluf Axelsen (Thott), havde pantsat sin Broder, Aage Axelsen (Thott), og som senere var tildømt Kronen, men dette erklæres ugyldigt, da det kun var Pant, hvorfor Hr. Tyge Krabbe faar Ret til at indløse Gaardene.

d. Nyborg 1528, 16 Juli.

Orig. paa Papir med Segl, Adelsbreve p. Kgl. Bibl., Fasc. 35, Pars 2, Nr. 63.

Wy Frederick (osv.) gøre alle wittherlicht, aar epther gudtz byrdt mdxxviij taarsdagenn nest effther sanctj Knudtz kongis dag paa raadhusett i wor kiøpstadt Nyborg, neruerendis oss elsk^e werduge fadher her Lage Vrne tiill Roskiildt, her Jens Andhersenn tiil Ffynn, her Stygge Krumpenn tiill Wentzysell, biscopper, her Aage Jeipsen electus tiill Lundt, her Henrick, abbitt tiil Soer, her Magens Gøye, Danmarckis riigis hoffmesther, her Prøidbiørn Pogdebusk, her Albertt Raunsborg, her Hinrick Agessen, her Hinrick Krummedige, her Hans Biilde, her Per Lycke, riddere, mett flere wore elskelige Danmarckis riigis raadt oc gode mendt, wor skyckett oss elskelige her Tygge Krabbe, ritther, wor mandt, raadt oc Danmarckis riigis marsk, paa then ene oc tiiltalde oss elskelige her Mauris Sparre, wor mandt oc raadt, oc her Hans Skowgaardt ridder, wor mand oc tiener, paa then andhen siidhe for ij gaarde, then ene liggendis i Krop szogenn, som kallis Tostruppe, then andhen i Moruppe sogenn oc by, oc beretthe for^ne her Tyggj Krabbe, oc (!) hans hustrues modherffadher her Oluff Axelssen hagde epantsett synn broder her Aage Axelsen samme ij gaarde mett mere godtz, och her Tyggj nw hagde jndløst samme panthe breff aff for^ne her Aage Axelsens arffwynge, som hand strax beuiste mett samme panthebreff, som tha fore oss i retthe lagdis, oc begerede, att hand motte komme tiil hans godtz egenn, effther thij samme panthebreff wor fultgørtt. Ther tiil swarede for^ne her Mauris Sparre, att same ij gaarde wore køpt aff hogborne fyrste konning Hans oc wore konning Hans tiilffallenn fore forbrøtt godtz epther her Aage Hanssen, oc her Aage Hanssen hagde erffuitt thennom epther her Hans Aagesen, mett flere ord och tale som thennom ther om paa bode siidher emellom løbe. Tha wordhe ther saa paa sagt for retthe, att epther thij for^ne her Aage Hansen ycke hagde samme gaarde andherledis end vdij ett pant, tha kunde konning Hans ycke mere selie i samme godtz, end hannom wor tiillffallett, thij bør for^ne her Tyggj

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Krabbe samme gaarde, godtz oc eyndom att nyde, bruge oc beholle, nar hand thennom haffuer indløst fore huess the stor tiill panthe ffore. Giiffuitt aar oc dag, stedt szom forschreffuitt staar, vndher wort singnet.

Bagpaa: Koningens dom paa Tostrup.

LXVII.

Hr. Oluf Rosenkrantz til Vallø gjør Mageskifte med Sct. Clara Kloster i Roskilde og udlægger dette en Gaard i Højrup i Slangerup Sogn, Strø Herred, hvorimod han faar en Gaard i Hadstrup, Herfølge Sogn, Bjeverskov Herred.

d. Vallø 1528, 22 Juli.

Orig. paa Perg. i Universitetsbibliotheket (Arn. Magn. Saml. Fasc. LXIV Nr. 18) har 5 hængende Segl. Nr. 1 Rosenkrands Vaaben (Tab. IV Nr. 7), Nr. 2 (Hr. Tyge Krabbe til Bustrup DRM) Krabbe Vaaben, Nr. 3 (Hr. Henrik Krummedige til Valden) Krummedige Vaaben, Nr. 4 (Hr. Jens Lauritzen, Erkedegn i Roskilde) gejstligt med et Vaabenskjold, hvori et Anker, og Nr. 5 (Mester Martin, Kannik i Roskilde) ukjendeligt.

Jegh *Oluff Rosenkrantz*, rider, till Valløff, gøre vitterligt oc kendes meth thette mit obne breff, at ieg hawer nw giort eet venlig oc kærlige mageskifft meth erlige, velbirdige oc renliffuede jomffrue, søster Sophie Byldesdotter, abbatissa oc meninge convent i Klare closterit i Roschilde om jorde gotz, oss emellom er, i saa made, at for^{ne} søster Sophie oc menninghe convent skal haffue paa for^{ne} closters vegne tenne effitherscreffne myne gard, gotz til euindelig eye, legendes i Sielandh i Tre herrit i Slangdrwp sogen i Hørop, som Hans Nielsen nw uti boer, oc skilder aarlige j pund biug oc j pund rogh, ffor huilken for^{ne} gard, gotz oc gardzens rette tilleggelsse jeg oc myne arwinge skall igien til vederlagh have, nyde, bruge oc beholde till euindelige eye tenne effter^{ne} gard, gotz oc eygendom fra for^{ne} Clare closterett, ligendes i Bewerskougesherrith i Herføgle sogen i Hadstorp, som Lasse Ingelsen nu vti boer, och skilder aarlige sex skøllinge grat, oc beplicter ieg meg och myne arwinge at fry, hemle oc fuldkomplige tilstaa for^{ne} søster Sophie [etc. etc.]. Datum Valløff ipso die Marie Magdalene anno domini md tiuge paa thet otthende.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

LXVIII.

Fru Anne Andersdatter (Passov) til Lindved, Jørgen Marsvins Efterleverske, sælger til Fru Anne Holgers, Hr. Henrik Mejnstrups Datter, 2 Gaarde i Genøve (Gjevns) B., Lyderslev Sogn, Stevns Herred.

d. Højstrup 1528, 14 August.

Orig. paa Perg., Stevns H. Nr. 7, Ghmark. med 6 Segl (Nr. 1 Bolle, Nr. 2 Rosenkrantz uden Løver, Nr. 4 og 5 Daa, Nr. 6 Passov, mangler).

[Je]gh Anne Andherssdotther tyl Lindtwedt, Jørien Marswindz effther-leffuerske, kenness och [gjør] for alle vittherligt met thette myt obne breff, thet ieg haffuer met myn ffry vyllig oc ..... dhowff oc met myne frender oc vennerss wyllig oc samtøcke soldt, skøth oc affhend [fra] meg oc myne arwinge oc tyl erlig oc velbørdig qwinne, ffrwe Anne Holgerss, her [Henr]ik Metzstorps dotther, i Sielland och hynness arwinge ij myne gardhe oc gotz tyl [evi]ndelig eydom eiiskwllendes, legendes vdi Stewenss herrit vdi Lyuerssløff soghen i Genøwe . . . huelcke ij gaarde som nw vdi boer Hermen Jeypssen oc Rassmus . . . ssen oc gyffuer . . . . ij tne aarlig tyl landgylle, xij skelling gr. met andere bedhe, met all forne gaarde och gotzens tillegelsse, som er skowff, marck, feske vandt, fægangh, voth oc tyørth, enthet vndhertaget, som nw tyl forne towff gaardhe leger, eller tylleydt haffuer aff aryldt tiid, och kenness jeg meg ath haffue fanget fee och fwlth verdt aldelliiss effther myn eghen vyllig, saa meg nøgis i alle modhe, oc kenness ieg meg eller myne arwinge enghen lod eller deel ath haffue i forne ij gaarde oc eydom effther thenne dag (osv.). Tyl ydermere forwaring oc vindisbørd henger ieg myt indzegel neden paa thette myth obne breff, tylbedendis erlig oc velbørdwge men at bezeyle met meg, som er Mattis Ericksøn paa Twrby, her *Oloff Nielssøn* paa Valløø, Oloff Daa paa Rawenstrop, Klauess Daa i samestet oc myn kere dotther, Anne Marswins dotther. Screffuet paa Høgstrop dyre vorffrwe affthen aar etc. mdxxviii.

Ved Brev, dateret Høgstrup samme Dag, beder Anne Andersdatter (Passov) de nævnte Mænd at besegle Brevet paa de 2 Gaarde i Gewenoue med sig.

Orig. paa Perg., Ghmark., Voss Saml., Danm. Fasc. 21 b, Gjældsbr. Nr. 57, med velbevaret Passov-Vaaben.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

LXIX.

Hr. Henrik (Nielsen) Rosenkrantz tilskriver Esge Bilde om sin og Erik Banners Beførgelse af Bildes Erinde til Kongen.

d. Gottorp 1529, 21 Februar.

Danske Adelsbreve, Kgl. Bibl., Fasc. 53, Pars 1, Nr. 30, Segl uden Lover.

Venligh kierligh hiellsenn forsendt met gwdh. Kere Eske Byllde, sønderligh gode wen, tacker jeg ether kierlige oc gierne for allt got, som y meg alletydth beuisth haffue, hwyllcket jeg steds gierne will forskylle met ether, hwess y myn macht er. Kiere Escke Bylldhe, maa y vydhe, thet Erick Ericksen och ieg haffue forhandelet oc giørtt thet besthe vdi etherss erindhe hwoss wor naadigste herre, oc saa gaffue thet her Mogens oc cantzeler hartt for, tha kwndhe hans naade nw icke sware ther till, førre end hanss naade kommer offuer till Sielandh oc taler met her Henrick ther om. Kere Escke, her met ether alsommectigste gud befalendes. Screffuit paa Gottorp mandag effther dominicam reminiscere anno domini mdxxix°.

Hinrick
Rosenkrans ridder.

Udskrift: Erligh oc welbørdigh mand Eske Byllde till Hagenschoffwe kerligen sendis thette breff.

LXX.

Hr. Kristen Friis til Ovegaard, Ridder, giver med flere Arvingers Samtykke sin Hustru Else Rosenkrantz Bo, Boskab, Guld, Klenodier, Klæder og alt andet Løsøre til evindelig Ejendom uden Skifte, hvis hun overlever ham.

d. Ovegaard 1529, 3 Marts.

Indført i en kgl. Bekræftelse, dat. Aalborg August 1558, Orig. paa Perg. med Segl i Universitetsbibl., Arn. Magn. Dipl. Danica in genere, XIII, 16.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Wij Christiann thenn thredie (osv.), giøre alle wiittherliigtt mett thette wort opnne breff, att fore os wor skickett os elskelige, erliige och welbyrdwge frue, Anne Glob, salliige Jørgenn Wrnis eptherlefferske tiill Inngestoff, mett ett welbesiiglett papiers breff mett iij helle och hollinndes inndsiiglle, wskrabett, wstungett och wtj alle maade wforfalskitt, lydenndes ordtt fraa ordtt, som her eptther følliiger:

Jeg Chrestenn Friis till Ougaardtt, riider, kienndes, jeg mett thette mytt opnne breff och eyginne hanndskrefftt haffuer wnnt och giiffuit mynn kiere høstrue *Else Rosennkrannds* boo och boskaff, guldtt och klennod och kleder, dog mett saa skiell, att mynn høstru *Else Rosennkrannds* meg offuer leffuenndes worder, och skall hun nyde, bruge, beholle wdenn ald skiifftte, liige som forstannder schreffuitt, mett ald løse øre y huadtt meg kanndtt tilfalle, och huadtt som helst thet er eller findes kanndtt, tiill euindelig eyedom wdenn ald skiifftte. Tiill ytthermere foruaring trycker jeg mytt inndsiglle fore thette mitt obnne breff och eignne hanndskriifft mett flere mynne arffuinge, som ere mynn kiere broder her Jørgenn Friis, biskop y Wiiboriig, och mester Niels Friis tiill Syberkloster och Jep Friis, høffuitzmanndtt paa Skiiffue, att beseglle mett meg. Dattum anno domini mdxxix, schreffuitt paa Ouffegaardt onnsdagenn effttther midfast. His auditis et visis sigillo nostro ad causas lucide protestamur. Dattum Aalboriig 3ª feria post Bartholomey apostoli anno domini mdlviij, teste Annthonio Bryske, justiciario nostro dilectissimo.

LXXI.

Hr. Tyge Krabbe sender Kansler Klaus Gjordsen Mønstersedlen over Adlen i Laaland, Falster og Sjælland; men han har maattet love Adlen, at Sedlen ikke skulde komme til Kongens Kancelli, hvorfor han beder om, at Kansleren vil beholde den hos sig selv.

d. Vegholm 1529, 12 Marts.

Orig. paa Papir med Segl (det alm. Krabbe-Vaaben med T. K. over). Danske Saml. 392, Nr. 9, Ghmark.

... Kiere her canseller, om thenne mwstersedell paa then rustninge wti Sellann, Falster oc Lolland, tha moi wiide, at thii andre mwster herrer

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

oc jeg motte gaa tiill oc loue them paa ære oc redelighet, fore thij wille lade thøm indscriffue, at mwster sedellenn skulle icke komme wtii wor kereste nadigste herres cansellerii. Dog sender jeg ether samme regiister, beder jeg ether kerligen atii icke lader thet indscriffues y noger bøger nogenn steds, andit end beholler thet samme huss ether, oc breffuene motte wtscriffuis strax, sa thii komme fram, førenn mwsterinngenn skall staa xiiii dage effter poske. Gør jeg altiid gerne hues ether leuit er. Her met ether gud almechtigste befalenndes, oc lader *Anne* sige ether tusinde godenæter. Ex Wegholm fredagenn fore sancti Thome de Aquino ar mdxxix.

Tiige Krabbe riidder.

Udskrift: Erlig oc welbiirduge mand, mester Claus Giordsen, wor kereste nadigste herres canseller oc erckii degenn y Ribe, kerligenn tiilscreffuit.

Paa Mønsterseddlen findes:

Her *Oluff Rosenkrants* xj glavind, iij skytter.

Ffalster oc Lolland:

Her *Holgert Rosenkrants* x glavind, j slange aff slottet, viij glawen oc iiij skytter aff siit egt, sin moders oc sin broders børnsz.

LXXII.

Hr. Henrik Krummedige til Vallen, D. R. R., underretter sin Svigersøn, Eske Bilde, Hovedsmand paa Bergenhus, om hans Børn, deriblandt Peder Bilde, og om Sagen med Otte Holgersens Børns Arv i Norge.

[d. Oslo 1529, 23 Juli.]

Ufuldendt Udkast i Adelsbreve, Fasc. 7, Pars 3, Nr. 273, Kgl. Bibl.

Kiere Esge, som i skriue, at jegh skulle senne Jøren Bille tiil skolle, daa maa i wide, han hauer været i Nestedh alt siden pinsdagh oc skaer inthet.

Som i oc skriue om Per Bille, at i wille haue ham tiil Knut Gyllenstern, daa maa i vide, at Knut er her hos hertigh Kristiern, oc

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

talledh jeck medh ham der om, daa louet han megh, han vil gerne hauen, oc sier, at han hauer louet eder deth tilforren, oc formoder jeck, at han tøuer her icke lenge oppe.

Kiere Esge, maa i oc vide, at leyligheden gaff icke saa, at jeck kunne senne Sthi til Danmarck, dy han mate sthrax til Bæren igen til eder, ffor merkligh æren skyl, som i vel faa mercke aff ham, nar gud vil han komer til eder, er dock alle eder æren, som ham var beffalledh til kungligh magisstas, bade skrifftlig oc mynligh, bestilledh medh en var nadugh herris hoffsin drage som icke skal tøue nat eller dagh, til han komer til os igen met suar paa alle eder skriuelser oc myntligh budh, oc eder skriffuelser til Anne Doff oc fler eder venner hauer jeck alle vel bestilledh oc fforsenth effter eder egen bud oc skriuelsser.

Kiere suager, megh tøckes, dayter Vicensis oc ffrw Ingerd hauer en hardh thiænist i den lansenne*); jeck rader eder, leger eder der i deth mynssthe der i kunne; jeck kommer i morren i rætte medh ham paa Otte Holgerssens børns veyne om den arff oc paa myn egen ueyne om myn tinne gaue oc ffiæringsgaue i Molan oc Molan gos oc Brøen oc Brøen gos; han skal nøue wnga megh der medh; vii haue væred for gode men, oc han hauer budeth megh penningh for myn parth. Jeck vil dock haue dom for megh.

Kiere suager, jeck venter huar dagh budh fra Anne oc myn datter, gud vnne megh god tiden, daa skul i snart faa budh, huar i skulle lade mode Sofie.

Som i skriue om Hartigh. . . .

Følgende Breve angaa Otte Holgersens Børns Arv, inden Dommen faldt (Nr. 74).

1525, 5 Novbr., Bergenhus. Hr. Vincents Lunge melder sin Svigermoder, Fru Inger Ottesdatter (Rømer), Otte Holgersens Død; mener, at hun efter Kejserloven er nærmere berettiget til den eventuelle Arv efter Fru Inger Erlandsdatter, Arild Kanes Efterleverske, end Hr. Ture Jensen (tre Roser), Jfr. Karine eller Otte Holgersens Børn. (Dipl. Norv. VIII, 537).

—, 27 Decbr. Samme til Samme i samme Anledning. (Dipl. Norv. VII, 656).

1526, 5 Marts, Lindholm. Hr. Ture Jensen (tre Roser) til Hr. Vincents Lunge om den ham tilfaldne Arv i Norge (Gifte m. m.). (Dipl. Norv. IX, 526).

—, 10 Maj, Bergen. Fru Inger Erlandsdatter melder Hr. Olaf Engelbrechtsen, Ærkebiskop i Throndhjem, Otte Holgersens Død; mange ville være hendes Arvinger; klager over Fru Inger Ottesdatter Rømers (og Vincents Lunges) Overgreb mod hende og beder om hans Beskyttelse. (Dipl. Norv. X, 493).

---

*) Nemlig deres Strid med Ærkebisp Olaf af Throndhjem, der havde beslaglagt Fru Ingers Gods i Nordland, m. m.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

1526, 20 Juni, Kbhvn. Kong Fred. I til Ærkebisp Olaf i Throndhjem, at han har taget Fru Inger Erlandsdatter og alt hendes Gods i sin Beskyttelse efter hendes rette Lavværge, Otte Holgersens, Død, hvorfor han byder Ærkebispen paa sine Vegne at tage sig af Fru Inger og, hvis hun dør, tage Godset i sit Værgemaal til Bedste for Otte Holgersens Børn, indtil Arvestriden afgjøres for Kongen og Raadet. (Dipl. Norv IX, 527).

—, 10 Aug., Stockholm. Hr. Ture Jensen (tre Roser), S. R. R. og Hofmester, til Ærkebiskop Olaf i Throndhjem, der tilligemed Bispen af Bergen vare indsatte til Testamentarii; han takker for Meddelelsen om Fru Inger Erlandsdatters Død, og at Dr. Vincentius Lunge meget mod den Afdødes Vilje havde bemægtiget sig alt hendes Gods, hvilket efter Norges Lov med Rette burde tilfalde ham, hvorfor han begjærer Stævning over ham m. m. (Dipl. Norv. IX, 531).

—, 30 Aug., Bergenhus. Vincents Lunges Afslag til Hr. Ture Jensen. (Dipl. Norv. IX, 534).

—, samme Dag? Samme sender Ærkeb. Olaf Afskrift af Brevet til Ture Jensen, samt nogle Kostbarheder, afdøde Fru Inger Erlandsdatter havde testamenteret Ærkebispen. (Dipl. Norv. IX, 541).

—, 5 Septbr., Lindholm. Hr. Ture Jensen (tre Roser) beder Hr. Mogens Gøye, D. R. Hofmester, udvirke sig Kgl. Stævning over Dr. Vincents Lunge og hans Svigermoder, Fru Inger Rømersdatter, og kgl. Forbud til dem mod at befatte sig med afdøde Fru Inger Erlandsdatters Arv, men overensstemmende med Testamentet overgive Godset til Ærkebispen af Trondhjem; denne har nemlig skrevet ham til, at han var rette Arving, og at hun havde beskikket Ærkebispen og Bispen af Bergen til Testamentarii; men Dr. Vincentius havde bemægtiget sig Godset mod Testamentets Bydende og de nævnte Biskoppers Vilje. Han har nu givet Ærkebispen Fuldmagt at sørge for hans Ret. (Orig. i Dske. Kong. Hist., Fasc. 10, Ghmark.).

—, 18 Oktbr., Lindholm. Hr. Ture Jensen meddeler Ærkebisp Olaf, at han har faaet Kong Frederiks Stævning, at Dr. Vincents Lunge skal staa ham til Rette for Ærkebispen og Norges R. R., samt Forbud mod, at Dr. Vincents maa befatte sig med Godset. Beder ham derfor annamme Godset til hans Haand indtil videre. (Dipl. Norv. IX, 543).

—, 25 Oktbr., Lindholm. Lignende Brev fra Samme til Biskop Olaf i Bergen. (Dipl. Norv. IX, 544).

—, 28 Oktbr., Lindholm. Fuldmagtsbrev fra samme til Ærkebispen om at annamme alt Fru Inger Erlandsdatters Gods, ligeledes Giske m. m. (Dipl. Norv. IX, 545).

—, 29 Novbr., Odense. Det danske Rigsraad til det norske Rigsraad om at være Hr. Holger Holgersen (Rosenkrantz) behjælpelig, saa meget som Lov og Ret er, til paa hans Broders, Otte Holgersens, Børns Vegne at faa den dem i Norge tilfaldne Arv udleveret; Holger Holgersen vil da med Slægtninge og Venner give Bevis og Segl paa at stande til Rette, om andre gjøre Fordring paa Arven. (Dipl. Norv. IX, 546).

1527, 9 Febr., Bergenhus. Hr. Vincents Lunge meddeler Ærkebisp Olaf, at Hr. Ture Jensen har sendt nogle af sine Tjenere til ham for at annamme alt Fru Inger Erlandsdatters efterladte Gods m. m.; beder ham lade sin Svigermoder, Fru Inger Rømersdatter, beholde Godset, indtil Sagen afgjøres for Norges Riges Raad. (Dipl. Norv. VIII, 558).

1528, 15 Oktbr., Flensborg. Kong Fred. I stævner Hr. Vincents Lunge, v. Mand og Tjener, og Fru Inger Ottesdatter (Rømer) til at møde for Danmarks og Norges Rigers Raader paa første almindelige Herredag, som skal staa i Norge, for at høre Dom i Sagen angaaende Otte Holgersens Børns Gods, da Hr. Holger Rosenkrantz, v. Mand og Tjener og Embedsmand paa Nykjøbing, har tilkjendegivet Kongen at have Tiltale til dem paa Broderbørnenes Vegne paa noget Gods,

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Guld, Sølv og Penninge, som Hr. Vincents og Fru Ingerd skulle have taget til sig, og som ifølge ret Arv var tilfaldet Børnene. (Orig. i Dske. Kong. Hist. Fasc. 11).

1529, 25 Marts. Henrik Krummediges Foged i Numedal tilraader denne at erhverve sig af Hr. Holger (Rosenkrantz) noget Gods i Numedal, som var gamle Fru Inger (Erlandsdatters) Gods, men som Fru Inger Rømersdatter nu har taget til sig. (Dipl. Norv. X, 597).

—, 23 Juni (St. Hans Baptiste Aften), Kbhvn. Kong Fred. I til Hr. Henrik Krummedige (der skulde ledsage Hertug Kristian, Kongens Søn, til Norge), at da Hr. Holger Rosenkrantz, Ridder, Embedsmand paa Nyhøbing, ved Kongens Ærinde er forhindret i personlig at rejse til Norge, skal Hr. Henrik paa hans Vegne tiltale Hr. Vincents Lunge („vor Mand og Raad") og Fru Inger (Rømersdatter) i Anledning af Otte Holgersens Børns Arv. Relator Hr. Mogens Gøye. (Dske. Kong. Hist., Fasc. 11, Ghmark., jfr. Dsk. Mag. 3 R. II, 257).

—, 6 Juli, Ellinge. Fru Anne Rud, Hr. Henrik Krummediges, til sin Svigersøn Esge Bilde, Lensmand paa Bergenhus, bl. a. om, at Hr. Holger Rosenkrantz har givet Hr. Henrik Krummedige Fuldmagt til, overensstemmende med Kongens Befaling, at gaa i Rette med Hr. Vincents og Fru Inger Rømersdatter paa Otte Holgersens Børns Vegne. (Bedel-Simonsen, Ruderne, I, 164 ff).

—, (23 Juli), Oslo, se ovenfor Nr. 72.

—, 26 Juli, Oslo. Hr. Henrik Krummedige til Esge Bilde, bl. a.: I Lørdags (ɔ: 24 Juli) var han i Rette med Doktoren (ɔ: Vincents Lunge) paa sine egne Vegne og vandt Sagen; idag (jvfr. dog Nr. 74) skal han igjen i Rette med ham paa Otte Holgersens Børns Vegne om alt, hvad han og Fru Ingerd (Rømer) har fra dem; beder ham skaffe sig at vide, hvad det Gods er i Guld, Sølv, Klenodier, Penge, som de annammede efter Fru Inger (Erlandsdatters) Død. (Dipl. Norv. IX, 636).

—, 29 Juli, Helsingborg. Hr. Ture Jensen anbefaler til Hr. Henrik Krummedige sin Fuldmægtig, Jakob Brockenhus, som han sender til Norge for at gaa i Rette med Hr. Vincents Lunge om Arven efter Fru Inger Erlandsdatter. (Dipl. Norv. IX, 637).

LXXIII.

Mette Ovesdatter i Ring Kloster skriver til Fru Sofie Krummedige, Esse Bildes, om dennes Søn, Peder Bilde (senere gift med Birgitte Rosenkrantz Olufsdatter til Vallø) og Jfr. Karine Lykke (Joachimsdatter), som nu hjemsendes efter at være oplærte i Klostret.

d. Ring Kloster 1529, 1 August.

Orig. paa Papir, Kgl. Bibl., Adelsbreve, Fasc. 7, Pars 1, Nr. 98.

Venligh och kierligh helsen altidh for skreffvet met vor herre. Kiere frw Soffie, synderligh godhe ven, taker jeg ether ganske kierligh och gierne for møghet stor dydh och velgierninghe, som i altidhe haffve bevist i modh

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

megh, hvilket i skvlle findhe megh kierligh och godh villit til ath for skylle och for tiene, sa lenge jegh leffver, met hvadh i myn fattigh for moye er, thet ether kan vere til villie eller tieneste. Kiere frw Soffie, her sendher jegh ether nv etherss søn Peder Bille och jomfrv Karine Lyckes datter hiem effter etherss skriffvelsse. Hos megh haffver the vereth som ii godhe, dydeligh, godhe børn och skicketh thennom saa, ath alle i thette klosster bedher thennvm goth, bodhe fatighe och righe. Kiere frw Soffie, bedher jegh ether gierne, ath i icke for tencke megh met Pedher, ath thet haffver vereth myn for sømelsse met hanss lere i nogher modhe. Jegh haffver bodhe veyeth och trveth och brvgth alle the styker jegh kvne. Han haffver eth ganske harth lære och ther til skrøbeligh, sa ath han dver inthet ath røre vedh met noghen hordhet eller strenghet. Hielpe megh guth sa sant til myn sallighet, som jegh laffdhe aller sa vindh pa nogher barn i myn dage, som jegh giorde pa hanvm, haffdhe thet ellerss kvne haffve hiolpet, men han kan dogh fvndamenten paa bode ath lesse och skriffve, om han ville see for sek, men ville i ladhe etherss eghen skriffver høre hanvm i xiiii dage eller iii vgher pa gordhen hoss ether selffve, och i ville hver affthen høre til selff, tha skvlle i vel see, han skal inghen nødh haffve. Thet breff i skreff megh sist til, thet kvnne han lesse sa roligh som sin ave maria, hanvm skadher inthet, ville han see for sek. Kiere frw Soffie, eth offver alt vil jegh radhe ether, ath nar i skilliss vedh hanvm, setter hanvm til inghen hardh mandh, om (!) ville haffve søn i hanss stedh, for han tol thet inthet en, før en gudh vil han fanger mere aldher. Kiere frw Soffie, jomfrw Karine løsser (!) vel for sek, sa ath hvn slidher sek vel met, om i ville altidhe holle henne til ath fesee (!) och see breffve offver for sek. Hvn haffver icke vereth her vthen eth ar, och kan hvn godh linneth søm och ath giøre halskle kraffver met then sma hedhen søm i render, och vedh vel, hvr hvn skal flyeth bodhe met oben ganghe och andher rendher i mellom, och kan hvn ock vel giøre the edher kop kraffver, bodhe smaa och groffve, som hvn kan vel selff seye ether, och kan hvn och virke iii eller iiii sindh, och kan hvn och draffve pa lereth alle the sindh hvn seer, dogh kan hvn icke vel krvsse eller draffve pa lereth, for hvn haffver icke draffvet vthen ii kraffver, hvn haffver en inghen vnderstandelss ther til, før hvn fanger mere effveth sek ther pa och bliffver lith eller inget lar (!) hvn kvnd icke lere mere eth ar aff eth barn. Myn kiere frw Soffie, i vordher nv ath, ath taghe al tingest til tacke, hobess megh til guss hielp, ath the skvlle inthet skylle megh. Kiere frw Soffie, skreff i megh til, om Pedher haffdhe noghen bryst, ath jegh skvlle

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

tage vth ath Anne Ivelss i Horsenss til hanvm, hvadh han haffde behoff, thet ville jegh icke giøre, jegh ville inghen gieldh sette ether i. Myn herre bispen sendhe megh x mark, ther kiøpte jegh for, hvadh han haffde behoff, en alne sorth leske til hosser for ii mark, iiii alne sardvgh for ii mark, iiii alne lereth for viii skielingh til ath draffve trøyen vndher met och iiii alne lereth for ii mark, han fek skiortte aff, och jomfrw Karine fek halskleder aff. Effter hanss nadhe ville sendhe thenvm vth, tha ville jegh icke andhet, en ath Peder skvlle fa sin del af thenvm. Han er icke then herre mandh, ther bvrdhe ath sendes brodhen hiem. Kiere frw Soffie, mo i vidhe, thet her Jacob Lycke sendhe jomfrw Karine vj mark, ther haffver hvn kiøpt sek lereth til oplodh, halskledher, lin och annet toffel, silke, flette bondh, kniffve, nolle, belte, ii mark haffver hvn ighen. Kiere frw Soffie, bedher jegh ether gierne for alt thet jegh kan for tiene met ether, thet i ville skriffve megh til met thet aller første, nar ether stedes bodh her i landhet, nar børnen komer til ether, och om i faa thenvm met helbree egen och theres tingeste beholen. Hielpe megh gudh sa santh, som jegh kan icke seye ether thenne soreligh skielssmøss, som Per Bille och megh er i mellom, jegh vedh megh hver dagh i lang tidh en hierthenss gredh for hanvm, vor herre hafver vnth hanvm then gaffve, och er hanvm met giffvet, ath alle the, hanvm om gar, skal haffve en besynderligh villi til hanvm, och skal han met gusz hielp bliffve alle sine venner til gledhe. Kiere frw Soffie, som i skriffve, ath jegh skal skriffve ether til, hvadh jegh er begerendes for theres kost och vmaghe, jegh haffver hafft met thenvm, myn kiere frw Soffie, then vmagh, jegh haffver hafft met thenvm, then haffver Eske Bille och i och saa och flere theres venner m (ɔ: 1000) foldh vel for skylt met megh, sa megh nøffvess vel och tacker ether alsamen got for godh betalingh. Kiere frw Soffie, jegh vedh nv inthet ydermere ath skriffve ether til, en jegh vil beffalle ether the hellighe trefoldighet. Kiere frw Soffie, giør vel och seyer Eske Bille pa mynne vengne manghe m (ɔ: 1000) gode natter. Badh jegh ether och gierne, ath i ville vel giøre och seye etherss modher mange godhe nater och stor tack for then ere, hvn beviste megh then tidh hvn var her i landhet, gudh løne henne thet evineligh. Skreffvet i Ringh kloster sancte Pederss dagh ad vincvla anno domini mdxxix.

Mette Ovesdatter.

Kiere frw Soffie, mo i vidhe, ath the haffve theres sma kledher alsamen lige som the haffde, ther the kom hidh til klostereth. Peder Bille haffver

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

viii skiorter kaperøniker knøte klede, hanss gul taffle och ske. Haffde jomfrw Karine Lyckessdatter iiii halskleder then tidh, hvn kom hidh, nv haffver hvn xj, haffde hvn iii serke, nv haffver hvn vj, iii hver, iii for kleder, vii lin och en hat, och ligger henness sølbete och bodhe theres skie och jomfrw Karenss bordher met then store søl ringh i sydh i eth kledhe, och haffver beffal henne, ath hvn skal inthet tage thet op, føre hvn komer til ether selffve, for jegh befrycter the skvlle kaste thet borth.

Kiere frw Soffie, effter etherss skriffvelsse lodh jegh Maye Jenssdatter følle thenvm til Arss och bliffve hoss thenvm, til the gik til skibss, sidhen haffver her Moriss officialiss loffvet, ath han skal fly thenvm jen danne kvone, som skal følle thenvm fram och vidhe thenvm for varingh, til the kome pa Selinss jordh.

Udskrift: Erlighe och velbyrdighe kvine, frw Soffie Eske Billiss pa Elinghe, kierlighe sendes thette breff.

LXXIV.

Norsk Herredagsdom, hvorved Hertug Kristiern (III) tillige med norske og danske Rigsraader og andre Mænd ifølge Norges Lov tilkjender Hr. Otte Holgersen (Rosenkrantzes) Børn Arven efter Fru Ingerd Erlandsdatter, Arild Kanes Efterleverske, hvilken Arv Hr. Vincents Lunge og Fru Ingerd Ottesdatter (Rømer), Hr. Niels Henriksen (Gyldenløves) Enke, havde taget til sig, og hvorpaa ogsaa Hr. Thure Jensøn (af tre Roser) gjør Fordring. Jfr. Nr. 72.

d. Oslo 1529, 4 August.

Trykt i Dipl. Norv. IX, Nr. 637, S. 641 efter en Vidisse af 15 Aug. 1530 i det norske Rigsarkiv (Münchener Saml. Nr. 3065).

Wy Christiern met g[w]dtz naadhe rætt arwinghe til Norighe, hertwgh wti Slætzwigh, Holsthen (osv.), giør alle wittherligt, ath aar effther gwdtz byrd mdxxix otthensdaghen nest effther sancti Olwff konnings dagh paa raadstwen wti Opslo, nærwærindes oss elskelighe werdighe fedre met gwd, her Stygge Krwmppen till Borglom, her Andherss Mwss til Opslo, her

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Hanss Reff til samme stedh, bispper, her Ottæ Krwmppen, her Gwdhe Galdhe, riidherre, Knwdh Giildhenstiern, Erick Wgherwp, Erick Ericksen, Noriges och Danmarcktz righenss raadh, her Moghenss Giildhenstiern, riidher, høffwtzman paa Aggherss hwss, Jon Packe oc Nielss Knwdsen lagmeen wti Tonsbergh och Opslo, war skicket for oss oss elskelighe her Henrick Krwmmedhi riidher met fwldh macth paa *Otte Holghersentz* børns wegne oc till talidh oss elskelighe her Wincencius Longhe riidher oc ffrw Ingierdh Ottissdotter, her Nielss Henrickssen riittherss effftherlewerske, for noghen arwigh gwldh, sølff, pennighe, breffwe, boo och boskab, jordgodtz och andhen diell, som the haffde anamedhe til thennom effther ffrw Ingierdh, Arildh Canness, dødh, som for^de^ *Otte Holghersentz* børn ware rætt arwinghe till, oc theres werghe haffde tiitt oc offthe ladhett elsk (!) aff thennom samme arff och kwndhe dog icke komme till then. Ther till swardhet for^de^ her Wincencius, ath han fick ffrw Ingierdh Ottissdotter, hanss hostrw modherss, scriffwelsse af Nordlandhen lydendes, ath hwn war befryctyndes, ath ther som for^de^ ffrw Ingierdh Arildh Canness nogiitt ath giick wti hindes fraa wærelsse, ath hyndes løsere, gwld, sølff, peninghe, breffwe, boo och booskab motthe wndtriickes, som hwn kiendhe segh ath wære rætt arwingh till, ath han wildhe haffwe ther actynghe paa, om hynne nogiit atkomme, oc effther slig hyndes begehr oc befalningh annamedh han y Bergen effther for^de^ ffrw Jngierdh, Arildh Canness, dødh hyndes gwldh, sølff, pennigh, breff oc andhen løsøre, ther fandes, wti danne meen offwer wærelsse met klare registher wndher theres for sieglingh, forwarindes thet till ffrw Ingierdh Ottissdøttherss tilkomelsse, och tha anttwordhet hynne thet, hwilcket hwn hannom oc fwldkomelighen tillstodh. Och meenthe for^de^ her Wincencius, ath hannom ther for yntthet bwrdhe ath sware ther till, effther thi hwn war hanss hiemell och till standher. Tha fram giick for^de^ ffrw Ingierdh Ottisdotter, becklagindes, ath hwn war en fatigh hielpeløssz qwinne, oc ynghen aff hyndes anboren wenner tilstedhie war, som kwndhe taliæ hyndes besthe, wtkesindes ther for for^de^ her Wincencius, ath fram setthe och forgiiffwe hyndes taliæ wtj then sagh, som hynne oc *Otte Holghersentz* børn y mellom war om then arff effther ffrw Ingierdh Arildh Canness etc. Tha berætthe for^de^ her Wincencius paa ffrw Ingierdh Ottisdøttherss wegne, ath hwn kiendhe segh for for^de^ ffrw Ingierdh, Arildh Canness, næsthe och rætthe arwinghe, ther for haffde anamedhe samme arff till segh ath holdhe paa rætthe, beklagindes, hworledes werdisthe fadher met gwdh her Olwff, archibiskop till Trwndhiem, haffwer offwer faldett oc offwer weldhett for^de^ ffrw Ingierdh Ottissdøttherss, tagindes fraa

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

hynne (wthen all skyldh och orsagh) hyndes gaardher, godtz, gwldh, sølff, pennigh, boo och boo skab, bodhe thet hwn sielff tilforen haffde oc tissligiist hwess hwn anamedhe effther frw Ingierdh Arildh Canness, oc besyndherlig hyndes breff och bewiissningh, som hwn skwldhe forsware seg och siitt arwig godtz met, och therfor ey kwndhe giiffwe seg wti nogher rætther gongh om samme arff, foren hwn kom igen till siitt godtz, gwld, sølff, pennighe, breffwe och hwess hynne saa war wældeligh fran tagiitt (wti ett ffry koningh riighe, som er begifft oc begaffwett aff koningher och førsther met lag och rætt) och fick thet wti siitt roligh besydningh, ligherwiiss, som hwn thet till foren hafft haffde, thii ath ther som saghen giick hyndher wndher øghen, haffde hwn icke thet, hwn kwndhe giøre wor och oss ælskeligh Norgis och Danmarcktz riighenss raadhe (er nw tillstedhe) dom fwldh och fylliist met, och thiisligest beretthe, ath oss elskeligh her Twre Jenssen, riidher, Swærigh riiges hoffmesther, kiendher segh ath ware for^de^ ffrw Ingierdh Arildh Canness arwinghe, och ther for tiitt och offthe haffde forhwerwidh høgboren førstes koningh Fredhericktz, wor kiære herre fadherss, breff och scriffwelsse till hynne, ath hwn skwldhe ynghen hynder giøre hannom paa samme arff, oc for^de^ her Twre Jenssen haffde ladhet mett for^de^ wor kiære herre fadherss steffnyngh steffnt for^de^ ffrw Ingierdh Ottissdotter hydh y rætthe till thenne almyndeligh herdagh for samme arff, och meentthe ther for, ath hynne icke bwrdhe ath giiffwe segh wtj nogher rætthergangh ther om, for en her Twre Jenssen kom oc tilstedh och kwndhe swardhe ther till. — Ther till swardhe for^de^ her Henrick Krwmedhi, ath ther som for^de^ ffrw Yngher Ottissdotter haffde ladhett ffrw Ingierdh Arildh Canness godtz, breff, gwldh, sølff, pennigh, klenodia och andhen løssøre, bliffwe bestandindes wtj Bergen, som then arff war faldhen, tha haffde thet ickæ kommett wti erchibispens hendher, och thiisligesth, ath ther wel kwndhe granskess och forfariiss effther rætt arff talff wthen all breff oc siggell, hwem nesth och rætt arffwinghe er till ffrw Ingierdh Arild Canness godtz, entigen ffrw Ingierdh Ottesdotther eller *Otte Holgersøntz* børn, oc satthe wti retthe, om hynne bwrdhe ath mødhe*) saadan skotzmaal, oc tisligesth satt wtj rætthe, att ther som samme arff bleff *Otte Holgersøntz* børn till dømpt, om ffrw Ingierdh oc her Wincencius bwrde ighen att giiffwe hwess the haffde wpborett aff for^ne^ ffrw Ingierdh Arildh Canness godtz then stwndh, the haffwe hafft thet wti wære, — mett fleræ ordh oc taale, som thennom ther om paa bode siidher imellom løbe. Thaa effther tiltall oc giensw ar

*) niødhe, nyde? (H).

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

bleff saa sagt ffor retthe, att wthen for^ne her Wincencius kwndhe bewisze, atth han haffde anammedt samme gwldh, sølff, pennighe, breffwe oc andhen løsøre wthi danne mendtz nerwærelsse mett klare regiisther wndher theres beseilingh, effther hwilcke samme regiisther *Otte Holgersøntz* børn eller theres fwlmyndigh samme gwldh, sølff, pennigh, breff, clenodia och andhen løsøre kan en nw ighen offwer antwordes, tha bør for^de her Wincencius att sware ther till met for^de ffrw Ingierdh Ottisdotter. Medhen om then arff, effther som Norges lagh wtwisere och yndeholdher och wij effther ræt afftall kwndhe wtgranskæ och forfaræ, bleff thet saa paa sagt for rætthe, att *Otte Holgersøntz* børn er for^de ffrw Ingierdt Arildh Canness nesthe erwinghe oc rætthe, oc thennom bør att niødhe, brwghe oc beholdhe hwess arff, godtz, gaardhe, gwldh, sølff oc pennig, breffwe, clenodia, klædher, boo oc booskab, løsth och fasth, yntthet wndher taghen, som ffrw Ingierd Arildh Canness till hørdhe oc lodh effther segh, hwilcket altsamen for^de her Wincencius oc ffrw Ingierdh Ottisdotter bør met for^de klare regiisther wndher danne mendtz yndsiggell att offwer anttwordhe her Henrick Kromedhi paa *Otte Holgersøntz* børntz wegnæ ellir hwilcken theres ffwlmectigh ther till skicket wordher, met hwess opbørssell the opborett haffwe aff samme godtz, siidhen her *Otte Holgersøntz* børntz werghe lodh førsth eske paa samme arff oc gaff ther lasth oc kiære paa. Giiffwet aar, dagh oc stedh, som for screffwitt standher, wndher wortt signætt oc wndher for^de oss elskeligh Norges oc Danmarcktz riighes raadh yngsiglær oc signetther.

Følgende Breve angaa samme Sag:

1529, 4 Aug., Oslo. Henrik Krummedige underretter Esge Bilde om, at han nu igjen har været i Rette med Vincents Lunge om de Klenodier og Penge, som han og Fru Ingerd Rømersdatter tog fra Hr. Otte Holgersens Børn, og han har Dom over dem, at de inden Herredagens Slutning skulle udlægge dem eller have det i hans Minde. Beder ham være denne Brevviser, Thomas Koch, der skal være deres Foged, behjælpelig med Hensyn til det Landgilde, der kommer til Bergen af Hetland (Shetlandsøerne), Færøerne eller Nordland, fra sl. Fru Ingerds Gods, at det maa følge ham og ingen anden. Beder ham ogsaa skaffe sig at vide, om Dr. Vincents og Fru Ingerd Rømersdatter virkelig have ladet tage Register over Godset, saaledes som de foregive, og fordrer da at faa det beskrevet, inden Doktoren og Fru Ingerd faa maget det anderledes (osv.). (Dipl. Norv. IX, Nr. 638, S. 644).

—, 26 Aug., Bergen. Thomas Henriksen (Koch), Hr. Holger Rosenkrantzes Ombudsmand nordenfjelds, erkjender paa sin Herres Vegne at have modtaget 128 Spæk af Jon Teiste. (Dipl. Norv. IX, Nr. 643, S. 650).

—, 7 Septbr., Oslo. Henrik Krummedige til Ærkebisp Olaf i Trondhjem, at alt vedkommende Gods er tildømt Otte Holgersens Børn; men da han nu krævede det, svarede Fru Ingerd (Rømersdatter), at Ærkebispen havde frataget dem alt, hvad de havde i Penge, Breve, Løsøre, Guld og Sølv, hvorfor de intet kunde udlevere, før

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

de fik deres af Ærkebispen. Beder ham tænke paa de stakkels Børns Bedste osv. (Dipl. Norv. VIII, Nr. 606).

—, 16 Septbr. Se Nr. 76.

—, 19 Oktbr., Throndhjem. Ærkebisp Olaf til Hr. Henrik Krummedige, bl. a., at han skal lade sig Otte Holgersens Børns Bedste være magtpaaliggende. Han skal nok, naar Sagen mellem ham og Vincents Lunge kommer for paa Herredagen i Bergen næste Aar, 14 Dage efter St. Hansdag, vise Sammenhængen i Hr. Vincents Beskyldning mod ham for at sidde inde med afdøde Fru Ingerd (Erlandsdatters) løse Penge osv. (Jfr. ved Nr. 83). (Dipl. Norv. VIII. Nr. 613).

[1530?], Februar (feria 3tia post dominicam Invocavit), Stavanger. Oscoldus, episcopus Stavang., til Esge Bilde, Befalingsmand paa Bergenhus, bl. a., at han har modtaget Esge Bildes Brev med Jon Teiste paa den Befaling, Ærkebisp Olaf tilskrev „os" om Hr. Otte Holgersens Børns Arv; men det er umuligt under de nuværende Omstændigheder (befrygtet Angreb af Kristiern II's Udliggere) at begive sig herfra. (Adelsbreve, Fasc. 7, Kgl. Bibl.).

—, 22 Juli, Kbhvn. Fru Anne Rud til Fru Sofie Esge Bildes, bl. a. „... Maa du vide, at Hr. Holger Rosenkrantz havde stævnet Hr. Vicentius (Lunge) i Rette for min Herres Naade (ɔ: Kong Fred. I) og siden med 4 Riddermændsmænd om den Arv, som er falden i Norge, og ej han vilde møde; nu har han sendt to min Herres Stævninger efter ham; véd jeg ikke, hvad Ende dette vil tage." (Vedel Simonsen, Ruderne I, 200).

—, 7 August, Kallundborg. Fred. I paalægger Ærkebisp Olaf i Throndhjem, Biskop Olaf af Bergen og Esge Bilde, Befalingsmand paa Bergenhus, at de i Forening med Lagmanden i Bergen paa Begjæring af Hr. Holger Rosenkrantz, Embedsmand paa Nykjøbing, skulle stævne Hr. Vincents Lunge, R., vor Mand og Raad, og æske Arven efter gl. Fru Ingerd, Arild Kanes, af ham overensstemmende med Dommen af 4 Aug. 1529, og tage den til tro Haand paa Hr. Holgers Vegne. (Dipl. Norv. IX, Nr. 661, S. 673).

—, 15 Aug., Nykjøbing Slot. Fem Adelsmænd udstæde paa Begjæring af Hr. Holger Rosenkrantz en Vidisse af Dommen af 15 August. (Dipl. Norv. IX, Nr. 662, S. 673). Se nærmere ved Nr. 83.

LXXV.

Kong Frederik I kjender alle de Breve døde og magtesløse, som skulde have været i Rigens Gjemme, og som løde paa Gods, tilhørende Hr. Oluf Rosenkrantz DRR og hans Medarvinger, hvilket Gods efter Kong Hans's og efterfølgende Kongers Reces skulde tilbagegives.

d. Kalundborg 1529, 25 August.

Orig. paa Perg. i det Kgl. Ghmark. (Voss Perg. Saml., Danmark, Fasc. 19, Rosenkrantz, Nr. 1) med Kongens hængende Segl er velbevaret.

Wii Frederich mett guds nade Danmarks, Wendes oc Gottes konning udtwoldt konning tiill Norge, hertug i Slesuig, Holsten, Stormarn oc Dit-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

merschen, greffue wti Oldenburg oc Delmenhorst, giøre alle witterligtt, att oss elskelige her *Oluff Rosenkrans* ridder, wor mand oc raadt, haffuer berett for oss, thett nogen breffue schulle wære wti wore oc rigens gemme, som lyde paa nogett hans oc hans mett arffwinges godz, som høgborne første konning Hans, wor kiere broder, haffuer loffuitt oc tiilsagtt at egen giffue wti synn recesse, huilken artikell oc wtii wor egen oc thesligest konning Christierns recesse beneffnd er. Tha epther thii wii ycke nu kwnde komme tiill samme breffue oc antworde hannem, tha haffue wii loffuitt oc tiilsagtt, oc mett thette wortt obne breff loffue oc tiilsiige for^ne^ her Oluff Rosenkrantz, att nar wii først kwnde komme till samme breffue, tha ville wii ladhe antworde hannem oc hans mettarffwinge alle the breffue, som findes wtii wore oc riigens gemme, som lyde paa thet theris gods, som thennum beuilgett er egen att fange wtii høgborne førstes konning Hans oc i wor egen recesse. Oc mæle wii samme breffue altingest døde oc magteløse oc ycke att komme hannem eller hans mettarffwinge tiill skade eller forfang epter thenne dag i noger maade. Giffuit paa wortt slott Kallingborg onsdagen nest epter sancti Bartholomei apostoli dag aar etc. mdxxix vnder wortt signett.

LXXVI.

Brev fra Hr. Oluf Rosenkrands til Vallø til Fru Anne Rud, Hr. Henrik Krummediges, om Peder Bilde, Mødet i Randers og Otte Holgersens Børn.

d. Abrahamstrup 1529, 16 Septbr.

Orig. paa Papir i det St. Kgl. Bibl., D. A. Br., Fasc. 53, Pars 4, Nr. 175, uden Segl.

Venlig och kerlig helssen meth gud. Kere farsøsterdotter [o. s. v.], som thu nu sende mig Peder Bille Eskissøn, thaa vill ieg gerne annammen oc gørren thet beste, som thet var myn egen broder, thet skall thu ingen thuill haffue opaa, oc haffde ieg gerne seethet, at thu haffde ført mig hannum, som thu loffuit mig i Lund, thaa haffde iegh megit at talle meth tigh, som mact paa liger, oc ieg icke skriffue kandh. Kere ffarsøsterdotter, som thu skriffuer mig till om thet mode, som berammet er y Randers etc, tha vid ieg icke andet, en thet gaar ffor sig s^ti^ Mortens

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

dag, som vidtagit er, oc vill thu vel gøre oc komme til migh, tha beter ieg tig gerne ommet, oc saa vill ieg føllis offuer belt meth tigh, oc haffdet verit megit goth, at thette mode haffde opstait ffor then siuge, som nu ær y alle landen. Vid ieg inthet sønderlig at skriffue tig till paa thenne tidh; her meth tig gud almectiste beffalindes; rod oc biud altid offuer mig, som tig bør at gørre. Ex Abrumstrop fredagen nest effter wor ffrue dag anno domini mdxxix.

Kere ffarsøsterdotter, ville thu vell gøre oc fly mig at vide nogit tilforn, nor Soffy drager op till Norre, ieg ville gerne skriffue bode her Henrick oc Eske till, som macth paa lygerr.

Oluff
Rossenkrantz ridder.

Kere ffarsøsterdotter, haffuer her Henrick ffortient sig hemerige paa the fatte faderløsse oc moderløsse børn skyld *Otte Holgersszens*, ssom ieg fornomer y tyn skriffuelsse etc.

Udskrift: Erlig oc welbørdige quinde ffrue Anne her Henrickes Kromediges, syn kere ffarsøsterdotter, venlig tilschreffuit y egen handt etc.

LXXVII.

Kong Frederik I skriver til Kong Gustav i Sverig om Lederno Gaard (ved Stockholm), som gamle Fru Birgitte (af Hamerstad) havde skjænket til Sortebrødre Kloster i Stockholm til Messer, og som Hr. Tyge Krabbe og Hr. Oluf Rosenkrantz krævede tilbage, da Messerne ikke længere holdtes vedlige.

d. Gottorp 1529, 30 November.

Afskrift i Langeb. Dipl. i Geh. Ark. efter Ørnh. Dipl. i Stockholm.

Frederich [etc.] Høgmechtuge første och herre, her Gostaff aff samma nadhe Swerigis konung, wor besynderlige kiære wæn och naboe, wor wænlig och kærlig hælsen och hwad mere godt wii formue altiidh forsendt med wor herre. Høgmechtige herre, gifwe wii ider kiærligen tillkiænde, thet oss ælskelige herr Tyge Krabbe, war och Danmarcks riigis marsch, och

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

herr *Olof Rosenkrantz* riddare, wore mæn och radh, hafwe berætt for oss, att samme herr Tygges husfrues modersøster, som kalles gamble fru Birgitte, gaf en øø och gard, kalles Ledērne, till Swartebrøders kloster uti Stockholm, met sa skiæl, att ther fore skulde holdis en arlig messe i forscrefne kloster for samme øø och gardh, och the hafwe conventets bref och ingesegel af forscrifne kloster, att ther som samma kloster forstørt blefwe, och samme foreskrefne tiænist icke uppeholdis, tha skulle forscrefne fru Birgits arfwinge hafwa macht igen att anamma saadana øø och gardh, och therfore ware the begærende wor schrifwelse och forskrifft till ider,. hwilckett wii them icke wægre kunde. Ty bedie wii eder kærligen, att epter thy samme Sortebrøders kloster nu øde ær, och sadane foreskrefne tiænist ther nu icke holdis, att i wille ansee sliik læglighet, att forskrefne herr Tygge Krabbe pa hans husfrues wægnar och herr *Oluf Rosenkrantz* rætter matte igen fange och nythe forskrefne øø och garde effter thet genbrefs lydelse, som the hafwe af nonnerne, som wore i samme kloster, och att the hos ider finne thenne wor skriffwelse och bøn fruchtbar. The wele wii igen uti sliige matte och andre kærligen och gerne med ider forskylle och bekiænde. Her med ider gudh alsmechtoge beffallendes till itt lycksaligt regemente. Skrifwit pa wort slott Gotturp sancti Andree apostoli dag, aar etc. mdxxix under wort signete.

LXXVIII.

Hr. Oluf Rosenkrantz (til Vallø), Ridder, til Hr. Anders Bilde paa Søholm om nogle Erinder, angaaende Fru Anne Holgers og hans Broder, samt om Jørgen Rosengaard (Lensmand paa Gjordslev), der er ilde tilfreds med, at hans Foged med nogle flere hans Tjenere havde villet myrde en af Hr. Anders Bildes Tjenere i Klippinge (se A. Bildes Brev til Jens Rosengaard af 14 Decbr. i Dsk. Mag. 3 R. III, 244), og herefter vil være Hr. Anders Bildes Tjenere ubevaret.

d. Vallø 1529, 20 December.

Orig. med Segl (Tab. IV, Nr. 2), Kgl. Bibl., Adelsbreve 53, Pars 4, Nr. 180.

Venlig oc kerlig helssen met gud. Kere her Anders Bille, sønderlig gode wenn, tacker ieg etter gerne ffor alt got, som y mig beuist haffuer,

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

besønderlig som y skriffue mig till, at y wille were fførtenckt paa the erinde, som ffrue Anne *Holgers* oc jeg gaff etter tilkende, sist wy ware paa Søholm, tacker jeg etter gerne, at y wille oc skicke etter effter wore begere paa mynn broders vegne &c. Kere her Anders, thaa moy wide, at jeg haffuer ffoit myn broders skriffuelsse, sidenn jeg talde met etter ther om, som ieg icke skriffue kand, will ieg giffue ffrue Anne *Holgers* thet tilkende y morgenn, at hund skall ydermere handle oc talle met etter ther om, saa lenge till gud will, ieg komer etter selffuer tilords. Wed ieg inthet sønderlig at skriffue etter till paa thenne tidh. Her met etter gud almectiste befalindes, gør jeg altid gannske gernne, hues etter til welle oc lifft kand vere. Ex Valloff mandagen nest ffore iulle aufften anno domini mdxxix.

Kere her Anders, talde ieg met Iørgen Rossgard idag, thaa will hand gerne vere etters folck oc tienere wbeuare y alle mode, oc eritt hannum imod, at hans ffogit haffuer handlit saa viit ther vdy, som ieg will ydermere giffue etter tilkende, nor gud will, ieg komer etter tilords.

Olluff
Rosenkrantz ridder.

LXXIX.

Hr. Tyge Krabbe til Bustrup, R. og D. R. M., vedgaar, at have modtaget af Hr. Henrik Krummedige til Valden 500 Mark, hvilke hans Hustrus Fader Hr. Niels Eriksen havde en Gaard ved Navn Borop i Hald Herred i Pant for af Henrik Rud (jfr. Diplom. Norv. IX, 657).

d. Helsingborg 1529, 21 Decbr.

Orig. p. Pergament, Hist. geneal. Arkiv. Seglet mangler.

Jeg Tiige Krabbe tiill Bustorp riidder Danmarckis . . . . . marsk, gør witterliicht for alle oc kendes met thette mit opne breff, at ieg hawer annammit oc opboret aff erlig welbirduge mann her Hendrich Kromedige, riidder, tiill Wallen v^c marck, huicke for^ne v^c marck min kiere høstrws fader her *Niels Ericksen* haude en gordt y pant fore aff erliig oc welbirduge suend Henrick Rudt, huicken gord, som heder Borop,

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

ligendes wtij Halleherret oc giuer till arlige landgille viij ørt. kornn, rw, big oc haffre oc en f. smør, meth alt for^ne gords tiilligelse, skall for^ne her Hendrick nw igenn annamme for^ne gordt, thy meler ieg thet breff, som wy hawer paa for^ne gord, dødt oc machteløst oc icke ath komme for^ne Hendrick Ruds arwinge paa for^ne gordt eller hendes eyndom till skade y noger mode effter thene dag, oc bepligther ieg meg oc mine arwinge met thette mit opne breff igen at antuorde for^ne her Hendrich eller hans arwinge for^ne Hendrich Ruds pannte breff paa for^ne gord, thet første gud will, ieg kann komme till min gordt Bustorp. Skede thet oc sa, at for^ne her Henrick Kromdige eller hans arwinge icke fynge for^ne Hendrick Ruds pante breff igenn, som thette mitt breff indholler, tha skall thet dog ingenn macht haffue thøm at skade effter thene dag y noger mode, menn skall were dødt oc machteløst. Till ythermere windisbyrd (osv.) Datum Helsingborg sancti Tome apostoli dag anno mdxxix.

Gammel Paategning:

Breff paa Borup i Hald herritt.

Samme Dag skriver Fru Anne „Rosenkrantz" fra Helsingborg til Fru Anne Rud om Gods, som hendes Fader havde i Pant af Anne Ruds afdøde Broder (Henrik Rud), hvorfor hun nu sender Hr. Tyge 200 ℔ og 700 Gylden.

Dsk. Adels Breve p. kgl. Bibl. Fasc. 53 (Rosenkrantz).

Et Brev af samme Dag fra Tyge Krabbe til Hr. Henrik Krummedige om denne Sag, er trykt i Dipl. Norv. IX, 657—58. — En Kjøbmand fra Bergen har meddelt, at der er Stilstand („Dag") mellem Ærkebisp Olaf af Trondhjem og Hr. Vincents Lunge indtil 14 Dage efter St. Hansdag (jfr. ved Nr. 74).

LXXX.

Brev fra Hr. Oluf Rosenkrands til Vallø til Fru Anne Rud i Anledning af Hr. Henrik Krummediges Død.

d. Vallø 1530, 21 April.

Trykt efter en Afskrift i Klevenfeldts Saml., Krummedige, Geh. Ark.

Venlig och kerlig hilsen meth gud. Kere ffarsøster dotther, tacker ieg tig ganske gerne fore alt gott, som thu mig altid oc y manghe mode giort oc beuist haffuer, oc ieg will altid gerne forskyllet oc fortienett, hues

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

y myn mact ær, som ieg tig plictig er, effterty gud almectiste haffuer nu kallit tyn kerre hosbonde (gud almectiste vere hans siell nodig oc barmhiertigh), thaa gør for then død, gud tolde for tig, och allis vore skyldh, och tagh tig inghen gremmelsse till, ty thet kand inthet hielpe tigh, oc som ieg fornømer y samme tyn skriffuelsse, att ther er nogle, som staar effter tyn forlening, som thu haffuer koning Hans liffs breff opaa oc kongelige maiestath vor keriste nodige herris stadfestels breff ther opaa, tha tørst thu inghen frøct eller fare haffue, at thu beholler iu thet, dog ther er nogle, ther haffuer beuist theris gode velle ther meth, oc beter ieg tig ganske gerne oc rader tig fwlkomelige, att thu inghenlunde treder fraa thet libs breff, enthen meth dautingen eller meth nogen herre breff, før thu fanger dom for tig, oc løste mig thet gerne at see, huoo ther ville døme tig thet fraa. Y hues made tyn fogit haffuer mig behoff y thyn fraverilsse, tha bed hannom sie mig till, tha vill ieg verre hannum behielpelig oc bistand, thet yderste y myn macth er; och haffde ieg vist thet, at thu haffde verit her y landitt, thaa ville ieg gerne lidet till tig, oc en nu gerne gøre ville, ther som ieg viste att finde tig, oc haffde ieg fast mer at talle met tig, en ieg nu skriffue kand, men y hues mode ieg kand vere tig til tieneste oc ville, thaa skall tu finde mig ganske godwelig till, som ieg tig plictig er. Her meth tig gud almectiste befalendes till liff oc siell till euig tydh meth alt thet, tig kert er. Ex Valløff torsdagen nest effter poske anno domini mdxxx.

Oluff
Rosenkrantz ridder.

Udskrift: Erlighe och welbørdigh quinde frw Anne Ruds dotter, syn kere farsøsther dotter, venligen.

LXXXI.

Biskopperne Iver Munk i Ribe, Stygge Krumpen i Børglum, Ove Bille i Aarhus og Jørgen Fris i Viborg samt Joachim Rønnow, Electus til Roskilde, Klaus Giordsen Kongens Kansler, Hr. Tyge Krabbe D. R. M., Hr. Predbjørn Podebusk, Hr. Albert Jepsen (Ravensberg), Hr. Hans Bille, Hr. Axel Brahe, Hr. Ove Lunge, Hr. Johan Oxe, Hr. Otto Krumpen, Hr. Holger Ulfstand, Hr. Truid Ulfstand, Hr. Oluf Rosenkrantz og Hr. Holger

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Rosenkrantz udstede Vidnesbyrd om, at Trolovelsen mellem Hr. Henrik Rosenkrantz og Jfr. Margrethe Gyldenstiern er hævet fra begge Sider, fordi de vare hinanden beslægtede i 3die Led.

d. Kjøbenhavn 1530, 17 Juli.

Orig. paa Perg. i det Kgl. Ghmark. (Voss Perg. Saml., Adelen i Danmark, Fasc. 19, Rosenkrantz Nr. 2) har havt 18 hængende Segl, af hvilke ikkun er bevaret Nr. 2 Krumpen Vaaben med biskoppelige Insignier, Nr. 3 Ville Vaaben uttydeligt, Nr. 8 Podebusk Vaaben, Nr. 11 Brahe Vaaben og Nr. 15 Ulfstand Vaaben.

Vii epther^ne^ Iuer Mwnck tiill Ripe, Stygge Krompen tiill Børglwm, Offue Bilde tiill Arhuss, Jørgen Friis tiill Viborig, biscoper, Joachim Rønnoff electus tiill Roschillde, Claus Giordtssen, konninglig maiestatz canceller, Tygge Krabbe, Danmarckes riges marsk, Pretbiørn Paadebusk, Albredt Jepssen, Hans Billde, Axell Braade, Offue Lwngge, Johan Oxæ, Otthe Krompen, Holgerdt Wulffstand, Trwdt Wulffstand, *Oluff Rosenkrandtz* och *Holgerdt Rosenkrandz,* riddere, giøre alle wittherligt met thette wort obne breff, ath aar epther gudz byrdt md trigesimo søndag nesth epther sancti Canuti regis et martiris ware wii met mangge flerre ridder oc gode mend forsamlede wdi hellige gyestehwss i Kiøpnehaffn oc forhandelede oc thalede emellom werdwge fader mett gud, her Knudt Gyldenstiern, electus tiill Ottensse, oc hans moder oc brøddre paa then enæ oc erlig welbirdig mannd oc strengge ridder her *Hinrich Rossenkrandz* paa then anden siidæ om nogen handling oc leylighedt, som sig begaff oc haffuer noglæ aar standet oc werret wdi handling emellom for^ne^ her *Hinrich Rosenkrandz* oc erlig oc welbirdig jomffrwe, jomffrwe Margrette Gyldenstiern, for^ne^ electi søster, om en sagh paa ecktheskabs wegnæ &c. Tha bleff thett saa endelig thalet oc forhandlet tiill en god wenlig forligelsse met begge partters willige oc samtycke och epther begges theres felligs wenners raadt, bøen oc begerre, at for^ne^ her *Hinrich Rosenkrandz* weluilligen oppegaff oc affsagde seg hwes løffthe oc tillsaffwen, som han haffde giordt oc loffuit for^ne^ jomffrwe Margretthe Gyldenstiern, oc hwn hannom tesligeste igien, paa eckteskabs wengnæ, huilcket for^ne^ her electus wdi Otthensse oc hans moder oc brøddre wdi hinnes nerwerelsse oc wdi ligge maade mett frii willige, fuldburdt oc samtycke oppegaffue oc affsagde for^ne^ her *Henrich Rosenkrandz* paa theres søsthers, for^ne^ jomffrwe Margrettes, wegnæ saa møget, som hennæ temeligt oc mwgeligt kunde werre, oc hannom at giffthe seg eller oc ey, haffde hwn inggen macht atfuldbwrdhe

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

ther om, men han selffuer ther eblandt schulde giørre, som han forre gud oc alle andre forswarre will, oc at thee mwe oc schullæ her epther werre hwer andhre ledinge(!), quit oc atskiilde, oc hwer forsee seg mett giffthermaael, epther som gud will thennom tillføghe, dog saa at for^ne^ her Hinrich schall thett saa mett thet førstæ lathe bestillæ oc procurere mett breff oc dispensation aff pawen oc romerkiercken, som thet seg bøør. Oc sagde for^ne^ her Hinrich seg icke andet at wiide met for^ne^ jomffrwe Margrette end ære, dygd oc gott, oc at hwn er en erlig oc godt jomffrwe, men ther som nogle willde hennæ andet paasighe, tha willde han werre then, som ther willde tilhielpe thett at aarsaghe oc affwerghe bodhe mett hand oc mwnnd, sammeledes oc saa mett ordt oc gerningh, och at han haffde inggen andere aarsager tiill at affslaa seg then handell, andree end at thee ware saa neer slecht oc byrdt beggii wdi thridie mande, at thee icke motthe werre tillsammen wdi ecktescab, oc icke heller tiillfforn er skeedt saa neer i slecht her wdi riget, befrycthendes, at thet icke schulde bliffue thennom tiill lyckesallighedt paa siellens wegnæ. Oc ther mett schall werre en ewiige affthallen sagh oc wenlig forligelsse paa begge siidder bodhe forre fødde oc wfødde. Tiill windesbyrdt haffue wii forscreffne ladthet hengge worre indzegelle oc signether neden forre thette wort obne breff. Datum anno, die et loco quibus supra.

LXXXII.

Deling og Vurdering af Rosenkrantzernes (og Thotternes) Gaarde i Kjøbenhavn mellem Hr. Niels Eriksen (Rosenkrantzes) Arvinger.

d. Kbhvn. 1530, 31 Juli og 1 August.

Original paa Papir i Danske Adelsbreve, Fasc. 5, Pars 1, Nr. 64, Kgl. Bibl.

Anno mdxxx, søndagen for sancti Petri dach ad vincula.

Tha bleff tesse effterscreffne gorde oc jorde delde, schifftede och loder paa lagdh aff tesse effterscreffne erlige, welbyrdige mendh och strenge riddere och tesse effterscreffne dannemendh, som ære her Tyge Krabbe Danmarcks rigis marsk, her Anders Bille, her Knwdh Bille, riddere, her Jep Heye cannick, Peder Kempe, Peder Jørgenssen, borge-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

mestere i Køpnehaffn, Jørgen Kock, Jens Finbo borgemestere i Malmøge, Oluff Jacopssen, Pouill Hanssen, Cristiern Esgesen, rodmend, Hans Wencke bifogitt, Søuerin Posche borgere i Køpnehaffn.

Her Tige Krabbes gordh,
Hans Wencke i boer.

Breden paa then søndre ende till læerstrædit xvj alne aff øster och wester.

Lengden paa then westre syde till strædit xljx alne mynne ij fingers bredh.

Her *Oluff Nielsens* gordh.

Lengden paa then vestre syde till strædit xciiij alne j quarter fran her Tige Krabbis gordh och till fiske torgit aff sønder oc i nør.

Breden till fiske torgitt fran gaden oc till Sitze Mogens Lauritsens gordh xlij alne j quarter iij fingers bredh aff øster oc i vester.

Then gordh, Lange Henrick i boer,
och the boder paa begge sider.

Lengden wdh till østre gade ffran frwe Elssebe Abram Nielsens efterleuerskes gordh och till kødmongere strædit xl alne eth quarter paa then søndre side.

Breden till kødmongere strædit lxxx alne aff sønder och i nør fran hyrnid och till sancti Peders gordh.

Anno mdxxx. sancti Petri dagh ad vincula.

Tha bleff then bigningh vorderitt, som bigdh er och staar paa samme jorder, aff tesse effterscreffne dannemendh, som ære her Jep Heye cannick, Peder Jørgensen borgemestere i Køpnehaffnn, Jørgen Kock borgemestere j Malmøge, Oluff Jacopsen, Jens cammerswendt, Pouill Hansen, rodmendt, Hans Wencke biffogit, Søuerin Posche borgere j Køpnehaffn.

Cristoffer Nielsen

schall haffue then part aff gorden till fiske torgitt och thett mwrede hus inden i gorden till the andris korss, som staa scriffne met thet røde blege paa samme hus, bigningden er verderit for eth tusindh marck.

Her *Oluff Rosenkrantz*

Lange Henrickes gordh och iiij boder till kødmongere strædit, bigningden er verderit for viij^{c} ℔.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Her *Henrick Nielsens* gordh.

Then gaardh østen for Lange Henrick och iiij boder ther till vd till kødmongere strædit, bigningden er verderit for vj^{c} ℔.

Her Tyge Krabbe

beholt syn egen gordh och en bodh nest op till, som tranne seydreren i boer, then bodh er werderit for iij^{c} ℔ bigningden.

Her Erick Banner

schall haffue iij bigde ferdige boder och . . . boder vferduge, som thet røde kridh schreffwet staar, och saa twerth offuer gorden och ij wyndue aff thet gamle stenhus, stoldh och anden bigningh nedre i gaarden, som er lige emodh hans egne boder, bigningden er werderet for xiiij ℔.

Bag paa: Register paa the boder i Køpnehaffn, hureledes the bleffue skiffte.

LXXXIII.

Brev fra Holger Rosenkrantz Holgersen til Boller til Hr. Eske Bilde, Høvedsmand paa Bergenhus, angaaende den hans Broders, Hr. Otte Holgersens, Børn tilfaldne Arv i Norge. Jfr. Nr. 74.

d. Nykjøbing 1530, 16 August.

Orig. paa Papir paa det Kgl. Bibl., D. A. Br., Fasc. 53, Pars 4, med velbevaret Segl med Lover.

Venligh hilssen altid forsent met wor herre. Kere her Eske Bilde, synderligh gode wen, som ether wel ffortencker oc wittherligth er, at jeg haffuer noghre rættegangh meth her Wincencius Lunge paa min ssallige brodhers børns wegne, her *Otte Holgerdsens*, hwes siell gwd haffue, om nogen arff, som thennom meth laagen tilffalden er y Norge effther gamle ffrue Ingerdss, huilken arff her Wincencius oc hans høstrw modher seg tiltagen hafuer meth wrette, huilken som ieg nw siste gangh, herredagh y Obsloo stod, meth laagen ygen want paa samme minne brodhers børnss wegne, tii bedher ieg ether gerne oc vil thet gerne meth ether ffforskylde y hues maade ieg kand, atti vilde wmage ether effther vor keriste naadigste herris breffs lydelsse at tage en tid met thet fføste, ether tøckes belegelist were, oc skylle oss at meth rætte, hues oss ytthermerre om samme

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

arff ymellom er, effther vor kæriste naadigiste herris breffs lydelsse, oc vil jeg ytthermerre giffue ether mit ffwlle mactis breff, och y wilde giffue bescreffuen ffran ether meth fflere gode mends offueruerrelsse, som ther til draffuendes wordher, huadt her Wincentius ether ther paa suarendes wordher. Vil jeg altid meth ether thet forscylde i hwes maade jeg kand eller til sigendes wordher. Her meth ether gwd befallendes; screffuedt paa Nykøbingh tissdag effther vorffrue dag dyrre anno domini mdxxx.

Holgerd Rossenkrans riddher.

Udskrift: Erlig welbyrdig mand oc strenge riddher, her Eske Bilde, høffuismand pa Bergenhus, k^en^ sendes thette brefl.

Følgende Breve angaa samme Sag:

1530, 18 Oktbr., Bergen. Bisp Olaf af Bergen og Esge Bilde underrette Ærkebisp Olaf om, at de overensstemmende med Kong Frederiks Brev (af 7 Aug.), som de i disse Dage have modtaget, have afæsket Hr. Vincents Lunge Arven; men denne fordrede Ærkebispens Nærværelse, da Kongens Brev ogsaa lød paa denne. Blandt andet erklærede han ogsaa, at han ikke vilde udlevere Arven, da han havde opbaaret den paa Fru Ingerd Ottesdatters Vegne, men dog vilde forhandle med hende derom. Da Børnenes Ombudsmand, Thomas Kok, og Hr. Holger Rosenkrantzes Sendebud hørte, at Hr. Vincents ikke vilde svare til Arven, fremlagde de en kgl. Stævning til Hr. Vincents om at møde til første almindelige Herredag i Danmark. Beder Ærkebispen, hvis han ikke selv kan personlig møde i Bergen, da snarest at sende en Fuldmægtig paa sine Vegne for efter Kongens Brev (af 7 Aug.) atter at æske Arven af Hr. Vincents. (Dipl. Norv. IX, Nr. 663, S. 674).

—, 21 Oktbr., Bergen. Biskop Olaf af Bergen, Esge Bilde, Ærkedegn Geble Pedersen og Lagmanden Guthorm Nielsen udstede en Vidiise af Transcripten af Dommen af 4 August 1529, som sendes Ærkebispen. (Dipl. Norv. IX, Nr. 664, S. 675), samt af Kongebrevet af 7 Aug. (smst. Nr. 665).

—, samme Dag, Bergen. Esge Bilde tilskriver Ærkebisp Olaf om Sagen og beder ham være „de fattige, ufødde, faderløse og moderløse Børn, Otte Holgersøns" behjælpelig i deres retfærdige Sag; han vil gjerne forskylde det igjen, „og haver Ottis Børn vel de Venner hos Kgl. Mt. og D. R. Raad, som det med eders Naade vel og gjerne forskylde kunde". Opfordrer ham til et Møde i Bergen næste Sommer i Anledning af Rigernes Sager. (Dipl. Norv. IX, Nr. 666, S. 677). Jfr. Nr. 84 og Nr. 105.

LXXXIV.

Ludvig Munk kvitterer til Hr. Oluf Rosenkrantz til Vallø for Udlæg til den norske Rejse.

d. Vallø 1530, 15 November.

Trykt efter en Afskrift i Ghmark.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Jeg Lodwiigh Munk kendes met thette mit obne breff at haffue annamed oc opboret lxxij ℔ iiij ß aff erlige velbirdige mand oc streng ridder, her *Oluff Rosenkrantz* till Walløø, for then thæringe, ieg thærede paa then norske reise paa vor k^te^ nad^e^ herres vegne. Till vintnesbvrd trocker ieg mith segneth neden fore thette mit obne breff. Datum Valløø tiisdag nest efter Martii (!) mdxxx.

LXXXV.

Kong Frederik giver i Anledning af et forventet Indfald af Kong Kristiern og de derved foranledigede Rustninger Erik Eriksen (Banner, Lensmand paa Kallø) Befaling til at sælge saa dyrt, som han kan, „huer knecke korn", som han skulde oppebære af sit Len, og indsende Pengene til Rentemester Anders Glob.

d. Flensborghus 1531, 1 Marts.

Trykt efter en Afskrift i Kh. Barners Samlinger.

Frederick (osv.) vor sunderlig gunst tiillfornn. Kiere Erich Erichsen, wiider, at wy haffue forfaret i sandhett, huorledes att konning Christiern scall haffue noger orlogz skib tiill rede liggende, ther paa att wille haffue en skalke hob at forskicke strax meth thet første i søen, at arge indt paa wore kiere wndersotte, Danmarckes riges indbyggere. Oc ther for haffue wij nw effter wort elskelige rigenz raadtz raad, her ned hoess oss tiillstede, thet saa offuerweyt, at wij skulle strax lade anname oc optage nogen flere landtzkneckte tiill them, wij nw haffue, soo wij fange two fennicke tilhobbe, them strax nw inden poske at forskicke paa wore orlogz skib i søen, at affverge oc tilbagesette hans onde menninge oc wpsaat, hand fore haffuer. Oc wdj thet at wore kiere wndersotte, kiøpstedtmendt oc andre, ey schulle bemødes oc beswares aff for^ne^ landtzkneckte paa thennom att ligge wdi borgelæye, som the her tiill giort haffue, er saa besluttet, at the skulle haffwe monitz saaldt, them selffue att besørge tiill madt oc øll, oc ther effther, som i selff well besynde kunde, tha will ther staare penninge tiill baade at forsaalde them oc wore orlogz skib at wdspiisse met møget mere kriigzhandell, ther tiill hør, oc hwor the icke fange, hwes them i saa maade

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

loffuit oc tilsagt er, tha ere the ligesom wore fiender. Thi bethe wij ether kierligen oc wille, ati strax wden all forsommelse oc wden all paaskwdt selge oc forwende wdj rede penninge, thet dyrest i kunde, huer[1]) knecke korn ether forscreffuit er at opbere wdj ethers leen, som i haffue, oc them wfortøffwit at forsende met wisse budt tiill Kiøpnehaffn, ther at forantworde them oss elskelige mester Anders Glob, wor rentemester; hand haffuer i befallingh at giffue ether ther tilbørlig quittanz paa oc siden forsaalde rytherther met, effter som forscreffuit staar, oc ati thisligen wden all fortøffuinge opcreffue, hues igien staar aff konninge skatthen, oc thet met thet andit oc forscicke tiillstede, som i wiide macht paa ligger. Ther giøre i oss sunderligenn tiill williæ mett, oc wille wij thet kierlighen oc gierne met ether forskylde, beffalendes ether gudt. Screffuit paa wort slott Flensborg huuss otthenssdagenn nest effther søndagen invocate[2]) aar etc. mdxxxj° wnder wort signet.

LXXXVI.

Hr. Tyge Krabbe, D.R.M., og Hr. Oluf Rosenkrantz til Valløe, forpligte sig til Kong Frederik, at de Ornamenter og Klenodier, som findes i Graabrødre Kloster i Kjøge, skal beskrives og blive tilstede, som Kongen tidligere har befalet, og naar Munkene forlade Klostret, skal de komme Kongen til Hænde; tillige forpligte de sig at skikke Kongen til Hænde de Forpligtelsesbreve, som Kjøge By har faaet paa de 14,000 Mark, hvormed de have hjulpet Kongen. Jfr. Brevet af samme Dag til Kjøge om Graabrødre Klosters Anvendelse til Hospital (Fred. I Dske. Reg., S. 277).

d. Flensborg 1531, 1 Marts.

Orig. paa Papir med to Segl, Nr. 1 Krabbe, Nr. 2 Rosenkrantz (ɔ: Tab. IV, Nr. 5), i Ghmark., Top. Saml., Kjøge, Nr. 4.

Wii effterschreffne Tyggi Krabbe, Danmarcks riigis marsk, och *Oluff Rosennkrannts* till Walløø, rittere, giøre alle wittherligt och kienndes mett thette wortt opnne breff, at wij haffue loffuid och tilsagt och nu mett thette wortt opne breff loffue och tilsige stormegtigste,

---

[1]) hues? (H.) [2]) invocavit.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

hogbornne fførste och herre, herre Ffrederick mett guds naade Danmarcks, Wenndes och Gottes koning, vdtuold koning till Norge (osv.), wor aller naadigste herre, att hues ornamentere, clenodiere, guld, sølff, kalcke, diske, monstrancier och anndett, thed mindste mett thed meste, som nu er vdi Graabrøder closter vdi Kiøge, skall beschriffuis och bliffue tilstede vforryckett, effther som hanns naade tilforenn befallett haffuer, och nar the muncke och brødre, som nu ere vdi samme closter, vdtgannge och closterett forladindis worde, tha skulle samme ornamenter och clenodier komme hanns konngelige mat. till hannde. Sameledis haffue wii och giffuit forbeneffuinde kongelige mat., wor naadigste herre, tilkiennde, att borgemester och raadmend vdj for^ne^ Kiøge skulle haffue vdtlagt och hiolpett hans naade mett enn sum penninghe, som skall beløbe seg wed xiiij^m^ marck, som the haffue registere, bepligtelse breffue och anndre breffue paa, huilke breffue och registere wij bepligte oss att schicke hannss naade till hannde mett aller første. Till ytthermere vitnesbyrd trycke wij wore signnetter nedenn for thette wortt opnne breff, som er giffuit vdi Fflennsborg aar etc. mdxxxj°, otthennsdagenn nest effther sønndagen inuocauit.

LXXXVII.

Kong Frederik I til alle Kirkeværger i Sjælland, at der er givet Hr. Anders Bilde og Hr. Oluf Rosenkrantz Fuldmagt til at sælge de afleverede Kirkeklokker til dem, der ville gjenkjøbe dem.

d. Flensborg 1531, 3 Marts.

Orig. paa Papir, Ghmark., Dske. Kong. Hist. XII a, 1531 C.

Wii Frederich (osv.), helse ettther alle kircke werge till alle sogne kircker offuer allt Selannd kierligenn mett gud och wor naade. Wider, att oss er tilkienndegiffuitt, att nogle aff ettther wille for ett skelligt och redeligt werd ighen kiøbe the clocker, som vdtkomenn ere frann ethers sognne kircker. Thij haffue wii nu befallett och fuldmagt giffuit oss elskelige her Annders Bilde, embitzmand paa wortt slott Stege, och her *Oluff Rosennkrannts* rittere, wore mend och raad, att selge samme clocker for ett redeligt och skelligt werd, och ati, som saadanne clocker fore skellig werd begerindis ere att kiøbe, att thalle thennom ther till om.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Her wede i altingist att retthe etther effther . . . Befallindis etther gud. Giffuitt paa wortt slott Fflennsborg ffredagenn nest effther sønndagenn inuocauit aar etc. mdxxxj vnnder wortt signnett.

Commiss. regie maiestatis propria.

Samtidig Paategning:

Anno domini mdxxxi onsdagen nest effter santi Gregorii pape dag vor thette breff lest til Sielandzffare landztingh.

LXXXVIII.

Hr. Tyge Krabbe mægler Forlig mellem Fru Anne Rudsdatter til Vallen og en Bonde.

d. Helsingborg 1531, 1 April.

Orig. paa Papir med Segl, Kgl. Bibl., Adelsbreve, Fasc. 35, Pars 2, Nr. 47.

Venlig oc kerlig hilsen altiid forsent met wor herre. Kere frue Anne, fencke oc sønderlige gode wenn, som ij scriffue meg tiill om then sag emellom then bunde y Hallannd oc ether, tha møtte hann meg y goer y Helsingør oc wille aff stedt tiill Gottrop tiill wor kereste nadigste herre om hanss sag, tha rode ieg hannom tiill bage igenn oc sagde hannom, at hannd kunde icke meget forbedre seg, oc hannd fulle meg sa ower; ther jeg kom ower, tha fant ieg ethers suend Niels scriffuer her for meg met ethers scriffuelse om samme sag. Kiere frue Anne, tha hawer ieg giord sodann handell emellom ether oc thøm, at thij skulle giue ether v gille øxenn indenn sancte Michels dag, ther haffuer ieg sagt ethers suennd goedt for, ennd dog ieg sa aldri bunden før, oc hawer ieg paa ethers trøst omdragt hannom then enne oxe. Beder ieg ether gerne, atij icke wille gøre meg ordesløs ther wtij, ieg will enn andenn ganng omdrage iij oxenn fore ethers skyld igenn, oc kann ethers suennd wnderuise ether, at ieg giorde thet icke for gunst eller gaffue wdenn fore ieg wille forstecke then trette. Her met ether gud befalendes. Ex Helsingborg datum løwerdag ar mdxxxj.

Tiige
Krabbe riidder.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

LXXXIX.

Kong Frederik I forhøjer Pantesummen for Højstrup med 200 ℔, som Fru Anne Meynstrup, Holger Eriksen (Rosenkrantzes) Efterleverske, har laant ham, mod at Pantet under ingen Betingelser kan forbrydes af hende eller hendes Arvinger. (Det store Laan af 1531).

d. Skanderborg 1531, 3 April.

Orig. paa Perg. med kgl. Segl, Ghmark., Højstrup, Nr. 7.

Vii Ffrederich (osv.) giøre alle vitterligt och kendes met thette vort obne breff, oss aff ret vitterlig gield skyldug at uere oss elskelige ffrue Anne Meynstruppisdatter, *Holger Erickssens* epterleffuerske, two hundret marck danske pendinge, som i Danmarck for fulle genge och geffue ere, som hwnn oss tiill wort och rigzens store nytthe och behoff lont haffuer, for huilcke for^ne^ ij^c^ marck danske pendinge, som forscreffuit staar, vij haffue forhøghet thet pant, som hwnn tiilfornn haffuer aff oss paa vor och kronens gord Høgstrup och thet gotz, ther tilliger, som hwnn sielff i were och forlening haffuer, saa at for^ne^ frue Anne och hindes arffinge skulle haffue, nydhe, bruge ock beholle for^ne^ vor och kronens gordh Høgstrup met alt thet gotz, there tilligger, tiill saa lenge for^ne^ gord och gotz bliffuer hyndhe eller hindes arffuinge affløst for^ne^ (!) ij^c^ marck danske pendinge met thenn andhen swm gwld och pendinge, som hwn tilfornn haffuer for^ne^ gord och gotz i pant fore. Och skal for^ne^ frue Anne eller hendes arffinge thette wort breff och panth vti ingenn maadhe eller met inghen sag kundhe forbryde eller forgøre, och ther som saa skedhe, at for^ne^ frue Anne eller hindes arffinge thenom vti noger maadhe forbrodhe eller forgiorde emod oss och kronenn eller wore epterkomere koninger i Danmarck, tha skulle the were pligtug at standhe ther for til retthe for vore elskelige Danmarckes riges raad och ther lyde dom och reth och bødher for theris brødhe epter logenn och liggeuel nydhe, brugge ock beholle for^ne^ gordt och gotz, tiill saa lenghe for^ne^ ij^c^ marck bliffuer hendhe eller hendes arffuinge tiil gode rede betalledhe och fornøgede, som forscreffuit staar. Dog skall for^ne^ frue Anne eller hendes arffuinge were pligtug at gøre oss och kronenn aff for^ne^ gordth och gotz slyg tynge och tieneste, som thet pantthe breff vduiser, hwnn tilfornn haffuer paa for^ne^ gord och gotz, och nar wy eller wore epterkomere koninger i Danmarck ville betalle och fornøge for^ne^ frue Anne eller hindes

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

arffuinge for^ne^ ij^c^ marck, tha skal for^ne^ frue Anne eller hindes arffuinge strax were pligtig tiill at yghen antuorde oss eller vore epterkomere koninger i Danmarck thette wort breff vdhen all gensielse i alle maadhe. Giffuet paa vort slot Skanderborg mandagen nest epter palme søndag aar etc. mdxxxi vnder vort signet.

Dominus rex per se.

XC.

Frederik I byder Axel Nielsen (Rosenkrantz) at holde sig rede med sin Rustning paa Grund af store Troppesamlinger i Frisland (Kristiern II).

d. Kjøbenhavn 1531, 10 Juli.

Orig. paa Papir, Ghmark, Dske. Saml. 390 t.

Frederiich (osv.) Vor gunst tiilfornn, wiidt, att oss er atwarett oc ladet tiilkende giffuet aff noger wore besønderlige forwanthe oc venner, att ther schall were wthij Frisland forsamblett ett mercheligt staart thall kriigsfolck, oc oss er attuardt, atthe schulle were forsamblet oss oc wor vndersotte tiill thet [ar]geste. Thij bethe wy teg, atthu altingist retter teg epter att haffue thenn rustning till rede, epter som thu wptegnit bleff tiill neste forgangen herredage, oc nar thu andenn gang fanger wor scriffuelse, a[tthu] tha lader iiii thine swenne mett heste, harnisk, werge oc glaffuenn att møde emodt wore oc riigens fiender, nar oc huor behoff giøres, som oss, riigens indbygger oc teg selff magt paa ligger, her vist thu nu att rette teg epter; beffalendes teg gudt. Screffuit vdi Køpenhaffn sancte Knudt konges dag, aar etc. mdxxxj vnder wortt signet.

Udskrift: Oss elskelige *Axell Nielsenn* wor mandt oc tiennere.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

XCI.

Hr. Anders Bilde, Hr. Oluf Rosenkrantz og Hr. Knud Rud, Riddere, skrive til Kong Frederik om deres Foranstaltninger til Sjællands Forsvar i Anledning af Kong Kristierns forventede Landgang.

d. Antvorskov 1531, 30 Septbr.

Orig. paa Papir med 3 Segl, Nr. 1 Bille, Nr. 2 Rosenkrantz (ɔ: Tab. IV Nr. 5), Nr. 3 utydeligt, Gymark., Dske. Kong. Hist. XII a, 1531 A.

Vor ydmyge, vndherdanige, plictige, willige tro tiæneste ether naades kongelig høgmectighet altiid tilforn sent met wor herre. Kiæreste naadige herre, wærdis ethers naade at wille wiide, ath then tiid, e. n. k. h. skickede hiid ind erlige oc welbyurdige menn, docthor Ræffwentloff, prowest i Reynbeck, oc mester Martin Skenckell, ether naades raad oc secreterer, til Kiøbinghaffn, oc ther lode forgiiffue e. n. oc Danmarkes raad, ther forsamlede waare, hworledes e. n. oc riigens finde kong Cristiern besterckede seg met kriigsfolck oc skiib oc acther ther met ath arge her ind paa e. n. rige oc førstedom, then tiid ether naades raad oc wij ther tilstede for merckte same kong Cristierns anslagh, lode wij strax opbyde paa e. n. wegne alle prælatheres tiænere, riddere oc riddhermendz menn, alle som friihet oc frellse kendes, thesligeste borgere oc bøndher, som tilforn optegnede waare, som skulle drage emod e. n. oc riigens finde, om behoff giordes. Wille wij met thennom strax draget til Helsingøør met harnske, bøsser oc werie, kost oc spiisnyng en maeneth oc ther at haffue affwordt emod same e. n. oc riigens finde, at the icke ther skulle haffue fanget landgang, saa møghet oss mwgeligt wæret haffde. Kiærligste, naadigste herre, tha som e. n. k. h. well wedh, at e. n. screff oss siiden noghen kong Cristierns anslag til, hworledes han acthet seg at løbe her ind wdti belth oc ther lade opsætte siit folck oc siiden løbe for Falsterboo met skiibene, ther ath wdpucke oc tage, hwes ther ware, oc siiden ath indbekreffte Stege oc Kiøge oc ther at holle siit wyntherlaw, ther wij formerckte thet kong Cristierns anslag, at han wille løbe her ind saa wdti belth och lade siit folck giøre her landganng, tha offwergaffue wij strax thet anslag til Helsingøør och droge her westher i landhet met reysseneren oc fordelde thennom i Kalendborig, Slagelse, Nestwed oc Skielskøør, Sore, Antwordskow oc the andre e. n. closter, saa wij kunde wære til hobe paa j dag, hwar behoff giordes, tha effitherthij ath wij haffue legghet her noghen tiid oc

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

inthet haffue kund forfaret aff same e. n. oc rigens fiendher, acthe wij nu strax met gudz hielp met same ether naades folck oc vndhersotthe at drage til Roskill oc Kiøge, ther noghen tiid at fortøffue, paa thet ath thet reysig tøg, som nu kommer til Roskill oc Kiøge, oc thet krigs folck, som e. n. haffuer liggendes i Kiøbinghaffn, ath wij kunne kome hwer andre til hielp, trøst oc bystand emod e. n. oc riighens finde, hwar behoff giøres. Kiæreste, naadigste . . . . . ydmyge bøn til ethers naades kongelige høgmectighet, ath thet alle første e. n. k. . . . . aff same kong Christierns anslag, om han acther her ind i righet eller ey, ath wij . . . . . faa . . . . ath wiide, ath wij maatte tha skylles adt ighen met thet første hwer til syn egen . . . . . møde oc wmage, kost oc tæringh, som e. n. vndhersaatte ther aff haffwer, paa thet ath the [en a]ndhen tiid maatte wære thes willigher, thet gud forbyude, om noghet paa kommer. Kiæreste naadige [herre], hvar wij kunne wide e. n. oc riigens gaffn, nøtte oc beste wdti thesse eller andre maade, e. n. kan komme til gode oc bystandt, ther skall e. n. altiid fynde os wspardt wdti, som e. n. troo vndhersaatte bør ath giøre, oc e. n. wille werdes met thet første oc scriffue oss till, hwes leylighet e. n. her om forfarendes wordher. Inthet andhet søndherligt wiide wij paa thene tiid ath scriffue e. n. til, som macth paa liggher. Her met edher naades liff, siæll, stadt oc welde the hellig treffolighet befalendes til euig tiid. Screffuet i Antwordskow løffuerdag nest effter sancti Michaelis dag, aar etc. mdxxxj.

Ethers naades ydmyge, willige tro tiænere

Andhers Bille
Oluff Rosenkrandz } riddere.
Knud Rudh

Indlagt Seddel:

Kiæreste, naadigste herre, haffue wij forfaredt aff e. n. øffwerste, Reynolt Heydherstorff, wdtj thesse dage, hwor kong Christiern skulle haffue vj^m landzkneckte oc forwedh seg ther skiib till oc will met thet første giiffwe seg her ind wdtj righet, hwar wedhret will føge hanom. Therfore achte wij ath opbryde thesse leyere oc giiffue oss nærmere Kiøbinghaffn, oc acthe i dag at drage her fra oc haffuer forscreffuit e. n. k. h. formarsk oc hoffsindher til Roschill oc forschreffuet til Roschill capittell, ath the wille forsee same e. n. folck met øøl, mad oc hæstefodher paa en kortt tiid; ther som the thet icke indgaa wille, tha wiidhe wij inghen andhen raad, end the maa ligge ther i Roschill paa edhers naades penning, saa

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

lenge wij faar andre tiende fra fiende[n], och wiide wij icke andhet at beskicke met same edhers naades folck, end som wij nu hafluer screffuet. Kiæreste naadigste herre, ær och wor ydmyge bøn, thet edher naade wille werdes oc met thet første sende oss hiid offuer the ij tromether, som wij haffue tilforn screffuet e. n. til om, hwilcke wij kunne icke well ombære, om noghet paa komer natt eller dag, som e. n. kand bedre besynnde, ænd wij scriffue kunde.

1531, 9 Oktbr., (ste. Dyensf dagh), Kjøge, skriver Hr. Anders Bilde til Kong Frederik, at Hr. Oluf Rosenkrantz, Hr. Knud Rud og Brevskriveren for 8 Dage siden fra Antvorskov tilskreve Kongen, at de med dennes Hofsinder og andre gode Mænd, som de havde forsamlet der i Omegnen, vilde drage fra Lejren og hid til Kjøge, Roskilde og der omkring og tøve, indtil de kunde faa visse Tidender om Kong Kristiern; dette have de nu gjort og agte frembeles at blive i Roskilde, Kjøge og omkring Kjøbenhavn for at kunne komme hverandre til Hjælp. Beder om Underretning, hvis Kristiern II skulde begive sig et andet Sted hen og ikke til Sjælland, for at Ridderskabet, som forsamlet ligger, sig til stor Kost og Tæring i denne dyre Tid, kunde begive sig hjem, og ligeledes for at Kongens Raader kunde komme hjem for den til Nyborg om 14 Dage udskrevne Herredags Skyld. Her er Mangel paa Skyts; Hr. Oluf Rosenkrantz og han bad Hr. Johan Urne, Befalingsmand paa Kbhvns. Slot, om noget af Kongens Skyts til Hjælp mod Fjenderne, men fik Afslag (smst.).

XCII.

Hr. Oluf Rosenkrantz raader sin Fadersøsterdatter, Fru Anne Rud (Jørgensdatter, Henrik Krummediges Efterleverske), til Valden, ikke at begive sig til Malmø, men forblive paa Valden (i Halland) under de nuværende Forhold. Kong Kristiern er rede med 30 Skibe, dog har det neppe noget at sige.

d. Kjøbenhavn 1531, 15 Oktober.

Orig. paa Papir med Segl (Tab. IV, Nr. 5), Kgl. Bibl., Adelsbreve Fasc. 53, Pars 1, Nr. 44.

Broderlige kerlige helssen altid forsend met gud. Kiere fadersøsterdatter, tacker jeg tig gerne for alt gott, som thu meg alle tyde beuiist haffuer, oc besønderlige for thyne (!) lax, thu sender meg, huicket jeg alle [ger]ne forslage oc forthienne ville, hues i myn magt er, som jeg teg plictug er. Kiere fadersøsterdatter, som thu scriffuer oc er begerendes, huad heller jeg roder tig, attu scal giffue tig ind i Malm[øø] eller po Val[lenn], tha tyckes

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

meg gott oc radeligt were po thyn eghen forbedring, attu giffuer teg indt po Valdenn. Gud forbiudit, at thet scal gaa saa hart till, attu scal icke ther were forwaridt saa well som i Malmøø, oc tha kand thu kome wdt oc indt, nar thu ville. Dog finge wii koninglige m. wor nadige herres scriffuelse i affthes, saa at ko. Christiernn er aldelis redhe met xxx skibe; huart han hedhen ville, thet vedt inghen, dog hobbes meg nest gudz help, at thet scal inthet haffue po sig. Her met tig gud almegtigeste befallendes. Raadt oc biud alle tyde offuer meg, som offuer thyn eghen broder. Datum Kiøpnehaffnn søndag nest effther sancti Dionisii dag mdxxxi.

Oluff Rosenk. ridder.

XCIII.

Mogens Munk, Landsdommer i Nørrejylland, tilskriver Kong Frederik I om de Opløb, der have fundet Sted paa Viborg Landsting, hvorved han selv er fordreven derfra, og om de Trusler, der af Almuen rettedes mod hans Hustru, Karen Rosenkrantz Ludvigsdatter. (Om de øvrige i denne Anledning udstedte Breve, se A. Heise: Bondeopløb i Jylland (osv.) i Hist. Tidsskr. 4 R. V, 330, og F. Hvass: Medd. om Familien Hvass IV, 301—5).

d. Palsgaard 1531, 21 Oktbr.

Orig. paa Papir med Segl i Dske. Kong. Hist, Fasc. 12 a, Litr. B.

Myn idmøg, vnderdanige tro tyennest etthers nade altiid tiil rede. Kiere nadige herre, etthers nades hogmegtughied verdes att vide, att som etthers nade scriffuer, thit ieg skulle giffue etthers nade tiil kiende, huem thij bønder var, som først begøntte then oplob i Viborg nu att sancte Mourisdag. Then først, ther begøntte same oplob, thet var en bunde hiider Crestenn Anderssen oc hans søn Las Cristenssen, boor i Tulstrup i Rindz herritt i her Preborns leenn. Then som stoedt paa then dygij vedt then løngstack met en hatt pa enn spyødt, som therris formandt skulle tha være, hans naffuen vedt ieg eky, anderlesse endt her Jacob Lycky lod hennge hans broder, oc formøder ieg, att hann boor i her Mogens Giøess leenn, oc then bunde, som holtte ordt for thi ander i

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

marcken, kandt ieg eky fange ander naffuen vpa, endt en bund, som hiider Pouel Trouelssen, boor i Alborg leenn, hann kiennder hannem oc vedt hanns naffuen. En bundt, som thii haffde tha kiest tiil theris formandt, hann vist iiii bønder tiil myn hostru, oc then, som ordenn tallett tiil hinder, hann hiider Niels, boor i Fiskbeck i Nørløngherritt i her Magens Laurissens leenn. Hann støtt synn spiødt, som han haffde i synne handt, i iordenn for hinder foodt oc sagde, thersom i fanger oss ickii then manndt vdt, som mynne suene haffde grebet, tha skulle thii stynge hinder pa xx spyødt oc beere hinder i by pa, syden vor thii ander sa mange, thit ieg ekii kan faa naffuen pa thennem, oc sydenn ieg haffde screffuet etthers nades høgmegtughiedt tiil, tha var thii forsameltt tiil landztinng pa thit nøy, meer end tussindt karlle, oc haffde ther mannge offuerdagdige ordt oc giorde ther sodann skickelsse, att huertt herritt gick vdt seer fra huer ander oc ville forfare, om ther var nogenn speeder eblantt thennem, som ville høre, huad thii sagde, oc ekii ville vere then samme ther thii vare, tha skulle thii stynge xx spyødt vti hannem, oc var ther en bundt, hinder (!) Tøgii, i Ottz gordt boor, i Meelsom herritt i *Kristoffer Nielssens* leenn, hann haffde mannge vnøttige ordt oc var alle thii ander theres fortaller i then sameling, som thii tha haffde giordt vedt landzting, oc var thii bønder, vti samme sameling var, vdt aff Rindz herritt, Slett herritt, Aarss herritt, Helum herritt, Meelssom herritt, Søndeløng herritt, Nørløng herritt oc aff Løesgordt herritt, oc var ther vedt xx karllæ aff Fyandz herritt, oc haffuer ieg spordt, att thii giorde sodann skiickelsse blantt thennem, att emeldum huer xx bønder skulle vere iiii røer oc vj arbister, oc thii ander mett spyødt oc forcke, oc haffuer tysse samme bønder, som then oplob haffuer giordtt, hafftt theris bodt tiil mannge herris tingii oc ville, at thii skulle giøre iett mett thennem. Kiere nadige herre, haffuer etthers nade visse kundskab, att konnge Cresthen er vti søen, tha tøckes meg møgett radeligtt att vere, thet etthers nade skiicker her folck indt i lanndett mett thet allerførst, thii att ther som hann gør nogenn landt gannghe, tha gør hann thit i Vendtsøsell for Seeby eller for Halss vydtt i Hiemmersøssell, ther maa etthers nade forlade seg tiil, oc boor Per Stub hanns slegtt emeldum tysse samme bønder, som thenne oplob haffuer giordt, oc er thet vdenn tøffuell, att konnge Cresthenn hanns scriffuelsse oc Per Stubis haffuer i kommett thennem tiil hennde, oc thii haffuer forfødt thit vdt eblanntt bønderen, ellers haffde thii aldrig giorde then oplob, som thii giorde. Kiere nadiige herre, tager thii thennem thit til orsag mett then toldt i Viborg, tha skall etthers nades hogmegtughiedt

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

vide i sandhet, att ieg haffuer ekii tagett ther ander toldt, endt Jeller Brusk oc Niels Clemenssen haffuer giordt for meg, oc kandt iegh aldrig scriffue etthers nades hogmegtughied tiil, huer løøss almwen syder, en stor partt aff thennem, thii att thii agtter konnge Cresthens komme huer dag. Kiere nadige herre, gør ieg altiid troligenn oc gerne, huesse etthers nades hogmegtughet lefftt oc tiil villij ert (!), som ieg etthers nadis hogmegtughied plyctug er. Her met etthers nade thii hellig trefollighiedt beffallindes tiil euig tiid. Screffuett pa Palsgordt pa thii elluff tussindt iomfruer dag aar mdxxxi.

Mogens Mwnck.

XCIV.

Forpligtelsesbrev af Hr. Oluf Rosenkrantz til Vallø til Hr. Joachim Rønnov, udvalgt Biskop til Roskilde, i Anledning af en ham til Len overdragen, Herfølge Kirke tilhørende Gaard i Søllerup, Bjeverskov Herred.

d. Kjøbenhavn 1531, 31 Oktober.

Orig. paa Perg. i det Kgl. Ghmark. (Sjælland og Møen Nr. 111) har 2 Segl, Nr. 1 Rosenkrantz (Tab. 4 Nr. 5), Nr. 2 Krabbe Vaaben.

Jeg *Oluff Rosenkrants*, ridder, tiill Valøø, kiendes oc giøre vitterligt for alle mett thette myt obne breff, at werduge fader oc herre met gud, her Joachim Rønnow, wduald bispe till Roskille dommekircke, haffuer aff synn sønderlige gunst oc gode willige wndt oc forleent meg vti mynn liiffs tydt i forswar at haffue en aff hanns nades oc Herføgle kircke gordt i Bieffuerskoff herrit i Herføgle soghen, liggendes i Søllerup, som Anders Persen nu vti boer, beplicthendes meg aarlig aars tiill gode redhe vdatgiffue oc fornøge for^ne^ Herføgle kircke syt sedwanligt landgield, som aff samme gordt pleiger aff at giffues. Dog saa at for^ne^ werduge fader, her Joachym Rønnow, maa oc scall hugge lade hues hanss nade haffue ville oc begerendes er aff skoffwen, som tiil for^ne^ gord ligger, oc scal ieg hole for^ne^ gord mett skoge oc marcke, agger oc eng, oc alt synn rette tilligelse wedt liige oc macth i alle mode, oc nar ieg oc myn kiere husfrue døde oc affgangne ere, tha scall for^ne^ gardtt

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

komme oc bliffue till for^ne^ Herføgle kirke igenn wthen alle hynder, oc tiil ythermere vyntnesbirdt haffuer ieg ladit hengt mytt signetth nethen for thette myt obne breff, tilbedendis erlige welbirduge mannd oc strenge ridder, her Tyge Krabbe, Dannemarckes riiges mars, at besegle mett meg. Datum Haffnie vigilia omnium sanctorum anno etc. mdxxxi°.

XCV.

Hr. Oluf Rosenkrantz beder Kong Frederik I om efter Løfte at forlene Hr. Tyge Krabbes Søn, Erik, der nu sendes til Frankrig til Studium, med det ledigværende Provsti ved Roskilde Domkirke.

d. Kjøbenhavn 1531, 12 November.

Orig. paa Papir med Spor af Segl i Topogr. Saml. Roskilde 92 a, Ghmark.; jfr. Rordam, Kbhvns Universit. Hist. I, 415, hvor et omtrent ligelydende Brev fra Joachim Rønnov til Kongen er meddelt.

Mynn ydmyge, welueliige, pliictuge oc throo thieneste eders kon. m^tt^ altiidt forsendt mett wor herre. Høgborenn oc stormectigste første, kiereste naadige herre, werdes eder naade at viide, at jeg flick i dag wiisse tiender oc kundscab, at her Chønicke, som prouest woor i Roschilde, døde i goer, saa werdes eders kon. m^tt^ at drages tiill mynde, at siiste sinde eders naade her i Køpennhaffnn woor, thaa gaff her Tyge Krabbe eders kon. m^tt^ atkende, at hand acthede at forsende synn sønn Erich Krabbe strax ind i Frankeriige tiill studium, oc thaa ydmyliigenn begerede, at eders naades kon. m^tt^ will verdes at forlene oc forsee hannom mett thet første prelate døme, ther effter vacerede wti noger domkircke her wti riigett, ther hand kandt wære behulpenn mett, oc loffuede oc tiilsaugde eders naades kon. m^tt^ her Tyge samme tiidt (offneruerendes bispenn aff Roskilde oc meg), at eders naade ville forsee hannom mett thet første prelatedømme her fulde i noger domkircke. Thii beder jeg ydmyligenn oc gerne, at eders kon. m^tt^ nw will verdes fore gudz skyld, oc hues troscab oc tienste for^ne^ her Tyge, jeg oc alle hans venner eders kon. m^tt^ giøre oc beuise moo, oc forsee for^ne^ Erick Krabbe mett samme prouestii i Roschilde, thet will jeg oc alle hans venner ydmygeliigenn oc gandze gerne hooss eders nade fortiene met liiff, halss oc godz, som wii pliictige ere, forhobendes, at samme Erick Krabbe scall mett tiidenn bliffue eders naade oc riigett enn

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

fattiig trell oc thienere aff synn yderste formwe. Her mett eders kon. m^tt^ gudt almectigste beffallendes euindeliigenn. Screffuett i Køpennhaffn søndag nest effter sancti Martini dag aar etc. mdxxxi.

E. N. kon. m^ttz^

ydmyge oc throo thienere
Oluff Rosenkrands.

Udskrift til Kongen.

XCVI.

Det skaanske Raad (deriblandt Hr. Tyge Krabbe, Marsk, og Hr. Axel Brahe, Riddere,) til Kong Frederik om Udrustninger mod Kong Kristiern. Om Uroligheder i Jylland, navnlig i Erik Krummediges Len, som de raade Kongen at lade Erik Banner eller andre faa bilagt med det gode, m. m.

d. Malmø 1532, 3 Januar.

Orig. med 6 Segl, Nr. 1 Sparre, Nr. 2 Krabbe, Nr. 3 Ravensberg, Nr. 4 Brahe, Nr. 5 Sparre, Nr. 6 Ulfstand, i Ghmark., Dske. Kong. Hist. XII b, 1532 b.

Eders naades konninglige maiestatt wor ydmyge, pligtuge och thro thieniste altiidt forsendt met wor herre. Hogborneste furste och stormegtigste herre, wor aller kiereste nadigste herre, wærdes eders naades konninglige m^t^ at wille wiide, att nw sistens wij wore forsambelede ij herredag wdi Køffnehagenn, bleff aff Danmarckes riigens raadt saa endregtelige beslutthet, att her aff Sielandt och Skonnelandt skulle wtgiøres och wtskickes tw hwndrett heste och two fænicker landsknegte wp till Swerige och Norge emodt eders nades Danmarkes riiges och alless woress obenbare fiende, hwilcke for^ne^ krigsfolck skulle forsambles wdj Helsingborg the hellig thre kongersdag nw først kommendes, oc ffore swodann leylighets skyld, som wij om eders naades och rigens fiendhe sidenn forstondett haffwe aff her Truet Wlffstand, her Claus Bildes och the swenskes scriffwelse, thaa haffwe vij nw besterckett och formerett thett hwndrett heste, som her aff landett wore forsagt, met end eth hwndret x heste, saa att the bliffwe till hobe her aff landett ij^c^ och x heste, och haffwe wij forscreffwet the gode herrer ij Sielandt, att the thesligest wille formere thet hwndret heste, thennom waar foresagt, met end eth hwndrett; om thett nw skeer eller ey, wiide wij icke. Saa haffwe wij och nw warett her wdhij Malmø och mwstrett

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

the landsknegte, her ligge, och fwndet raadt, att thennom ære betalett thre monett sold, som igenn stodt; tillfforne betalett wij och the knegthe wnder Anders van Lybkes fænicke oc skickede them wp till Wardbergh; wille vij och nw strax forskicke thesse knegte aff stedt ther wp met for^ne resener emodt rigens fiender. Kiereste nadigste herre, ther som eders naade haffde noger flere landsknegthe wedt handenn wdj Ffynn eller andresteds liggendes, att eders naade them wilde lade forskicke hidt till Malmø wdj stæden igenn. Kiereste nadigste herre, finge wij ij dagh hidt till byenn eders naades hogmegtighets scriffwilse, lydendes eblandt andhre ærinde, hworledes att noger herett wdj Nord Jwllandt ladher segh gandske wrangwillige findes till at wtligghe then kongskatt och icke wille mere wtgiffwe end iiij ß aff plowenn, oc ther offwer haffwer noger bønder wdj wæstre herrett slaatt Erick Kromediges fogett ihiell, begerendes aff oss gode raadt, hwad eder naades hogmegtighet ther till giøre skaall. Kiereste nadigste herre, effther then leylighet, sigh nw begiffwer, tøckes oss alle raadeligt at ware, att eders naade ladher noger aff eders naades gode mendh, Erick Banner eller andre, handle Erick Krommedige och samme bøender emellom, saa att then konges skatt wtkommer, oc att thett hoffmodt bliffwer bestandendes, saa lenge bædhre tillfaald ther till sigh begiffwer, och eders naades konninglige m^t kommer her till heredag ij Køffnehagenn om medtfaste, som ther forscreffwenn er, thaa wille wij gierne raade och daade eders naades høgmegtighet vdj the ærinde och alle andhre, som oss bør och wij eders naade pligtuge ære. Kiereste nadigste herre, er alless wores ydmygelige oc kierlige bøenn, att eders naades høgmegtighet will werdis till at betencke eders naades, eders naades furstelige børns och alles wores beste oc bestandt och personligenn besøge samme for^ne herredag, thet wille wij altidt ydmygligenn och kerligenn hoss eders naades høgmegtighet forthiæne. Wiidhe wij inthet besynderligt at byde eders naadhe till. Eders naades høgmegtighets siell, liff och stadt the hellige threfollighet befalindes till ewig thidtt. Ex Malmogis onsdagenn nest effther ny aarss dag, aar etc. mdxxxij wndher wore signeth.

Eders naades høgmegtighets throo thiænere

Aaghe Sparre till Lundh Electus.
Tyge Krabbe, Danmarckes riges marsk.
Albrett Raffnsbergh,
Axell Bragde,
Maurits Sparre,
Holger Wlffstand,
} ritthere.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

XCVII.

Hr. Oluf Rosenkrantz, Ridder, til Hr. Henrik Gjø, Høvedsmand paa Vordingborg, sin kjære Fadersøstersøn, om hans Sygdom og hans Svende, der ere tilsagte at møde; om Landsknægtenes Mytteri i Kjøbenhavn m. m. (Om Landsknægtenes Mytteri henvises til Joachim Rønnovs Brev herom til Oluf Rosenkrantz, og Anders Bildes til Henrik Gjø, begge af 23 Januar, i Kbhvns. Dipl. IV.).

d. Kjøbenhavn 1532, 15 Februar.

Original paa Papir med utydeligt Segl, Kgl. Bibl., Adelsbreve, Fasc. 53, Pars 4, Nr. 172.

Venlige oc kerlige helssen mett gud, kiere her Henrich, fadersøstersøn oc sønderlige gode wenn [etc.], som jeg fornømmer i thyn scriffuelse, tha er thu nw siwger, hwickitt meg gandske leett er, oc som thu scriffuer, at thyne swenne scal kome hydt met thet aller første, oc thu selffuer personlige ville kome effther, nar gud ville, thu bliffuer føer, tha haffuer jeg talitt mett her Anders Bille oc flere aff raadet, tha maa thu beholde thyne heste hoss tig, saa lenge thu faar ythermere scriffuelse, oc er her ingenn komen met heste oc harnske vthen her Johan Biørnsen oc ii abbedtswenne. Kiere fadersøstersøn, komer ther noghen aff Loland oc Falster, tha maa the oc fortøffue, tiill the faa ydermere scriffuelse. Oc thet som wii haffue scriffuit them wp, ther som thu var her, tha skulle thu well fornømmett, att thet war aff nøden giordt, som vthen twiffuell forfaridt haffuer. Oc som thu scriffuer, attu tøckte gott were, att the iiii ß gynge i x alb., tha ma thu vidhe, at t . . . ere alldelis tiill fredz met then ronde møntte m . . . . . war alt giordt po the klipping, att the . . . . . tage støcket dyrere end for xviiii ß, men . . . . . the forligt tilforenn, bode landzknegte o . . . . . e, at the skulle tage huer støcke for ii mrc . . . . rgere skulle lige saa tagedt aff them igenn i theris betaling, oc the skulle føre them po møntten ige[nn], oc møntemester skulle annamme hem igenn for ii marc oc giffue them rond møntte igenn, tha kand jeg cke andit formercke, end thet war rett skalckehett oc forrederij vnder, ehuem thet kom, oc hold the gemeen samme tydt møtte po Amager torff, som the aldrig haffuer giordt førend, oc høldt the samme gem[een] vthen høffuitzmandz oc øffuerste vidskap eller be[fallingh], oc ther som ther gaar icke andenn straf . . . . . ., haffue wy bode spott oc skade, oc thet war icke gott, at noghen skulle haffue befaling, oc maa thu vidhe, at

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

koninglig mt wor nade kom tiill Nyborg iii dage sidenn, oc thet første mwgligt er, oc wynd ville føye seg, tha komer hanss nade her offuer, oc haffuer wij slettes ingenn tydender fran wor folck, som for fyndenn er. Gud almegtigste wnde oss gode tydender fran them. Vedt jeg inthet besønderligt at scriffue teg tiill po thenne tydt. Her mett teg gud beff. Raad oc biudt offuer meg som offuer thyn eghenn broder. Ex Køpnehaffnn torsdagenn i fastelaghens wgge mdxxxii.

Oluff Rosenk. ridder.

XCVIII.

En Del Rigsraader mægle Forlig mellem Hr. Joachim Rønnov, Electus til Roskilde, og Hr. Holger Rosenkrantz til Boller om Hr. Peder Blaks Drab (paa Bjerge Herreds Ting), som var udøvet af Hr. Joachim Rønnovs Tjenere. (Jfr. Klageskriftet af 1536 mod Biskopperne i Rørdams Historiske Kildeskr. I, 171).

d. Kjøbenhavn 1532, 23 Marts.

Orig. paa Pergament med afskaarne Segl, Kgl. Bibl., Adelsbreve 53, Pars 1, Nr. 53. — Bagpaa: Kjøbt paa Justitsraad Muncks Auction 1787.

Wii Knudt Gyldennstiernn, electus tiill Otthens, Magnus Gøye, Danmarcks riiges hoffmester, Tyghe Krabbe marsk, Albret Raffnsberg, Hans Biilde, Johann Wrnne, Axell Braade, Ottho Krwmpenn, *Oluff Roszennkrands*, Holger Wlstandt oc Truett Wlstandt, riiddere, giøræ wiiderliigt alle oc kendes mett thette wort obne breff, att aar effter guds byrdt mdxxxij løffuerdagenn nest foore palme søndag wtj Helligestus her i Kiøpennhaffn wore wij forsamblede om then trætte och wwilge, szom verdiige herre her Joachim Rønnow wdualdt biscop tiill Roschilde poo thenn enæ oc welburdiig mand oc strenge riidder her *Holger Rosenkrands* tiill Bwller poo thenn andenn siide emellom woor om her Peder Blackis dødt (hues siell gudt naade), mett begghe parters fuldmagt, wiilge oc sambtycke wtj forne saag, och bleff thaa endrectheliigenn giortt, besluttett oc poo begge partes wegne tiill eth wenliigt mynde oc ewiig saane forhandlett wtj saa moode, som her effterfølger, først att forne her Joachim Rønnow oc her *Holger Rosenkrands* schulle loffue oc tiilsiige huer anden

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

eth gott faast oc trygt wenschaff, huilchet thee poo bode siider wdj alles woore nerwerelse strax giorde. Ther nest schulle for^ne^ her Joachim Rønnow hollett weedt syn eedt, att thett icke woor hans beffallning; at for^ne^ her Peder Black slagenn bleff eller for^ne^ her *Holger Roszenkrands* ther mett nogett hoffmoodt skee schulle, huilcket handt strax weedt samme synn eedt (szom wy thett hanom forfundet haffde) forclarede och affuiistde. Sammeledes woor thett oc aff oss alle endregteliigenn besluttett, sambtyckt oc endeliigenn saa poo saugt, att thee tree karle, som for^ne^ her Peder Black ihiell slaa, mwe oc schulle komme oc wære frij, feliige oc wbehindrede hiidt indt wtj riigett igenn. foore for^ne^ her *Holger Rosenkrands* oc alle hans, oc giøre boedh och beydring fore for^ne^ her Peder Blacks dødt wtj saa moode, att thee schulle giiffue oc bøde foore hans dødt halff andett hwndrett løde marck wtj sølff oc penninge tiill rett adelboed, oc try stycke leist tiill en feyring, then første sale ther aff tiill fæderne slæctenn, thenn andenn tiill møderne slecthenn oc thenn tredie tiill arffuingene børligenn oc tiill gode rede wdgiiffue oc betalle schullendes, och schulle thee ther offuer giiffue for^ne^ her Peder Blacks efterleffuersche lx marck penninge oc sex alne engelst. Jtem moo oc schall for^ne^ her Joachim Rønnows thienere Villatz Seuerinnsen aff Wricstedekær oc komme oc wære frij och wbehindrett tiill siitt biigge, boo oc biering igenn foore for^ne^ her *Holger Rosenkrandtz* oc alle hanss; huor for^ne^ Villatz ther offuer (thett gudt forbyude) skede nogett offuerlast, forfangh eller offuerfaldt, thaa schall for^ne^ her *Holger Rosenkrands* wære pliictug seeg ther foore att wndskylde oc weedt synn eedt thett att affuerge, liigerwiiss som for^ne^ her Joachim Rønnow seg nw foore her Peder Blacks dødt wndskyldett oc orsagett haffuer, och schall her mett wære oc bliiffue en ewiig claar afftalenn saag emellom for^ne^ her Joachim Rønnow oc her *Holger Rosenkrands* om for^ne^ her Peder Blacks dødt, oc alle andre sager, som thennom emellom wærett haffuer tiill thenne daag wtj alle moode. Tiill ydermere witnesbiirdt oc større forwaring, att thette saa effter thenn fuldmagt, wij aff begge parte wtj samme saag haffde, endregteliigenn besluttett oc aff oss alle forhandlet, fast ock wbrødeliigenn holdes schall, henge wij wore jndzegle oc signeter neden thette vort obne breff, giiffuet i Køpennhaffnn aar oc dag, som forscreff^t^ stander.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

XCIX.

Brev fra Hr. Predbjørn Podebusk D. R. R. til Hr. Anders Bilde, Høvedsmand paa Stege, ang. Jfr. Anna Bildes Giftermaal; anbefaler Kristoffer Nielsen (Rosenkrantz) som et passende Parti for hende, m. m.

d. Bistrup 1532, 4 April.

Orig. paa Papir, D. A. Br., Fasc. 5, Pars 2, Nr. 79, m. aff. Segl.

Venligh kerligenn helssenn althydt forsendt meth vor herre. Kiere her Andherss, syndherligh guodhe ven, tacker iegh ether kierligenn for etherss scriffuelss oc thydingh, som y scriffuer megh tiill, huiiketh iegh kierlighe meth ether forskilde vill. Kiere her Andherss, som y scriffuer megh tiill om her Henrick Agssens søn oc ether dather jomfrw Anne oc begeræ myn guode raadt ther tiill, kiere her Andherss, thaa er iegh enthet kendt meth her Henricks søn, dogh haffuer iegh hørdt, ath hand haffuer syn guodhe byerringh. Kiere her Andherss, thaa moy wydhe, ath ether dather er en fyn karll verdt, oc kunde iegh nogher thydt radhæ paa hindherss besthe, ath thet kunde være hindher bestandeligth, thaa vill iegh thet althydt gerne giøre. Kiere her Andherss, er y tiill syndhe, ath y vill giffue hannum ether dather, thaa radher iegh ether enthet ther fraa. Kiere her Andherss, giffuer iegh ether tiill kende, ath her Tygy Krabbe taleth ther om y fywrdt oc sauffde, ath hand menthe ath driffue thet saa, ath Christoffer Nielssen paa Skierne sculle faa hindher; kunde thet skææ, thaa tøgthe megh thet radeligth være. Kiere her Andherss, høre y nogher thydingh om myn herris skyb eller om konningh Chresthern, ath y ville vell giøre oc scriffue megh tiill ther om, thet vill iegh gerne forskilde meth ether. Y huess modhe iegh kand være ether tiill villigh, thaa radher oc biudher althydt offuer megh oc giører vell oc sygher frwe Pernill mange thusindt guodhæ næther paa myne vegne. Her meth ether gudt befalindes. Ex Bistrup torstdagh nesth effther quasi modo geniti syndagh aar etc. mdxxxij etc.

Prebiørn
Podtbusk ryddher.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

C.

Fru Anne Rudsdatter, Henrik Krummediges Efterleverske, underretter sin Datter, Fru Sofie Eske Bildes, om dennes Børn, som hun (i Anledning af Kristiern II's Ankomst til de nordiske Riger) havde ladet hente til sig; om Peder Bildes Sygdom, der er i Kjøbenhavn hos en Bartskjærer, der ogsaa har helbredet Fru Anne Holgers, Hr. Holger (Rosenkrantz?) m. fl.

d. Roskilde 1532, 17 April.

Original paa Papir i Danske Adels Breve, Fasc. 7, Pars 2, Nr. 148, Kgl. Bibl.

. . . Kere datter, maa tw widhe, at ther tesse tiendher komme, tha lod jeg om sancte Morthensdags tiidt henthe thine børn till meg, Hartwig oc Jøren, end dogh ath jeg kwnde thennom inthet gott, tha ville jegh atligewell haffue thennom hoss megh, oc maatt tw widhe, at myn prest lerdhe thennom, men the wore hooss meg. Och nw haffuer jeg fonth Hartwigh till abbedhen aff Soore. Maa tw widhe, at abedhen far saare well met hannom, oc presthen oc saa, som lerdhe hannwm. Oc jeg har latt hannwn begyndhe at lere latine, oc har han saare gott nymme. Oc Jøren will jeg beholle hieme y thenne sommer. Maa tw widhe, at han kwnde saa gott som inthet, ther han kom fra Nestuedh fra mwncken. Oc maa tw vidhe, at Per Bille han er end nw saa sworlighe siwgh, som han pleyer at were. Oc haffuer jeg tallid met en barskeer y Køffwinhaffn, som har raad ffrw Inger, her Hans Billes, bod, oc ffrw Anne *Holgers* oc her *Holger* oc andre x eller xii, som han haffuer raad bood aff mange swore siwgher, som the haffue haffth, och haffuer hand loffuid baadhe her *Olwff* oc megh, at han vill nest gwdtz hielp raade hannwm baad, oc er han nw y Køffwinhaffn hoss hannwm. Kere datter, ville jeg gerne ffaa Anne Billes datter y closther, oc meen jeg, at jeg foer henne till pririssens, oc er nw pririss vell till pass, gwd thess loff. Kere datter, maa tw oc widhe, at Mawris oc Hillebwre ere well till pass, gud thiiss loff. Kere datter, maa tw widhe, at jeg giør Niels Lynderwps brøllwp paa Vollen søndag nest effther kømøsse, oc ville the icke selff haffue brøllup før then tiid. Inthet mer [etc.] Roskilde onsdag nest fore sancte Jørens dag anno domini mdxxxii.

Anne Rwdtz datter.

Udskrift: Erlig oc welbyrdig quinne ffrw Sophie Krummedighis datter oc myn kere datter kerlige sent thette breff.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

CI.

Tønne Tonnesen (Biffert), Forstander til Klare Kloster i Roskilde, under Fru Anne Menstrupsdatter til Højstrup (Holger Eriksen Rosenkrantzes Efterleverske) en af Klostrets Bønder i Allinde lille (Harrested S., Ringsted H.). Derimod forbeholder Klostret sig den Bonde, der bor i den Gaard i Valsømagle, som Fru Anne fik til Magelæg af Klostret.

d. Valsomagle 1532, 12 August.

Orig. paa Papir med utydeligt Segl (som det synes: Biffert), Geh. Ark., Roskilde, Nr. 63.

Iek Tønne Tønesenn, ffor stander tiill Clare closter i Roskille, gør witterlit ffor allæ meth thettæ myt obnæ breff, det ick haffuer ondt erlig och welburdig quyndæ ffrwe Anne Meenstrups datther till Høgtzstrupe en aff myn closters bonde søn, som heder Jens Persøn, som er ffødt wti Allindæ lillæ, maa och skall were, hwortz som fforskrne ffrwe Anne Meenstrups datther hannom haffue well paa sitth goetz, wthen al gensielsæ ffor meg eller mynne effter kommere wti fforskrne Clare closter i Roskille. Item findes dher nogre bønder søner, som ffødæ eræ i Valsø maglæ i den gordt, som Twre Jepsen vti b[o]er, som vbosetth er, ssom hon ffick til mag lawff wd aff Clare closter i Roskillæ, de skwlle vere oc bygæ oc boe, hwortz som fforskne ffrwe Anne Meenstrups datther dennom haffue vell, oc skwllæ de vere quyt oc ffry ffore meg och ffore alle mynne effter komere vti forskne Clare closter eller ffor-standere, ondenntagen Twre Jepsen oc hans børn, som nw boer vti fforskne gordt. Thil ydermere vindesbyrdt thriicker iek myt singnettæ nedenn ffore thettæ myt obne breff, giffuit vti Valsø maglæ den mandag nest effter sti. Laurencj dag mdxxxij.

CII.

Brev fra Hr. Oluf Rosenkrands til Vallø til Fru Anne Rud til Valden, Hr. Henrik Krummediges Efterleverske, bl. a. om sit Ophold hos Hertug Hans paa Nyborg (jfr. Anne Ruds Brev, d. Mogenstrup 16 Aug. 1532, at Hr. Oluf ikke længere kan beholde Peder Bilde hos sig, fordi han nu

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

ikke kan have saa mange Drenge hos sig som før, „thi han haver Befaling at være idelig hos min lille Herre og tage Vare paa hannem". Vedel-Simonsen, Rud. I, 238).

d. Vallo 1532, 7 Septbr.

Trykt efter Klevenfeldts Afskrift. (Rosenkrantz).

Venligh och kierligh helsen mett gud. Kiere Anne Rudz och kiere fadersøsterdotther, tacker iegh diigh gansche k^en^ och gerne for megett gott, thu megh altiide i mange maade giortt och beviist haffuer, synderligen for then tønne lax thu sende megh, huilckett iegh gerne forskylle wiill hues i myn macth er, som iegh diigh plictugh er. Kiere Anne, maa thu viide, att foer ieg fra hertugh Hans fra Nyborigh i dagh otte dage, och maa iegh nu strax tiill bage ighen, tha kandt thu vell selff tencke, huor beleggeligtt thett er megh, att iegh skall ther vere hoes hans nade, dogh kandt iegh icke gøre ther andett tiill, men som thu schriffuer, att thett er tiigh leett, att iegh er saa aff landett, men ihuor iegh er oc thu haffuer megh behoff, tha schriff megh tiill, da viill iegh gerne gøre hues i myn mact och formue er, huad tiigh tiill vilge och tieniste kand vere, som thu vaare myn eghen søster, och som iegh diigh plictiigh er. Kiere fadersøster, sender iegh diigh ett breff som dyn kiere hossbonde och Esge Bilde haffue giffuett migh, som thu ydermere forfarer, huor ther om er. Ther som ieg vaare tiigh selff tiill ordzs, hagde iegh ydermere att talle mett tiigh, en iegh schriffue kandt. Her mett tiigh gudt allermegtigste beffallendes. Raad och biudt altiidt offuer mig som offuer thyn eghen brodher. Ex Vallø in vigilia natiuitatis Marie anno etc. 1532.

Oluff Rosenkrandss ridder.

CIII.

Følgende Seddel synes at skrive sig fra 1532 eller 1533. Jfr. Nr. 102 og 104.

Trykt efter en Afskrift hos Klevenfeldt.

Skall her *Oluff Rossenkrans* giffue høgborne førsthis hertug Hans tienner j støck xiii alne engelst, som skall skriffuis i framdelles regenskaff,

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

oc ther tiill xxiiii alne engelst tiill hans egne suene, iiii karlle, oc vi alne tiill bore kocken, som icke tiill recke kunde aff thet, mester Christiern Huidt forschickede hiidt, oc ther tiill fogthen paa Eskeberig.

Item grow klede tiill en porthennær, iii portt-holler, ii staldsuenne oc Claues bisseskiøttes wyntherklede, som han skulle haffue hafft i wyntther sist forledhen, oc skall i framdelis regenskaff, oc ther tiill sardug tiill her *Oluffs* suenne nu poske.

CIV.

Kong Frederik til Hr. Anders Bilde, Ridder, D. R. R., Befalingsmand paa Stege, at da han havde udnævnt Hr. Oluf Rosenkrantz, Ridder og R. R., til at være sin Søn Hertug Hanses Hofmester og personlig at være om Prinsen, kunde Hr. Oluf Rosenkrantz ikke længer i Forening med A. Bilde være Høvedsmand i Sjælland, men skal som saadan afløses af Hr. Henrik Gøje, Ridder og R. R.

d. Gottorp 1532, 6 December.

Orig. paa Papir med Segl, Adelsbreve, Fasc. 5, Pars 2, Nr. 77, Kgl. Bibl.

Ffrederiich mett gutz naade Dannemarcks, Wenndis och Gottis konning, vdtuoldt konning tiill Norigi etc.

Vor sunderlig gunstt tiillfornn. Kere her Annders, giffue wii ether kerligenn tiillkennde, att som wii tiillfornn haffue tiilltroett ether och oss elskelige her *Oluff Rosennkranndtz* riddere, wore menndt och raadt, attuere hoffuitzsmenndt vti Sellanndt, om nogett paa komme aff wore och riigenns ffyennder, tha epther som ether well wittherligtt er, att wii haffue nu siidenn tiilltroett for^ne her *Oluff Rosennkranndtzs* ridder attuere hogbornne ffursttes, hertug Hannsenns, woer kere sønnss, hoffmestter och personligen attuere hoess hannom, och hanndt ther fore icke kanndt bekomme att ffullt gøre thenndt furstte beffalling, som wii hannom giffuit haffde, mett ether attuere høffuitzsmanndt, thii haffue wii nu ther om tiillscreffuit oss elskelige her Henrich Gøye ridder, wor manndt och raadt, thet hand vtj her *Oluff Rosennkrantzs* stedt wiill tage seg thett vtoffuer attuere høffuitzsmanndt mett ether, om nogett paakomme hastteligenn aff wore och riigenns fyennder. Szaa bede wii ether kerligenn, atj wille hanndtle mett forscreffne her Henric Gøye ridder,

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

thett hanndt wiill tage seg thenndt beffalling offuer mett etther, och naar som i fannge hanndlett mett hannom ther om, atj tha strax wiille scriffue oss thett tiill, szaa wii mue wiide att rette oss ther epther, om nogett hastteligenn paakommer aff wore och riigenns ffyenndner. Ther mett gøre i oss sunderligenn tiill willige, och wille thett kerligenn och gernne mett etther forskiillde och bekennde. Beffallenndis etther gudt. Screffuit paa wortt slott Gottorpp sanctj Nicolai episcopi dag aar etc. mdxxxij vnnder wortt signett.

CV.

Biskop Ove Bilde i Aarhus afslaar Axel Nielsen (Rosenkrantz) til Stensballe en Klokke i Helligaandskirke i Horsens, som han ønsker sig.

d. Aakier 1532, 13 December.

Original paa Papir med Spor af Segl, Geh. Ark., Horsens Nr. 2.

Auo Biilde dei gratia episcopus Arhusiensis:

Salutem cum nostro syncero fauore et dilectione. Kiere *Axell*, sønderlig gode wenn, tacke wii ether kierligenn oc gerne fore ether scriffuelse oc gode willige oc tiilbudt, som i oss nw tiillscriffue, huilckett wii wille gierne oc kierliigenn met ether igienn forskylde, huess madhe wii kunde etc. Kieræ Axell, som i scriffue oss nw tiill om en klocke [som] i ære begerindis, henggendis paa then helligandtzs kirke wdi Horsens &c., tha, kiere Axell, mwe i wiidhe, at wii wille inthett befatte oss mett saadanne then hellige kirkes klocker, wdenn wii haffde giiffuit them ther tiill, men ther som i kunde forhandtle met thennom, som samme klocker haffue wdi befallinng, at the wille samtycke ether then, tha ær wii well ther met tiill freds, oc ther som wii haffde kiøpt then fore wore pendingge, tha wilde wi gerne føøgæ ether ther met, oc huor wii kunde wære ether tiill willige oc kierlighedt, giøre wii altiidt giernæ, bethendis ether giernæ, at i wille siige ether kiere høsfrwe mangge gode natther paa wore wegnæ. In Christo valete. Datum Aakier dominica 3ª aduentus anno etc. mdxxxij nostro sub signeto.

Udskrift: Erliig oc welbiirdug mand *Axell Nielsenn* tiill Stensballe kierliigenn tiillscreffuit.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

CVI.

Hr. Niels Lykke, R. (og N. R. R.) til Hr. Anders Bilde bl. a. om at virke til „en kjærlig Forligelse" mellem Fru Ingerd (Ottesdatter Rømer), Hr. Niels Lykkes og Hr. Vincents Lunges Svigermoder, paa den ene og Hr. Holger Rosenkrantz og hans Anhang paa den anden Side angaaende Hr. Otte Holgersen (Rosenkrantzes) Børns Arv. Ivfr. til Nr. 83.

d. Bergen 1533 »then siis . . . . maanett (ɔ: 30 April ell. snarere Maj).

Orig. paa Papir, Adelsbreve, Fasc. 45, Nr. 36, Kgl. Bibl.

Myn gantz welwillig och kerlig helssen mett hwes jeg gott formaa altiidt for^{ett} mett wor herre. Kere her Anders, gynstig och besynderlig godhe wen, giffuer jeg etther kerlige tilkenne, att noghet fore fasthe fiik jeg kong. matt. wor keriste nadige herres skriffuelsse, att jeg personllig skulde giffue meg till hans k. maiestatt &c., hwor effther jeg meg y all wnderdanigh hørsamhett, som jeg tyenstlig skuldig och plychtig war, rette etc. Gaff och erlig, welbyrdig mand och strenge rytther . . . . Vincencius Lunge, myn kere beswagerde broder, meg nogen [wer]ff och ærinde mett breff och skriffuelsse till etter och flere hans wenne, kerlige y beffalning att wdretthe, hwilket jeg och gerne willde haffue gyordt &c. Tha jeg hiidt till Bergen kom, møtthe meg thesse jammerlige, sørgende och beklaglige thyender, att kongelige maiestett wor keriste nadige herre war affgangen och dødt, hwes syell then alsswoldigste gud wnde och giffue then ewige rho och glede. Tha effther sliige leylighett och effther werdigste herre her bisp aff Bergen och her Eske Bylles gode radh haffuer jeg sendt kongelige maiestatte folk och then swortthe jachtt, som jeg hery wyntther hoss meg vphaldett haffuer, tiill Danmark och tilskreffuett werdige herre her Knudt Gyldenstierne, wdwold bisp til Ottenze, som meg thenn pa for^{ne} k. maiestatte wegne och effther hans kongelige høffmechtighetz befalning offuer anttwordede och leffuerede, ocza tilskreffuett erlig welburdig mand och streng rytther her Per Lucke, myn kere frende, mett for^{ne} her bisp paa myne wegne for^{ne} folk och jachtt werdigste werdige herrer, edtle welbiurdige strenge rytther och gode mend Danmarkes riiges raedh, att offuer antworde, som myne breff ther om ytthermere forklarer, och giffuer jeg meg selff tillbage hyem igen her y riigett til stæde att bliffue. Kere her Anders, sza sender jeg nw thet breff, som for^{ne} her Wincens etther til-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

skreffuet haffuer, mett andett, som hand etther kere husfrw, frw Pernylle, tilsendt haffuer, til for^ne her Per Lucke, som etther thett well framdelis tilhande skaffe will; y hwes made hand etther tilskreffuett haffuer, wille j thet beste rade och handle, som hans gode thro er till etther. Om then kerlige handel, hand skriffuer etther till, att byude erlig welbyrdig mand och streng rytther her *Holger Roszenkranssz* oc thes anhang, ther som the gode herrer och gode mend pa *Otthe Holgerssens* børns wegne wille thet komme lade pa en mwelig summa guld, sølff och penninge mett erlig welburdig qwinne frw Ingerdt Ottes dotther, myn kere hustrw moder, och . . . . . alle siider kunde slettes och nederlegges oc . . . . . till en godh kerlig forlignilsse y hwe . . . . . wdinnen kand tyene och tilhyelpe . . . . . gerne welwillig beffindes. Kere her Anders . . . . . kerligen och gerne, att j wille thale ra . . . . . beste, hwor som thet stæd haffuer, thet . . . . . aff all myn formwe gerne forskiille (o. s. v.). Datum Bergen then sijs . . . . . maanett anno &c. mdxxxiij.

Nil[s]
Lucke.

CVII.

Ove Bilde, Biskop i Aarhus, og Mogens Gøye, D. R. Hofmester, underrette Eske Bilde om Kong Frederiks Død og bede ham underhandle med de norske Stormænd om, at Mogens Gøyes Søn Albret, der nu er bleven trolovet med en af Otte Holgersens (Rosenkrantz) Døtre, maatte faa Bergenhus i Forlening, naar E. Bilde opgav det; en Herredag er berammet til Kjøbenhavn Pinsedag.

d. Aarhus 1533, 28 Maj.

Samtidig Afskrift i Münch. Samling Nr. 3197 i det norske Rigsarkiv.

Salutem cum sincerissima nostra dilectione. Kiere Eske, maa thw wiide, att nw nogle wggher sidenn forledne kom [her] till thin thienner Stiig mett thitt breff oc schriffuelsze, oc sammeledis ther hoess jth breff K. M^tt tillschreffuitt &c. Saa giiffue wij teg kierligenn tilkiennde, at wij baade tilszammen haffue offuerlest samme thin scriffuellsze oc hinde mett indelucthe artickler offueruegitt, tractheritt oc i alle maade well forstannditt.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Men nogle dage tillfornn, før endt szamme thin schriffuellsze oss tilhende kom, kalldett then allsommectugste gwdt vor nadige herre konning Frederich, huess siell mett alle christne sielle [gwdt] seg naadeligenn wdoffuer forbarme. Thy kunde wij inthet paa thenne tiid ytthermere i szamme thine ærennde forhandle, mett myndre endt flere aff wore mettbrødre Danmarkis Riigiss raadt hagde wærett hoiss oss tillstede etc. Kiere Eske, som thw schriffuer oss till oc till fornn haffuer giiffuitt tilkende, att thw willde gerne wære affskiildtt mett thett kronens leenn, thw ther i Norige haffuer, oc besønderligenn nw, sidenn gudt kallede thin hwsfruis moder, huess siell gud nade, atthw thess ytthermere kunde szee thitt eigitt gots till gode her i Danmarch, oc atthw willde gierne wndett wor frenndes, her *Mogens Gyes*, szønn Albrett szamme leenn igienn, huor thett szaa forhanndliss kunde, for huilckenn thin gode willig oc welluelleligenn tilbudt wy baade tacke teg kierligenn oc gerne oc wille then gerne oc kierligenn mett teg forskylle, huess maade wij kunde. Oc twiffler oss inthett wppaa, att hwor han szamme læen fongendis worder, att han joe wdj alle maade skulle skicke seg tilbørligenn, som en erlig oc thro mandt burde att giøre. Thy bede wij teg kierligenn oc gerne oc tyckis gott oc raadeligtt ware, om szamme handell skulle haffue framganng, atthw ther om wiille wellgiøre oc haffue thenn wmage att handle mett erchebispenn aff Trondiem, bispen aff Bergenn, Osloe oc mett flere Norigis raaedt mett allder beste medell oc lempe, att thee thett samptycke wille, angaaendis, att for^ne^ Albrett er throloffuet mett *Otthe Hollgerssønn* dotther oc fonger mett hinnde allt hindes arffuegotz, wdj Norge er, saa att han bliffuer ther fore szaa gott som enn indfødt riddermannds mandt mett thennom ther wdj riigitt, oc att hwor the gode herrer, som fore berørdth er, icke thenne herredag i Kiøpnehagenn besøger, att tty tha mett flere aff Norigis riigis raaedt willde schriffue Danmarcks riigis raaed till, begierenndis samme wor frenndis szønn Albredt till lenszmandt, naar thw teg thett affhennder oc opsiger, oc att the i alle maade willde ramme hanss gaffnn oc besthe. Wii mett flere wore børne, slecth oc wenner wille gierne wære welluilligenn till att wiide oc ramme theriss oc theriss wenners beste oc bestanndt andersteds, hwor wy kunde. Atthw oc her wdindenn wille tiltencke beste sindt medell oc lempe vdi szamme ærrennde, thett wille wy alltiidt gierne mett teg forskyllde. Kiere Eske, huess sønderligtt wdj thenne herredag, som stande schall wdj Kiøpnehagenn pingits dag førstkommendis, beslutthet bliffuer, wille wij fremdeliss ther aff byenn till teg forschriffue, oc wdj huilcke maade wij kunde wære teg till willig oc kierlighett, wille wij thet

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

alltiidt gierne giøre. Jn Christo vale. Ex Aaekier jpso die ascensionis dominj mdxxxiij, nostris sub signetis.

Offwe Billde mett guds nade
bischop wdj Arhwss.

Mogens Giøye ridder
Danmarchs riigis howffm.

Ego Geluanus Petri, clericus Bergensis diocesis, legi originale, et copia ista vere concordat.

Udskrift: Erlig oc velbiurdig mandt Eske Billde, høffwitzmanndt paa kongenns gaardt wdj Noriige, wor kiere broder oc kiere frennde, kierligenn tillsschreffuitt.

CVIII.

Hr. Knud Bilde, Ridder (og D. R. R.), underretter sin Broder Esske Bilde, Høvedsmand paa Bergenhus, om Forholdene i Danmark og om hans Børn; Peder Bilde er nu (i Malmø) hos Hr. Mogens Gyldenstjerne; lover at tilse hans (og hans afdøde Svigermoders, Fru Anne Ruds, Henrik Krummediges) Ejendomme.

d. Kjøbenhavn 1533, 17 Juni.

Orig. paa Papir med Spor af Segl, Geh. Ark., Dske Kong. Hist., Fasc. 23.

Jesus.

Broderlig kierlig hellssen tillforen screffuet met wor herre. Kiere broder, thacker jeg theg broderlig gerne ffore allth goth oc broderlig godhed, som tw meg allthi giorth oc bewisth haffuer, kiere broder, fore hweketh som tw meg allthi skall findhe broderlig willie till ath fforskylle i hwes modhe som i myn mackt kand were, oc som jeg theg oc plicthig er &c. Kere broder, tha moo tw widhe, att thith bwd oc sisthe scriffuellse, som tw screff aff Beren oc hid nedh till Danmarkes rigens rod oc fflere aff thinne forwanth wenner, kom hid till byen nw i søndags met thin thienner Melker Prytz, oc kom oc thin samme scriffuelse ind ffore Danmarkes riigens rod nw i mandags. Kere broder, ffore hwilketh jeg icke andhet fforfare kand, en ath thin scriffuellsse oc godhe rod ere theg well thagne oc well merth

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

theg till allth goth oc willigh vdhaff thesse werdighe færne, bisper oc prelather, oc the andre herræ oc godhe men, som herræ fforsamlleth ere, Danmarckes righens rod, oc haffuer myn broder bispen oc flere aff thinne wenner till hiellpeth, ath thinne ærende oc werwe motthe ffor seg goo, ath tw kwnne ffoo ther encked swar paa, som jeg oc roder theg effther the godhe herrærs scriffuellse, oc ath tw sterker slotthet, om thet kand were i thin mackth, oc giffuer theg selloff personlig hid ned till Danmark met thinn høsfrw oc børn, oc handler oc roder tha ydermere met thinne wenner, en jeg nw scriffue kand, oc see theg herræ selleff till godhe poo en thid, om tw skwlle end sell personlig giffue theg thid op igeen poo en sstacketh thid. Kere broder, wille jeg gerne scriffue theg ydermere till, tha giffuer leylighedhen seg soo nw, ath jeg icke kand poo thenne thid, thi ath thidhen er meg soo korth &c. Kere broder, som tw oc scriffuer meg till, ath jeg wille see thit gotz oc thienere till godhe, thezligiste thinne bör till godhe i thin ffroowerellse; kere broder, ffore hwilketh som tw moo theg wissellig till fforladhe, soo yderlig, som thet wore myth egeth, oc nw ydermere en thw sell personlig till stædhe wore, badhe met thinne børn oc goore oc gotz oc thiennere, oc som jeg wille, ath tw skwlle giøre i mod meg oc myne børn i myn froowerellse, oc som jeg theg oc plicthig er. Item, kere broder, moo tw oc widhe ffore godhe thinder, at thinne børn ere helbredhe oc karske, gwd thez loff haffue, oc er thin søn Per Bille hos her Mons Gyllenstier oc Jøren i Mallmø oc Harthuig hos abedhen i Soor, oc wor herræ met hannom nw her i byen, oc lær well bodhe ath læsse oc ath scriffue, oc wor myn broder bispen aff Ors begerendhe aff meg, thet han wille haffue Jøren till seg; kere broder, hwilketth jeg icke tordhe giøre, fføre en jeg haffdhe ffanghet enthen scriffuellse aff theg eller oc theres moder. Kere broder, moo tw oc wiidhe, ath thin dotter Anne er i wor ffrwe kloster i Roskylld, oc will thalle bodhe met henne oc then godhe jomffrw, som henne lær, ffør jeg drager hiem, oc er thin dotter Hillebor hos myn syster ffrwe Jehanne poo Hagløs, well jeg oc thalle met henne, før en jeg drager hiem. Kere broder, thesliges will jeg handle met thin ffogheder, bodhe i Roskylld oc poo Monstrop oc ellies, oc Niells Berendssen poo Vollen, hwes som jeg kand thenke, som thith gaffuen er. Item, kere brodher, haffdhe jeg oc gerne will ladhet kyndhe løssen poo thet gotz, som ffrwe Anne Eyllers haffuer lenghe haffth i panth, ther som jeg haffdhe wist thin willi ther poo. Kere broder, moo tw oc widhe, ath ther som hwn skall lenghe rodhe ffore samme gotz, tha bliffuer thet ødhe. Kere broder, soo roder jeg theg, ath tw thencker ther eth siind till met

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

thet fførsthe. Kere broder, wed jeg icke nw andhet poo thenne thid, som jeg theg till scriffue kand. Rod oc byd allthi offuer meg oc offuer hwes godhe, som gwd meg wnth haffuer, som theg bør offuer thin kere broder. Bether jeg theg oc gerne, ath tw willth well giøre oc sighe myn syster, thin høsfrw, m (ɔ: 1000) godhe nætter poo mynne wegne. Herremet theg allthi thi hilli treffollighed befallendes. Screffuet i Køffuenhaffn thisdaghen nest efther hille leghen dag anno domini mdxxxiii.

Item, kiere broder, will jeg oc scriffue theg till met Stii Baghe, hwes ydermere thind, som jeg fforfare kand i thenne herræ dag, oc er herre icke en nw komen noghenn herres sendhebwd till Danmarckes righens rodh; thi haffuer jeg rod thin thiener Stii Baghe, ath han skall fortøwe herræ, till thenne herredag haffuer endhe. Kere broder, bether jeg theg oc gerne, ath, stædes theg noger bwd hiid ned till Danmark, fførre en thw sellwer hid ned kommer, ath tw will scriffue meg till, hwad theg oc kere høsfrw oc børn lier, eller oc om jeg kand noghet bestelle ffore theg i thenne landz endhe, eller oc anderstet, tha will jeg thet gerne giøre, cum x°.

Knwd Bille riider.

Udskrift: Erlig oc welbyrdig mannd Eske Bille, høffuitzmand poo Berendhws, syn kere brodher, kerlig sennendes thette breff.

CIX.

Rigsmarsk Tyge Krabbe anbefaler Peder Skram, som nu er bleven trolovet med hans Datter (Elsebe), til det norske Rigsraad, at han kan faa Ski Sysel i Forlening, som Michel Blik havde.

d. Kjøbenhavn, 1533, 27 Juni.

Orig. paa Papir i det norske Rigsarkiv, Münch. Saml. Nr. 3222.

Myen gantske veluellig, ydmyge tienneste ether nadis verdighedt oc herredømme altiidt ydmigeligen forscreffuett medt wor herre. Kiere herrer oc venner, giffuer jeg ether herredømme gantske kerligen tilkiende, at thenne breffuiser Peder Skram fick i fior aff koningliig maiestatff vor k^te^ nadigste herre, hues siel then almectigste æuige gudt seg offuer forbarme,

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

breff paa then len Skiesøssell, som Michel Bliik hade i forlening, saa giffuer jeg etther herredomme gantske kierligen tilkende, att handt nu haffuer vdii the heliig trefoldigheds naffn fest en myne døtthre. Kiere herrer oc gode venner, saa er myn gantske ydmige oc kierligen bøn till etther herredomme, alle oc huer serdeliiss, atj for thenne myn bøn oc scriffuelse skyldt ville vyde oc ramme hanns beste vdii hues sager hanum pæa gieller oc hanndt etther om tilsigendis vorder. Handt skall beuise Norigis riige syn tilbørlig oc villig bestandig tieneste, huore behoff giøres, medt hues vdj hanns mact er. Sammeledis vill jeg oc medt hues vdij mynn mactt er, thet ydmygeligen oc kierligen forskylle medt etther herredomme, alle oc huer serdelist, hues made jeg vdij thenne landsende kandt vide eller ramme Norgis rigis eller tes jndbyggeres gaffn oc bestandt. Ther till skall etther herredomme alle oc huer serdeliist seg fuldkommeligen till forlade. Jeg vedt jntett sønderliigtt att scriffue paa thenne tiidt. Men her met etther herredomme alle gudt almectugste beffalitt till euig tiidt. Ex Kiøpenhaffn fredagen effther Johannis baptiste mdxxxiij.

Tiige
Krabbe ridder
Danm. riigis marsk.

CX.

Eske Bilde skriver til Erkebisp Olaf af Throndhjem for at anbefale Albert Gøje, der er trolovet med Otte Holgersen (Rosenkrantzes) Datter, til sin Eftermand paa Bergenhus.

d. Bergenhus 1533, 9 Juli.

Orig. i Norske Rigsarkiv, Münchener Saml. Nr. 3200; jvfr. Dipl. Norv. X, Nr. 651 og Nr. CXI.

Mynn ydmyge weluillige oc kierlig heelszenn ether nadis werdughet altiidt tiilfornn sendt mett wor herre. Kiere herre, haffuer ieg paa ny foith myn broders biscop Owe Bildes, her Mogens Giøyes oc flere aff Danmarcks riigis raadts screffuelszer, wdj huilche the begierindis ære, att ether nade wilde samtycke oc tiilstæde, att nar ieg thette slott oc slotzloug opsiiger, affhender oc fra meg leffwererer, att her Mogens Giøyes

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

sønn Albrett Gyøie motte thett igenn faae effter meg, annamme oc besiidde, sager dess han haffuer fest oc throloffuitt en her *Otte Holgersøns*, hues siell gud [nade], datter oc scall ther mett haffue hues arffue godts, hwn her i Noriige liggendis haffuer, huilchett ieg oc saa raader for en langsom bestandt oc mange andre orsager, huilche ieg sielffuer ytther mere forclare oc wnderwisze kandt etc. Tha thersom saa skiee maae oc kandt, oc ther som ether nade thenum ænthen paa riigens eller ether nadis eigne wegne nogen tiidt behoff kandt haffue, ær ether nade thenum altiidt mectug igenn, oc ere the, som altiidt kwnde komme ether nade tiill trøst oc bestand bode paa ether nadis eigenn persone, eller om ether nade thenum paa riigens wegne behoff kandt haffue. Oc beder ieg ether nade ydmygeligenn oc gierne, att ether nade well werdis att holde meg thenne myn scriffuelsze wdj raadzwisze tiill gode, huilchet ieg meg fasteligenn tiilforlader oc ingenn twiffuell paa haffuer. Wdj hues liige eller andre maade ieg kandt thett igenn forskylle, altiidt giørindis, hues ether nade liefft kandt were, well ieg meg altiidt ydmygeligenn oc godwilligenn tiilbefinde lade saa throligenn som nogenn then wenn, ether nade haffuer. Her mett ether nadis werdughett then aldmectugste gudt beffalindis tiill ewig tiidt. Schreffuitt paa Bergenhuussz jpso die octauarum visitationis Marie, aar etc. mdxxxiij.

Ether nadis willige

Esge Bille.

Udskrift til Erkebispen.

CXI.

Eske Bilde skriver til Erkebisp Olaf i Trondhjem i Anledning af de fra Mogens Gøye og Ove Bilde modtagne Breve; om Hertug Kristians Forhold til det danske Rigsraad. Jvfr. Nr. CX.

d. Bergenhus 1533, 9 Juli?

Orig. i Norske Rigsarkiv, Münchener Saml. Nr. 3201.

Kiære herre. Giiffuer ieg ether nade endt ydmygeligen tiilkiende, att nu i dag, siiden thette andre breff war altingist tiilscreffuitt, oc myn capellann war reede oc skulde affariith, kom meg nogle breffue oc scriffuelszer fraa Danmarcks riigis raadt tiilhende, oc besønderligenn ith breeff,

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

som biscop Owe Bille tiill Aarhuss, myn broder, oc her Mogens Giøye, Danmarcks riigis howffmester, meg tiilscreffue, aff huilchett ieg nw sender ether nade enn sandt copiam, giiffuendiz ether nade ther mett ytthermere att bemercke oc forstaae thets indeholding, endt ieg nu scriffue kandt.

Kiære herre. Ther som saa effter forbeneffnde myn broders oc her Mogens Giøyes schriffuelsze oc begiere motte fore seg gaae oc skee kunde, tha wdenn aldt tuiffuell (ther som ether nade thenum j noger maade enthen paa riigens eller ether nadis eigne-wegne behoff kunde haffue) ere the well [som] the andre gode herrer Danmarcks riigis raadt, biscoper, prelatere, riiddere oc riiddermendzmendt altiidt saa møgit mectuge oc kunde altiidt were ether nade tiill hielp, trøst oc bestandt igenn, ther maae ether nade se[g] wisszeligenn tiilforlade, att the thett gierne giøre. Thy beder ieg ether nade ydmygeligeligen (!) oc gierne, att ether nade well werdis att annamme oc holde meg thenne myn schriffuelssze wdj enn hemmelig radzwisze tiill gode, huilchet ieg meg fastatteligenn (!) tiill forlade[r] oc ingenn tuiffuell paa haffuer.

Kiere herre, som her siigis, oc wdenn aldt tuiffuell oc gaar ther hoess ether n. for løøsze tiidingerr, at høigborne første hertug Cristiernn mett Danmarcks riigis raadt icke skulde well sambæris etc., huilchet icke saa i sandingenn er. Menn he[r]tug Cristiernn haffuer tiilbødit Danmarcks riigis raadt att wille opsette hoess thenum landt oc folch, Danmarcks riige oc thenum tiil hielp oc bestandt, effter som ieg wdj theris scriffuelsze wdj sandingenn forfariith haffuer, oc forhobis thenum alting nest gudts hielp att schulle komme oc forhandlis tiill enn goedt enighett, stadig freedt oc enighett j alle maade ther i riigit, hui[l]chett gudt aldmectigste, her sancte Oluff oc alle gudts werdige helgenn alting formidle, att oss her i thette riige oc saa skiee motte etc. etc. Iterum valeat p. v. iocundissime foelicissimeque. Raptim eodem [die] ex Bergenhuus mdxxxiij.

Ether nadis willige

Eske Bille.

Udskrift til Erkebispen.

1533, 1 Aug., Ask, anbefaler Biskop Olaf i Bergen Albert Gøjes (og Anne Rosenkrantz Ottesdatters) Sag til Erkebisp Olaf, da den hellige Kirke med Guds Hjælp kan vente god Hjælp og Trøst af ham (!).

Trykt i Dipl. Norv. X, Nr. 664 efter Orig. i norske Rigsarkiv (Münchener Saml. Nr. 3193).

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

CXII.

Birgitte Klausdatter (Rosenkrantz), Mnst Hansens Efterleverske, sælger til Hr. Aage Sparre, Electus til Lunde Domkirke, sin Gaard i Malmø i lille Companistræde.

d. Lund 1533, 5 December.

Orig. paa Perg. med Huller efter 5 Seglremme, Ghmark., Oxie Herred Nr. 65.

Jey *Byrritthe Klaus dotther*, Mwst Hansøenss efftherlewerske, kendes oc giør vittherligt mett thette nerwerindis mit opne breff, megh met mynn fry viilligh oc velberodder hwff att haffwe soeltt oc skøtt oc met thette samme nerwerindis mytt obne breff sælgær, skøedder oc wdi hender antworder fraa meg oc myne sande arffwinge till werdige fader oc herre mett gwdt her Aage Sparre, electus tiill Lwnde domkircke, enn mynn gaar liggendes vdj Malmø i thet lille kompenj strede synder vtt met streditt, vesthen nest optiil kompens gaarden, vesthen nest then gaar, som nw Lasse smedt vdj baaer, och nordenn nest optil then gaar, som nw Per smed vdj baaer, mett alle for^ne^ gaardz retthe eidom vdi lengd oc bred, som hann nw begreffwen er; intytt ondertagit, att nyde oc beholle skwlle tiil ewindelige eyæ effther thenn dagh, hwiilkenn gaar ieg erffwiidde effther for^ne^ mynn kiere husbonde, hwess siell gwd naade, oc tacker ieg hanss naade vdi alle maade for redeligh oc gaad betalnyng, oc kendis ieg meg eller myne arffwinge inghen rettighedt att haffwe tiil for^ne^ gaard effther thenne dag. Tiil vindesbyr oc gaad forwaringh, att saa vdi sandhen er, som forscreffwitt staar, henger iegh mitt indzegell nedhen fore thette mytt obne breff, tilbedendis oc mynn kiere braader *Axel Klawssen*, her Jonn Borreby, mester Hanss Vllwff, canicker vdi Lwnd, oc Laurits Fynn, borgmester vdi samme steedt, att the oc henge theres indzegle nedhen for thette mytt obne breff haass mytt, som giiffwiit oc giortt er vdi Lwndt sancti Nicolaj confessoris affthen aar effther gwdz byrdt mdxxxiij.

Gamle Paategninger:

. . . . . Byrritte Clauses dotther . . . . . lille kompeni strede.

Paa her Mogenses gord y Mallmøe.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

CXIII.

Brev fra Hr. Henrik Rosenkrantz til Bjørnholm, Høvedsmand paa Visborg, til Hr. Anders Bilde, Høvedsmand paa Stegehus.

d. Visborg 1534, 23 Marts.

Orig. paa Papir, Kgl. Bibl, Fasc. 53, Pars 1, Nr. 25, uden Segl.

Wenligh ock kierlige hielsen altiidt forsendt meth vor herre. Kiere ffader her Anders, tacker jeg ether kierlige ock gierne for alth gotth, som y megh altiidt y mange maade bewist ock giortth haffuer, ock sønderligh for ethers gode raadt, som y haffuer dieldth metth myn suendt om thet gottz, som her Axell Brade y pantt aff megh haffde, ock ethers pendinghe, som y lonthe hannom paa myne veghne, huilckedt y skulle altiidt finde meg gantske veluilligh til att forskylle ock fortiene metth ether, hues y mynn macth er, som jeg des pligtigh er . . . . . Item som y scriffuer, kiere fader, om skipper Clemend, att y haffde veredt till ordzs mett hannom, oc hure thii Hollender haffuer veredt y Landzkrone ock handledt mett thii Lubske kiøbmend, thet slider segh vell, huadt thennom vederfores ther; thess-ver ther vor for faa tilstede ther aff samme kiøbmend, ock maa y vide, att Henrick Skieppings jacth er her, ock formercker jegh paa then Bronswigs kiøbmand, att thii er thennom megtig hadsk y Landskrone, ock sønderligh giffuer her Tyghe skyldh therfor, ock sker ock her Tyghe retth, thii handt haffuer veredt saa møghet y spilledt mett theris priuilegier. Kiere fader, om then hollenderske reyse, thaa vill jegh giffue then offuer thette aar, thii jeg vill siæle hues vare jeg haffuer for steder pendinge, att ihues mønth jeg kandt fonge, att jegh kandt betale noghet aff then gield, jeg haffuer saath megh y paa rigens veghne . . . . Ock kiere ffader, som y ock scriffue, ether tøcktes gott vare, att jeg besøgte thenn herredage, thaa haffuer jeg før giffuet ether mynn leylighedt tilkiende, att thett er meg icke mweligt, jegh kand giffue meg her fraa slotthett, før end landet var y bestand, ock mand kunde vide, hoff vor konningh skall være, vden saa vore, jegh haffde y mitth sted her en riddermandzmand, som jeg kunde forlade megh till; gud vedt thet, ther som thet var megh muligt, tha giorde jeg thet gierne, thii jeg haffde att taale metth ether ock flere venner, som jegh icke scrifftlick eller metth budt vdretthe kandt. Item som y ock scriffuer om then borgemester Jørgenn

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Wlffueffuer, tha er handt ock met thii andre paa dagen, dog proler hand fast end nw, men ther som thet bliffuer icke fred mellom thii Hollender, tha tror jeg, hand boer seg icke lenghe till gode ther, men ther som thett var icke gud till fortørnelse, ock riigedt haffde ther skade aff, thaa matthe thett en nu staa eth aar eller ii mett same Hollenderske feyde; ock formercker jeg paa noger kiøbmend, att thet er thii Lubskers anslaw, ehure thii forhandler thett, att thii' ville forkrencke then told, till Helsingør er, gud giffue, thet icke skier y vor tiidt. Jtem som y scriffuer om konningh Cristierns datther, att hertogen aff Meylan skall haffue hindher, tha er handt langt nock fraa oss; effther som ethers scriffuelse lyder, vilde jeg helst vide, hoff then andenn skulde haffue. Kiere fader, om thii gode tiiende, som formodindes er aff Suerige, hur thet forløbber seg, vilde y vel giøre ock byude megh till ther om, ner ether budt stedes. Som y scriffuer meg till, att jeg skulde forscriffue till raadet om thet kircke torn, thaa bod jeg her Tyge till ther om, viwel (!) hand betencker thet icke, thii handt henger syn salighedt ther y. Kiere ffader, haffuer jeg hørdt thii ordt, kong. mai. sagde en gangh till her Tyge (gud hans siæll haffue ewindelighe), om hand thii ordt icke anderledes lade paa hierthet, thaa gryer megh ther for, men thet skulde tha være aff skempth, for thii kircker som staar vdt for Helsingborigh. Kiere ffader, ther som noghet feyde paa kommer, ock fanger jeg langt tiidt, tha tager jeg eth stycke ther aff, ellers skal en vell bliffue standindes for megh, men then leylighedt begiffuer seg her icke nw, som haffuer veredt tilforn, huilcket icke vel troligt er vden then, som thet forfaredt haffuer, ock haffde thii Lubske veredt saa besindig, att thii haffde seeth en part aff theris skøthe paa samme torn, thii thii haffde miesten theris vessen y samme kircke, tesligest haffde satth noghett aff theris skøtthe paa sønder porth ock tesligest paa then sancti Mickels kircke paa Klinthen, tha haffde thii giordt større skade, thes beder, gud haffue loff, att thet icke saa skede. . . . Jtem, kiere ffader, som y ock scriffuer meg till, att ieg villde lade en vdkastningh giøre ock sende ether, huorledes y skulde lade hugge then stien vdt, som skulde paa myn moders, ffrue Pernilles, graff, gud hinders siæl haffue ewindeligh, kiere ffadher, thaa skulle y vedhe y sandhet, att jeg haffuer ingen forstandh ther paa, gud giffue jegh vedste thet, thaa vilde jeg gierne sende ether thet; ock scriff jeg her Morten till, att ner samme stien var vdhugne, skulde hand lade kaste meg thet vdt och sende megh thet, thii jeg vilde gierne lade ii stienne vdhugge, en till myn moders graff, ock en till myn søsters, gud theris siell haffue euindelighe, ock vil jeg ladhe forhalde

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

thet saa lenge, till jeg kand forfare ther om ock fange en vdtkastningh ther aff; ock tøcthe megh godt verre, kiere ffader, att ehuad egiorde ther till, y kunde fange mesther Morthen, thaa giorde hand thet vel, ock gaff ether sielff begste sindh ther till, oc tror jeg icke, att then person skall hugge then vdt effther ethers sind. Kiere ffader, som y ock scriffuer om thii iii skyb, thii Lubske skulde haffue taghet fraa thii Hollender nw nøyligen, kiere fader, thaa haffuer jeg ock forfaredt thet y ander scriffuelser, megh tilscriffues, som ether scriffuelse om samme Hollender, ock tror jeg, thet skall icke dog hielpe till feyde, thii thii Lubske haffuer hafft mienigheden tilsammen y Lubeck, før end thii vd droff, ock haffuer mienigheden lad sagd thennom, att ehuad thii giøre ther till, att thii tencke till, thii kunde fonge fredt, ock ther som thet icke skeer, thaa skuld bode Jørgen Wlffueffuer ock hans parthii, som samme feyde begynth haffde, vereth thii første, som skulde fortryde thet, ock thet sagde thii gott rwnth obenbarlig; ock formercker jeg, att thii er kommen till eth andhet regimenth, att borgemester ock raadt regiere skall, ock thii andre er aff sath, thii tror jeg paa sligh ord ock mieninghe, att hur thii handled, att thet bliffuer fred, thii thii Dansker legger seg ther harth y ock giør ther møghet om, ock giør thii thet saa møghet for theris skyld, som for thii Lubskers skyld, ock drog theris borgemester, Hans von Verner, vdt aff Dantsken mett stor stadz som en første, mett credentz, trommether ock andersotthe spill, som ther tilhører, ock ther som thii Hollender retsindig vor, haffde thii raadslaw paa theris siide, som thennom vell vill, thaa skulle thii vell spandhe thii Lubske en sporre paa; thii jeg haffuer nu nøligen formerckt aff then, som thet vel veste, att thii Dantsker er thii Lubsker icke saa gode, som thii stiller thennom i then handell, ock huad orsag thii giøre thet for, thet vedt y vell beder, end jeg nu scriffue kand. .... Hermetth ether then almegtigste gud befalindis till ewig tiidt; raader ock byuder altiidt offuer megh som offuer ethers egen søn. Scriffueth paa Wisborigh mandagh for wor frue dagh ij fasthe anno domini 1534.

Henrick Rosenkrantz ritther.

Paa en indlagt Seddel:

.... men jeg tror icke retther, then bisp aff Sielindh skall smigger saa lenge, thet hand fanger Kollindborigh, thaa vill ther først giffues tilkiende, huadt ther indh er. Jtem ok scriff Henrick skeppingh meg till nu mett syn jacth, att som ther gaar røcthet, att som vill haffue then æne till

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

koningh ock somme then anden. Kiere fader, thet er tiidt paa att betencke thet vell, huad mand giør ock handler y then sag, thii ther følger effther stor had, skade ok forderffuels. Ther som ieg var ether till ordzs, thaa haffde jeg møghet at taale mett ether paa thii ordt, som jeg icke scrifftelligh formele kandt. Kiere fader, vill jeg sende ether eth briiff, enthen mett thette bud eller och andet, som bispen aff Linkiøbindh scriffuer meg till paa biscop Gødstaffs veghne om hans leylighet, om hand skulde komme till hans stiffth igien eller ey, ock jeg ved ingen swar att giffue hannom her paa igien, før end jeg fanger thet att vide aff ether. Kiere fader, giør vell ock byuder megh till, ner ether stedes bud.

Paa en anden indlagt Seddel handles atter om Ligstenen, Mage til Hr. Anders's, som Electus af Fyen har begjært af Hr. A. Samme Slags er imidlertid ej til at faae, det han allerede, før han fik Hr. A. Brev, har ladet forfare i alle Kirker; han fattes selv en, som «jeg vilde haffue till myn moders ock myn søsters graff» og en til sin Herre Bispen «af slig grwd som ethers», og har i den Anledning havt en Stenhugger i 4 Uger; men kan kun faa Sten af Kalkflis, som rigtignok er bedre at hugge udi end de af Malm, der ere skøre og springe, med mindre man kan faa af slig Malm som Hr. Anders, og den er ikke fangelig. Forøvrigt bedes Electus selv sende en Mand over at overbevise sig om Rigtigheden heraf.

CXIV.

Brev fra Hr. Oluf Rosenkrantz til Vallø til Eske Bilde, Høvidsmand paa Bergenhus, om et Lejdebrev, Erkebisp Olaf i Throndhjem havde forlangt beseglet af ham og af Mogens Gøje og Erik Banner; Lybeckernes Angreb paa Fyrstendømmerne; 50 Landsknegte har Hr. Oluf Rosenkrantz i den Anledning sendt til Sønderborg.

d. Nyborg 1534, 1 Juni.

Danske Adelsbreve, Fasc. 53, Pars 1, Nr. 52, u. S.

Venlig kierlig helsen mett gudt, kiære Eske, kiære nesth sydsken barn .... kiære Eske, fech ieg thin schriffuelse wti fredags mett thin smosuendt, oc enn copie ther hoess aff ett breff, som erckebispen aff Trondhem haffde schreffuett teg tiill, oc tesligeste wdi dag kom thin swendt Melckior Prytz

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

hiidt mett ett breff, ligghe lydendes mett thet andhet, hwelcket ieg haffwer nw lesth oc welforstaatt, oc kandt ieg well ther wti formercke thin gode mening, som tw haffwer brughet oc endt nw giør, att begge thesse righer motthe komme wdi godt bestandt tiilhobe, hwilckett well nytteligtt oc bestandeligtt er. Oc haffwer ieg nw beseett twende leydhe breffue, som her Magnus Giøæ oc Erich Ericssen sendhe meg, som tw selff westh, oc wille ieg gernæ beseglett then tredie leydhe effther thin schriffuelse oc sendt teg, dog haffde thett werett en ringhe ting bewendt mett meg, wdhen her Magnus oc Erich Ericssen haffdhe oc giordt thett etc. Kiære Eske, wdi huadt tw giør till thet, att tw kwnde were behielpelig, att then persone motthe komme till thenne herredage; som jeg formercker, tha kanttw werre en gott hielpere tiill att saa skeer, och om thett folch, som er indfaldett wti førstedomett, som thenne breffuiser, thin thiener, kandt widher giffue teg tiilkiendhe, endt ieg nw schriffue kandt, dog hobes meg thiill gudt, att thett inthet forhynderer for thenne herredaghe, att handt jw gaar for seg. Thi the aldherfleesthe reysener, som mogeligtt wor saa snartt att bekomme her aff righet, the ere nw aff stedt kommett thiill høgboren førsthe hertug Christiern. Och sendhe ieg halfftrediesindstyuge landtzknegthe thiill Dittleff Brochtrop paa Sundherborge, saa megh hobes tiill gudt, att thet haffuer inghen nødt. Kiære Eske, jeg will paa thenne thiidt inthet ytthermære schriffue teg thiill, thii meg hobes selff snarlighen att komme teg tiill ordtz. Her mett teg gudt aldmegtugeste betfallendes; raadt oc bywdt offwer meg altiidt som offwer thin eghen brodher, oc giør well oc seg thin høstrw mange gode netther. Schreffuitt paa Nyburg mandaghen effther dominicam trinitatis aar etc. mdxxxiiii.

Oluff Rosenkrantz riitther.

Udskrift: Erlig, welburduge mandt Eske Bylde, høffuitzmandt paa Bergenhwss, sitt kiære nestsydtskenn barnn, wenlighenn tiilschreffuitt tiill eghenn handt.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

CXV.

Brev fra Hr. Henrik Rosenkrands til Bjørnholm, Høvedsmand paa Visborg, til Hr. Anders Bille, Høvedsmand paa Stege, om forskjellige Sager.

d. Visborg 1534, 7 Juni.

Danske Adels Breve, Fasc. 53, Pars 1, Nr. 34, med det nye Rosenkrands Vaaben med Løver og Hjelmtegn samt (som det synes) Bogstaverne: H R.

Venligh kerlige hielsen altiidt forsendt metth vor herre. Kiere ffader her Anders och sønderligh gode venn, tacker jegh ether kierlige ock gierne for alth gotth, som y megh altiid y manghe maade bewyst ock giorth haffwe, ock sønderligh for ethers scriffwelse ock gode mieninghe, som y megh tilbywdher metth her Morthen, huilcket jegh vill altiid velwilligh ock gierne forskylde metth ether, hues y myn macth er, som jegh des plictigh er. Kiere fader, haffuer jegh inghen tidinghe kund forfaredt her, siden her Morthen kom hiidt, om then leylighedt, som ther begyffwer segh y Lannteholsten, huilckett megh hoobes till then ewighe gudh, att hand beskermer bodhe them och oss for theris anslagh ock indfaldh, som thii haffuer ther giordt, och er ther inghen twyffwel paa metth the Lubskers mieninghe; ner thii haffwe sprwnghet, actber thii oss staffwen, huilcket gud nadeligh affwendhe verdh, ether ock oss alle vdhen skade. Kiere fadher, saa ved jegh nw inghen swnderlig (!), jegh kand scriffwe ether till, hur leylighet begyffwer segh ther, men jegh haffwer tilforn scriffwet ock bywdhet ether till hues jegh icke nu scriffwe kandh. Desligest vill jegh ock skicke her Morthen till ether, ner gud vill, jegh fanger ethers scriffwelse ock kand forfare, om then herredage gaar for segh eller ey; skall handh tha ydermiere beretthe ether ald leylighed, end jeg scriffwe kand. Kiere fader, giffwer jegh ether kierlige tilkiende, att ther var nu y ottensdagh for datum thette breffwes en boyerth vndher landhet vedh Østergarne; sagde skipperen oss, same boyerth haffde hiemme y Hamborigh, ock hand haffde sielff hiemme ij Bremen ock var ladt metth salth och vyn ock wilde till Riige, ock gaff samme skipper segh eth wretth naffwn, som en skipper aff Lubeck ock ander kiøbmendh bekiende karlen, atth hand skulde vare hiemme till Hamborig, saa vell som boierthen, ock then tiidt haffnefogedhen forfor thet, spurdhe hand hannom, hwi hand sligt giordhe; tha sagde hand, att hand var icke vdt skicket, att hand kunde sighe huer mand sandhen; men dogh forsaa samme haffnefoghet segh noghet ther y, att hand beholth icke hannom tilstede, ock sagde segh ock samme skipper, att hand haffde

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

møghet folck indhe, 1 karle for skipper Clemendz skyld, thii Clemend haffde forwilckoredt segh, att hand skulde henghe hannom y bospriddhet, huilcket ock fandis for løghen, ock haffde hand icke myere end xi karle med seg indhen, som haffnefogedhen sigher for megh y boyerthen var, ock laa hand myere end j vxøes fra landhet. Kiere ffader, then tiid jegh forfor thet, lodh jeg strax mitt budh riidhe aff stedh, tha var samme skipper burth løbben en tyme eller two tilforn oc haffde ladhet stolledhe en bod mett seg fraa en bondhe her paa landet, ock sendher jegh ether hans naffn, som thii sighe hand skuldh hiede, bedher jeg ether gierne, kiere ffadher, att y vilde vel giøre ock haffve then vmagh att forscriffue thet till tolderen y Helsingør, att hand maatte blyffue resterdt, skyb oc godz, ner hand kommer y swndhet, till saa lenge jeg maatthe fonge budh, jeg maatthe komme y retthe metth hannom for ether, godhe herrer Danmarckes raad eller nogen paa myne veghne, hues jegh hannom ydermiere till att taale haffwer, end jegh nu scriffwe kand, men dogh maa y vidhe, kiere fadher, vm then skipper, som laa for Kiøbindhaffwen then vinther, som haffde hieme y Hamborigh, ock myn drengh burth førdhe, ock vor forbod, metth thii andher skipper, bodhe tysk ock danske, aff her Jehan Vrne ock borgemesther ock raad vedt liiff ock godzs, som jegh theris briiff paa haffwer, huilcket jegh sendher ether samme skippers naffn, atti (!) leylighedt begaff segh saa, att thenne maatthe staa megh till retthe ther for, for then kost ock tæringh, jeg voffueth ther paa, huilcket gud hielpe megh saa sandht, att jeg haffuer voffuet thii pendinge ther paa, bodhe mett skenck ock andhett, som jeg icke tør være bekiend for mienighe mand. Jtem maa i ock vede, kiere fader, att iegh feck att vedhe sidhen, att samme bøyerth haffde veret vndher Hoborigh ock taghet fiske fraa fiskeren. Jtem saa sender jeg ether ock naffned paa then skipper, som myn drengh burth førdhe, om leylighedhen sagde till, atth saa matte skee, ati vilde verre meg behielpeligh y samme erindhe, som for^ne staar. Jtem, kiere fader, gyffuer jeg ether kierlige tilkiendhe, att her var en mønthemesther her paa landhet, som hiedhe Hans Seyer, som var hoss Seuren Norby, ock bliff sidhen gifft ock feck en borgemesters høstru her i stadhen och er en raadmand, hand spurde seg loff i fiorde aff megh ock borgemesterne ock vilde faare til Hamborigh ock kreffue noghet arffwe indh, som hannom tilstod, huilcket jeg formercker i hans scriffwelse (!) borgemesther, att hand icke haffwer fanghet møghet retth ther, ock ther for haffuer hand giffwet seg paa mønthen y Rostock aff stor sorigh och armodt, som hand er y kommen for nogher handscriffther, som Sewren Norby kom hannom till att giffwe

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

vdt paa hans veghne, oc ther for haffwer forkommedt møghet aff hues hand feck medt høstrwen, ock haffwer swar omgiengels hos hindher, thii thet slecth møgh ildsindhet er, ther for. Kiere fader, saa haffwer jegh screffuit samme mønthemester till effther hans scriffwilse, som hand scriffwer, jeg skal findhe hannom i Rodstock paa mønthen, att hand skall vfortøffwet giffue seg hiidt paa hans løffte oc iædh, ock jeg vill gierne ramme hans begste, ner hand kommer, att hand skall kommen (!) till noghen syn opretningh ock komme till arbeyd ighen; ock sendhe jeg samme breff till Rodstock, ock scriff høstrwen ock borgemesther hannom desligest till, och then tiidt han feck breffwen, scriff hand inthet tilbaghe ighien, men indhen en korth tid ther effther drogh aff byen, ock inghen vedh huert hand drogh. Thii befrøcther jeg meg, att hand skall icke komme; vilde jeg nødigt møste hannom y thenne tiidt. Kiere fadher, tha haffwer ock hans venner skicket eth andhet vist bud effther hannom, att hand skulde visseligh komme, ock att jeg haffwer loffwet hannom i^c marck aff myn eghen pendinge att ville giffwe hannom, desligest vilde jeg loone hannom ii^c marck ock vare hannom behielpelig till mønthen, huilcket jeg befrøcther, att thett skall være ald tingest forgieffs. Thii bedher jeg ether gierne, kiere fadher, ati vilde velgiøre ock handle mett Jørgen mønthere, att hand vilde forscriffwe till hannom, hwar hand kunde spørie hannom, thii jegh ved, hand kom till hannom, ock y vilde saa være behielpelig, hand maatthe komme hiidt, ock hues y hannom tilsagde her, thet vill jeg visseligh holde hannom effther slygh mieninghe, som formeld er, ock hoobes megh till, att hans venner skall saa handel, att høstrwen skall bliffwe bedher till sindtzs her effther; thii hwn giffwer seg harth, att mand maa see stor ønck paa hindher; fortøcker oc bekiender thet nu først, at hun saa haffwer weret till sindhe, som thii sige for megh. Kiere fadher, vedh y noghen godhe raad ther till, att y vilde velgiøre ock diele thett mett megh, thii megh ligger storlig macth ther paa, om gud forbywde noghet paa kom, for alle hande sagher skyld, som jeg icke nu scriffwe kandh, ock skall thenne breffwysere ydermiere taale metth ether ther om, om hand kommer ether till ordzs. Bedher jeg ether gierne, att y icke fortencker megh, jeg raader nu ock altiid saa dristeligh offwer ether y myn scriffwelse. Her mett ether then almegtigste gud befalindes till ewig tiidt, raader och bywdher altiid offuer megh som offuer ethers eghen søn. Scriffueth paa Wisborigh søndaghen nest effther trinitatis anno domini 1534.

Henrick
Rosenkrantz ritther.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Jtem, kiere fader, sender jeg ether en copie aff eth passbreff, som en landzknecth kom hiidt mett, ock samme landzknecht forskicket jeg syn vey ighien, att y forfarer, hues myening thet haffuer mett segh.

CXVI.

Vidne af Mols Sønderherredsting, at Peter Ingvorsen, Foged paa Bjørnholm, paa Hr. Henrik Rosenkrantzes Vegne tog Lavhævd paa Oxenmøllegaard i Tirstrup Sogn.

d. 1534, 4 August.

Orig. paa Perg. i det Kgl. Ghmark. (Sønder Herred, Aarhus Stift Nr. 44) har havt 6 hængende Segl, af hvilke Nr. 3 mangler.

Alle men, thette breff seer eller høre lesse, helsse wii, Niels Seuerinsen i Mordrop, ffogit til Sønderherretztingh, Seuerin Nielssen ibidem, Essbern Oluffsen i Allerge, Pedher Michiilssen i Kattholm, Mic. Perssen i Ebdrop oc Jens Mwlbo uti Jæningard, ewindelig met gud, vii kwngiøre for alle men ner^des^ oc kommendes, anno domini mdxxxiiii^o^ then tiissdag nest fore sancti Laurentii dag tha var skicket for oss oc herretzmen beskedhen swend Peder Jngworsen, ffogit til Biørnholm, vppaa her *Henrick Rosenkrandzes* vegne loglig ersket, bedes oc feck eth fult tings vitnne aff viii dannemen, som er Seuerin Jebsen i Horstwed, Mic. Terckelssen ibidem, Villatz Knutsen ibidem, Nis Hellisen i Stabrand, Lauris Seuerinsen ibidem, Michiel Persen i Ebdrop, Nis Andissen i Hyllested ock Jens Seuerinsen i Horstwed, huelke for^ne^ otthe dannemen votnne vppaa theres gode tro, siell oc sandhe, at the hørde oc sage samme dag vppaa forscreffne Sønderherretzting inden alle iiii stocke for^ne^ Per Ingworssens lagehøffdz høring, som er Staphen Essbernsen i Ylbiere oc Jens Seuerinsen uti Jæningard, the votnne oc kwndgiørde for oss oc herretzmen, at for^ne^ Per Ingworsen vppa her *Henrick Rosenkrandzes* vegne gaff logh for lageheffd oc loglig indworde paa for^ne^ her *Henreks* vegne met gode jordeyermen sielffs tolffthe, som fogdhen oc herretzmen ha^m^ for retthe fand, Øxenmøllegard, som han paa stod, met all syn retthe tilleggelsse, som er fraa then sten søndhen Fogxløfftzveyen oc norden Skiolsskier uti Tistrop marckeskiel oc sønder vppa uti Skiolssbeck, becken rett nedat uti then gammell aa. Jtem then aa ret ned att

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

intil then omfløtt holm, item then gammell aa øssten omkryng then holm oc saa aaen framdeles ned ath uti Siømølle dam met for^ne^ mølle oc møllægardz rette tiilleging, som ther nw tillegger oc aff arildztiid tillegget haffuer, met daam oc damsbond, flod oc flodsthet, ager, eng, skoff, marck, hiedhe, mosse, fiiske vand oc fægang, ehuad thet helst er eller uti noger made neffnes kan, aldeles enckthet wndertaget. Thet for^ne^ indworde han for for^ne^ her *Henricks* frii bierck oc enmercki, som han haffuer erffuet effter syn fader oc foreldre, oc vort for^ne^ lagehøffd loglig til boden iii samfold ting til Sønderherretz ting fæst oc fwnden aff fogit oc herretzmen oc giffuen uti lagetide, oc mellthe for^ne^ lagehedffz høring for^ne^ lageheffd wiitt syn fulle mackt at bliiffue, uten hwn felles, som lagen vduisser. At saa er gangen oc faren, som forscreffuet stander, thet vitnne wii for^ne^ met vore indzeg. Datum anno domini, die locoque, vt supra.

CXVII.

Borgemestere og Raad i Kjøge bevidne at have modtaget en Falkonet af Søren Smed paa Hr. Oluf Rosenkrantz til Valløs Vegne.

d. Kjøge 1534, 13 August.

Orig. paa Papir med 3 Segl, Kgl. Bibl., Danske Adels Breve, Fasc. 59, Pars 1, Nr. 18.

Vii effterschreffne Sigher Laurittzen, Jens guldsmed, borgemestere vtj Kiøge, Hans Raase, raadmand i same sted, kiendes oc vittherligt for alle giøre met thette vorth obne breff, at wii haffue wpbarith oc anammith ett ffalckenecth aff Seurinn smedh paa erlig welbirdig mand oc streng ridders vegne her *Olleff Rosenkrandtz* thil Walløff. Thii giffue wii oc ladhe for^ne^ Seurinn ledig oc løss vdhen ald kraff pa same falckenetz vegne, som hannom i naagher maadhe thilthalis kandh aff wore. Thil vithningsbyrdh ere wore endseile satte nedhen paa thette wort obne breff, som var giffuit oc schreffuith i Kiøge torsdag nest effther sancti Laurentii martiris dag anno domini mdxxxiiij.

Samtidig Paategning:

Breff paa en falkenet, ieg lod sende till Køge.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

CXVIII.

Hr. Oluf Rosenkrantz (til Vallø) opsiger Hertug Hans, hvis Hofmester han hidtil har været, Huldskab og Troskab, da Grev Kristoffer af Oldenborg har indtaget baade Skaane, Sjælland, Fyen og Smaalandene, og den menige Mand er gaaet Greven til Haande, og da Hr. Oluf har alt sit Arvegods liggende i disse Lande og saaledes nødes og trænges til dette Skridt. [Jfr. Grev Kristoffers Brev af samme Dag, hvori han tillader „unsern lieben getreuen Hr. Oluf Nielsen Ritter" paa Forbøn og af Naade, at „abzuvordern" hans Hustru, deres ægte Børn, Jomfruer, Piger osv. fra Nyborg Slot, (der var taget af de Grevelige) og bringe dem her over til Sjælland til hans Arvegods, trykt i Palud. Müllers Aktstykker til Grevefejden I, 160].

d. Kjøbenhavn 1534, 16 August.

Orig. paa Papir med Segl (Rosenkrantz Vaaben med Skaktavl og Løver, omtrent som Tab. IV Nr. 8, dog med stærkere udsmykket Hjelmbusk), Ghmark., Gottorpske Fællesarkiv, XXXVII. Accessoria Nr. 1.

Myn wdmyge, willige och wndertanige throe tieniste altid tilforne wdmygeligenn. Hogborne førsthe, kiæriste nadige herre, som ethers førstelige nadhe well fortencker, huorledes at noger aar sidenn for gangenn hogborne første och stormectige herre, her Frederick, met guds nade Danmarckes, Wendes och Gottes koning etc., ethers nades herre fadher, hues siell gudt haffue ewinndeligenn, offuerwærendes Danmarckes riges raadt, antworde meg ethers nadhe, och forhober ieg nest guds hielp wnder thes forledenne tidt och her till at haffue tienth ethers førstelige nade troligenn och erligenn wdi alle madhe, huilket iegh och frembdelis haffde acthet at giørdt, som en erlig mandt burdhe at giøre. Tha som ethers førstelige nadhe well wittherligt er, och nw hørth och forfarith haffuer, huorledes at hogborne første greffue Christoffer aff Oldenborigh och Delmenhorst met weldige macht for middelst thenn almectige guds obenbare trøst, bistandt, haffuer segh her indt wdj rigeth giffuet och indtageth bodhe Skonæ landt, Seland, Fynn och alle smaalandenne, och menige mandt, ther wdindenn besiddendes ere, hans førstelige nadhe till handhe gangenn, saa haffuer ieg wdi samme lande myt arffue och eighe liggendes, som ieg meg, mynn husfrue och børnn aff holde skall, och kandt ther fore icke nw lengher wære ethers førstelige nades tienere, menn nødes och trenges til fore sodann leiligheitz skyldt, som segh wdi thenne tidt begiffuer, at opsige ethers førstelige nade mynn throe tieniste, bedendes

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

ethers førstelige nadhe wdmygeligenn och gierne, at ethers førstelige nade will ther fore giffue meg mynn handt igienn och thenn throe tieniste, som ieg ethers førstelige nade tilsagt haffuer, och gunsteligenn ansee sodann mynn store nødh och obenbarre orsage, som meg ther till trengher; hues andenn deell ieg kandt, meg met ære tilstaar och mweligt er at giøre ethers førstelige nade till willie och welfaldt, will ieg gierne giøre. Her met ethers førstelige nades liff och siell gudt befalendes till ewige tidt. Schreffuit wdj Køpmanhaffuenn søndagenn nest effther assumptionis Marie dag aar etc. mdxxxiiij.

Oluff
Rosenkrants ritthere.

Udskrift: Høgborne førsthe her Hans met guds nade ret arffuinge till Norige, hertug wdi Sleswigk, Holstenn, Stormarenn och Dithmerskenn, greffue vdi Oldenborrig och Delmenhorst, wdmygeligenn tilscreffuitt.

CXIX.

Hr. Henrik Rosenkrantz, Høvedsmand paa Gulland, til Jørgen Clingenbeck, Høvedsmand paa Memel, om mange forskjellige Forhold: om Søudrustningerne m. m., Forholdet til Sverig, Oprøret i Malmø, Indtagelsen af Stege fra hans Svigerfader Anders Bilde, ligeledes af dennes Gaard (Søholm); hans Broders Gaard (Vallø) er endnu ved Magt, ellers er hele Sjælland, med Undtagelse af Kallundborg, i Grevens Magt; Hr. Anders Bilde har udvirket et Lejdebrev for ham, men han haaber aldrig at faa Brug for det; Gulland, et af Rigets Klenodier, vil han ikke give ud af sin Haand uden til en af hele Raadet valgt Konge. — Om Otte Krumpens Adfærd, med meget mere.

d. (Gulland) 1534, 22 August.

Orig. (eller samtidig Kopi), Ghmark., Dske. Kong. Hist. 15, Nr. 59.

Mein freuntliche gantz willige dinst stets zuuorn. Erbar vnd vhester grosgunstiger, freuntlicher lieber her hauptman, besonder gelibter freundt, nachpar vnd gonner, ich geb euer erb. hir mit gantz dinstlich zuuornhemen, das ich den zerath an k. w. zu Schweden ausgangen neben der missiuen meins g. fursten vnd herren des hertzogen zu Preussen sampt euren

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

schrifften an mich lauttende bey ewrm ampts vnderthanen Hans Peper vnd dar nach auch von Jørgen Schonefelt zu dinstlichen angenemen danck entpfangen vnd aus denselben schrifften an mich lauttend grunt vnd maynung allenthalben wol verstanden. Freuntlicher lieber her hauptman, ewrm schreiben nach, das ich von wegen m. g. f. zu Preussen etc. denselbigen cerat an k. w. zu Schweden fertigen solde, hab ich eilents vnuerseumt des andern tags denselbigen sampt meinen schriffthen mit meinem diner von hier nach Kalmar an sein k. w. verfordert, so werde ich durch meinen diner bericht, das k. w. stracks des andern tags vff nach den holm gezogen, vnd der secretarius aldar geplieben, dy briff zur widder antwort abzufertigen, welche ich ytzung ewr erb. bey gedachten Hans Peper nemblich v derselbigen brif solcher forma, als ich sy entpfangen vnd der secretarius an mich vorschicket hatt, vnd hab selbst bey mich also gedacht, dweil mein diner so lang aus war, das k. m. eins teutzschen schreibers von notten, nachdem Wolf schreiber etzliche tag nach Lübeck zuuorn entronnen ist, als man sagt, das sein k. w. demselbigen schreiber vil vertrauet, vnd aller sachen meynung wol gewust hat, wij ewr erb. wol abnhemen khan, mher als ich zuschreiben weis. . . .[1])

Lieber her hauptman, als ewr schrifften vormelden, das ich nach s. f. g. beger bey k. w. Schweden also ij oder iij schiff mit aller nodturfft ausgerust solde verfordern, iren f. g. vrleugs schiffen in den nothen das Konnigspergks tiff entgegen zu kommen, in weitter fhare nicht gesetzt wurde, so wil ich euch, lieber her hauptman, gutter wolmeynunge nicht vorbergen, wo vil gdachte k. w. zu Schweden yre erleugs schiff in der sehe gewest, des willens in den belth zulauffen, m. g. f. vnd hern zu Holstein zu entsetzen vnd den feinden abzubrechen, sein solche k. w. schiff nicht weitter gekomen bis vnder Hannewe, darbey hat ich mein seghen schiff k. w. zu dinst zur nodturfft zugebrauchen vnd schigket das mall s. k. w. etzliche reutter vnd knechte zu lande, des willens, wie ich bericht, nach Schone zu ziehen, do war ein amissat von dem hauffen zu dem amirall gekomen, vfs konnigs schiff zeitung gebracht, das dy Lubischen ire schiff zu hauff geruckt, in ir vortel zuuorstercken; was weitter beschedt der amissat dem amirall gebracht, ist mir vnbewust; darauff ist der amiral mit den andern schiffen zusigel gangen, vbesture nach Khalmar senth des dritten tags dornach dem helm gelauffen, ij jacht vnd j bayarth ligen gepliben, vnd wo ich erfaren, so wher solcher abzugk nicht von notten gewest, do weren schiff

[1]) Handler om Kalkſten, Hertug Albrecht af Preuſſen ſkal have fra Gulland.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

im gesicht in der sehe sunder noch ehr vorteil wol hatten schaffen mogen. Lieber her hauptman, versehe mich werden allenhalben bescheidt bey f. g. zu Preussen etc., was k. w. briff zu Schweden derhalben inhalden erfinden, dan so k. w. schreibet mir nicht bey meinem segen schiff vf das mal keinen bescheidt, wo sichs verlauffen hatt.

Ich entpfingk etlich schrifften von einem gutten freunde aus Schone ij oder iij tag zuuoren, ehr des konnigs schieff vnder Henaw quemen, sc. k. schiff vnd volck aldar in Schone bald weren komen, solt graff Cristof mit den Lubeschen also seynen willen nicht beschafft, als nu leder gescheen, dan alles yres erobernus ist anderst nicht dan mit groser vorretherrey vor den porgern vnd pawern zugegangen.

Als der anfangk mit den Elbogischen gestheen, haben sy bisher vorbracht mit morth, rauben vnd brennen, als auch angefangen vf Møne zu Stäcke durch burgermeyster vnd burgers, dy in dem reich dem adel zuuorn knechts weise gedint, vnd zu dem mole, ijm ede auch traulich sich vorpflicht mit dem vogte vnd andern edelleutten, das haus Stecke traulich zuhalden, aber den voigt rotsweys vor dy soforten abgeschedt vf einem briff zuhandeln, so seind andere burger vff einen arth bescheden, demselbigen voigt selbt iiij erworgt, vnd ij edelleuth schwerlich dauon gekomen verwonth vnnd geschlagen, dy andern haben dy pfortte geoffneth, iij edel frawen, dy ein des hauptmans tochter[1]), yrer cleder vnd cleinorder entpflosset vnd bestrickt, an den graffen vorschickt, souil auch auf dem haus gewest, beraubet mit dem graffen zur helffte gepawt vnd gepeutet das haus angefangen zubrechen, welchs als der grosse so sy gethan vnd noch thun konnen gestattet, vnd zu gutte noch gibt. Also haben sy auch in andern orts landen auf Valsther, Lolandt, Langelandt vnd Fune gehandelt.

Jtem dy borger vnd pawr geben keinen zins mher, vnd was sy widder den adel dem graffen vorbringen, das mus alles war sein.

Der graff richt solch regiment an, als der alde konnigk, do er im lande was, noch der hollendischen manir, vnd auff Koppenhagen schlos also verordenth, das der adel nicht mher als mit einem buben oder vff gan man vnd dy alden burgermayster vnd rath abgesetzt, vorsehe mich solch regiment werde nicht lange bestandt haben.

Weytter wirth gesagt, das die burger vnd paur in Schone auch den adel also handeln, das sy nicht wusten, wo sy naus sollen, vnd haben

---

[1]) Henrik Rosenkrantzes Fæstemø, Clara Bilde, se nedenfor S. 155—56.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

dem graffen auch zum kreutz krichen mussen vnd mit anderer noth mher betzwungen, do ich dan noch nicht bescheidt von habe.

Mir wurdt geschrieben, das der adel vnd ritterschafft in Fune m. g. h. zu Holstein etc. zuholdigen gesindt, haben borger vnd pawr sich versamelt widder sij, mit morth, raub vnd brandt, solcher forma, wo oben berurth, vnd wirth gesagt, das m. g. h. zu Holstein etc. etzlich reutter vnd knecht aus Judtlandt dahin geschickt, solchen mishandel gestrafft, do Ambrosius buchbinder mit seins weibsvatter vnd freunden zu solchem spil ein anrichter sey.

Dasselbige obenberurts haus Stecke hat her Andres Bilde, einer von den rethen, inne gehapt, der vf dem zuge was mit pferdt vnd harnisch nach Koppenhagen, aber von den graffen vorhindert vf sein egen haus gedrungen, welcks der graff mit ij karthaunen vnd etzlichen schlangen beschossen vnd aus noth sich geben mussen, wie wol dy knecht zuuorn geschworn, als dem graffen ane noth nicht holdigen wolde, beim leben nicht zulassen, so hat got seine gnade gegeben, das aus dem haus dy beden kartaunen laden mit yrem besten buchsen schutz zu drumern geschossen, dy mauer warth aber bynnen geknisterdt vff dem orth, do sy beschossen, das sy im schwange gestanden.

Meins brudern haus leidt ein meyl dauon, das ist noch bey macht. Sonst ist das gantz Sylandt mit Kopenhagen stadt vnd schlos hinweck, an das schlos Kallenborch, das ist m. g. h. zu Holstein etc. zum besten, man sagt, der graff habe iij fenlein knecht dauor geschickt, was sy ausgericht, ist mir noch vnbewust.

K. w. zu Schweden schreibt mir zum andern malh, das der landtgraff personlich selbst zu m. g. h. zu Holstein etc. mit dem hauffen reutter vnd knechten komen sey. Als ich vorhoff dem also zu sein, so hats, wil got, kein noth, vnd schreibet auch sein k. w. von hochberumbten m. g. h. zu Holstein etc. von solcher gotlichen vnd cristlichen koer nicht ab zu weichen, sonder seines hochsten vermuhtens leib vnd guth doran zustrecken, als ir auch in der eingelegten copia des secretarien Frantz Trebbaw vornemen werdet, welchs der konnig auch kegen mir in seinem briff vormeldt hat.

Weitter, lieber her hauptman, wil ich auch euch freuntlicher wolmeynunge nicht vorbergen, das kortz vorschinen mein diner, schipper vnd busleuth, dy auff dem einen schiff weren, welchs mir von den feinden abgespannen von des graffen hauffen gekamen, vnd durch oben bemelten hern Andres Bilden, den ewr erb. meins vorsehens an person wol kommen sol, welchs tochter mir nach gotlichem willen ver-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

trauet ist, dy nun in solche bedrugkte angst vnder den graff gekomen, wie vor gemelth. Aber so ehr, als ehr ym synnen hatte, zu Kopenhagen wer komen vnd das schlos daselbst in beuelch gehabt, wer villeicht vil noch plieben, als nun gescheen vnd verhanden ist, dan er hatte bey dem gemeinen manne ein guts gehor, der hat demselbigen meinen diners von dem graffen einen gleits breff vf mich lauttende erworben, dohin zukommen zwischen hir vnd Martini noch lauth desselbigen, des ich dan von im ym yrsten jar vnd vil lenger mit gots hulff nicht begern will. Von solchem briff schick ich ewr erb. eyne copia, gleich wy ichs entpfangen, auf denisch geschrieben, vnd wolde den ins teutzsch nicht verandern, krigen wol einen, der sy verdolmetzschen khan, vnd khan nicht anders darus vormercken, das sy vhast ist, dem sye von notten vnd im schlaffs nicht vil reden wil, vnd sein grunt mich geruhe vf einen esel zusetzen, zweiffel nicht, wo es ymmer her kommen sich selbst betriigen werd, suldens auch dy Lybischen selbst thun. Vnnd khan hern Andres Bilden hir inne in keinen wegk vordenken, dweil seine sach also belegen, vnd vf solche meynung gewisslich gethan, das die veinde in solcher berurthern mitler zeyt dise jegen nicht ersuchen wurden, dweil gedachter her Andres seins vornhemens ein guth aufmercken hatt, wie wol sy im solches nicht vortrawen, vnd ist vf sonderliche anschlege gescheen, als dem reich zum besten, wy ich nu schrifftlichen nich vormelden khan.

Vnnd weys auch gewisslich, das im vnd andern mher doselbst gantz leid wer, das dis lanth dem reich solt abgespannen werden, vnd den andern zu teil, dan es ist nicht ein ringes clenodium des reichs, vnd ires letzten abzugs von hir ist noch nichts vergessenn.

Jtem so wil ichs vf solche bestympte zeit also bescheen lassen, vnd mein gewisse bothschafft aus reich nach Sehelandt vorschigken, vff weyttern bescheidt vnd auslege zuuor forschen, idoch zu keinem wege seinem beger nicht noch zukomen, besonder ich wurde dan durch einen erwelthen konnig mit sampt der styme der gantzen reichs rethen abgestheedt, verhoff aber zu gotlicher gnaden disem oder dem alden konnige nymmer mher dortzu kommen werd, wy wol ichs schrifftlichen vorstanden sich in beyder namen hat holdigen lassen, dortzu dy ritterschafft vnd adel mit solchen vormelthen anschlegen vnd tucken getzwungen.

Fruntlicher lieber her hauptman, so hab ich iij schiff vf meinen genomen schaden angehalden, ij von Koppenhagen vnd eins zu Lubeck zu haus horenden, doruff ein Westfhelingk mit namen Heinrich Bose des

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

newen gekornen burgermeisters zu Koppenhagen, welcher solchen spil hat helffen treiben, sein bruder Hans Bos genumbt, der sagt vor eine warheit, das der bischoff vff Øsel mit anhangk des ordens den Lubischen das schlos Arnsburgk auftragen will, vnd vorwarttet irer alle stunden.

Nachdem auch ewr. erb. in iren schrifften vormeldet, das m. g. f. vnd her zu Preussen etc. ij vrlags schiff vnd eine jacht mit aller nodturfft zu rusten, wes sein f. g. weitter zuthun odder nicht, werden villeicht k. w. zu Schweden briff antzaigen, dweil solche k. schiff nu nicht verhanden, deucht mich rath, so es sein f. g. also gefelligh, dieselbigen zugerusten schiff vnd jacht still zuligen, bis kortzlich das blath ein mal vmbschluge, nachdem sich dy Lubeschen vfs newe mit schiffen vorsterckt haben. . . .

Als ewr. erb. schrifften vormelden von den zeittungen des Rigischen schippers, geth fast auf dy meynunge aus, bsondern was beyde m. g. h. vnd fursten zu Preussen vnd Leifflandt etc. anghet, hab ich weitter von nicht vernomen, ane das ich zuuorn von dem westhfalichen man geschrieben des brifs halben, der gefunden sein sol, dy ewangelischen vmbzubringen, hab ich den reichs rethen, dy es anghet, geschrieben, vnd sagen bey yhrem hochstem, douon ine nicht bewust, vnd das dy Malmøschen denselbigen selbst erticht, den gemein man mith dest schleuniger zum vfrur gebracht haben.

Des kom ich auch in erfarung, das der adel, so von den Elbogischen vnd vf andern orttern gefangen vnd verrascht haben, alle dem graffen geschworn vnd geholdigeth. Vnnd auch etzliche andere mher des adels in Fune vnd sunderlich her Otto Krompen, den konnig Cristiern zum obersten in Schweden gemacht, als er das land eroberthe, welchen ewr. erb. villeicht wol kennen sol, derselbige wart nu im sommer mit dem teutzschen canzler vnd dem marschalck Melchior Rantzaw von wegen m. g. h. von Holstein etc. vnd des reichs, in hof Borgondien vorschigket. . . .[1])

Der benumpt her Otto Krumpen hat ein faste haus vf Langelandt, vnd hat den hundt bishere nye lassen hincken, dartzu hat er sin gewaltigen bischoff in Judtlandt zum bruder; was dorunder ist, wes ich nicht, verhoff doch, es schicke sich so balde m. g. f. zu Holstein etc. zum besten mher als zum ergesten, doch seinem glimpff zu keinem nachreden etc. Vnd hat bey dem alden konnige vf seinem keine gonst vnd gnade nicht vorwerben.

Dyse zeittungen alsberurt von hern Otten quam mir ytzund letzlich.

---

[1]) Her følger Indholdet af Traktaten af 9 Sept. 1533 (Aktst. til Grevefejden I. S. 10).

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Vnd wirt gesagt, das bey Sybreth yrem regiment nicht grosser vfseheuth von notten als ytzunds im reich ist, dan es darff einer den andern nicht wol ansprechen; got mags wissen, was doraus werden will, vnnd wes aus dem reich keine zeittung nicht zu kriegen, sonder mit disem gefug als oben vormelt ist, was ich dan erforschen werde, wil ich euch mit dem eylesden mittheilen, wan ewr. erb. j oder ij stur leuth hat, bey mir zupleiben, nach gelegenen sachen, was von notten des tiffen aldar anzulauffen wusten. . . . . Datum des 22 augusti anno etc. im xxxiiij.

Heinrich Rosenkrantz ritter,
hauptman vf Godtlandt.

An Jorgen Clingenbeck
hauptman zur Memmel.

CXX.

Grev Kristoffer til Fru Anne, Holger Eriksens (Rosenkrantzes) Efterleverske, om at have sin Udrustning tilstede, da de svenske Tropper ere komne til Landsgrænsen.

d. Kjøbenhavn Slot 1534, 16 Oktober.

Orig. paa Papir med Segl i Danske Kong. Hist., Fasc. 15, Nr. 10.

Christoffer met guds naade greffue till Oldenborg oc Delmenhorst etc. Vor synderliig gunst tilfornn, wiider, at wij haffue nu fanget kundskaff, at konning Gøstaff aff Sueriig haffuer samelet it tall krigsfolk til hest oc fod, oc er ther met komenn til landmærket oc agther sig nedher i Schaane. Thij betthe wy etther kierligen, at i lade etther rustning wære tilstede, thet meste i kunne aff sted kome, oc lade ther met giøre wore oc riigens fiendher modstand oc affbræk, naar i ther om igienn wor scriffuelse fangendes, oc ther met tilhielpe at affuerge wor, rigens oc etther egen skade oc forderffue. Ther met giøre os synderligen til wilie, oc wille thet kierligen met etther forskylde. Beffalindes etther gud. Screffuet paa wort slot Kiøbenhaffun sancti Galli confessoris aar etc. mdxxxiiij wnder wort signet.

Udskrift: Os elskelige frue Anne *Holgierd Ericssens* eptherleffuerske til Høg[strup]gord oc læ[n].

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

CXXI.

Grev Kristoffer af Oldenburg til Fru Anne, Holger Eriksen (Rosenkrantzes) Efterleverske, om at udrede den Sum Penge, hun er opskrevet for, „da Fjenderne nu ligge i vore Lande".

d. Kjøbenhavns Slot 1534, 4 November.

Orig. paa Papir med Segl i Danske Kongers Hist., Fasc. 15, Nr. 9, Geh. Ark.

Christoffer met guds nadhe greffue wthii Oldenborg och Delmenhorst.

Wor sønderlige gunst tillforen, wiider, att som wii etther syst tiilschreffue om enn swm penninge, som wor elschelige raadt syst hooss oss forsamledhe etther fore wptegnedhe, ther i skwlle komme oss mett till wndsettning, till hielp att løne och soldhe wortt kriigs folck mett, och samme swm er icke endt nw fremkomenn, och fiendherne nw lygge wtthij wore landhe och thennum fordreffue(!), och wii icke kunne brwge samme wortt krygsfolck emodt fienderne, føre the faa theris betalning, saa bethe wii etther kierligenn, attii wille ansee och alwerligenn offuerweyge sadann nødt och trang och met thet aller ydherligsthe forschicke oss [h]wess swm penninge som wii etther syst om tillsch[ref]fue och i ære fore optegnedhe, och ther som nødhen och trangenn icke saa hardeligenn forhennde wore, [th]a wille wii icke saa inderligenn eske thet aff etther; attii ther fore wille etther her wthii bewiisse, som wii etther fwldkommeligen tiiltro, thii i kwndhe selffue besyndhe, hwadt makt her paa ligger, och forskille wii thet gierne. Beffalendes etther gud. Schreffuitt paa wortt slott Køpnehaffnn fredagenn nest effther alle hellgenn dag aar &c. mdxxxiiii vnder wort signet.

Udskrift: Oss elsk. fru Anne *Holgers* eptherleuerscke tiill Høgstroph.

CXXII.

Grev Kristoffer underretter Fru Anne, Holger Eriksen (Rosenkrantzes) Efterleverske, til Højstrup Gaard om, at Hr. Tyge Krabbe har til-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

meldt ham de Svenskes Ankomst for Halmstad; hun skal ufortøvet sende sine Folk. Jfr. Nr. 120 (16 Oktbr.).

d. Kbhvn., Oktbr.—Novbr. 1534.

Orig. paa Papir med Spor af Segl, Geh. Ark., Danske Saml. 393, 1.

Christoffer mett guds naade greffue tiil Oldenborg oc Delmenhorst &c.

Vor synderliig gunst tilforenn, wiider, at wij finge nu wdj affthen os elskelige her Thygge Krabbes scriffuelse, szaa ath the suenske ære komen fore Halmstedt wdj Schaane mett et tall kriigs folk bode till heste oc fodt. Thy betthe wij etther kierligen, ati strax wfortoffuet met thet aller første forskicke etthers rustning met hæste oc harnisk, then aller meste i kunne aff sted komme, wtoffuer til Schaane, spaarendes ther offuer ingen tiidt, som i sel[ff] formerker, os, riiget oc thesse indbyggere alsom største magt . . . . er . . . . . thet at the Suenske skull icke handle os almu . . . . . nde om the icke finge hielp, trøsth och wndse . . . . . ller snareste, wij wille selff oc saa forsk[ic]ke . . . . . lands knegthe, thet meste wij kunne af . . . . . i landt oc andersteds beliggendes oc ther . . . . . oc thesse indbygers skaade oc for . . . . . oc wille thet igienn met all . . . . . met etther forskylde oc bekende . . . . . paa wort slot Kiøbenhaffn s . . . . . r dag aar &c. mdxxxiiii wnder wort signet.

Udskrift: . . . skelige frue Anne, *Holgierd Ericsens* eptherløffuerske, til Høgstrops gordth.

CXXIII.

Hr. Oluf Rosenkrantz skriver til Fru Anne Holgers om de Penge, der afkræves hende (af Grev Kristoffer); hun behøver ikke at frygte for Borgere og Bønder; indbyder hende til Vallø.

d. Vallø 1534, 19 Novbr.(?)

Orig. med Segl (uden Løver), Kgl. Bibl., Adelsbreve, Fasc. 53, Pars 4, Nr. 227.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

. . . Kierre bole, hobis meg nest gudtzs hielp, attj faa lengger dag paa dy pening^e^, som the aff etther begierendis er, szom thette mitt budt ytthermere kandt siige, en ieg nw schriffue kandt. Kierre bole, talde i om, att etthers harnesk vor wdj Kiøffnehaffn mett flancker och skyrtth, huadt ther tiilhører, och ther som i wiille lentt mig thet och ladett thet sammen slag i tønner, tha viille ieg selff lade hentthet, och huadt ther waare vferdugdt paaett, tha viille ieg nest gudtzs help . . . thet ferde, szaa thet skulle være ferdugdt, nar i v . . . haffue thet ighen. Kierre bole, motthe en then tiidt komme och saa skiicke siig, att ieg haffde thet b . . . ., och skulle mandt haffue thet aff byen, tha skulle mandt slaa thet wdj en tønne, som for^ne^ star, och spiillen, szom i kunde vell selff tencke ytthermere, en ieg nw schriffue kandt. Her mett etther gudt allermeg^tte^ befallendis. Raader och biuder altiide offuer meg, som etther bør att giøre. Ex Valløø ilich mett hast tuorsdag fore præsentationis Marie mdxxxiiij.

Oluff
Rosenk. riitther.

Kierre bole, tuor i nesth gudtz hielp inghen frycth eller fare haffue for burgere eller fore bøndher; om the Swenske viill ieg vell schriffue etther, nar ieg faar ytthermere thiender ther om etc. Kierre bole, bedher ieg etther duog gierne, att thet furste etther mueligtt er, i tuore lade etther wdt, attj viille vell giøre och komme hiidt thiill mig etc.

Udskrift: Syn kierre bole frue Anne *Holgers* thiill Høgstrvp wenlighen tiilschreffwen thiill eghen hondt.

CXXIV.

Fru Anne Mejnstrup (Holger Eriksen Rosenkrantzes Efterleverske) skriver til Fru Sofie Krummedige, Eske Bildes, om sin Frygt for de tyske Krigsfolk, som nu ere komne; takker for hendes Omsorg for hendes Børnebørn; Hilsen fra hendes Datter Else Rosenkrantzes Børn, som ere hos hende (paa Vallø) o. s. v.

d. Vallø 1534, 19 Decbr.

Orig. med Segl, Adelsbreve, Fasc 46, Pars 1, Nr. 72, Kgl. Bibl.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Søsterliig och k^e hielssen, min kere søster, theg altiidt tilforne schriffuett mett gudt. Min aldrkeriste Sophie, kanndt iegh theg aldriig fwldtake for alten store dydt, thw haffuer beuist megh i saa mange mode, sunderliigh for then store dydt och velgerningh, thw beuisthe megh nhw siist, vij vore tilsammen. Herre gudt forskyllet mett thegh, och skalthw vere vesz ther paa, att ieg skall icke førglømme thegh, i meden iegh løffuer. Min keristhe Sophie, gyffuer iegh thegh k^en tilkende, att nhw i onsdags tha komm her nogett kriigsfolk aff Tisklandt oc drogh her ind i landhet, som thitt budt skall vell siige thegh. Min kere Sophie, iegh kandt thegh aldriighe fwldschriffue till aff then soriige och frøckt, iegh haffuer haffd for them och er end nhw vdy. Tha gyffuer iegh thegh k^en tilkende, att iegh er her paa Valø, och haffuer iegh verett her i xiiij daghe, och vedt iegh icke ændt nhw, huor lenge att gudt vill, att iegh skall vere her. Min keristhe Soffye, megh hobest till gudtz hielp, att thw skalt spøre gode tyender fra thin kere hosbonnde oc alle vore gode venner, och motthw viide j sandhet, att herttug Cristhen oc greffuen er till mode samen paa thenne thiidt oc till ordth; megh hobest till gudt, att handt skall forliige them. Min aldrkeriste Sophie, beder iegh thegh k^n, atthw vylle sriffue meg til, nar thegh stedis budt hiidt till landetth, och tacker iegh thegh k^en for then sriffuelse, thw haffuer sriffuett megh till, och for thitt swckerkandis, thw sende megh, och for althen dydt, thw haffuer giortt min børne børn och megh; then euige gudt gyffuett, ieg motthe nagen tiidt forskyllet, som thw skalt finde meg viliigen till, jmen ieg løffuer, som thw skalt fynde nogen quinde paa jorden mett alth, i min macht er. Min kere Soffie, lader Olloff Glob och Anne oc Soffie tacke thegh storliigen for alt gott, thw haffuer beuist them, oc bede gudt, attj mottje nagen tiidt blyffue thet folck, attj motthe forskyllet eller nogen aff thynne for alten dydt, thw haffuer beuist them. Min kere Soffie, iegh vedt jngen anden tyende, iegh kandt biede thegh till andett endt, som thitt bodt kandt siige thegh. Her mett thegh och alle tynne bode till siell och lyff thenn euige gudt beffallendis. Rodt och byedt offuer megh som offuer then, thw haffuer møgett gott forskyllet aff och alth ieg formaa. Ex Valøff løuerdagen effther Lucie dagh anno domini mdxxxiiii.

Anne
Menstrops dotther.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

CXXV.

Brev fra Hr. Oluf Rosenkrantz til Vallø til Fru Sofie Krummedige, Eske Bildes, om dennes Fangenskab, med flere Efterretninger om Grev Kristoffer og Hertug Kristian m. m.

d. Vallø 1534, 20 December.

Orig. paa Papir i det St. Kgl. Bibl., D. A. Br., Fasc. 53, med affaldet Segl.

Myn kierlig hilssenn altiide forsendt mett wor herre. Kiere Sophia, kiere nestsyskenebarn, tacker jeg tiig gierne fore megidt guott, ther tw mig altiide wdi monghe maade giortt och bewiisdt haffuer, synderlig fore thyn schriffuelse och ny thiendher, som tw haffuer schreffuitt mig thiill, huilchet tw altiide skall finnde mig weluillig thiill att forskylle och fortienne wdi hues maade tw mig behoff haffuer, och thet wdi myn macth er, szom ieg tiig plictig er. Kiere Sophia, haffuer ieg sletth inghen thiendher faaett fra Eske før nw mett thette samme budt; haffde ieg faaett nogher, tha skulle tw vest faaett thenn mett mitt eghet budt. Gudt allermectigste wnde baade ham och diig och alle hans wenner guode thiiendher och hannum snarlighen hiem att komme, szom mig hobis nest gudtzs hielp, att han giør well, ther tuor tw aldelis inghen tuigell haffue paa, och giiffuer ieg tiig k^en^ tiilchiende, att sende han mig ett breff, som han haffuer schreffuitt Danmarckes riigis raadt thiill, som først forsamblis wdi Kiøbnehaffn, thett wiill ieg foranttuore och giøre myn ydersthe fliidt och besthe i alle maade, som han wore myn eghen brodher, hues mig mueligtt er, ther maa tw aldelis forlade diig thiill. Och thette kriigsfolch att schriffue om, tha wedt ieg intthet att schriffue, thy ieg wedt icke, huadt heller the ære kommen riigett tiill tiennisthe, eller ehuor ther om er; men ydermere kandt thette tiitt budt siige tiig ther om, thy han fulgdes i landt mett thennum, en jeg nw schriffue kandt. Och maa tw wiide, att myn herre greffwen haffuer wærett vi eller viii dage paa Hinttzgauell, och hertug Cristhiern haffuer wæridt wdi Kaalling, och haffuer theris raadt riidett thennom emellom, men nw er greffuen hoes hertug Cristhiern, och staar nogher aff Danmarckis riigis raadt thiill gisell ighen fore greffuen paa Hinttzgaffuell, saa mig hobes nest gudtzs hielp, att thett kommer snarlig tiill en guodt ende. Och haffuer hertug Cristierns folch wærett wdi Jullandt iii wgher eller en maanedt, och haffuer han altt thet kriigs folch, som wor for Lybke, paa v^c^ ner etc. Och wedt ieg inthet synderligtt att schriffue diig

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

thiill paa thenne tiidt. Her mett tiig gudt allermectuste beffallendes. Raadt och biudtt altiidt offuer mig, som tiig bør att giøre, och ladher Ydhe siige thiig monghe guode netther, och wille hwn gerne selff schreffuitt diig thiill, haffde icke tiiden wæritt saa kuortth. Ex Valløø dominica ante Thomme mdxxxiiii.

Oluff
Rosenkr. riidder.

Udskrift: Erlig och welbiurdig quinde frue Sophie Eske Bildis, syn kiere nestsysken barn, wenlighen tiilschreffwen tiill eghen hondt.

CXXVI.

Fru Anne Mejnstorp (Holger Eriksen Rosenkrantzes Efterleverske) skriver til Fru Sofie, Eske Bildes; hun drager nu fra Vallø til Valsø; Krigsefterretninger m. m.

d. Vallø 1534, 21 Decbr.

Orig. paa Papir med Segl, Kgl. Bibl., Adelsbreve, Fasc. 8, Pars 1, Nr. 42.

Søsterliig och kierlige hielsen, min kere Soffie, thegh altiid tilforene screffuett mett gudt. Kere Soffie, taker ieg thegh kerligen for alten dyd och velgerning, thw haffuer beuist meg i mange maade, sønnderliig for then schriffuelse, thw scriffuer her *Olloff* till paa myne vegne och megh; herre gudt gyffuett, ieg motthe nogen tiid forskyllet mett teg elle nogen aff thynne, som iegh skal jcke forgløemett, emen ieg løffuer, mett alt ieg vedt, theg er till vellig och i min mach er. Min keriste Soffye, gyffuer ieg theg kerligen till kende, att ieg drager her aff och till Valsiø, och vill ieg vere ther saa lenge, att gudt vill, ieg maa vere mett fredt. Keriste Soffie, vij ere formodendis huer dag, att greffuen farer høy mett nogre regsenerer, gudt almegtiste beskerme oss vell fra hannom [och] alle thy, vij ventte oss vntt aff. Min keriste Soffie, iegh kandt ingen visse tyende sriffue theg till om greffuen, thy handt liiger endt nhw styll vttj Fion, och vedt vij aldriig, huilken dagh handt kommer, oc haffue vij spurd, att herttug Cristhen oc hand haffuer verett till ordz samen, men gudt gyffue oss gode tyender. Min keriste Soffie, ieg kandt paa thenne

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

tiidt jntet ittermer sriffue theg till, men gudt gyffuett, ieg fynde thegh oc alle tynne sallig och glade. Her mett theg alle thynne then euige gudt beffallendis, theg och alle thynne døtthre oc jomffrwer. Raadt och byder offuer meg som vdt offuer nogen quinde. Lader Ollaff Glob och Anne och Sophie sege theg mange gode natther och stor tak och biide teg teris tienist. Ex Valløff Tome apostolj anno domini mdxxxiiij.

Anne
Mestrop dotther.

CXXVII.

Hr. Oluf Rosenkrantz til Vallø skriver til Fru Sofie Krummedige, Eske Bildes, om hendes Mands Fangenskab; Grev Kristoffers Uvillie mod de fremmede Krigsfolk (Hertug Albrechts); Sammenkomst mellem Grev Kristoffer og Hertug Kristian (III) m. m. Fru Anne Holgers var paa Vallø. — Herredag i Kjøbenhavn ved Juletid, etc.

d. Vallø 1534, 21 Decbr.

Orig. med Spor af Segl, Kgl. Bibl., Adelsbreve, Fasc. 8, Pars 1, Nr. 34.

Myn kierlige hilssen altiide forsendt mett wor herre. Kiere Sophiæ och kiere fadersøsther datter, tacker iegh diig ganske høffueligen och gierne for megidt guotth, ther tw och thyn hosbonde mig altiide wdj manghe maade giordt och beuist haffuer, och besyndherlig for thyn schriffuelse och then smørelse, tw sende mig; skall tw altiide finde mig weluillig thiill att fortienett och forskyllett, hues tw mig behoff haffuer, och thet wdj myn macth er, szom ieg tiig plictug er. Kiere Sophie, gudtt des loff haffue, att ieg formercker baade paa Eskes schriffuelse och thyn, att mig hobes nest gudtzs hielp, att han kommer snarlighen løøess, och er etthers guottzs tiilsammen och wrørdt, som i Lybke er, och troer ieg fulchommelig, att the icke haffuer giortt thet thiill ende mett Eske, thet woldher intthet andett en thette folch, som nw her er indkommen wdj landett, thy ieg fornimmer, att thet er myn herre wuitterligtt och hans naadis raadt, att the ære her indkommen; och er theris høffuettzmandt i Ly[b]ke, Marcus Meyer, er mett samme folch, och kandt ieg well

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

troo, att the wiille holde Eske ther saa lengge, om Marcus skulle bliffuett noghet behindrett her, effther thy the ære saa offuerbudendis kommen hiidt, och han er høigtt actendis wdj Lybke, saa tuør tw nest gudtzs hielp slett inghen frøcth eller fare haffue fore Eske; skall tw see, att thet faar snarligen en ende, och han kommer tiill diig ighen. Gudt vnde diig then glede och alle hans wenner, szom tw tuor nest gudtz hielp inghen tuigell haffue paa. Szom ieg fornimmer wdj samme schriffuelse, att her Claus Bilde er hoes the Swenske mett lx hesthe, tha haffuer ieg intthet forfarett om her Vincentius eller Erick Gyldenstierne, huor the ære, eller hwem the holde mett. Och war frwe Anne *Holgers* her paa gardhen, fich ieg henne thet breff, som tw schreff henne thiill, och loedt henne læsse thet andett breff, och skall Sophie Rudsdaatter faa thet breff, som tw schreff henne thiill. Och giiffuer ieg tiig kierlighen tiilchiende, att myn herre greffuen och høyborne furste hertugh Cristiern haffuer wærett paa Hinttzgaffuell och Kaallingh well wdj xiiij dage, och beggis theris raadt haffuer dragett thennom emellom frem och tiilbage i szamme tiidt, och er mett myn herre aff raadtt her Anders Bilde, her Otthe Krumppen, Johan Friis och Michell Blick. Nw haffuer ieg hørtt wdj sandhet, att hertughen haffuer seett thiill giisell paa Hinttzgauell aff Danmarckis och Holttske raadt, och ære nw selffue tiilsammen, gudt wnde thennom att forligis well, som migh hobis, att the giøre. Kiere Sophie, wedt ieg intthet syndherligtt att schriffue diig thiill paa thenne tiidt, vdhen ieg waare tiig selff thiill ords, tha haffde ieg ytthermere att tale mett tiig en ieg nw schriffue kandt. Her mett tiig gudt allermectuste beffallenndis mett hosbonde och børn mett alltt thett, tiig kiertt er; och lader Yde siige tiig mange guode netther och *Beriitte* desligest och stuor tack fore thiitt kammer sucker. Schreffuett paa Walløø sancti Thomme appostolj dag anno etc. mdxxxiiij.

Oluff
Rosenkr. riidder.

Kiere Sophie, haffuer ieg forfarett, att bispen haffuer forschreffuitt adelyn thiill herredag thiill Kiøbnehaffn nu indhen iuell; tha wiill ieg bestiille Eskis æ[ri]nde, som han schreff mig thiill om, saa yderlighen, som thet gulde mig selff paa, etc.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

CXXVIII.

Hr. Tyge Krabbe skriver til Fru Sofie Krummedige til Valden, Eske Bildes, om Hr. Anders Bilde, som Grev Kristoffer hemmelig har bortsendt; man venter, at han ligeledes vil bortsende Hr. Oluf Rosenkrantz og de andre Adelsmænd, som han har fanget i Kjøbenhavn; om Sønnen Erik Krabbe m. m.

d. Helsingborg 1535, 16 Marts.

Orig. paa Papir, Adelsbreve, Fasc. 8, Pars 1, Nr. 87, Kgl. Bibl.

Wenlig kierlig helsenn altiidt forsendt mett wore herre. Kerre fru Sophie, frencke oc sønderlig gode wen . . . thess werre ieg wedt jngen gode tydinge at diele mett ether, thy ethers kerre hosbonndt er endnw tiill Lybcke, oc haffuer greffuen hemeliigen ladett forsenth her Anders Bille. Some mene, at handt er komen tiill Malmøø, oc somme mene, at handt er komen tiill Lybcke, oc ganger røcthet her, at handt oc skall will forsende her Hans Bille oc her *Oluff Rosenkrantz* mett flere aff the gode mendt, som handt haffuer fangett i Kiøpnehaffuen. Kerre fencke, ieg wille well gerne bede ether, ther som thet war ether icke formøgett tiill tønge, atj wille lade myn sønn Erick Krabbe bliffue huoss ether en tiidlang, endt tiill saa lenge wy høre, huadt her wille wordhe paa ferdhe, thy ieg wedt aldri then dag, som ieg er bestallett. Jeg will gøre ether dobelt saa møgett tiill willie ighen. Kerre fencke, som ieg tiilforne haffuer screffuett ether tiill om krudt, saa beder ieg ether endnw gantze kierligen, for huess ieg nogen tiidt maa forskiulde met ether, atj vndsetther meg met en j t^e krudt, om y icke kunde mere; ieg will enthen gyffue ether krudt ighen eller saa mange penninge, som y wille haffue. Kerre fencke, gøre her vtj, som myn gode tro er tiill ether. Her met ether gudt almegtigste befallendis. Ex Helsingborg tysdagen nest epter Gregorii dag aar etc. mdxxxv.

Tyge
Krabbe riidder.

CXXIX.

Brev fra Fru Anne Rosenkrantz, Hr. Tyge Krabbes, til Fru Sofie Krummedige, Eske Bildes, om Sønnen Erik Krabbe, som er hos

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Fru Sofie; om Eske Bildes Fangenskab; om Forbitrelsen mod Hr. Tyge Krabbe m. m.

d. Helsingborg 1535, 26 Marts.

Orig. uden Segl, Adelsbreve, Fasc. 53, Pars 1, Nr. 50, Kgl. Bibl.

Søsterliig kerlige hiilsen altiid kerlige forsent met wor herre. Kiere søster ffrue Sophie, tacker ieg teg ganske kerlige oc gerne for alt got, som tu meg altiid giort oc beuist hawer. Sønderlige kan ieg teg icke fultacke for then store ære oc digt, tu beuiser Erick. Kiere Sophie, gudt giuet, ieg motte leue then dag, ieg kunde thet y noger mode forskylle oc fortiene, enten met teg eller noger aff thine, tha skaltu fynde meg sa ganske goduillige, som tu haude en søster y mit stet, som ieg well er thess plichtug. Kiere Sophie, befrøchter ieg meg sore, at han gøre teg stor wmag tiill met kosten; kunde han oc nogen tiid leue then dag, han kunde thet selff y noger mode forskylle, sa well han er thet plichtug. Kiere Sophie, som teg well fortencker, tu scriffuer om then danneman Eske Bille, tha sier her Tiige, at han hawer hørt for wiist, at han er y Lybecke, then euige gud for sin godhedt wnde hannom snart at komme helbredt oc gladt hiem tiill teg, kiere Sophie, gud hugsuale teg well oc oss alle. Kiere Sophie, er her ingen tidinge, andit end thet siges, at ther skulle were xj fennicke landsknechte aff hertug Crestens kommen ind y Fyn, men huat sant er eller ey, wiidt ingen, oc true thy fast, at thii skulle bancke oss her wt, oc at thii skulle lege her Tyge paa iiij stegler; ieg tror wor herre sa well, thet bliffuer end bedre. Herre gud bedre oss thet, sa drøueligen tiid thet er, at wore wenner skulle sa lige fangen. Kiere Sophie, kan ieg nogen dell gøre eller bestille for teg y thenne lands ende, tha haff meg wspartt y alle thii mode, teg er tiill gode. Kiere Sophie, her met teg gud almechtigste befallendes. Ex Helsingborg fredagen epter iudica ar dxxxv.

Anne
Rosenkrantz.

CXXX.

Vidne om, at Lauritz Fønbo bekjendte, at hvad han for Jens Nielsen og Slotsloven paa Kalmar og i Danmark og andetsteds havde paasagt Hr. Henrik

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Rosenkrantz, Høvedsmand paa Visborg og Gulland, med Hensyn til at Henrik skulde have udsendt ham paa Spejderi mod Sverrig, var Løgn og Opdigtelse.

d. Visborg 1535, 10 Oktober.

Orig. paa Papir i det St. Kgl. Bibl., Danske Adels Breve, Fasc. 53, Pars 1, Nr. 26, med paatrykt Segl med Bomærke.

Jeg Jonn scriffuer giør witterligt alle oc kendis met thette mit obne briiff, at jeg nerwerendes hos var oc soe, ther erligh welbirdigh mand och strenge riiddher, her *Henrich Rosenkrantzs*, høffuitzmand paa Wiisborig oc Gullandt, lod optage Lauris Fønbo af tornet sancti Micaelis affthen, tiil offuerwerelse erlige welbirdige mend, Micel Brockenhuss oc Otte Tegenhuss, oc adspurde hannum, vpyntt, vplaffuet y alle maade, om hand nogen tiidt haffde vdskicket hannum paa spederye paa hogmectige herris koningh Gødstaffs skiib eller jacther, eller oc giffuit hannum befelningher, enthen met ord eller gerningher, hyemeligh eller openbarligh, som hans naades høgmectighedt eller Swerriges rigi kand vere ymodt y nogher maade, som hand sielff tiilforen haffde sagdt for Jonns Nielsen tiilforen oc slotzloffuen paa Calmaren. Sammeledes nogen dage ther effther horde ieg och sooe andhen gangh, ther her *Henrick Rosenkrantzes* fogether, tiil offuerwerelse for^ne gode mend Micel Brockenhuss oc Otte Tegenhuss, loedt ernstligh mestermandhen forhøre hannum, huilket hand thaa bekende, ligesom hand tiilforen bekend haffde vpynth, for beskedhen och fornumstighe mend Erich smosuend, burgemester aff Surkiøpiøngh, oc Jacop Bendzen, borgher ibidem, tisligest for iiii aff thii gode karle Jens Nielsens swenne, som mett samme Lauris Fønbo hiid skicket bliiff, som theris briiff yddermere yndholdher oc vdwyser. Fframdiiels nogenn stwnd ther effther s^ti Dyonisii affthen kom samme Lauris Fønbo y ret thy(!) borgestwen for xxiiii oc bliiff thaa acther eskett oc adtspurdt, som forscreffuit staar, huilcket han tha beplicthet oc tiilstodt, ligerwys som hand tiilforn alle tiidt bekendt haffde, at hand seg ganske ylle forsyet haffde paa syn syels salighedt och hymmeligis(!) lod, oc gud hans siiel saa sant barmhiertigh viille vere, som hand alle thii ordt, ther hand haffde sagdt for Jens Nielsen oc slotzloffuen paa Calmaren, tesligest y Danmarck oc anderstedtzs, paa erlig welbirdig mand oc streng riddher, her *Henrick Rosenkrantz*, them haffde han openbare løgytt oc aff seg sielff opdyctedt, ther viille hand døø oc staa synn rett for. Ther oppaa oc effther sliig syn egen bekendelse oc gerningher bliiff han dømpt aff for^ne xxiiii tiill eth

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

hyffuel, oc stod saa syn retthe, som thet seg burde. Tiil yddermere vindnidzbirdt, att saa y sandhedt er, som forscreffuet staar, trøcker jeg met signet oc bekendher met myn egen handscrifft her nedhen for thette myt obne briiff. Giffuit oc screffuit paa Wisborigh andhen dag sancti Dionisii dagh aar etc. 1535.

Ath ssa i ssanheth er, ssom fforskreffuith sstor, bekener jagh meth tene myn egen hanskreffth, tiill vtyr mere visse trøckyr jagh myth ssyghneth ffor thette obne breff.

Udenpaa:

Jon scriffuers bekendelse paa Lauris Fønbos vengne.

CXXXI.

Fru Berete (Rosenkrantz), Hans Johansens (Lindenov) til Fobiflet, kvitterer Ejler Hardenberg paa Mattrup for 400 ℔ lyb., som var hendes Andel i de 800 ℔, for hvilke hendes Fader, Erik Stygge (Rosenkrantz), havde haft Traneholms Gods i Pant af Kronen.

d. Mattrup 1536, 7 Februar.

Orig. paa Perg. i det Kgl. Ghmark. (Vrads Herred Nr. 61) har havt 3 hængende Segl, Nr. 1 Rosenkrantz Vaaben, se Tab. III Nr. 8, Nr. 2 Hans Hansen (Lindenov) velbevaret, Nr. 3 mangler.

Jeg *Berette* Hans Jahandssens paa Fobetslett kiendes i thette mit opnæ breff at haffue annammette oc opbornæ aff erlige oc velbirduge mand Eyler Hardenberg paa Mattrop iiii hwndrett lybiske marc p^e^, som er myn anpartt aff thet pantt paa Tranholms gotz, som myn kiere fader *Erich Stygii*, hwes siell gudh nade, panttet haffdhe aff Kroffuen for viii hwndret steder marc. Thii lader ieg for^ne^ Eyler Hardenberg oc hans arffuinge aldelsse quit oc frii for meg oc mynæ arffuing oc for alle, som ther oppo kand tale met rette. Tiil ydermere vindisbyrd oc bedre forvaring haffuer ieg, for^ne^ *Berette*, met viliæ oc viidskab latt henge mit ing^e^ neden for thette breff met ii aff myne sønners theris ing^er^, som er Handss Handssens oc Anders Handssens, som ieg ther til beddet haffuer. Datum ex Mattrop mandag nest effther sancte Dorothee dag anno domini mdxxxvi.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

CXXXII.

Albrecht Gøje (Mogensen) til sit Næstsøskendebarn, Fru Sofie Krummedige, Eske Bildes, om Eske Bildes Fangenskab i Trondhjem; han skal gjøre sin Flid for, at Eske Bilde bliver medindbefattet i den forestaaende Fred med Lybeck; Krogen og Kallundborg ere indtagne, m. m.

d. Roskilde 1536, 26 Februar.

Orig. paa Papir med Segl (Gøje Vaaben og Bogstaverne: A. G.), Kgl. Bibl., Adelsbreve Fasc. 8, Pars 2, Nr. 166.

. . . Kiere Sophie, haffuer wy saa wnderlig tidender her y thenne landtz ende, saa erckebespenn aff Trwndhiem haffuer grebbett Esske och her Klaffz Bilde, huilckitt meg ganske ledtth er, om thet er sannden, ty hanss wluck y slig maade haffuer dogh manghfoldig begiffuit sig y enn kortt tidt. Dog hobiss mig till gud, om thet saa er, att hand skall dog snartt komme aff thet fengsell. K. S., sender jeg teg thet tiingisth, jeg loffuitt tig, oc beder tig gerne, attw icke fortencker meg, att tw icke fick thet met tig her aff landett, ty jeg haffde thet icke till stede same tiidt. Kiere S., yngenn sonderlig ny tidender wed jeg att schriffue tig till, end att myn herres n. haffuer ladith skutt Krogenn till storm; sidenn the fornam, att the wilde storme, saa gaffue tee slottitt op, thess ligest haffue wy och fangitth Kallingborg etc., och maa tw wide, att the Lubske och myn herres n. er forligth, och er thet y handell end nw met Rostock och the andre steder, saa meg hobis till gud, att thet snarlig skall bliffue en god fredtth. Kiere S., som Esske schreff meg till, att jeg skulde talle met hans broder bispen aff Aarss och mynn fader, att nar Kiøffnehaffne op giffuis, att hand matte komme y thenn dafftinngh met, att hand matthe fange hans tingisth y genn, som the hanem fraa toge, taa tør tw yngenn twyll haffue paa, att jeg jo thet will saa flitig forførdre, nor saa ner kommer, som hand selue her till stede ware, och schreff handth meg till om, att jeg skulde fly hanem en piber och en tromslar och ij gode bøsser skiøtther, som well wisthe att om gaa met groffth skiøtth; hwylckett jeg gierne will giøre myn flytt till, saa fremth jeg noghenn stedtz kand bekomme thennem y thenne eghen. Kiere S., yngenn anden ny tidender wed jeg att schriffue tig till paa thenne tiidtth, men giøre well oc sig Karrine stor tack for hendes morende, haffuer jeg enthen morende eller anditt y myne were, thaa skall hwnn altiid rade och byde ther offuer, som thet war hendes egitth, och giør well och sig hende mange gode

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

netther paa myne wegne oc the andre thyne jomfrwer tesligist oc thennem myn wbekiendtth tienesth y alle made etc. ... Datum Roskild fastelaffnn søndag anno etc. mdxxxvj.

Albricht
Gøye.

g. k. d. w.
(Och gluck ervarm dich meyn elendtt).

Udskrift: Synn kiere nest søskinndt barnn, Sophie Krumdiges datther, ganske wenlig till hende.

CXXXIII.

Hr. Tyge Krabbe til Eske Bilde, Høvedsmand paa Bergenhus, om Hr. Vincents Lunges Drab; de fangne Adelsmænd ere, med Undtagelse af Hr. Oluf Rosenkrantz, sendte til Tyskland.

d. Helsingborg 1536, 13 Maj.

Orig. paa Papir, Kgl. Bibl., Adelsbreve 35, Pars 2, Nr. 77.

... Kere frende, som y scriffue meg tiill rørendes vtj ethers scriuelse om archibispenn aff Trundhiem, gud gyffuett, at handt ware wedt thet syndt, som y schriffue, thet ware well hanns besthe, endog handt haffuer sore ilde giørt emod ether, meg oc flere wenner oc slagett oss then mandt ihiell i wore slegt, huess liige wy icke eller neppeligenn vti wort slegt ighen fange kandt, huo hannom rett kende. Kere frende, epter then leylighet, som nw seg begyffuer, will ieg gerne were vdindenn behelpeligenn, huess vtj min magt er. Kere frende, er her ingenn andre sønderlige tydinger, endt som jeg for moder, ethers kere broder, min herre bispenn aff Aarhuss, ether tiilscreffuit haffuer oc thenne breffuiser, ethers tienere, ether idermere vnderuise kandt, oc wor drengenn hastiig oc wille icke tøffue, ellers skulle ieg screffuitt ether widere tiill. Kere frende, alle the gode mendt wore wenner, vndertagenn her *Oluff Rosenkrantz*, som ware fangne, ere vdsendt i Tystlandt. Kere frende, huess ieg kandt were ether, ethers kere hustru oc børn tiill wille oc kerliighet, thet gøre ieg altiidt gerne, oc lader *Anne* siige ether och ethers kiere hustru oc

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

børnn mange gode natter oc høueligenn betacker ether for møgett gott. Her mett ether gudt almegtigste beffalendes. Screffuitt paa Helsingborg leuerdagenn nest epter jubilate aar etc. mdxxxvj.

Tyge
Krabbe riidder.

Udskrift: Erliig oc welburdiig manndt Eske Bilde, høuetzmanndt paa Bergenhuss, syn kere frende oc sønderlig godhe wenn, kerliigenn etc.

CXXXIV.

Hr. Tyge Krabbe, D. R. M., forpligter sig til, naar han har overleveret (sin Svigersøn) Peder Skram Helsingborg Slot, da at udlevere sit Lensbrev herpaa; men hvis Peder Skram dør forinden, skal Tyge Krabbes tidligere Lensbrev staa ved Magt. (31 Novbr. var Peder Skram blevet forlenet med Helsingborg, se Erslev, Danmarks Lensmænd S. 1; jfr. Dsk. Mag. II, 49).

d. Kjøbenhavn 1536, 26 November.

Orig. paa Papir med Segl, Ghmark., Domme og Tingsvidner Nr. 46.

Jeg Tyge Krabbe, riidder, tiill Bustorp, Danmarcs riiges marsk, gøre witterliigt fore alle mett thette mytt opne breff, at ieg haffuer loffuett oc tiilsagt oc mett thette mytt opne breff loffue oc tiilsiige erliig oc welburdiige mandt, mesther Jahan Friis tiill Hesleagger, konninglige mat. wore kiereste nadigste herres canceler, at nar ieg haffuer antwordett erliig oc welburdiig mandt P. Skram tiill Vrop Helsingborgs slott, tha bepligther ieg meg oc myne arffuinge at antworde for^{ne} mesther Jahann Friis paa konninglig ma^{ts} wore kiereste nadigste herres vegne thet breff ighen, som ieg haffuer paa Helsingborgs slott oc leenn, dog met saa skeell, at ther som, gudt forbiudhe, at for^{ne} Per Skram bleff forstachett i thenne medell tiidt, indenn handt for^{ne} slott annamendes wordher, tha myn breffue vforkrenckett, oc meg tha selffue thennom at nyde, epther som the vduiser oc indholler. Tiill witnisbyrdt trøcker ieg mytt indzegell nedenn fore thette myt opne breff. Gyffuett vtj Kiøpnehaffnn søndagenn nest epther sancti Katerine virginis dag aar etc. mdxxxvj.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

CXXXV.

Hr. Anders Bilde (Henrik Rosenkrantzes Svigerfader) til sin Farbrodersøn, Eske Bilde paa Bergenhus, bl. a. om de uhyre Tab, han har lidt i Grevefejden; Eskes Broders (Mogens Bildes) Hustru, Fru Sofie (Gjø Mogensdatter), er død i Stetin; Erik Eriksen (Banner) havde Bryllup paa Kallø ved Helligtrekongers Dags Tid med hans Søsterdatter, Margrethe (Gyldenstjerne Henriksdatter).

d. Kjøbenhavn 1537, 28 Marts.

Orig. paa Papir med Segl, Kgl. Bibl., Adelsbreve 5, Pars 2, Nr. 110.

.... Kongelige mayestadt wor nadige herre er wdij Nørre Judlandt, oc er han wentendes hiid tiil Køffnehaffn ynden viij eller xiiij dage effter poske att aller senest, oc kom Jehan Ffriis hid nw viij dage sziidenn; siger handt, att ther skall stoo et mode wdi tiisse dage mellom ko. matt. geschickte och the burgunyske, so wij fforhobes nest gudz hielp, att thet worder ffreedt. Kære ffar broder søn, hues thet er goet meg wdj honde, oc huad skade oc fforderff som jig och myne børn haffue ffaaet, siidenn jeg talde met tegk, thet haffuer tw wdenn twiffell wel fforffaret, huilkenn som wiss aldrig stoor til atth fforwynde her y werdenn. Hobes jig til gud, thet ellers maa worde gotth, oc mottw wiide, att her kom tiidende tiill byend wdj tiisse dage, att tyn broder hustrw, ffrw Sophie, er wdij gudz wold, och døde hwn wdj Stettyn, gud hendes siell nade. Mattw oc wiide, att Erick Ericksen haffde brøllup met myn søsterdotter Margrette om helligtrekongers dags tiid paa Kalløø. .... Screffuit wdj Koffnehaffn onsdagen wdij dymelwghe 1537.

Anders
Bilde riidder.

Udskrift: Erligh och welburdigh mandt Esghe Bilde, høffuitzmandt po Bergennhwss, syn kære ffar broder søn, kerligenn sendes thette breff.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

CXXXVI.

Ejler Hardenberg til Mattrup paa sin Hustrus Vegne paa den ene Side og Hans Johansen (Lindenov), Christopher Johansen (Lindenov) og Anders Hansen (Lindenov) til Fobislet paa den anden Side gjøre Mageskifte, saaledes at Ejler Hardenberg faar Stisgaard og Stisgaards Mølle m. m. og Hestehaven samt „Bersnabbe", endvidere Fugelriis Dam, 6 G. og 4 Bol i Tyrsting By og 2 G. i Halle, hvorimod den anden Part fik 1 G. i „Gødtzbølle", Damgaard, Vestergaard, 1 G. i Snee, 1 G. i „Groffwe", 1 G. i Glibstrup, 1 G. i „Mallwnndt", „Agger skowgh", 1 G. i „Tyørgardtlwnndt", 1 G. i Serup, Nygaard, 1 G. i „Morss" i „Mollerupdall" og 1 G. i „Tyswat".

d. Stisgaard 1537, 15 Oktober.

Orig. paa Perg. i det Kgl. Ghmark. (Jylland, unævnt og uvist Gods Nr. 17) har havt 8 hængende Segl, Nr. 1 Hardenbergernes Familievaaben, Nr. 2, 3 og 4 Familien Lindenovs Vaaben, Nr. 5 Krummedigernes Vaaben, Nr. 6 (Johan Reventlov) mangler, Nr. 7 (Klavs Albertsen til Damsgaard) er aldeles ligt Familien Emmiksens Vaaben, Nr. 8 er et Bomærke.

Vy effther^ne^, Eyller Hardenberg till Mattrup paa syne kiære husfrwes vegne, Hans Johannssenn, Cristoffer Johannssenn oc Anders Hanssenn till Fobiisledt paa wore egne vegne, giør vittherligt oc kendes oss met thette vorth opne breff, at wii war vti Stysgardt aar effther gudts byrdt mdxxxvii then mandag nest effther sancti Dionisii dag paa it venligt mageskyffte till ewindeligh egenndom met wore venners offuerwerelse, som var Erick Krommdige, høffuitzmand paa Hønburg, Johann Reuenleff till Gramm, Claus Albrethssenn till Damsgardt oc Knut scriffuer i Kollingh, vti saa made som her effther følger, at for^ne^ Eyller Hardenberg oc hans arffuinge skall nyde, brwge oc beholde till ewindeligh egenndom Stysgardt och Stysgardtzmølle met alle for^ne^ gardtzens retthe tillegelse, som nw tillegger oc aff aryldtz tiidt tillegget haffuer. Jtem tiisligest skall for^ne^ Eyller Hardenberg haffue, nyde, brwge oc beholle alle then jordt, skowg oc marck, agger oc ængh, som bleff skyfft fraa Mattrup oc till Stysgardt, tiisligist bodhe hestehaffuenn oc Bersnabbe met alle syne retthe tillegelse, inthet vnder tagne i nogre made. Oc tiisligist Fogelriisdamm. Jtem skall for^ne^ Eyller haffue sex garde oc fyre baall i Tørstingh. . . . . Jtem ii garde i Haller . . . . . Thisse for^ne^ garde, mølle oc gotz, skowg oc marck, fiiskewanth, fægang, voth oc tywrth, inthet vnder tagne i nogre made, skall for^ne^ Eyller Hardenberg oc hans arffuinge haffue,

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

nyde, brwge oc behollde till ewindeligh egenndom. Jtem ther emodt skall Hans Johanssenn, Cristoffer Johanssenn oc Anders Hanssenn oc theres arffuinge haffue thesse effther^ne^ garde oc gotz till ewindelig egenndom: item en gardt vti Gødtzbølle . . . item Damgardt . . . item Lauritz Nielssen i Vesthergardt . . . item en gardt i Snee . . . item en gardt i Groffwe . . . item en gardt i Glybstrup . . . item en gardt i Mallwnndt . . . item Aggerskowgh . . . item en gardt i Tyørgardt-lwnndt . . . item en gardt vti Serup . . . item Knut i Nygardt . . . item en gardt i Morss i Mollerupdall . . . item en gardt vti Tyswat . . . Jtem skede thet saa, thet gudt forbywde, at for^ne^ garde eller gotz eller nogenn theres retthe tillegelse varde for^ne^ Eyller Hardenbergh eller hans arffuinge affwondenn met nogenn retthe gangh met kirckelog eller landtslogh, thaa beplecther wii oss oc wore arffuinge at vedderlegge for^ne^ Eyller Hardenberg eller hans arffuinge saa gode garde oc gotz aff renthe oc leylighedt indhen sex vgger ther nest effther. Till ytthermere vyndz-byrdt oc bedre forwaringh thaa hengher wii wore signether netthen for thette wort opne breff met flere gode mendtz indzegller, som wii ther till kierligenn tilbeddeth haffuer at besegle met oss, som er Erick Krommdige, høffuitzmand paa Hønburg, Johann Reuenleff till Gramm, Claus Albretssenn till Damsgardt oc Knut scriffuer i Kollingh. Datum Stysgardt aar oc stedt som forscr^uit^ stander.

CXXXVII.

Dom paa Kongens Retterthing, at Kristoffer Rosenkrantz og hans Medarvinger, Hr. Niels Eriksens (Rosenkrantz) og Hr. Erik Ottesens (Rosenkrantz) Arvinger skulle være berettigede til at beholde det paa Skiftet i Randers 1529 efter Hr. Erik Ottesen (Rosenkrantz) til dem udlagte Pant i Synderlyng og Middelsom Herreder, og Hr. Predbiørn Podebusks Fordringer paa Andel i den afvises efter det mellem Arvingerne paa Mødet i Randers oprettede og af ham beseglede Kontraktsbrev.

d. Kjøbenhavn 1537, 3 November.

Ghmark. Herredagsdombog Fol. 155.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

...Her Probiørn, oc hagde y rettæ steffntt *Chrestoffer Rosenkrandz* oc hans mettarffuinge for syn anpartt wti Synderliwngs herritt oc Melsom herriitt, som her *Erick Ottssen* hagde panthett aff kronen, oc hand kiendes seg vanbrystiige ther wti, att hannom ey wor skeett fyllest oc jaffning wti samme pantt, som thett seg burdhe wti syskyndskyfftæ, mett flere ordt etc. Ther tiill suarett her Tygge Krabbæ paa *Chrestoffer Rosenkrandzis* oc hans mettarffuinges oc alle her *Erick Ottesens* arffuinges wegne, att the hagde werritt forsamblitt wti wor kiøbstatt Randers nogen tiidh siiden, alle for^ne^ *Erick Ottsens* arffuinge, oc ther giortt huer andre fultt oc jaffnitth, huilckett handh oc strax beuiste mett etth obiith breff, som alle arffuingene same tiidh, the forsamblitt woore, hagde wdgiffuett, oc her Prøbiørn selluff mett thennom beseglitt hagde, wnder guds aar mdxxix, lydendes, att the hagde werett forsamblitt wti Randers att skiiffte oc jeffne thennom emellom all then arffue, baade jordegodtz, pantegodz, kiøbstegodz oc altt anditt, som thennom kundhe tilfalle epther farfader oc morfader, her *Erick Ottsen*, oc the wdlagde huer andre, huor bryst fandes, anthen y jordegodz, pantegodz, kiøbstegodz oc altt anditt, oc huer aff thennom giiffue bescreffuitt fraa seg paa register, hues brøst handh tha hagde, oc beplicthett thennom att indkomme tiill første almyndelig herre dag, som her stoedh y riigett, mett samme register, breffue oc beuisninger, som the tha wille lydhe oc wndgielle, oc tha jeffne thennom emellom, wti hues brøst tha fandes, oc giøre huer andre tha fultt affkaldtt, som samme breff ythermere wduiser, oc satte for^ne^ her Tygge i rette, oc (!) *Chrestoffer Rosenkrantz* eller hans mettarffuinge eydes (!) ythermere att suare wti then sag, epther thii for^ne^ her Prøbiørn ey gaff ther kere paa tiill fyrste almyndelig herre dag, som ther stoedh nest epther, oc ey kiendes seg wranbrystyg (!) ther wti før nw y fiordtt oc y aar, handh ther klagitt paa, oc alle her *Niels Ericksens* arffuinge tha waare forsambledhe oc wille haffue giortt huer andre tha en fuldtt affkaldtt. Tha wortt ther saa paa sagtt for rette, att *Chrestoffer Rosenkrandz* oc hans mettarffuinge oc alle her *Niels Erickssens* arffuinge bør fore then sag aldelliis quitte oc angerløse att were oc thett contracts breff, som her *Erick Ottssens* arffuinge ther paa giortt haffuer oc her Prøbiørn besegliitth haffuer, bør wedh magtt att bliiffue, oc for^ne^ *Chrestoffer Rosenkrandz* oc hans mettarffuinge att nydhe oc beholle for^ne^ pantth y samme Synderliwngs herritt oc Melsom herritt epther thenne dag, som the her tiill giortt haffuer, oc skall then opbørsell aff samme pantt her mett were aldelliis afftalliitt, oc ey *Chrestoffer* oc hans mettarffuinge stande ther wiidhere fore till rette. Datum

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Haffnie sabbato post omnium sanctorum, in presentia regis, presentibus her Anders Bildhe, her Truedh Wlffstandh, Per Ebbessen, Jacob Hardenbierg.

CXXXVIII.

Brev fra Fru Ide Munk, Hr. Oluf Rosenkrands's til Vallø, til Fru Sophie Krummedige, Hr. Eske Bildes til Valden, om forskjellige inden- og udenlandske Begivenheder.

d. Vallø 1538, 13 Febr.

Orig. paa Papir i d. st. Kgl. Bibl., Fasc. 47, Nr. 25, med beskadiget Segl.

Søsterlig k^e helssenn nw oc altid forscreffuen metth wor herre. Kiere søster, haffuer ieg tig ganske høffuelighen oc gerne ath betacke for meget ære gott, thw mig altid i mange maade giordt och bewisth haffuer, sønderlige for gottzelskaff, thw beuisthe meg nw sisthe, wy till sammens waare, huilket thet oc alt andet gott ieg alle mynne dage ganske goduellig oc gerne forskølle will met alt huess gode, ieg formaa, som ieg teg plictig er. Kiere søster, som ieg formerthe paa thin scriffuelse, der som thw scriffuer, athw icke kand komme till mig nu thenne gang, føre thu drager aff landett, som thw loffde mig, for thet thw haffuer werid saa ilde farit i thitt beenn, huilket meg ganske leeth er ath høre, ath thet schulle gaa teg saa ylde, oc ieg icke konde komme teg till ords, føre thu drager aff landet. Kiere søster, som thw oc vyre formælder i samme thin scriffuelse, ath Eske haffuer faaeth kongl^e matz. breff ath wære i Nymønster førsthe søndag i fasthe, thi giffuer ieg teg kerligen till kiende, ath canceleren Johan Fris wor her i mandags oc drog till Køpnehaffuenn, hand sagde inthet for meg ther om, andett en ther wore nogne af raaditt oc hoffzinderne forscreffne her wdj rigit, ath skulle were hoss kong. mtt. paa then tid. Kiere søster, som thu scriffuer, om her *Oluff* haffuer faaet noghen sønderlige tidhenner met thet bud, som her *Oluff* haffde ther henne, ath ieg vilde biude theg them till, tha skall thu wide i sandhed, ath ieg icke andett kand forfare en thett, som wij tilforne visthe meth Tørkeren oc then romerske konge, oc the sye, at thet er tagen i dawe met keseren och kongen aff Francherige, oc haffde the scriffuelse, saa her *Oluff* met thet alderføste skall wære hoss kong. maiestatz; thi forseer ieg meg, athi dag

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

drog hand aff Køpnehaffuen oc till Helsingør oc vill offuer oc tale medt her Tyge Krabbe oc hans søster; ther effter scriffuer hand, ath hand vill strax giffue seg paa veien till lanthe Holsthenn. Kiere søster, ieg vill nu icke lenger opholde teg met myn scriffuelse. . . . Ex Valløff idelig mett hast onsdagen effter scholasticæ virginis dag anno domini mdxxxviij.

Jdde Muncks datter.

Kiere sørster, som teg well fortencker om thet sticke søffuers blyandt, som thu feck meg nw paa Gundersløff, wij waare sammen, oc ieg skulle lege eth sticke blyantz till, oc adt wij schulle ladhe oss hwer smøke eth bonethe ther mett, saa vid ieg icke nw, hwor thu vilt haffuitt, effterti ieg icke kom teg till ords, ath thu ville vell giøre oc scriffue meg till, nar teg stedes bud, om [ieg] schall sende teg tet, eller ieg schall beholdet, till saa lenge gud vill wij fiindes. Kiere søster, athw vill nw sie Eske saa mange gode nætter oc saa stor tack for alt gott, oc tw villt seie hannum, ath ieg vill skicke her Oluff hans breff met thet allerførste.

Udskrift: Erlig oc welbiurdig quinde frw Sophij Esge Bildes till Woldenn, synn kiere søster, ganske k^e^ tilscreffuitt till egen handt.

CXXXIX.

Brev fra Hr. Oluf Rosenkrantz til Vallø til Hr. Eske Bilde til Valden, bl. a. om de Vaaben, Fjenderne toge fra ham paa Nyborg (1534).

d. Vallø 1538, 20 Februar.

Orig. paa Papir i det Kgl. Bibl., Danske Adels Breve, Fasc. 53, Pars 4, Nr. 224, med daarligt Segl.

. . . . Som thu bøst meg till, ath ieg ville læ teg eth swerd oc en dagert, tha sender ieg teg eth swerd, tagerthen toge thi fraa meg paa Nyborg, oc haffuer ieg ingen wdhen then mett thett gulle heffthe. Ehuess deell ieg haffuer, tha raad oc biud altid offuer, som thett wor thit egen, och haffuer ieg idermere at talle mett teg, en ieg nw scriffue kand. Her mett teg gud befallendes oc raad oc biud altid offuer meg, som teg bør ath giøre. Ex Valløff onsdagen for Peders catedræ dag anno mdxxxviij°.

Oluff
Rosenkrantz ridder.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Kiere Eske, giør vell oc sig thin hostru mange . . . gode nætter paa mynne vegne.

Udskrift: Erlig welbiurdig mand oc strenge ridder, her Eske Bylde til Wolden, syn kiere neste søskenebarnn, venlig tilscreffuit.

CXL.

Kgl. Befaling til Indbyggerne paa Gulland om at være den Foged lydig, som Hr. Oluf Nielsen Rosenkrantz, der nu begiver sig til Øen, indsætter paa Kongens Vegne (efter Broderen, Hr. Henrik Rosenkrantzes, Død).

d. Neymynster 1538, 20 Marts.

Orig. paa Papir med Segl, Ghmark., Dske. Kong. Hist. 18, 31.

Wij Christiann (osv.) helse ether alle, bynder oc tiennere, som ligge oc tienne tiill wortt oc kronens slott Wisbyrg paa wortt landt Gotlandt, mett gudt oc wor naade. Wiider, att wij nu haffue befallett oss elskelige her *Oluff Rosenkrans* ridder, wor tro mandt oc raadt, att skulle drage tiill wortt slott Wisborg, ter att skulle sette enn foghet paa slotthet paa wore wegne. Thij bede wij ether alle oc huer serdeliis strenggeligenn byde, atti her epther rette ether epther, att wære for^ne^ foghet, som for^ne^ oss elskelige her *Oluff Nigelsenn* saa paa wore wegne paa wortt slott Wisborg settendes worder, giørendes oc giffuendes hannom oc inggenn andenn etters aarlige landtgilde, sagerør oc hues andenn rentte oc rettighet, i tiillfornn tiill for^ne^ wortt slott Wisborg giortt oc giffuit haffue; handt skall egenn holle etter alle oc huer serdeliis wedt log, skiell oc rett, ey tilstedendiis nogen aff etter att wfforettes emodt logen wdi nogher maade. Giffuit wdi wor stadt Nymynster onsdagenn nest epther søndagenn reminiscere aar etc. mdxxxviij wnder wortt signnett.

Ad mandatum domini
regis proprium.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

CXLI.

Brev fra Hr. Oluf Rosenkrantz til Vallø til Fru Sofie Krummedige, Hr. Eske Bildes til Valden; han haaber at kunne besøge hende og Eske paa Tilbagevejen fra Gulland.

d. Kbhvn 1538, 5 Maj.

Orig. paa Papir paa det Kgl. Bibl., Danske Adels Breve, Fasc. 53, Pars 4, Nr. 219, med velbevaret Segl med Løver.

Mynn kerlig helssenn altid forscreffuenn mett wor herre. Kiere Sophij oc kiere nesthe søskenbar, ... kand thu icke troet, saa gerne ieg haffde wereth teg tiill ordz, føre ieg haff gaaeth tiill skiiffs, oc haffdhe meget ath tale met teg, som ieg nw icke scriffue kand, ath haffde ieg acth ath gaaeth tiill skips wed Blegindhe oc ladhet skip oc iacthen loffuett om, paa thett ath ieg wille hafft werit teg, *Sophii Holgerdzdotther* oc *Børie Moer* tiill ordz, nw wor thet meg for kort, thi kriissfolkett wor aff loffuen, som meg schulle følle tiill Gulland, men nar gud vill, ieg kommer tiill baghe igen, tha vill ieg nesth gudz hielp gaa y landh wed Blegind, oc tha tale med eder, och hoffuis meg nesth gudz hielp, ath ieg tha findher Eske hiemme. Gud giffue hand komme glad oc helbrede, oc teg mett. Viill ieg icke ydermere scriffue teg tiill paa thenne tiid. Her mett teg gud befallendes, mett alt thet teg kert er, ex Køpnehaffn anden søndag posche anno domini mdxxxviii.

Oluff
Rosenkrantz ridder.

CXLII.

Brev fra Fru Ide Munk, Hr. Oluf Rosenkrands's til Vallø, til Fru Sofie Krummedige, Hr Eske Bildes til Valden, om Hr. Oluf Rosenkrantzes Rejse til Gulland og Hr. Eske Bildes til Frankrig m. m.

d. Vallø 1538, 29 Maj.

Orig. paa Papir paa det Kgl. Bibl., Danske Adels Breve, Fasc. 47, Nr. 24, uden Segl.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Søsterlig kerlige helssen nw oc altid forscreffuen meth wor herre. Aller kieriste Sophij oc kiere søster .... tacker ieg teg och ganske gerne for the tidende, som thu scriffwer meg tiill om her *Oluff* oc myn *Beritthe*, gud raaeth, at thet haffuer icke bleffuet hannum en langwarendes reise, effter hand bleff saa langt forsæth wdaff sin leedh. Kiere søster, som thu oc scriffuer, ath ieg wille biude teg tiill, om ieg vesthe noghen tidendhe wdaff her Eske, hwor snart hand wor ventendes til bage ighen; tha haffuer ieg i sandhedt inthet hørt ther om, siden ieg talde meth Jahan Friis, oc hand sagde meg, ath hand wor forskecht aff kong. m. vegne ind i Franckerige, meth Peiter Swow; nw førde en aff her Eskess swene hiid twinne breff til landet, som her Eske oc Peiter Swow haffuer her Oluff tiill screffuet, oc fick ieg inthet talet med karlen en Peiters Swouis breff thet optog thet oc besaaet, tha liudhe datum eth ath wor giffuit oc wdscreffuit tiill Karsell then søndag reminissere, saa kand ieg vell tencke, wden the ere tesslengere forhindret effter theris auskedt, tha ere the vell paa weien her nedre. Weg ieg vell, at thu haffuer talet met her Axell Bradhe oc meth andre aff the godhe mænd, som falde kong. m. nw tiill then herredag till Brunsuig, saa athu haffuer well forfareth, hwor leyligheden seg ther begaff. Kiere søster, then almectigste gud vnde bade meg oc teg, ath wy snart och helbrede maatthe finde wore hosbonder, thij ath ieg ved hoss meg sielff, ath thet er teg en langledellig tidh, thu schalt saa were fran hannum. Kiere søster, jeg tacker teg ganske gerne for then maaerd, thu sende meg, oc vill ieg gerne forskøllet oc betale teg en vell, oc var hand rettelig skøn oc god; screff ieg teg tiill bage met same bud, som bar en hiid, dog ieg kand fornemme, athu icke haffuer faaeth samme myn scriffwelse. Kiere søster, som thu oc scriffuer om then hermelin, tha schall thu icke giøre teg ther vmag meth, thi ieg haffuer bestyret meg eth andet sted, oc formoder meg snart raad. Myn kiere søster, ieg vill nw ecke lenger till thenne tid forhindre teg meth myn scriffwelse. . . . . Her meth teg nw oc altid then almectiste gud befallendes; giør vell oc sig thine jomfruer mange gode nætter paa mynne vegne. Ex Valløff wor herre hemelfars affthen anno 1538.

Jdde Muncks datter.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

CXLIII.

Kristian III til Hr. Oluf Rosenkrantz til Valløe om at lade 2 Karle til Hest møde i Odense, da Krigsfolk samles i Tyskland, og holde sin øvrige Udrustning rede.

d. Gottorp 1538, 2 Juli.

Orig. paa Papir med Spor af Segl, Geh. Ark., Danske Kongers Hist. 18, 15.

Christiann (osv.) . . . . Wiider, at som wii tiillfornn haffue ether tiillscreffuit och andre, som wore och kronnens forleenninge haffue heer vdi riiget, at sidde reede met theris rustning, naar thee finge woer scriffuelsse, tha ere wii saa nu tiill eenss worddene met wort elskelig raadt, som nu heer hoess oss tiillstede ere, at wii for thet tall kriigs faalck, som nu vdi Tydtskelanndt forsamblede ere, wiille haffue ith thall kriigs faalck liggendes heer mith vdi riiget noget neer wedt grendtssenn, som wii hastteliigt kunde tiill sammell komme, at bruge emodt wore och riigenns ffyender, om behouff giorddis, om nogre wiillde argie indt paa oss eller wore vnddersaathe. Thii bede wii ether och wiille, atj strax vffortøffuit retthe ether effther atudtgøre oss och riiget tiill tiennistte tue gode karlle met gode hestte och harnisk och glaffuinde, saa well fferddige, at thee ere aenseetthe for ryther, om thee komme eblannt fremmet kriigs faalck, och at thee ere vdi woer køebstadt Othenns sancti Jacobi dag fursttkommendes, och schulle thee were oss elskelig Marquordt Tyemandt, woer manndt, tienner och embitzmanndt paa wortt slaatt Haalbech, høriige, liudige, och fortøffue vdi woer køebstadt Othenns, tiill saa lenge hanndt fanger ythermere woer scriffuelsse, huortt hanndt met samme wort faalck drage schall, och at thee icke drage vtaff Othenns vdenn hannss wiillig och forlouff. Och ther som wii behøffue att bruge samme etherss suenne vdenn riiget, tha wiille wii besurge thennom met vndderholldding tiill madt, øll och hestteffoder effther gammell sedtuaane; och atj liige well retthe ether effther at uere reede med huess ythermere rusttning, som j plegtuge ere at hollde aff ether forlening och arffue godtzs, oss och riiget tiill tiennistte, at uere ther met tiill reede ther inddenn landtzs, om behouff giorddes. Screffuit paa wortt sloth Gottorpp woer ffrue dag visitationis aar &c. mdxxxviij. Vnder wortt signet.

Udskrift: Oss elskelig her *Oluff Rosennkranndtzs* tiill Walløe, ridder, woer manndt och raadt.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

CXLIV.

Brev fra Hr. Oluf Rosenkrantz til Vallø til Fru Sofie Krummedige, Hr. Eske Bildes til Valden, om sin Tilbagekomst fra Gulland, om det forestaaende Bryllup paa Vegholm (hos Tyge Krabbe), om Grev Kristoffer m. m.

d. Kbhvn. 1538, 23 Juli.

Orig. paa Papir, Danske Adels Breve i det St. Kgl. Bibl., Fasc. 53, Pars 4, Nr. 218, med velbevaret paatrykt Segl med Løver.

Mynn kerlig hielssen altyd forsend med vor herre. Kyere Sofye oc kyere neste søskyne barne . . . . nw ieg løb fra Golland, taa haffde jeg actet meg i Skonne, pa thet ieg ville talle met teg oc flyere myn venner; nw føgett vederett meg saa, then samme otende dag jeg løb vd, ta komme jeg ind for Kyøge, oc er her slett yngen tydenge aff Esky, gud almectigeste lade hannum vell komme hyem, som jeg haffuer ingen twyffle paa, att hand joff gyør; och maa tw vyde for vyst, at bespen aff Mønster haffuer igen alle ty hwuss oc slott, som greffuen haffde forretlige ad kommen, oc med so stor ere oc forwarynge, som hand kom i landte Holsten oc her i landen; nw haffuer hand gyffuet flwcht for bespen oc ind i hans egen land, oc lyger paa en moord, saa hand kand icky komme till hanom med rexsse tøgh; oc men ty vist, att greffuen kand icky komme vud, vden hand skall sloss med bespen, eller hand hwnger hanum vud. Kyere Sofye, hoffbes meg att komme teg snartt tyll ordz, ty att jeg haffuer spord, att tw skalltt vere brwdtymmerske pa Vegholm, oc ieg tager meg then ere till oc hobess att vere brwdgomess temmerske, ta kommer vy vell hin anden till ordz, ty ville jeg icky idermere behindere teg med myn skriffuelsse pa thenne tyd. Her med tegh gud almectiggeste beffallendes med altt thett teg kyertt er, och raade oc bywde altyd offuer meg, som teg bør att gyøre. Screffuit i Kyøbennhaffne annen dag sancte Marye Magdelene dag, anno etc. mdxxxviii.

Oluff
Rossenkrands ryder.

CXLV.

Tyge Krabbe til Bustrup, Ridder, D. R. M., gjør vitterligt, at hans Hustrues Broder Hr. Oluf Rosenkrantz til Vallø har tilfredsstillet ham for

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

den ham paa hans Hustrues Vegne efter hendes Fader og Moder tilfaldne Anpart i følgende Pantegods: i Medelsom H. og i Sønderlyng H., i Kolding samt i Grindaa og Stensmark, undtagen for den Anpart i sidstnævnte Pant, der var falden efter Hr. Henrik Rosenkrantz.

d. 1538, 25 Juli.

Orig. paa Perg. i det Kgl. Ghmarkiv (Skierne Nr. 2) har 2 hængende Segl, Nr. 1 er uttydeligt, og Nr. 2 er velbevaret med Familien Krabbes Vaaben, en Tverbjelke i Skjoldet.

Jeg Tyge Krabbe till Busterop, ridder oc Danmarcks ryges marsk, kiendes och gøre witterligt for alle met thette mitt obne breff, at erlige velbiurduge mand och streng ridder her *Oluff Rosenkrantz* till Valløff, myn høsfrwes broder, haffuer nw till gode rede fornøyget oc wdqwittet megh aff all den lod, deell och anpartt, som megh paa myne kiere høsfrues vegne arffueligen till falden er effther hennes kiere fader oc moder i thet kronenns panth till Skierne i Medelsomherrit oc Sønderliwngeherrith. Tesligeste i Koldinge pantt, Gryndaa oc Stenssmark panth, wndertagne hwess deell oc anpartt som nw effther her *Henrick Rosenkrantz*, hwess siell gud nade, faldenn er i Gryndaa oc Stenssmarck panth, och kiendes ieg meg at haffue opboret fuld verd oc vell fornøygett i for^ne^ pant, giffwendes her met for^ne^ her *Oluff* oc hanss arffuinge aldelis qwitt oc kiereløss for alt ydermere kreff eller namaninge aff meg eller myne arffwinge for for^ne^ Skierne, Koldinge, Gryndaa, Stensmark panth. Till ydermere vyndzbyrd henger ieg mitt indzeygle neden fore thette mitt obne breff, tilbedendes erlige oc welbyrduge mand, myn kiere søn, Eric Krabbe, prowesth i Rosk^e^, at beseygle met megh. Datum Køpnehaffn ipso die Jacobi apostoli anno domini mdxxxviii.

CXLVI.

Brev fra Fru Ide Munk, Hr. Oluf Rosenkrantz's til Vallø, til Fru Sofie Krummedige, Hr. Eske Bildes til Valden, om Laanet af en af Hr. Olufs „Perleskjorter" og en Krans (i Anledning af Bryllupet paa Vegholm?).

d. Vallø 1538, 30 Juli.

Orig. paa Papir paa det St. Kgl. Bibl., Fasc. 47, Nr. 39, med udslettet Segl.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Søsterlig kerlige helssenn nw oc altid forscreffwenn metth wor herre. . . . . Kiere søster, som thw scriffwer mig till oc er begerendes at ville lone en perlesiorthe aff her *Oluffs* oc en krands, saa sender ieg teg nw thet, oc huess tw lon anden deell, thet ieg haffuer, schall tw gerne were thess mectig offuer . . . . . giør vell oc sig her Eske oc thine jomfruer mange gode nætter paa mynne vegne. Her meth teg gud befallendes. Ex Valløff met hasth tiisdagen for sancti Peders dag anno mdxxxviii.

Ide Muncks dotter.

CXLVII.

Hr. Tyge Krabbe til Bustrup, D. R. M., og Hr. Oluf Rosenkrantz til Vallø kvittere til Fru Kirstine, Karl Bryskes til Flintholm, og hendes Søn Klavs Bryske for 100 ℔ Lybsk, som salig Fru Kirstine, Ebbe Strangesens, skyldte Hr. Henrik Rosenkrantz.

d. Kjøbenhavn 1538, 10 Novbr.

Orig. paa Papir, Kgl. Bibl., Danske Adels Breve, Fasc. 11, Pars 2, Nr. 114.

Wii effterscriffne, Tyge Krabe riidher tiill Bustrup, Danmarckis rygis marsk, *Oluff Rosenkrans* riidher tiill Walløff, kendis och giør alle wittherliigtt metth thette wortth opnne breff, atth erliigh och welbyrdiig quindhe frw Kyrstynne Karll Bryskiis tiill Flynnttholm haffwer mett syn søn Claffs Bryske ladett anttuordet och leuerereth oss hundrett marck lypsk wdj stædher penninge, och mett huilke j^c marck lypsk szalug ffrw Kyrstynne Ebbe Stranggesens skyldiig waar erliigh och welbyrdiig och mett gudtt szaliig werre her *Henrick Rosenkrans*, waar kerre braadher, huis siiell gudtt naadhe. Thii ladhe wij (osv.). Kiøpnehaffn sancthi Martini affthen mdxxxviij.

CXLVIII.

Hr. Oluf Rosenkrantz til Vallø skriver til Hr. Eske Bilde til Valden, at han har betænkt sig og ikke vil hidkalde den navnkundige Præst, Hr. Peder

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Rødhoved, fra Jylland, af Frygt for, at de skulle beskyldes for Trolddom, men beder ham først tale med Kansleren Johan Fris eller Kongen selv derom; m. m.

d. Vallø 1538, 14 Decbr.

Trykt efter Klevenfeldts Afskrift, Geh. Ark.

Venlig helssen altid forsendt med wor herre. Kiere her Eske oc kiere neste sønsken barn . . . . giffuer ieg teg k^e^ til kiende, at kom myn scriffuer hiid tiill garden then samme dag, thu drosth her aff, som ieg haffde acth screffuet hannum till, at hand skulle haffdt fly oss then prest hiid, her Peder Rødhoffut &c., oc wor en nw oc er ganske willig tiill ath sende then samme persone affsted, oc fly meg then samme persone hiid; nw haffuer ieg betenckt meg sidhen oc perfrochter(!) meg, ath lade wy saa hente hannum her offuer, at oss skall siges epther, at wy wille bruge troldom mett hannum, thi thet er en berøckt oc en naffnkønnet mand offuer all Jutland, at oss skall siges en(!) dectes paa, lige som thi giorde Otte Gyllernsterne oc hans modher oc sagde them thet paa, the aldrig tencte. Kiere her Eske, tha betenckt teg sielff, oc ticker meg gott were, at nar thu dragher till baghe igen till Kiøpnehaffn, atu talde oc handlet meth Jehann Friis ther om, eller met kong. matt. sielff; ehuilcket teg tickes nw raadeligt were eller gott, athw wille scriffue meg till, tha vill ieg aldelis rette meg epther. Kiere her Eske, forlad meg, at ieg scriffuer teg saa till, gud hand wed, at ieg giør thet i en god meninge, thii thu vest sielff, at the sidde icke ther buden ere. . . . . Her mett teg gud almectiste befallendes, raadt oc biwdt altiid offuer meg som offuer thiin egen broder, oc sig thin høstru oc børn mange gode netther opaa myne vegne. Ex Valløff meth hast anden dagen Luciæ 1538.

Oluff
Rosenkrantz ridder.

Kiere Eske, gor well oc sig thin høstru oc thet gode sellskaff mange gode netther paa myne vegne, oc sende Per Hanssen en hest tiill Walden, om teg stedes bud, atu wille vell giøre oc fly meg then hiid nedher, oc haffuer tu nogen werff i thenne landtz ende, ther ieg kand bestelle, thii biud till, tha vill ieg thett gierne giøre.

Udskrift: Erlig oc welbyrduge mand oc strenge ridder her Eske Bylde till Walden, sin kiere neste søskenbarn, wenlig tilscreffuet til egen hand.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

CXLIX.

Hr. Oluf Rosenkrantz skriver til Hr. Eske Bilde om Præsten Peder Rødhoved; han har talt med Johan Fris, der ogsaa henviste Sagen til Kongen „for de Prædikanters Skyld"; om Fru Sofie Eske Bildes Sygdom.

d. Vallø 1539, 13 Januar.

Orig. paa Papir med Segl, Kgl. Bibl., Danske Adels Breve, Fasc. 9, Pars 2, Nr. 87.

Wenlig oc k^e helssen met gud. Kiere her Eske oc kiere neste søskenbarn . . . . om then persone, her Pedher Rødhoffuit, tha moo thu wide, ath [jeg] ville haffue sendt myn swend aff stedt till hannom, som er kendt meth hannom, nw haffuer wor herre seett sin hand paa hannom, szaa ath hannd ligher platt wedt sengen, oc haffde hand weret føer, tha haffde hand well kommet før wdenn all twiell, thy hand war kiendt met hannom. Ehuad raad ieg kand nw faa ther till, tha will ieg giøre mytt beste, oc talet ieg met Jehan Friis om same sag, som thu vest vell, tha sagde hand, ath hand wille thet forhandle hoss kong. mtt., oc mentte, ath thet war gatt, at mand handlet hoss hans nadhe tilforne for thesse predicanter skyld, ath the skulle bruge skee ther offuer oc sige, ath mand bruget guds ord wnittig, meth mange flere orsage, som ieg icke scriffue kand. Kiere her Eske, som thu scriffuer oc wndskøller teg for meg om thin kiere høstru, som the fruer haffde screffuet teg til etc., oc ther epter haffde thu giffuet meg oc flere vdaff thin venner till kiende, tha esth thu vell wndskøllet ther wdi, men gud haffue loff, ath hwn er ved sin helbrede oc vell tillpass igen, som ieg høer thess bedre, oc ladher Jde sige teg oc hende mange gode netther oc ieg tesligeste. . . . . Ex Valløff octaua epiphanie anno domini mdxxxix.

Oluff
Rosenkrantz ridder.

CL.

Trøstebrev fra Hr. Oluf Rosenkrantz til Vallø til Hr. Eske Bilde til Valden i Anledning af dennes Hustrus, Fru Sofie Krummediges, Død, m. m.

d. Kbhvn. 1539, 29 Maj.

Orig. paa Papir paa det St. Kgl. Bibl., Danske Adels Breve, Fasc. 53, Pars 2, Nr. 90, med bevaret paatrykt Segl.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Venlig och kyerlig hiellsen altyd tilforne send med gud. Kyere her Esky, neste søskyne barne oc sønderligh gode ven, ... som tw nw skryffuer megh till oc bekyerer then store soryg oc bedrøffuelse oc vforwyndelige versselige bekomerynge, tegh till slagen er, vtj thet gud almectygeste haffuer nw kallett tyn allerkyereste høstroff, hwylcke seg nw oc altyd offuer hyne forbarme, bedendes tegh ganske gerne oc fwkomelige rader tegh, att tw gyør for guds skyld oc then store oc harde døød, gud talle for oss alle, att tw icky gremmer tegh oc fortørner bode gud och mendensken, oc tenck paa ty skyøne børnn, gud haffuer vntt teg med hynne, thet gud vere hynne nadyge oc barmhyertygē. Kyere nestesøskynde barne, kwnne ther hyelpe gremmelsse till, ta fynge tw vell flyere aff tynne venner, teg holpe. Kyere nestesøskyne barne, tenck her till, som tw vist alsomstørste magtt pa lyger, oc maa tw vide, att jegh matte følge barskyer hyd till docther, ty hand var till synds, att hand ville slagett megh en ader, dog ville hand jcky gyøre thet, føre end hand rade med doctheren, dog ville docter jcky rade till, att hand skwlle slaa meg ader. Jeg haffuer nw verett her iiij eller vj daghe och acther att drage hyem y morgenn. Kyere her Esky, er jeg megett gladtt till, att then gode herre tyn broder bespen er hossz tegh, bedendes teg gerne, att tw ville vell gyøre att sege hannum mange gode nather paa myne vegne oc myn tyeneste, och thet første jeg spør, att tw kommer hyd till byen, ær jegh saa føør, ta ville ieg aage till tegh och ta idermere talle med teg om alle erende, end jeg nw skryffue kandtt. Her medh befaller jeg tegh ten almectygeste gud meth altt thet teg kyertt ær, och rade och bywde altyd offuer meg som offuer tyn egen broder. Skreffuett y Kyøbnehaffne med hast, torssdag nest effther pynds dagh anno etc. mdxxxix.

Oluff
Rossenkrands ryder.

Udskrift: Erlige velbørduge mand och streng ryder her Esky Bylde till Vollen, konig. matt. vor nadige herriss statholle pa Kyøbnehaffne, syn kyere nestesøskynde barne, venlig tillscreffuett y egen handtt.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

CLI.

Axel Klavsen (Rosenkrantz) til Togerup overdrager sin Morbroder, Mester Aage Sparre, Degn i Lund, som Erstatning for, at han har opbygget Togerup Gaard, Halvdelen af denne Gaards Tilliggende af Ager og Eng for hans Livstid, „om han saameget begjærendes vorder", og fornødent Rum i Ladegaarden.

d. Lund 1539, 29 Septbr.

Trykt efter Afskrift i Klevenfeldts Sigilsaml., Geh. Ark.

Jeg Axel Claussøn til Togerup kendes mett thette mit opne breff, att for mangfoldelige velgerninger, som myn kere moerbroder mester Aage Sparre, decan vdi Lund, meg giortth oc beuist haffuer, oc serdelis att hand haffuer nu vpbygtt Togerup gaardtt, som vdttsidden och vdi alle mode forderffuen wor, haffuer ieg loffuet oc tilsagtt, oc nu mett thette mitt opne breff bepligtter oc tilsiger hannum att skulle haffue, nyde oc bruge vdi alle maade syn liffs tiidtt halffsdelen for^ne gords tilliggelse vdi ager oc æng, om hand so moegett begerendes vorder, sameledes ocsaa alle the huss oc rom wdi framgaarden oc lagaarden epther hans ægen begæring. Item haffuer ieg ocsaa fulkommeligen tilsagtt hannom, att ieg, mine thiennere oc tynde, som ieg paa samme gord skickendes worder, skulle icke vdi noger maade mett ord eller giærninger øffuerfalle hannom eller hans tynde, men y alle maade mett goid kerligh omgengelsse beuisse meg emoid ham, oc nar som gud kaller hannem vttaff thenne verden, eller oc om ham løister fføer att sleppe samme gordtt, tha skall hand strax igen komme til meg oc mine arffuinge quitt oc frii. Item worde thett saa, huilckett mett guds hielp icke ske skall, att nogle wttaff thesse for^ne artickle icke holdne worde wedtt theris fulde magtt, oc ieg ther om vorder pominther, oc icke ville rette meg, tha beplegtther ieg meg oc mine arffuinge att skulle igengiffue oc redelige betalle for^ne myn kiere moerbroder all then bygning oc fforbedring, som hand haffuer vogett oppaa for^ne gordtt, oc holle ham ther wdi skadeløest, vthen al gensigelse y noger maade. Til vidttnesbyrd trycker ieg mitt signette her neden oppaa thette mett opne breff, som er screffuet vdi Lund sancti Michaelis dag anno domini mdxxxix.

Udenpaa:

Axell Claussens breff att haffue mit mag oc v hus po Togerup gordt &c.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

CLII.

Aage Sparre, fordum Electus til Lunde Domkirke, gjør Mageskifte med sin „Svoger" Hr. Mogens Gyldenstjerne og udlægger ham en Gaard i Kompagnistræde i Malmø, som han havde kjøbt af sin afdøde Søsterdatter, Berete Klavsdatter (Rosenkrantz), imod den Gaard i samme Stræde, som han havde givet sin afdøde Broder Hr. Mauritz Sparre.

d. Lund 1540, 10 April.

Trykt efter Klevenfeldts Saml., Geh. Ark.

Jeg Aage Sparre, fordom elechtus till Lunde dom kiercke, giøre alle witherliigt mett thette mytt obne breff, att ieg for villige oc wenskab skyld haffuer nw giord ett venligtt oc kierligt magge skyffte mett erlig welburdig mandt oc strenge rydder her Magnus Gyldenstierne, myn kier suagger, vdy saa maade, at hannd skall haffue wdaff meg thenn gaardt vdi Malmøø, som vy kiøpte aff myn søsterdatther *Berethy Claus datter*, hues syell gudt naade, ligendis y thett lyle kompenis strede sønndenn vd mett stredett oc norden op tiil thenn gaardt, som Per smed y bode, østenn op tiill then gaard, som nu Lauris smedt y boer, oc vestenn op till kompenis gaarden, mett ald syn vyde, lenge oc brede, som hand nv jndholder oc begreben er, att nyde oc beholde till seg oc synn sande arffueringe for ett frytt mage skyffte tiill ewige tyd. Oc her emodt skall ieg haffue igen aff hannom then anden gaardt y same strede, huilcken gaardt ieg gaff myn kiere broder her Mauris Sparre, hues siell gud nade, ligendis norden ud mett stredett, mett ald synn wyde, lenge oc brede, som hannd nw jndholder oc begreben er, att skwlle igenn beholde tiill meg oc myn sande arffueringe till ewige tyd. Att saa vdi sandengen er, som forskreffuet staar, hennger ieg mytt synngenette her neden for thette mytt obne breff, kierligen tiilbedendis tesse effterscreffne erliig welburdiig mend oc strenge ryder, her Axsell Brade tiill Krogholm, her Holger Vlstanndt till Heckiberig, myn kiere frender, oc Jacop Spare, mynn kier broder sønn tiill Suanholm, om theris sygenetter her neden for huos mytt, som er gyffuett vdi Lund leffuerdagen nest epther qvasymodogeniti søndag aar mdxl°.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

CLIII.

Kristian III pantsætter Hr. Oluf Rosenkrantz til Vallø nogle Gaarde i Udlejre, Lejre Fang og Lejre Mølle m. m. for 500 ℔ danske Penge og 8 lødige Mark Sølv.

d. Kjøbenhavn Slot 1540, 2 August.

Orig. paa Perg. uden Segl, Ghmark., Voldborg Herred Nr. 7.

[Wij Christian] (osv.) giøre alle witterligt oc kiendiis faare oss oc wore arffuinge eptherkommere konninger wdi Danmarck mett thette wortt obne breff, oss aff rett witterlige gielldt skyldiig att werre oss elskelige her *Oluff Rosenkrans* tiill Walløø, ridder, wor mand oc raadt, oc hans arffuinge fem hundrett march danske pendinge oc otte lodiige march sølff kollendiske wegt faare tesse epth^ne^ wore och kronens gorde oc gods, som hand nu mett wor tilladelse haffuer indløst frann Marchor Tegenhusses arffuingge, som er først Wdledre mett the tre gordseder, som ther tiill ligge, item thuo gorde wdi Abbetuedt, thuo gorde wdi Wester Søffuby, thuo gorde wdi Walsio Nørre oc Leyre met Leyre fang och Leyre mølle, som skyller ij p^d^ miell, faare huilcke for^ne^ fem hundrett march danske pendinge oc otte lødiige march sølff wy nu aff wor synderlige gunst oc naade saa oc faare troskaff oc wiillige tienneste, som for^ne^ oss elskelige her *Oluff Rosenkrans* oss oc riighet her tiill giortt oc beuist haffuer oc hand her epther throligenn giøre oc beuise maa oc skall, haffue wnt oc ipantt sett oc nu mett thette wortt obne breff wnde oc ipant sette hannem oc hans arffuinge for^ne^ gorde, gods oc egendom mett all teriis rette tiilliggelse, ager, eng, skoff, march, fiskeuandt oc fegang, wott oc thiurtt, ingthet wndertaghet, att haffue, nyde, bruge och beholle faare ett friit brugeliig pant, waffløst wdj synn liffues tiidt och saa lengge hand leffuer. Och nar for^ne^ her *Oluff Rosenkrans* dødt oc affganggen er, thaa maa och skall hans arffuinge frambdeliis nyde, bruge oc beholle same for^ne^ gorde, gods oc egendom, mett all tetzs tilliggelse, ingtett wndertaghet, tiill saa lengge thet worder thennom egen affløst aff oss eller wore arffuinge eptherkomere konninger wdi Danmarck faare same sum sølff oc pendinge wdi slig mynt, som hand oss elskelige Otte Tegenhus wo. m. o. ti. nu fornøghet haffuer. Oc skulle for^ne^ her *Oluff Rosenkrans* och hans arffuinge holle same gods wedt heffd oc magtt, oc

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

tiennerne, som ther paa boendes ere, wedt log, skiell oc rett, oc ingenn aff thennom att wfforrette emodt logenn oc ey forhugge eller forhugge lade noger te skoffue, ther tilliggendes ere, tiill wpligtt i nogre maade. Thy forbiude wy (osv.). Giffuit paa wortt slott Kiøpnehaffnn mandagenn nest epther sancti Petri ad uincula dag aar etc. mdxl wnder wortt siignett.

Jahann Friiss manu propria.

CLIV.

Kong Kristian III tillader Mester Gotskalk Eriksen (Rosenkrantz) at søge Beviser hos sin Broder Iver Eriksen (Rosenkrantz) og andre, at han er af adelig Byrd, da han er udnævnt til Domherre i Maintz.

d. Kjøbenhavn 1540, 7 August.

Trykt efter en Afskrift i Klevenfeldts Sigilsamling, Ghmark.

Zulas oder bewilligung *Gottschalck Ericksenn*, das er aus dem lande zu Holstein etzliche vonn seiner freundtschafft, die er dartzu benottigett, nach Collen ihme, das er vonn seinenn vier anenn recht adell geborenn, zeugnis gebenn muchtenn, mit sich nehmen muge.

Actum Coppenhagenn am sonnabent nach vincula Petri anno domini im xxxx^ten^ (1540).

Wir Christian der dritte etc. bekennenn wnnd thun kundt hiermit gegenn idermenniglichenn, nachdem das der erbar vnnser lieber besonnder meyster *Gotschalgk Ericksen* durch die gestrenngenn ernuhesten vnnsern rethe vnnd dienner, er Eskell Billde, rieter, vnnd Peter Schwaben, vnns zu erkennenn gebenn lassenn, das er zu Meyntz im stieftt zu eynem thumherrn erwhelet, er kunde aber darzu nitt khommenn, er hette denn zuuornn mit erlichen vom adell gnugsam erweyset vnnd dargethann, das er ein edellmann vom seinenn vier ahnenn geboren, vnndtertheniglichenn bittennde, dweyl er vnter vnns im hertzogthumb Schleswieg geborenn, wir woltenn vorgonnenn vnnd zulassenn, das ihme etliche, die er ann die seynenn inn gerurtem vnnserm furstenthumb Schleswieg zu dieser notturfft auffbringenn konne, ausserhalb lands folgenn vnnd seynes herkommenns zeugnisse gebenn muchtenn. Wilichs wir vf sonnderlich vorbith obgerurter vnnserer

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

rethe vnnd dienner nachuolgennder gestalt gegonntt vnnd zugelassenn haben, wie auch hiemit geschieht, nemlich also, wo gedachter meyster *Gossig* sein bruder *Iwen Ericksenn* oder anndere seine freunde imannts vonn vnnsern lanndsassenn auffzubringenn wissenn, die ihme inn seinem beger follgenn vnnd diennenn wollenn, so khonnenn wir dasselbige, wie wir noch als hiemit bewilligenn, woll duldenn vnnd leydenn. Des zu vrkunnde habenn wir vnnser secret hiefur druckenn vnnd gebenn lassenn auf vnnsserm koniglichenn schloss Coppennhagenn etc.

CLV.

Oluf Munk, Høvedsmand paa Skivehus, giver sin Svoger, Hr. Oluf Nielsen (Rosenkrantz) til Vallø, Fuldmagt til at indløse den Andel, som maatte tilfalde ham i det store Pant i Skaane.

d. Kjøbenhavn 1540, 26 Novbr.

Efter en Afskrift i Klevenfelts Saml. (Munk) i Ghmark.

Jegh Oluff Munck, høffuiidzmandtt paa Skiiffuehus, giør wiittherliig for alle wtj thette mytth obne breff, att iegh haffuer wntt och tiillatth, och nu medtt thette mith obne breff wnder och tiillader, atth mynn kiere suager, her *Oluff Niellssenn* tiill Walløø, maa indløsse hvis lodtt och dieldtt, szom megh kandtt tiillfalde wtj thenn store pannth y Skaane, saa som her Holger Gregerssenn wanntth aff her Mogenns Gøye. Tiill wittnesbørdtth trøcker iegh mytth signetth nedenn paa thette mytth obne breff. Datum Kiøbinghaffn fredagenn nesth effther sancte Chatarine virginis dagh mdxl.

CLVI.

Dom paa Kongens Retterting, at Holger Rosenkrantz og hans Søskende efter det af Emich Hartvigsen og hans Hustru, Fru Thale Flemming, til deres Fader Otte Holgersen (Rosenkrantz) i 1517 udgivne Skjødebrev skulle være berettigede til at beholde en Søsterdel i Gjelskov Gaard og Gods i Fyn, indtil Bevis fremlagdes for, at bemeldte Skjøde ikkun var

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

udfærdiget paa Skrømt for at bevare Fru Thale hendes Mødrenearv imod hendes Husbond, Emich Hartvigsen, der var „vildsindet oc ødsom".

d. Horsens 1541, 30 Januar.

Efter en Afskrift i Klevenfelts Sml. (Emmichsen) i Ghmark.

Vor skicket for oss paa wort retterting oss elsk^e *Holgerdt Rosenkrandtzs* paa sine oc sine syskendes wegne paa then ene oc oss elsk^e Albert Maltissen, Erich Kaaes, wore mendt oc tienere, oc frue Tale met sin lage werrige paa then anden siide, oc wor wdj gaar nest forleden theres rette siette wge dag wdj then sag at møde, som her for oss met wor sex vgers steffning beuist wor, oc the paa alle siider bestaade; oc tiltalit for^ne *Holgerdt Rosenkrandtz* paa sine oc sine syskendes wegne for^ne Albert Maltissen, Erich Kaaes oc frue Talig met sin lage werig for en fuldt systerdeell, som er then fempthe parth i Gieldskoff gaardt oc gotzs met al sin rette tilligelse, inthet wndertagit aff for^ne fempthe parth, som hans fader, *Otte Holgerdtsen*, hagde køpth aff for^ne fru Tale oc hindes hosbonde, Emich Hartuichssen, oc handt hagde ther skøde wppaa, huilcken handt strax vdj rette lagde, som for^ne Emich Hartuichssen oc fru Thale selff beseglit oc wtgiffuit hagde wnder gutz aar mdxvij, lydendes, att Emich Hartuichssen till Brendure met sin kiere høstrue, Tale Flemingis dotther, hagde endregtelige baade met frij wilge soldt, skødt oc affhendt fra thennum oc theres sandarffuinge oc till *Otte Holgerdtssen*, høffuitzmandt paa Tørdning, al then anparth, lodt oc arffdeell, som er en fuld systerdeell, thet for^ne Emich Hartuichssen paa sin kiere høstrues, for^ne fru Talis, wegne tilfalden er epther hinder kiere moders, fru Magdalenes, dødt, vdj Gelskoffs hoffuitgaardt vdj Fyyen liggendes, met all sin rette tilliggelser met hues andre gaarde och gotzs vdj agger, engh, skoff och marck, jnthet wndertagit, huat thet helst er eller were kandt, til euinnelig eye skullendes for et friit kiøb oc skøde, oc epther som thet til tinge lagbødet wor, oc kendes thennum ther fore at haffue wpborret pendinge, fyllest och alt fuldt werdt til theres fulde nøige, oc kendes thennum epther thenne dag vdj for^ne anparth i for^ne Gelskoffs hoffuitgaardt eller nogen thes gaardes (!) oc tilliggelsser ingen rettighedt at haffue vdj noger maade, oc beplichtet thennum oc theres arffuinge at frii, hiemble oc fuldkommeliige tilstaa for^ne *Otte Holgerdtssen* oc hans arffuinge for^ne systerdeell vdtj Gelskoff hoffuitgaardt oc hans tilliggelsser for huer mandz tiltall, hinder eller gensigelsse, som ther paa kunde tale met rette vdj noger

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

maade, tiill euig tiidt etc., som samme skøde ythermere vtuiser oc indeholder. Oc menthe for^ne^ *Holgerdt Rosenkrandz* paa sine oc sine syskendes wegne, at thennum met rette burde at bebolde for^ne^ anparth oc systerdeell i for^ne^ Gelskoff gaardt oc gotzs epther theres skødebreffs lydelsse. Ther til suaret for^ne^ Albrit Maltissen, Erich Kaaes oc frue Tale met sin lage werig och bestode samme skøde, handt i rette lagde. Dogh berette for^ne^ frue Tale, at hun hagde giort samme kiøb oc skøde met for^ne^ *Otte Holgerdtssen*, sin frende, for saadan mening, at hindes hosbonde, Emich Hartuichssen, wor wildsindet oc ødsom, at handt paa then dag hagde forkommitt sith arff och gotz, oc handt epther laa at wille forøde hindes gotz oc arffue, hinde oc hindes børn til skade oc forderffuing, oc ther fore hagde hun werit hoss for^ne^ *Otte Holgerdtssen* oc giordt hannum skøde paa sine oc sine børns wegne, thennum till beste, paa thet at hindes hossbonde ey skulde forøde hinder oc hindes børns rette arffue oc gotzs, oc menthe ther fore, at samme skøde epther slig en mening oc epther thet, at handt wor hindes neste frende oc lage werig, at thet ey burde hinde eller hindes børn til skade at komme i noger maade, oc berette, at hun epther slig leiglighedt ey hagde tagit noget genbreff paa samme skøde i noger maade, oc strax i rette lagde trende breffue, som Erich Juel til Østergaardt, frue Birgitte Oluffsdotter till Wallø oc Joachim Knutssen i Otthensse hagde beseglet oc vtgiffuit, lydendes, at the huer vdj sin stedt hagde weret forskicket till for^ne^ *Otthe Holgerdtssen* aff for^ne^ frue Thale, at the skulle eske oc indkreffue et skødebreff, som hun hagde antuordit hannom till troer hende oc hindes børn till gode, lydendes paa hindes anparth vdj Gelskoffgaardt och gotzs, som er en systerdell, hinde tilfald epther hindes moder, fru Magdalene. Tha suaret *Otthe Holgerdtssen*, att handt holth thet skødebreff hinde och hindes børn till gode, paa thet ath Emiche, hindes hosbonde, skulle icki skilie hinde eller hindes børn widt samme eyendom oc anparth, som hinde kunde tilfalle i samme gaardt oc gotzs. Disligeste hagde the adspurth for^ne^ *Otte Holgerdtssen*, om handt hagde giffuit hinde nogle pendinge eller fylleste paa samme gaardt eller gotzs. Tha sagde handt ney, at hun inthet hagde faadt ther fore i noger maade, som samme trende breffue ythermere wtuiser. Disligeste wor oss elskelige Anders Emicssen her nu for oss tilstede oc bekendes, at handt hagde weret hoss for^ne^ *Otte Holgerdtssen* noger tiidt epther, handt hagde faadt samme Gelskoff met sin høstru, hindes systerdotter, wti were noger aar, om handt epther thet skødebreffs lydelsse, som giort wor, wille tale hannum tiill for samme anparth i for^ne^ gaardt, til huilcket *Otte Holgertssen*

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

suaret, at ther som handt hagde for^ne^ Talis oc hindes nestes mynde, tha gaff handt sin sambtycke ther gerne tiill, epther thi handt bekiende seg athaffue samme skøde hinde oc hindes børn til thet beste i alle maadhe, oc sagde seg(!), at for^ne^ *Otte Holgerdtssen* hagde hannum sin breff oc sigill epther slijg ordt wtgiffuit, oc ey wiste, om thet wdj thenne fram farne feygde forkommet wor eller ey, men meenthe seg at wille komme hoss samme breff mett tiiden. Tiil huilckett for^ne^ *Holgerdt Rosenkrands* paa sine oc sine syskendes wegne suaritt, ath ther som hans faders genbreff eller sigill findes kunde epther saadan beretning emodt samme skødhe, tha wille handt thet nyde oc vndgielde i alle maade; oc wij tha atspurde for^ne^ *Holger*, om handt hagde nogen ythermere beuisning vdj thend sag paa samme anparth, hinde paa rørde, tha sagde handt ney; met mange flere ordt oc tale, thennom emellom wor, om huilcken sag the paa beggi sider gaff thennom i alle rette epther then beuisning, szom her for oss tha tilstede wor. Tha epther tiltal, gensuar, breffue, beuisning och saggens leiglighiett sagde wij ther saa paa for rette, at for^ne^ *Holgerdt Rosenkrandzs* mett hanss sysken, *Otte Holgersens* børn, bør att nyde, bruge oc beholde samme for^ne^ systerdeell, som er then v parth vdj Gelskoff gaardt oc gotzs oc sin tilliggelsse, i alle maade epther thet skødebreffs lydelsse, for^ne^ oss elsk^e^ fru Tale och Emich Hartuichssen theres fader, *Otte Holgerdtssen*, ther paa giffuit haffuer, jndtil saa lenge for^ne^ frue Tale eller noger aff hindes eller oc for^ne^ Anders Emichssens kandt komme met thet breff, handt paa skødt, *Otte Holgerdtssen* vtgiffuit haffue, eller oc noger andre genbreff ther paa findes kandt; tha gange ther om i then sag saa møgitt, som ret er. Datum Horssens dominica proxima post conuersionis Pauli 1541, presentibus her Magnus Gyldenstierne, Knut Gyldenstierne, Otte Gyldenstierne, Jørghen Gyldenstierne, Cristopher Gyldenstierne, Anders Skaning, burgemester i Horssens, Hans Tygessen oc Per Jude, radmendt ibidem.

CLVII.

Hr. Mogens Gyldenstjerne, Jakob Sparre til Svaneholm og Jakob Tordsen (Sparre) til Lyngby vidne, at de have tilskrevet Axel Klavsen (Rosenkrantz) og Mogens Klavsen (Rosenkrantz) om at give Møde i Lund for at gjøre Hr. Eske Bilde paa Nonne- (ɔ: St. Peders-) Klosters Vegne Regnskab

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

for Inventarium og for at skifte Arven efter Mester Aage Sparre, og at de, da de ikke gave Møde, have foretaget Skifte og udlagt den dem tilkommende Arv.

d. Lund 1541, 29 Marts.

Orig. paa Perg. i det Kgl. Ghmark. (Pergamenter fra Justitsministeriets Arkiv B. 37) har havt 3 hængende Segl, der alle ere faldne af.

Wy effterskreffne Moghens Gyllenstiernn, ridther, Jacob Sparre till Suansholm, Jepp Tordsen till Lyungby, kiendis och giør alle wittherligt met thette wort obne breff, at wij haffue forschreffuit *Axell Clauitzen* och *Moghens Clauitzen*, thet thi wille komme till Lundt och giøre her Esky Bilde thet jnwentarium fyllest paa Nyndne closthers wegene effther kongelig maiestetzs wor naadugiste herris briffs lydelsse, oss alle ther om tillschreffuit er, och ther mett lade oss sckiffte thend deell, hues oss epther mesther Aage Sparre (hues siell gud naade) er till faldne. Suo haffuer for^{ne} bode brøder *Axell* och *Moghens* ladet giøre theris wndskylning, atthij skulle haffue forfald, och ichj kundne paa thenne tidt till oss komme, sammelitzs haue wii och trendne gonge giffuit thenom schrifftelig atworssell och till kiendne, thet wij for ingen deel kundne lengher fortøffue met thette skyffte for mange orsagher skyld, som sigh ther met begaff, och ther fore at wij ichj lengher forbyde kundne met samme skiffte, tha er wii y thett helligtrefoldughetz naffn offuer ens worden at offuer regne, parte och dielle hues som wij kundne haue fundnet nw paa thenne tidt effther for^{ne} mesther Aage Sparre wdj guld, siølff, pendinge och boskab, och haffue lagd wdj thette skryn siølff och pendinge suo mange, for^{ne} *Axell* och hans brodher *Moghenns* mętt rette kandt till falde, tesligeste hues for^{ne} brødre kandt till falde wdj guld effther for^{ne} mesther Aage Sparre, tha skulle thj haffue theris anpart wtj thet tusend rynske guldnen, kongelig maiestetzs haffuer lanth aff for^{ne} mesther Aage, effther thj at for^{ne} mesther Aage paa hans jtherste tidt sielff haffuer wndt och giuit for^{ne} brødre for^{ne} eth tusendt g^{nen} etc., och ther jmodt atthij giøre oss fyllest, atthet kandt bliffue oss wthen ald sckade heller affbreck wtj noghen mode. Tesligiste wille wij altid were offuerbodigt at were till jthermere reghenskab met for^{ne} *Axell Clauitzen* och hans brodher *Moghens*, huor thi oss tilsigendnis wordher, och wille nw samptlicken wtj thette wort obne briff haffue beplicthet oss at giøre for^{ne} brøder fylleste for hues deell, thj mett loug och rett kundne haffue oss till atthalle i nogen mode, och thj och

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

samelitzs wdj lyge mode giørindes oss fyllesth, om wij thenom haffue nogett till atthalle. At suo ganget oc farrit ær, som forscreffuit staar, och till jthermere witnitzburdt och bedre foruaring henge wij wore signetter neden thette wort obne briff, som er schreffuit wtj Lundt thend 29 dag martij, anno tusende femhundrede førgetiuge och eth.

CLVIII.

Hr. Mogens Gyldenstjerne til Tommerup, Jakob Sparre til Svaneholm, Axel Klavsen (Rosenkrantz) til Togerup og Mogens Klavsen (Rosenkrantz) til Tange, tilsige Jeppe Tordsen (Sparre) til Lyngby at give ham Erstatning, hvis noget af det Gods fravindes ham ved Rettergang, som tilfaldt ham efter Mester Aage Sparre.

d. Malmø 1541, 22 Juli.

Orig. paa Perg. i Ghmark. (Sverig, Gjældsforpligtelser Nr. 12) med 4 Segl, Nr. 1 Gyldenstjerne, Nr. 2 Sparre, Nr. 3 og 4 Rosenkrantz Vaaben med Løver (Tab. V, Nr. 7 og 8).

Wii epterscreffne, Mogens Gyldenstern tiill Tumeruppe, ridder, Jacop Sparre tiill Swanszholm, *Axell Claussen* tiill Togeruppe oc *Mogens Claussen* tiill Tange, giøre alle witterligt oc kiendes for oss oc wore arffuinge, att wy haffue loffuedt oc tiillsagt oc nu mett thette wortt obne breff loffue och tiilsiie erlige och welbyrdige mandt Jeppe Tordssenn tiill Liungeby, att ther som hannom eller hans arffuinge bliffuer nogen tiidt frann wondenn y rettergang nogett aff thett godtz, som faldt y hans lodt epther mester Aage Sparre (hues siell gudt naade), som hand haffuer annammett for eyedom, tha beplicte wii oss och wore arffuinge mett thette wortt obne breff, indenn sex sambfelde vgger ther nest epter att vdtlegge hannom eller hans arffuinge fylleste, huer epter synn anpartt, vdi andett saa gott oc saa well beleyligt gotts, som hannom ther aff bliffuer frann wottnenn, och holle hannom och hans arffuinge thett vdhen all schade, kost och tæringe vdi alle maade. Tiill ydermere wittneszbyrdt (osv.). Giffuett vdi Malmø sanctæ Mariæ Magdalenæ dag, aar etc. mdxlj.

Samme Dag lignende Erklæring fra Jakob Sparre, Jep Thordsen, Axel Klavsen (Rosenkrantz) og Mogens Klavsen (Rosenkrantz) til Hr. Mogens Gyldenstjerne.

Orig. med 4 Segl, Ghmark., Sverig, Personalia Nr. 31.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

CLIX.

Arveforening mellem Brødrene Axel og Mogens Rosenkrantz paa den ene Side og deres Søster, Kirstine Rosenkrantz, Priorinde i Sct. Peders Kloster i Lund, paa den anden Side med Hensyn til den dem efter deres Morbroder Mester Aage Sparre tilfaldne Gaard i Malmø.

d. Malmø 1541, 30 Juli.

Orig. paa Papir i Ghmark. (Oxie H. Nr. 67 a) har 2 hængende Segl, begge med Rosenkrantz Vaaben, se Tab. V, Nr. 7 og 8.

Wy effter^ne^ *Axel Rossenkrans* oc *Magens Rossenkrans* kiendes och giøre witterligtt ffor alle neruerendes oc komme skullendes mett thette wortt obne breff, att wy haffue nu giortt en wenlig contrackt mett wor kiære søster *Kyrstyne Rossenkrans*, pryrisse wdy sancte Peders kloster y Lundt, y saa mode, som her effter ffølger, att wy skulle giffue ffor^ne^ wor søster xv marc danske pænninge, som gyld oc geffue ere wdy Skone, aff en gord wdi Malmø y lylle Kompenistrede, som wor kiære moder broder, mester Oghe Sparre (hues siel gud haffue), wos giffuitt haffuer, wdy saa mode, att ffor^ne^ wor søster skulle nyde oc beholle wdy syn lyffuis tydtt, hues rette oc wdaffgifft som aff for^ne^ gord affgangendes vorder, ther ffore skulle wy giffue hynde for^ne^ som pænninge aff for^ne^ gord om sancte Egydii dag. Huilckett hun eckie ffonger for^ne^ som pæninge ynghenn sancte Egidii dag bliffuer til ende worden, thaa skal hun haffue ffuldmackt oc beffalning wdy att sette oc wdaff att sette y syn lyffuits tyd aff ffor^ne^ gord huem hun tyckys, effter wortt breffuis lydilsse. Att saa wdy sandhedtt er, osv. Skreffuitt wdy Malmø anden sancte Olufs dag anno domini mdxli.

1541, 31 Juli, Malmø. Kong Kristian III dømmer Mester Aage Sparres Skjøde til Fru Magdalene, Axel Klavsen (Rosenkrantzes) Hustru, paa en Gaard i Brødagh i Froste Herred og en Gaard i Hersløff i Rønneberg Herred ved Magt, medmindre det bevises, at Mester Aage Sparres Indsegl er hængt for Skjødebrevet uden hans Vidende og Vilje.

Orig. med Segl i Arne-Magn. Saml., Dipl. Dan. in genere, Fasc. XI, Nr. 3, Universitetsbibl., trykt i Krags og Stephanius Kr. III's Hist. II, 356—7.

Samme Dag (Søndag efter St. Oluf Konge), Malmø. Kong Kristian III tildømmer Hr. Mogens Gyldenstjerne, Jep Tordsen (Sparre) og Jakob Sparre det Gods, som de kjøbte af Bonden Lavrids Mogensén i Verpinge, hvilket Mogens Klavsen (Rosenkrantz) til Tange og Axel Klavsen (Rosenkrantz) paatalte og paastode, at M. Aage Sparre havde faaet tilforn af Hr. Jens Mogensen Officialis. Hr. Mogens Gyldenstjerne beviste derimod, at Mester Aage paa sit yderste havde befalet Mester Hans Wulff Kannik at sørge for, at det Gods, han urettelig havde frataget for^ne^ Jens Mogensen, kom igjen til dennes rette Arvinger, af hvilke Lavrids Mogensen som den afdødes Broder var nærmest.

Perg. uden Segl, Ghmark., Sverig, Kvitt. Nr. 41.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

CLX.

Jep Tordsen (Sparre) til Lyngby erkjender at skylde Mogens Klavsen (Rosenkrantz) til Tange 405 Guldgylden, 32½ Lod Sølv og 47 Mark danske Penninge, som var tilfalden ham i Arv efter M. Aage Sparre, hvilke Penge han forpligter sig til at betale i Malmø inden St. Mortens Dag s. A., hvorimod han, hvis Betaling ikke sker, giver ham til brugeligt Pant 8 Gaarde.

d. Malmø 1541, 4 August.

Orig. paa Perg. i det Kgl. Ghmark. (Pergamenter fra Justitsministr. Arkiv B 36) har havt 5 hængende Segl, der alle ere faldne af.

Jeg Jep Tordssenn tiill Liungby giør wittherligt for alle met thette mytt obne breff, aff rett wittherligenn gielldt skyllduge attuere erlige och welburdige suendt *Mogens Claussenn* tiill Tange fyre hundrede och fem gaellthe gylldenn, hallfftridie och treduge lodt søllff, siuff oc furetugge marck danske penninge aff thend andpartt, som jeg haffuer inde huos miig, som hannom tiillfalldenn er effther mesther Aagge Sparre, huilcke for^ne^ iiij^c^ och v gaellthe gylldenn, xxxiij lodt søllff, xlvij marck dandske peninge jeg beplichter meg eller myne arffuinnge att betalle eller jndlegge for^ne^ *Mogens Claussenn* her wtj Malmøg tiill Suerenn bruggers jndenn sancte Morthens dag nu først komendis, och ther som szaa skede, att jeg icke indlagde for^ne^ guldt, søllff oc penninge, som forschreffuit staar, tha fulldmagt giffuer jeg for^ne^ *Magens Claussenn* att annamme thisse epther^ne^ mynne gaarde och gots, szom er først tho gaarde vtj Wallebierg, som giffuer fem pundt korn tiill aarligenn landgille, item en gaardt vtj Yøe, giffuer hallffandit pundt kornn, item en gaardt vti Sersløff, som giffuer otthe oc firetugge skepper kornn, item en gaardt vtj Hindby, som giffuer hallffandit pundt korn, item thre gaarde vtj Aaggerup, en szom Per Jensenn nu vtj boer, oc tho tiill hannom, som giffuer aarligenn fem pundt korn, item en gaardt vtj Assmyndtorp, som giffuer tho oc treduge skepper korn. Item om saa skeer, att for^ne^ sumpt icke bliffuer indlagt her wtj byenn jnden for^ne^ tydt, tha skall hand haffue, nyde, brugge oc beholde for^ne^ gaarde oc gots for ett friit brugeligt pant, tiill szaa lenge hand fanger for^ne^ sumpt gulldt, søllff oc penninge, som forschreffuit staar, oc beplicther jeg mig oc mynne arffuinge att hollde hannom thet aldelis vtthenn skade. Jtem nor for^ne^ sumpt gulld, søllff oc penninge paa for^ne^ thiid her indlagt bliffuer oc tilstede kommer, tha skall thette mit breff miig her vtj byenn tiill for^ne^ Seurenn brugers jgenn

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

antuordis wtthenn alld paaskudt eller nogend forhallninge vtj nogre motthe. Tiill ytthermere witnisbyrdt her om tha trycker jeg mit signette neden fore thette mit obne breff met flere gode mendtzs jndseglle, som jeg ther tiill kierlige om biddit haffuer met miig at beseglle, som er først Johann Friiss tiill Hessellagger, konnelige maiestatts canceller, Hollgerdt Wullffztand tiill Hickebierg, Truuidt Wullffztand tiill Thoruppe, Magens Gyllenstierne tiil Thommerupe, riddere. Giffuit oc schreffuit wtj Malmø torsdagenn nest fore sancti Laurentij martiris dag anno domini mdxlj°.

CLXI.

Axel og Mogens Rosenkrantz til Togerup og Tange, Brødre, kvittere til Hr. Mogens Gyldenstjerne til Tommerup for Arven efter deres Morbroder, Mester Aage Sparre.

d. Malmø 1541, 4 August.

Orig. paa Papir med 2 Segl i Vox, velbevarede, med Løver, Kgl. Bibl., Danske Adels Breve, Fasc. 53, Pars 3, Nr. 131.

Vii effther^nc *Axel Rossenkrantz* oc *Magens Rossenkrantz* tiil Togeruppe oc Tange, brødre, kendis i thette vort opne breff, thet erlig, velbyrd oc strenge ritthere her Magens Gyllenstern tiil Twmeruppe haffuer nu tiil gode rede fornøget oss sin anparth aff alt thet guld, sølff oc pendinge, som fantz effther wor kere moder brodher mester Aage Sparre, hues siel gud naadhe. Thy lade vy for^nc her Magens Gyllenstiern och hans arffwinge altingis quit, frii, ledig oc løss for oss och vore arffwinge oc alle andre paa vore vegne for all ydermere kraff eller tiiltall for alt, hues handh haffuer vppeboret vdj guld, sølff oc pendinge effther for^nc mester Aage vtj alle maade. Tiil ydermere vindisbyrd trycke vii vore singnetter neder for thette vort opne breff. Giiffuith vdi Malmøø torsdagen nest effther sancte Peders dag vincula aar etc. 1541.

CLXII.

Dom paa Kongens Retterting, hvorved 7 Gaarde i Vibede og Kisfendrup, paa hvilke Ejler Rønnov til Hvidkilde og Hr. Oluf Nielsen Rosenkrantz til Vallø efter nogle gamle Breve gjorde Fordring, og som skulde være frakomne Hr. Olufs Forældre med Urette, tilkjendtes Hr. Predbjørn Podebusk

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

paa Niels Broks Børns Vegne efter fremlagte Adkomstbreve, blandt hvilke navnlig fremhæves Skiftebrevet d. Odense 1472, 22 Okt. efter Fru Johanne af Bemmetofte, hvilket bl. Fl. var beseglet af Hr. Niels Eriksen, Hr. Olufs Fader, uden at han havde gjort Indsigelse imod, at de 7 Gaarde var blandt det skiftede Gods. (At Hr. Niels Eriksen her er Hr. Niels Eriksen Gyldenstjerne, se Texten S. 56.)

d. Odense 1541, 31 Aug.

Efter en Afskrift i Klevenfelts Saml. (Brock) i Ghmark.

Vor skicket for oss paa wort rettherting oss elskelige Eyler Rønnow tiil Huidkield oc Oluff scriffuer, fuldmyndig paa oss elsk^e^ her *Oluff Rosenkrandz*, wor mandt oc raadz, wegne paa then ene oc Jenss Perssen met fuldmagt paa oss elskelige her Prebiørn Podebuskis, ridders, wor mandz oc raads, paa Niels Brockes børnss wegne paa then anden siide, oc wor i dag theris rette siette wge dag at møde wtj then sag, som the for oss paa begge siider bestode, oc tiltallit for^ne^ Eyler Rønnow oc Oluff scriffuer paa her *Oluff Rosenkrandz* wegne for^ne^ Jenss Pederssen paa her Prebiørns oc Niels Brockes børns wegne for vij gaarde, de iiij liggendes i Wiffuede, som Jep Perssen, Hanss Giricksen, Folmer Matssen oc Jenss Anderssen iboer, oc the iij liigendes i Kiessendrup, som Per Jenssen, Hanss Anderssen oc Per Jepssen i boer, som her Prebiørn Podebusk haffuer i forsuar paa Niels Brockis børns wegne, oc berette, at for^ne^ vij gaarde skulle were her *Oluffs* forelderne frakomen met wrette, oc i rette lagde eth panthe breff wnder gudz aar mcdxxxvj, lydendes, at frue Margrete Wicke Møltickesdotther hagde pantsatt Frederick Wardenbierg thet gotz, som hinde wor tilfunden epther Hans Reimersens dødt for riigens raadt aff biscop Jens i Roskyld, ehuor thet ligger etc. Jtem et andhet pergmentz breff wnder gutz aar mcdxxxix, lydendes, at Frederick Wardenbierig hagde wpladit Oluff Axelssen for^ne^ panthebreff met al retighedt, som handt i pandt hagde aff fru Margrete Wiickisdotther aff Biernø etc., huilke for^ne^ tuende breffue inthet gotz bemelte wedt naffn, i huor thet ligger i noger maade. Framdeles i rette lagde the et skiøde breff wnder gutz aar mcdxxxix, lydendes, at Niels Braage aff Bornøø hagde saaldt oc affhendt met sin hustrues raadt oc sambtycke til Oluff Axelssen aff Waløø alt thet gotz, som handt arffuet epther hanss hustrues moders dødt, fru Margrete Wickisdotther, eblandt huilcket gotz ther bemelles iiij gaarde i Wiffuede, som giiffue ij løde marck for landgille, oc iij gaarde i

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Kiessendrup, som giiffue oc ij løde marck for landgille etc. Jtem eth papiirsbreff aff Siellandzfare landzting wnder gutz aar mdxvij, lydendes, at Torsten Jenssen aff Ortued paa frw Birgittis, her *Nielss Ericksens* efftherleffuerskes wegne paa Wallø, hagde giffuit illing oc kiere paa alt thet gotz, som wor kommen fra Walløø, siiden her Oluff Axelssen fick Gotland etc., huilket for^ne^ breff ey heller bemeller nogit gotz wid naffn; met flere herritztings oc landztings witne, lydendes, at her *Oluff Rosenkrandz* hagde ladit giffue ther illing oc kiere wppaa oc wdesket for^ne^ vij gaarde met mere gotz etc. Ther til suaret for^ne^ Jenss Perssen paa her Prebiørns oc Niels Brockes børns wegne, at samme gaarde oc gotz er Niels Brockes børn til kommen tiil arff, oc her Prebiørn paa theris wegne thennum i forsuaar haffuer, oc berette, at for^ne^ vij gaarde ey noger tiidt er kommen fraa Walløø, oc ey Oluff Axelssen hagde noghen tiidt faadt thennum i heffdt eller were, eller hagde illet eller kierdt ther paa i noger maade i sin tiidt, oc i rette lagde et skiffte breff wnder gutz aar mcdlxxij°, huilcket skifftebreff her *Niels Erickssen*, ridder, for^ne^ her *Oluff Rosenkrandzis* fader, met flere gode mendt beseglit hagde, lydendes paa skiiffthe oc jeffnet epther frw Johanne aff Wenntopthe emellom her Axell Lawessen, her Corfis Rønnow, ridder, Lawe Brock oc Tønne Rønnow, lydendes først paa en gaardt i Wiffuede oc ij i Kiessendruppe, som her Axel Lauessen met mere wor tilschifft etc.; disligeste paa two gaarde i Wiiffuede oc iij gaarde i Kiessendrup, som Laue Brock wor tilschifft, met mere gotz etc. Disligiste i rette lagde handt et skiødebreff wnder gutz aar mcdlxx, lydendes, at her Axell Lawessen aff Claussholm hagde skiødt oc saaldt met et wenliigt magskiffthe til euig tiidt Lawe Brock en gaardt i Wiiffuede oc ij gaarde i Kiessendrup etc. Disligeste et andet skiødebreff wnder gutz aar mcdlxxvj, lydendes, at Tønne Rønnow hagde saaldt oc skiødt Lawe Brok en gaard i Wiiffuet oc en gaardt i Kiessendrup met mere gotz etc. Jtem et andet pergmentz breff wnder gutz aar mcdlxxvj°, lydendes, at her Corfis Rønnow, riitther, hagde wdlagt sin søn, Tønne Rønnow, two gaarde, en i Thorw oc en i Wiiffuedt, til euinneliig eye for then deell, handt hagde i Fremmerup oc i Winding, som samme breffue ythermere wtuiser oc indholder. Jtem eth tings witne aff Faxe herritzting wnder gutz aar mdvij, lydendes, at xij mendt hagde witnet, at xl aar hagde ther ichj weret reest deele eller illing paa Wennetopthe eller nogit thet gotz, ther tilligger, enthen i Wiiffuet, Kiessendrup eller noger anden stedtz i Faxe herrit etc. Disligiste et tings witne aff Siellandzfare landzting wnder gutz aar mdxiiij, lydendes,

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

at xij mendt hagde witnet, at wtj xl aar oc mere hagde ther ichj weret giiffuen illing eller kiere paa nogit thet gotz, som ligger til Wennetopthe etc.; met flere witne aff Faxe herritzting, Steffns herritzting oc Siellandzfare landzting. Disligeste beuiste handt met flere breffue aff Siellandzfare landzting, at her *Oluff Nielssen* haffuer før deelth paa samme gotz wnder gutz aar mdxxvj. Tha hagde Niels Brock werit ther oc bodit seg i alle rette, och inghen wille gaa i rette met hannum, tha bleff Niels Brock gotzit tildømpt oc staa paa hanss heffdt, swo lenge her *Oluff* wilde were i rette eller deelthe paa thet nyy etc.; met flere breffue, som tha for oss i rette wor lagdt. Tha eskit wy i rette, om for^ne^ Eyler Rønnow oc Oluff scriffuer paa her *Oluff Rosenkrantzis* wegne kunde giøre beuiseliigt met breff oc segill, at her Oluff Axelssen hagde noger tiidt hagdt for^ne^ viij gaarde i heffdt oc were heller giiffuit ther last oc kiere paa i sin tiidt; tha kunde the thet ichj beuise met breff eller sigil i noger maade. Tha satte for^ne^ Jenss Perssen paa her Prebiørns oc Niels Brockes børns wegne wtj rette, at epther thij Niels Brockes børnss forelderne haffue hagdt for^ne^ gaarde wtj heffdt oc were i saa lang tiidt, oc ey her Oluff Axelssen gaff ther noger tiidt illing eller kiere wppaa wtj hanss tiidt, oc ey heller er beuiseliigt, at Oluff Axelssen fick thennum noger tiidt wtj heffdt oc were, oc the kunde ey heller giøre beuiseligt, huat atkom the hagde, ther samme gotz hagde saaldt Oluff Axelssen, om Niels Brockes børn ey burde for^ne^ vij gaarde at nyde, bruge oc beholde epther skiffthebreffues lydelsse, som her *Oluff Nielssens* eghen fadher beseglet haffuer met flere gode mendt, oc menthe, at ther som her *Niels Erichssen* hagde hagdt noger ret til samme gotz, tha hagde handt thet icke beseglit, oc om the gamble breffue burde at komme thennum tilskade vtj noger maade; om huilcken sag the gaff thennum paa begge sider i alle rette epther theris fuldmachte breff, the hagde paa baade siider. Tha epther tiital, giensuar, breff, beuisning oc sagens leiglighedt wor her saa paa sagt for rette, at for^ne^ oss elskelige her Prebiørn Podebusk paa Niels Brockes børnss wegne bør for^ne^ vij gaarde i Wiiffuet oc Kiessendrup met theris tilligelsse at haffue, nyde, bruge oc beholde epther theris breffuis lydelsse oc ey ythermere ther for til rette at staa, oc the gamble breffue, som Eyler Rønnow oc Oluff scriffuer y rette baar, ey at komme her Prebiørn eller Niels Brockes børn tiil brøst eller skade epther thenne dag i noger maade. Datum Ottonie onssdagen nest epther sancti Hansdag decollationis anno etc. 1541, presentibus Jørgen Gyldenstierne, Dytrick Quitzow, her Cristiern Pouelssen, prior, Nielss Fickessen, Hanss Friiss, Peder scriffuere och Gregers Hanssen.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

CLXIII.

Axel Brahe og Kristen Friis paa deres Hustruers Sofie og Else Rosenkrantzes Vegne oplade til Otte Holgersens Børn Boller Hovedgaard m. m.

d. Boller 1542, 8 Februar.

Afskrift i Ny Kgl. Saml. 2091 4° (Rosenholm Arkiv) I, 16de Paquet Nr. 4, Kgl. Bibl.

Wy effterskreffne Axell Brae till Krogholm, Christen Friis til Ouergardt, riddher, gør alle witterlicth oc kendis met thette worth obne breff, ath wii nu medt begges wore kere hostruers, *Sophie Rosenkrantz* oc *Else Rosenkrantz* datther, fry wilge oc fuldbordt haffuer giordt en wenlig fordrag oc forligelze emellum oss oc sallige *Otthe Holgersens* børn, erlige oc welburduge suendt *Holger Rosenkrantz* oc hans medsøskinde, om all then oppebørsele, som theris fader *Otthe Holgersen* opboreth haffde paa sin kere brodher her *Holgerd Rosenkrantz* oc hans medsøskenes wegne, emedens handt war theris werge; tesligiste oc saa om all then opbørsel, som sallige herre *Holger Rosenkrantz* haffde opboredt paa sin kere broderss, *Otthe Holgersens*, børns wegne, saa lennge han war theris werge, oc giorde therom en wenlige fordrag emellum oss oc *Otthe Holgersens* børn wdj saa made, at effthertbii at herre *Holger Rosenkrantz* oppebørsel, som han oppeboret haffde paa sin broders børns wegene, beløber sig høgre oc møre wdj guld, sølff oc penninge, end som *Otthe Holgersens* opbørsel war, oc wii paa herre *Holger Rosenkrantz* wegene skillige bliffue *Otthe Holgersens* børn wd aff same wergemaal, oc paa thet at all tretthe, tuidract oc delemal kandt affstilles, oc for all then tiltale, som *Otthe Holgersens* børn kundt haffue til oss oc wii tisligiste paa beggis wore kere hostruerss wegene kundt haffue til thennom, oc for then summ penge, som wii aff vore anpart skillige bleff forskreffne *Otthe Holgersens* børn vdt aff same oppebørsel paa herre *Holger Rosenkrantz* vegene, tha haffue wii ther fore medt begges wore kere hostruers, *Sophie Rosenkrantz* dotters oc *Else Rosenkrantz* dotterss, fry wilge oc velberadt houff vpladet oc meth thette vort obne breff vplade oc affhende fra oss oc vore kere hostruer oc begges theriis arffuinge oc til forskreffne *Otthe Holgersens* børn, erlige oc velburdige suendt *Holger Rosenkrantz* oc hans medsøskinde, oc theris arffuinge all then vor anpart, lod oc arffdeel oc all then rettig-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

hedt, som wii oc wore kere hostruer haffue oc paa arff uegene tilfallen er wdj Boller hoffuidgordt, grund oc bigninge, ligesom then nu forsidde(!) er, medt hindis herlighedt oc fryhedt, aggher oc eng, skoff, mark, fiskevandt, fegang, voth oc tiurth, jntet ondertaget y noger made . . . . . etc. etc. . . . . huilke . . . . . for^ne *Otthe Holgersens* børne skulle nyde, bruge oc beholle til euendelig ey for then anpart sum guld, sølff oc penninge, som wii aff same opbørsel paa herre *Holgertz* wegene thennem skillig bleff . . . . . .

. . . . . .

Til ydhermere vindesbørdt, at saa er y sandhedt, tha haffwe wii, for^ne Axel Brae oc Christen Friis, ritther, oc beggis vore kere hostruer, *Sophie Rosenkrantz* datther oc *Elze Rosenkrantz* datther, meth wore fry wilgie oc widskaff ladit henge wore enxzigle neden for thette wort obne breff, oc tilbedendis erlige oc velburdige mendt Mandrop Holk til Barritskoff, Hertuig Thomessen til Palsgordt oc *Nils Rosenkrantz* til Stensbalig til vittherlighedt thette wort obne breff medt oss at besegle. Schreffuit paa Boller, tisdag nest effther køndhermeess aar effther gutz børdt mdxlij.

CLXIV.

Dom paa Kongens Retterting, hvorved den Holger Rosenkrantz og hans Medarvinger ved Dom paa Kongens Retterting i Horsens d. 30 Januar 1541 tilkjendte Besiddelsesret af en Søsterdel i Gjelskov Hovedgaard og Gods efter nu fremlagte Bevisligheder gjøres afhængig af, at han trøster sig til selv tolvte med Riddermændsmænd at aflægge Ed paa, at bemeldte Søsterdel er af hans Fader Otte Holgersen skjelligt og redeligt kjøbt og betalt.

d. Ribe 1542, 3 Maj.

Efter Herredagsdombog 1541—43 Nr. 4, Fol. 13, Ghmark.

Vor schichit for oss paa vortt rettherting oss elskelige Erich Koess tiill Brendwed, wor mandt oc tienner, po sin egne, sin moders frue Talles oc tieris metarffuinges vegne oc hagde i rette steffnit oss elskelige *Holger Rossenkrantz* till Boller oc tiltalit hannom for it skødebreff po en søsterdiell vtti Gielskoff gaardt och gotts, som handt mynthe, the ey hagde

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

fangitt fyllist for, oc berette, samme skøde bleff *Otthe Holgerttssenn* giortt oc i hende antuordet vtj then achth oc menning, ath hindes hosbunde Emich Hartuigssen wor vildsinnitth oc ødsum, oc ther for hagde hwn giiortt sin frende *Otte Holgersen* samme skøde po hindis och hindis børns vegne thennom till thett bæsthe, oc menthe ther for, at samme skøde hannom vti sodann menning vor til hende komitt, att thett ey burde att komme hannom, hans moder eller mettarffuinge tiill nogen skade eller brøst, oc epther sodan leglighedt tha hagde hans moder ey tagit *Otthe Holgertssens* gienbreff po samme skødi i noger mode, oc i rette lagde trende breffue, som Erich Juell till Osthergordth, frue Byrgithe Olluffsdatther tiill Walløø oc her Jachim Knudssenn i Ottensse hagde beseglitth oc vdgiffuit, lydendis, atthe huer vti syn stedt hagde wærett forskichitth aff oss elskelige frue Thalle tiill *Otte Holgerttssenn*, att skulle elske(!) oc indkreffue samme skødebreff, hun hannom tiill tror hende antuordith hagde, oc hindes børn tilgode. Tha hagde *Otte Holgertssen* suarett, att hand holtt samme skødebreff hinde oc hindis børn till thett bæste, po thett att hindes hosbunde Emich Hartugsen skulle iche skylle hinde oc hindes børnn wiidt samme gotts oc arff, som skøditt indholtt, oc the hagde atspurtt *Otte Holgerdssen*, om hand hade gifuit frue Thalle nogle pendinge eller fyllist for samme anpartt y Gielskoff gordt oc gotts; tha sagde handt ney, at hun inthett hagde faaett ther fore vttj nogre modhe, som samme trende breffue yttermere vduiser, oc mynthe for thi for^ne^ Erich Koess, att hun iche burde att myste sin gots. Ther tiill suarett for^ne^ oss elskelige *Holger Rosenkrantz*, at then skøde, som handt hagde po samme anpartt, then hagde for^ne^ frue Talle och hindes hossbondhe bode beseglit, oc mett andre gode mendts indsegell; oc bemelthe samme skødi, at hun hagde faaett ther fuldt fyllyst for, oc menthe ther fore, hannom epter samme skøde burde at nyde samme systherlodt i Gielskoff gordt oc gotts, vden hans faders egen gienbreff kunde findis ther emodt, tha wille handt thett vndgielle; mett mange flere ordt, thennom emellom vor. Tha epther tiltald, giensuar, breffue, bevisning oc sagens leglighet sagde vii ther so po for rette, at thet skødi, som for^ne^ oss elskelige frue Thalle och hindis hosbunde selffue beseglit oc vdgiffuit haffuer, bør vedt sin magt at bliffue, oc *Holger Rosenkrantz* for then tuilswumheett, i sagen er, epther the trende vindisbyrdis lydelsse, Erich Koess i rette lagde, schall hand siellff tolffte met gode ridermendts mendt thet aff verghe oc giør sin edh, ath thet er skellig oc rederlige køptt oc betthallit, dog schall standhe vtj *Holgertz* handt, nar handt same eedt gøre will, och ey her for inden att besatthe(!)

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

seg mett nogitt aff gotziitt, men nor same edt skall giøres, tha schall hun giøres till thett herritzting, som gottzit liger, oc giffwe Erich Kaaes, frue Thalle oc teris mett arffuinge ther logligh vaarssell tiill, szom thett seg bør. Datum Ripis, onssdagen nest epter sanctorum Philipi et Jacobi, nærverendis oss elskelige Jahan Friiss wor cantzeler, Erich Banner vor marsk, her Jørgenn Friiss, Mogens Munck wor lantzdomere vtj Nørjutlandt, Per Ebbissen, Jacob Hardenbierig, vor tro mendt oc rodt, Jens Thamssen oc Jens Mogenssen, vor mendtt oc tiennere.

CLXV.

Kristoffer Johansen (Lindenov) beder Hr. Oluf Rosenkrantz til Vallø at fremme hans Frieri til Erik Eriksen (Banners) Datter Magdalene, thi han ved, at det næst efter Faderen kommer an paa ham.

d. Odense 1542, 29 Juni.

Orig. paa Papir med Segl (Lindenov-Vaaben), Ghmark., Dske. Kong. Hist. 20, 1542 A.

Wenligh, kierligh hielsen alle tidh fforssendh met uor here. Kiere her *Olloff*, ffrende oc sønerlig guode uen, tacker iegh eder gierne ffor allt det guode, i meg alle dage giort oc beuisseth hauer oc besønderligh dendh tidh, iegh uar fangen i Kiøbinghauen. Der som sligh eders uellgierningh stodh megh at for tiene, da kiene gudh, iegh det gierne giøre uille met allt det guode, i min for moge er. Kiere her Olloff, frende, giuer iegh eder kierligh till kiende, at iegh hauer giuedh noggen aff mine uener i beffallingh at skall hanlle pa mine uegne met Jerik Jeriksen om hans dotter iomffru Madellen; kiere her Oloff, nar det komer i hanell oc talle, da kandh iegh uell tenke, at iegh ffanger engen der engen sønerligh suar pa, ffør i oc fflierre hennerss uener hauer radh eders guode tøke der i. Kiere her Olloff, sa hauer iegh iki uilldh ladet at giue eder sligh min guode trouhierte meeningh tiill kiende, di er min kierligh bøn til eder, kiere ffrende, ffor allt det, iegh i alle min dage kandh ffor skylle oc fortiene, at i uill giue eders ia oc samtøke der till, oc i uill uere migh behielpeligh huos hinrs ffader oc uenner, at denee min bøn matte uides migh. Der som gudh megh det for sietth hauer, da uill iegh skeke migh saa førssth muodh hener oc siden alle heners uener, at dj iki skall haue

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

megh at beskylle, eki alldh enneste ffor ien suager, men i skall fene megh ffor ien søn met allt det guode, gudh megh ffor onne uell. Kiere her Oloff, ramer oc ueder mett beste her i huos alle eders uenner, som iegh eder alldielles tilltrouer, dj iegh uedh ueseligh, ath nessth henners ffader, da sstaner kalledh i eders hener. Kiere her Oloff, i huilke made iegh kandh uere eder till tieneste oc uilli, skall i alldielles forlade eder till megh som till eders eggen ssøn, det gudh kiende, huellken iegh nu uell haue eder euenelligh beffallendes till euigtiden, oc giør ieg alle tidh gierne hues eder kiert er. Dattom Odenss torsdagen effter sanctehansdagh anno domini md^c^xlii.

Krestoffer
Johansen.

Udskrift: Erligh oc uelbørdigh mand oc strenge rider her *Olloff Rosenkrans* till Uallløø, sien kiere frenne oc sønerligh guode uen, uenligh tillskrøuen.

CLXVI.

Hr. Oluf Rosenkrantz til Vallø til Hr. Eske Bilde til Valden om forskjellige Sager.

d. Vallø 1542, 9 Juli.

Orig. paa Papir, Adelsbreve, Fasc. 53, Pars 2, Nr. 92, Kgl. Bibl.

Vennliig hielsenn forsenntt mett gud. Kiere her Esche, nest søskenn barnn oc synnderliigenn gode wenn, tackenndis tiig ganntzs høgliigenn oc giernne for alltt gott, tw mig beuist haffuer, oc besynnderliigenn for thenn møde oc wmag, tw haffde mett myn suaager Eriick Banner oc mynn broder, att forfeder thenn sag tiill Peder Ebessenn paa mynne wegne, huelckett thett oc anndett miere ieg welluiligenn forskille oc fortienne wiill mett hues vdii mynn magt er, som ieg pliigtiig er. Kiere nestsøschenn barnn, fornemer ieg vdii tynn schriuelsse, att tynn leiliighet begiiffuer siig saa, att tw icke kannd kome tiill mig, som tw haffde formoett tiig, huelckett mig ganntz leitt er, thett gud kiennde, thii ieg haffde hafft att talle mett tiig, som magt anlegendis er, oc ieg nw icke schriue kanndt, oc bedenndis tiig giernne, nar tw komer vdii lanndett igenn, att tw tha wiille kome tiill

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

mig, saa wiill ieg tha yder mer talle mett tiig, enn ieg nw schriue kanndt. Sambledis som tw schriuer om Clauis Eriicksens eptterleuerske mett thenn trette, etther emellom er, saa er ieg mig sielffuer mett thett første formoenndis tiill Abremstrup, saa will ieg giernne were tynn fogett y tynn frann weresse behielpliigenn mett raa, daa oc gierninnge, hues mig mueligt er oc stannder att giøre, oc bedenndis tiig giernne, om ther nogenn sager for kon. maatt. oc Danmarcks riigenns raad mig anrørendis er, att tw tha wiille giøre, som tynn loffue oc mynn stander oc ieg jnngenn tuiffell paa haffuer, oc ther som ieg wiiste vdii nogenn made att tienne tiig, thett tw kunde haffue gaffn eller gott, tha schulle tw fynnde mig gantz wiilliig ther tiill, thett gud kiennde, thenn ieg tiig wiill haffue befallett mett hues tiig kiertt er. Lader Jde sege tiig mannge gode netter oc bedenndis giernne, om tw wedt nogenn tiidinger frann Peder Biilde oc Stienn, att tw wiille schriue mig tiill. Hastliigenn aff Wallø 9 dag eptter Petri et Pauli dag anno 42.

Oluff
Rosennkrantz riidder.

CLXVII.

Dom paa Kongens Retterthing, at en Gaard i Balslev, som Erik Krummedige i 1537 havde kjøbt af Fru Mette Markusdatter, Atzer Broks Efterleverske, og paa hvilken Peder Brok til Barløsegaard gjorde Fordring som Erstatning, fordi Fru Mette, til hvem Peder Brok havde udlagt Gaarden for det af hendes Gods, som Atzer Brok havde afhændt, imod en imellem dem efter Atzer Broks Død i 1533 indgaaet Kontrakt havde solgt af det af ham efterladte Kjøbe- og Pantegods, skal tilhøre Fru Sidsel Rosenkrantz, Erik Krummediges Efterleverske, efter Skjødet af 1537.

d. Odense 1543, 24 Februar.

Efter Rigens Dombog, Geh. Ark.

Wor skicket for oss paa wort rettherting oss elskelige Peder Brock til Barløsze, wor mandt oc tienere, paa then ene, oc oss elskelige fruc *Cicelle*, Erick Krumdighis efftherleffuerske, paa sine oc hinnis mettarffuinges wegne paa then anden side, oc wor i dag theres retthe siette

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

wge dag at møde i then sagh, effther som wi nu tiugende dag jule nest forleden then sag wtj sex wger opsette, som the her for oss paa begge sider bestode, oc tiltalit for^ne^ Peder Brock for^ne^ fru *Cicelle* oc hennes metarffuinge for en gaardt liggendes i Balsløff, som Hans Hanssen wtj boer, oc fore opbørsel, kaast, thering oc skadegieldt, som handt ther paa giort haffuer wtj x aar, oc fore hues breffue, atkom oc beuisning the ther paa haffue etc., oc berette, at hand wdlagde frue Mette, Atzer Brockes effftherleffuersche, samme gaardt effther en contracth oc forligelse, som gode mendt thennom emellum giort hagde, oc siden hagde for^ne^ frue Metthe soldt oc affhendt aff beggis theris kiøbegodts oc pantegods, som samme contracth indeholder, at thennom baade schulde komme til gode, oc mente ther fore, at hannum burde for^ne^ gaardt igien wtj Balsløff effther slig leyglighedt, som forschreffuit staar. Ther til swarit for^ne^ frue *Cicelle*, at for^ne^ gaardt i Balsløff wor Erick Krumdiges rette kiøpte kiøb, oc i rette lagde et beseglit schødebreff wtgiffuit wnder gudts aar mdxxxvij, lydendes, at for^ne^ frue Mette Markursdather, Atzer Brockes effterleffuersche, hagde soldt, skøtt oc affhendt fra seg oc sine arffuinge oc til Erick Krumdig oc hans arffuinge for^ne^ gaardt i Balsløff met mere gods til euindelig eyghe etc.; item et dom vdgiffuit i Warde wnder guds aar mdxxx, lydendes, at her Iuer Munck, fordum biscop wtj Riipe, her Magens Bilde riddher met flere gode mendt hagde ther tildømt frue Mette, Atzer Brockes effftherleuersche, saa megitt aff hennis arffgods, som hun kunde beuise, at Atzer Brock hagde bort soldt oc panthet aff hennes gods, siden hun kom wtj hans bo, som hun ey hagde fanget wederlag fore, at Peder Brock burde at giøre henne wederlag oc fylliste ther fore wtj kiøbegodts eller wtj hans federne gods, om kiøbe gods ey kunde tilstrecke etc., som samme breffue ythermere wduiser oc indeholder, oc berette for^ne^ fru *Cicell*, at samme contract, som Peder Brock omtaler, wor giort frue Metthe oc hannum emellom, siden thene for^ne^ dom wtgick, oc satte therfore wtj rette, om then ey burde wedt macht at bliffue, oc om hinne oc Erick Krumdiges arffuinge ey burde at nyde oc beholde for^ne^ gaardt, som Peder Brock selluff bestoedt, at handt for^ne^ frue Mette wdlagt hagde fore thet hinnes gods, Atzer Brock hagde affhendt hinne fra. Ther til swarit for^ne^ Peder Brock, at hand oc hagde dom emellum frue Metthe oc seg wti then sagh; dog fands hans dom at were førre wdgangen, en samme contract giort bleff. Tha i rette lagde for^ne^ Peder Brock samme contract wdgiffuit i Otthense wnder gudts aar mdxxxiij otthe dage effther sancti Martini dag, lydendes, at oss elskelige her Otthe

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Krumpen ritther, Erick Krumdig, Peder Ebbessen, Hartwig Andersen met flere gode mendt hagde endelig forligt for^ne^ frue Mette, Atzer Brockes effitherleffuerske, oc Peder Brock effther beggis theris eygen willig oc sambtycke y saa maade, at for^ne^ Peder Brock skulle wtlegge for^ne^ frue Metthe sex ørt. korn met sine bede inden sex wgher ther effther wtj iordegods i Fyen eller wtj Jutlandt for thet hinnis gods, Atzer Broch hinnis hosbunde solde aff hinnis, och ther til xij alne ledst, oc at frue Metthe schulde betale hues gieldt, som Atzer Brock wor skyldig bort i Jutlandt, oc at Peder Brock schulde betale hues gieldt Atzer Brock wor skyldig bort her i Fyen, oc hues kiøbegods eller pantegods findes kunde enthen i Jutlandt, Fyen eller andersteds, thet schulde komme thennom bode til gode, oc ther met schulde alting were oc bliffue thennom emellum en klar euigh afftalen sag til ewigh tiidt om alt thet gods, Atzer Brock affhende aff for^ne^ frue Mettes, were seg iordegods, guldt, sølluff, penninge, bo, boschab oc løsøre, inthet wndertagit, oc om all anden handell oc trette, thennom emellom werit hagde til then dag etc., som samme contract ythermere wduiser oc indeholdher, om huilken sagh the gaff thennom i rette paa begge sider. Tha effther tiltal, gienswar, breffue, beuisning oc sagens leyglighedt sagde wy ther saa paa for rette, at effitherthj for^ne^ Peder Brock selluff bestodt, at hand wdlagde frue Mette samme gaardt fore the sex ørt. korn, for^ne^ contracht paaliuder, inden sex wgher ther effther, oc effitherthi samme contracht saa myndelig giort wor aff godemendt epther begge parthers sambtycke oc willig, tha bør for^ne^ contract wedt sin fulde macht at bliffue, oc oss elske^e^ frue *Cicell* oc Erich Krumdighis arffuinge bør for^ne^ gaardt i Balsløff met all sin rette tilliggelse at haffue, nyde, brughe oc beholde til euindelig eyghe effther for^ne^ contractis oc theres schødebreffs lydelse. Datum Ottense løgerdagen nest fore søndagen Oculi anno domini mdxliij, neruerindis oss elsk^e^ Eyler Rønnow, wor embitzmand til Nesby hoffuits læn, Jacop Brockenhuesz, wor landsdommere i Fyen, oc Hans Berildssen til Nacke, wore mendt oc tienere.

CLXVIII.

En Unævnt (Efte Bilde?) til Kong Kristian, at Rigens Marsk Erik Banner nu vil begive sig paa Toget til Sverig, Kong Gustavs Folk til Hjælp; men han ønsker flere Riddermændsmænd med sig til Raad og Daad,

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

hvorfor Brevskriveren har ladet Befaling udgaa til flere herom (deriblandt Holger Rosenkrantz Ottesen), hvilket Kongen bedes stadfæste, m. m.

d. Kjøbenhavn 1543, 12 Marts.

Udkast (eller samtidig Afskrift) i Danske Kongers Hist. 20, Geh. Ark.

Nadigste herre och koning, werdis eders k. m^tt^ at wille wiide, at thenne gode mand Erick Banner, rigens marsk, kom hiid tilll byenn vdi afftis silde, och haffuer jeg vdi dag weret till handels met hannom om alle ærende, som hand schall haffue met seg paa thette thog ind vdi Suerige. Thaa befandt hand siig hardt besuaret, at ther wor inghen ridder mendts mend forschreffnne at schulle sielffue personlige følge met paa samme thog met hannom, som hand kunde haffue raad och daad met och giffue nogenn befalninng, om hannom sloes siugdom eller andenn wanlycke till (thet gud forbiude), thy bleffue wii saa till ens met huer andre, at wii vnder eders ko. m^tts^ naffnn och signete haffue forschreff^t^ thesse gode mend, som thette indelugte tseddell indeholler och vduiser, at the strax schulle personlige giffue thennom met Erick Banner paa samme regse. Och, nadigste herre, effther thii at wii ingenn sønnerlig befalninng haffue aff eders ko. m^tt^ at forschriiffue samme riddermendts mend, torffue wii icke vdhenn eders k. m^tts^ wilge och widskap lade samme gode mend drage met paa samme thog, thii at gud aldmegtugiste forbiude, at nogen wanlycke slage thennom till paa samme reigsse, at enn eller flere aff thennom bleffue engtenn slagenn eller fangen, thaa wilde bode Erick och jeg were ther fore vdenn tiltall, och beder jeg eders kong^e^ ma^tt^ ther fore ydmugeligen, eders ko. m^tt^ will forthii strax wfortøffuit werdes at skriffue meg till, om jeg skall lade samme gode mend drage met paa samme thog och reysse eller ey, ther effther jeg gierne wiill wiide at rette meg. Huad ærende, som ellers skall behoff giøres paa samme thog, schall altsammen were till rede, saa ther icke schall bidis effther, och ingtet schall bliffue forsømmet, huad jeg bestille kand. Eders ko. m^tt^ siell, liiff &c. Datum Copenhagen, mandagen nest effther Judica aar &c. mdxliij.

Nadigste herre och koning, formercker jeg och paa Erick Banner, at hand strax will giffue sig offuer at Skaane vp till thet folck, som tilfornn er vpdraget, och ther forbide koning Gøtstaffues eller Sueriges riges raads schriffuelsse, huor hand schall drage ind vdj Suerige.

Nadigste herre och koning, jeg torff fore ingenn deell lade the

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

riddermendts mend drage met paa thette thog, førnn end jeg fanger eder ko. m^tss^ schriffuelsse och wilge at wiide ther om.

Thesse drage met paa toget.
her Morritz Olssen.
Holgerd Rosenkrantz.
Claues Eggerd[sen].
Mouritz Randzo.
Gregers Wulffs[tand].
Jørgenn Vrne.

1543, 25 Februar (Onsdag efter Oculi) underretter Samme (Esse Bilde) Kong Gustav om, at Kong Kristian sender Erik Banner, D. R. M., med Folk til Sverig. (Smsfds.).

—, 16 Marts (Fredag efter Judica), Kbhvn., Samme til Kong Kristian: Som han sidst skrev Kongen til, kom Erik Banner hid til Byen i Søndags; han har ventet efter de gode Mænd, som er tilskrevne om at følge ham; nu tør han ikke vente længere, da Folket er samlet i Skaane og han frygter, at Kongen af Sverig skal opskrive Folket til Sverig, inden han er ankommen (o. s. v.). Beder atter om Kongens Ordre. (Smsfds.).

CLXIX.

Brev fra Hr. Oluf Rosenkrantz til Hr. Esse Bilde til Valden, Statholder i Sjælland, om dennes Sag med Hr. Knud Rud; om Biskop Ove Bilde m. m.

d. Vallø 1543, 10 Septbr.

Trykt efter Klevenfeldts Afskrift (Bilde) i Geh. Ark.

. . . . giffuer [jeg] tig wennligenn [til kien]de, atti løuerdags affttenn kom her Knud Rud till mig; ther wy haffde fannget mad, tallet oc handellet ieg met ham paa thet yderste eptter tynn willig oc begieringe, som tw gaff mig til kiennde paa Abremstrup, tha suarede hannd straxenn willigenn oc sage siig, at giffuit jnnd paa tynn broder mynn her bispenn oc mig, oc mientte ther hos, hannd war nw tyinn eneste broder, oc tynn sønn schulle haffue mynn daatther, saa wy icke schulle wiidde tynn schade, huelcket jeg icke kunde slaa ham aff, mennd sadt straxenn op met ham oc draag till Siøholm till mynn her bispenn oc ther forhandellt, hues mig mueligt war ther vdt indenn, som tw ydermer haffuer at forfare vdj tynn broders breff, som ieg sennder tig, oc ther

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

som hannd icke haffde giffuit slig swar frann sig, som hannd giorde, tha haffde ieg straxenn vdj dag met tyn swennd Jørgenn Nielsenn giffuit mig till Raaskyld till Marquor Tiidemandt, oc ther tha eptther tynn begieringe skaffet hues mig mueligt war; saa will ieg nw lade altingist bestaa siig, enn till jeg fannger tynn schriuelsse, tha will jeg . . . . . willig giøre alt, hues mig mueligt er oc stannder at giøre, saa sant hielpe mig gud, oc thet første mig mueligt er, will ieg straxenn giffue mig till Kiøbinghaffn oc tha ydermere talle met tiig, bedenndes giernne met miinne erende hos her Clauis Bille, at tw ther vdt inden wille were fortennckt, nar som tw seer tiid oc lempe tillet, och sender ieg teg Erick Krabbis breff, som ieg ham nw igenn tilschreuit haffuer, bedendes, om tw wille taget op oc lesset, huelcket tw tøcket, jeg schulle sende ham aff them, eller mand sende ham them bode, tw tenncker ther well till, oc sender jeg tig nw her jnnlugt tynnt breff igenn, som tw ham tilschreuit haffuer. Kiere nest søskenn barnn, eblannt ander erende kannd ieg nw icke forholle tig for, hurledes mig er til widdendes worden; jeg bad mynn her bispenn tynn broder hiem met mig; tha suarde hanns naade, nw paa thenne tiid icke kunde giøret, thi hanns naade war vdj faa dage tynne dotter formoenndes till siig, huor for mynn wennligenn bønn er till tig, at tw wille well giøre oc sendt mig et breff till them, nar som thi drager frann hans naade, at thi tha motte . . . . . at ieg kunde . . . . . gannger myn d . . . . . saa will ieg siidenn flii them enntten till Raaskild eller andensteds, huor tyn willig er. Saa will ieg nw icke lenger bemøde tig met mynn schriuelsse (osv.). Lader Jde sege tig mange gode netter. Dattum Walløff jligen mandages eptther Marie natiuitatis anno 43.

Oluff Rosenkrantz ridder.

Udskrift: Erliig welburdiig mannd oc strennge ridder her Esche Bille till Wallenn, kon. maatt. wor naade herris forordinerit stadtholler vdj Sieland, synn kiere nestsøskenn barnn oc synnderligenn gode wenn, wenligenn tilschreuit.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

CLXX.

Brev fra Hr. Oluf Rosenkrantz til Vallø til Hr. Eske Bilde til Valden, Statholder i Sjælland; om Sagen med Hr. Knud Rud; politiske Tidender m. m.

d. Vallø 1543, 13 Septbr.

Efter Klevenfeldts Saml. (Rosenkrantz) i Geh. Ark.

Vennliig hielsenn tilfornn senndt met gud. Kiere her Esche, nestsøskennbarnn oc synnderligenn gode wenn, giffuenndes tig wennligenn tilkiennde om then hanndell, som er emellom her Knud Rud oc tig, at mannd kunde berame modet noget nerwerenndes for tynn broders schyld, mynn her bispenn, enten wdi Anderskoff eller nogen anndenn sted, huor tiig sielffuer tøcket got were. Sambledes, kiere nest søskennbarn, jeg haffuer ii aff mynne swenne legendes paa hiedenn hos mynne tienner, at vdtskaffe aff them, hues thii schall giffue till thette folck, som schall drage egennem landet, huelcket ieg nw vdi enn god miening giffuer tig tilkiende, om nogen anden berette nogenn anderledes for tiig, tw tha wille ther vdtindenn giøre, som wy huer anden pligtug er. Oc war mig vdi goer tilschreuenn, at wor naadigste herris skip schulle werit vdi West Friislandt, oc ther schaffett theris willig, oc draget fremdeles i Selandt, giørendes ther tesligiste, oc fanget vdi søen sex aff the Burgundiske skib, bedenndes giernne, om tw wed noget ther aff, om saa er, tw wiile well giøre oc schriue mig till. Her met tig thenn almegtigste gud befallenndes. Raad oc byud offuer mig, som tig bør at giøre. Iligen aff Wallø, som paa kiennder torsdag epter natiuitatis Marie anno mdxliii &c.

Oluff Rosennkranntz ridder.

Udskrift som i Nr. 169.

CLXXI.

Axel Rosenkrantz til Langtind giver sin Morbrodersøn, Knud Gyldenstiern til Tim, al den Anpart og Rettighed i de Gaarde og Bol i Vendsyssel

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

og 1 Gaard i Hasseriis, hvilket Gods har været til Sct. Budolphi Kirke i Aalborg for Messer, som kan tilfalde ham.

d. Langtind 1544, 16 Mai.

Orig. paa Perg. i det Kgl. Ghmark. (Hornum H. Nr. 20) har havt 5 hængende Segl, der alle mangle.

Jeg *Axel Rosennkranntz* tiil Lanngtinnd bekennder och giør witterligt for alle med thette mit opne breff, att for slegt oc byrdt skyld, tisligiste oc saa ffor wilie oc wennskab oc hielp oc trøst, som myn kiære moderbrodersøn Knud Gyldennstierne till Tim mig altiid giort och beuist haffuer, tha haffuer ieg nu med mine gode frii vilie oc welberaadenn modt vnnt och giffuit och nu med thette mit opne breff vnnder och giffuer hannom oc hanns aruinnge til erffuelig eyndom all thenn annpart, eynndom och rettighed, som ieg kannd haffue heller tillfalle i nogenn the gaarde oc boel liggenndes vdy Wenndsøsel oc eenn . . rdt liggenndis vdy Hasseriis met alle theres eydom oc tilleggelser, innthet wnndtaget, som haffuer wærit giffuit till eet alter i sanncte Bodels kircke wdy Aalborg for messer oc gutz tieniste, som nu er ødelagt, om saa kannd finndis, att meg nogenn anpart heller rettighedt tilfaldenn er eller tiillfalle kanndt i forschreffne gaarde oc boel heller theris eydom; och tisligiste tha skall forneffnede min kiære moderbrodersønn, Knud Gyldennstierne, och hanns arffuinnge thet erffueligh nyde, bruge oc beholde ffrii oc quit wdenn alle klage, hinnder heller giensigelse vdaff mig eller mine arffuinnge eller nogenn anndenn paa mine wegne effter thenne dagh. Thi kiendes ieg mig eller mine arffuinnge inngenn anpart heller rettighedt att haffue tiill forneffnede gaarde eller bole heller nogenn theris tilleggelsse effter thenne dag. Till winnisbyrdt oc bedre foruarinngh haffuer ieg ladit hennge mitt inndzegell nedenn for thette mitt opne breff, och tiilbedinndes att besegle med mig min kiære sønn *Folmer Rosennkranntz*, mester Matz Ibsenn, sogneprest i Hostebro, Knud Perssenn, borgemester i samested oc her Peder Marquordsenn, sogneprest tiill Exinnge kircke, wdgiffuit paa Lanngtinnd fredag nest for sanncte Erick konnge dag anno domini mdxliiii &c.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

CLXXII.

Basse Kristoffersen til Sjørup, Landsdommer i Sjælland, dømmer det Signet dødt og magtesløst, som Hr. Oluf Rosenkrantz til Vallø havde mistet under sin Sygdom.

d. Sjællandsfarer Landsting 1544, 6 August.

Orig. paa Papir med Segl (to Vædderhorn, ɔ: Basse) i Danske Saml. Nr. 627.

Jeg Basse Christoffersenn tiill Siøruppe, landzdommer y Siællandt, giøre wittherliigtt alle i thette mytt opne breff, att aar epther gudts byrudt mdxliiii thendt odhensdag negest epther sancti Petri dag ad vincula paa Siellandsfarr landzting war skickett beskedenn mandt Iens Iebsenn i Ortuædt paa erliig welburdiig mandts och streng ridders vegne her *Oluff Rosenkrantz* tiill Walløø, och war thet i dag hanss retthe fiærde forfulgtt ting, at hand hagde mælett thett signet, som for^ne^ her *Olluff Rosenkrantz* haffde tabtt och om borett wdy sin kranckhedt och syugedom, aldelis dødt och magtteløs, och icke thett epther thenne dag nyde eller wndgielde, om thett bleff fwnddenn, och ther giordis nogenn falsk eller swiig mett enoger made, huilckett signett ieg och y dag mæler och dømmer att wære døtt oc magteløs och ey for^ne^ her *Oluff Rosenkrantz* eller nogenn hanss at komme tiill nogenn schade eller brast epther thenne dag. In cujus rei euidentius testimonium signetum meum presentibus inferius est impressum. Datum anno, loco et die quibus supra.

CLXXIII.

Jørgen Lykke til Hverringe skjøder til Ejler Hardenberg til Matrup Havbjerggaard i Aale Sogn i Brads Herred og Diønnerup Skov.

d. Odense 1544, 14 Oktober.

Orig. paa Perg. i det Kgl. Ghmark. (Brads H. Nr. 65) har havt 5 hængende Segl, Nr. 1 Familien Lykkes Vaaben, Nr. 2 Familien Quitzovs, Nr. 3 Familien Ulfeldts, alle velbevarede, Nr. 4 mangler og Nr. 5 Kristiern Persfens, Domprovst i Viborg, ligeledes velbevaret.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Jeg Jørghenn Løckie tiill Hwerring, theer aff waben er, giøre alle witterligt och kiendis mett thette mit obne breff for meg oc myne arffuinge, att ieg vdaff myn frii wilgie och well beradt hwg haffuer soldt, skiøtt och affhendt och nu mett thette mit obne breff sællier, skiøder och affhender fraa meg och myne sandige(!) arffuinge och ind tiill erlig och welbirdug mand Eyler Hardenberrig till Mathrup och hans sande affuinge en vdaff myne gorde wdi Nørrejullandt, som kalles Hawffberrigord wdi Wras herrett vdi Ollesogen, som nu Mattis Hawberrig vdi boer och skylder aarligenn till landgild en halluff thønne smør med alle andre hender beedere, och alle henders tillegelse, som er Diønnerup skouff med alle andre skoweffue, deele och parthe, som theer tilleged haffuer aff arildztiid, marcke, fyskwand, feedryfft, gresegang, woett och thyrtt, yngted vndertagit vdi nogre made aff thennd deell, theer nu tilligger och aff arildztiid tillegid haffuer, athaffue, nyde, bruge oc beholde for eth friit kiøb oc ewig eyndoem at eye eye skuldendis, och tacker ieg hannom for goed redeliigt oc nøgactug betalling vdi guld och goede Jochimsdaller, och kiendes ieg meg och myne arffuinger yngenn loed, deell, rett eller rettergang(!) at haffue tiill forbeneffnd gord eller henders tillegelsse effther thenne dag vdi noger maade (osv.). Till ydermere wyndisbird och beder forwaring hengger ieg mit yndzegell neden for thette mit obne breff, vnderschreffuid mett myn egen hand, kierligenn tilbedendes atbesegle met meg erlige oc welbirdige mendt Diderich Henningssenn tiill Rørbeck, Christoffer Pallessenn tiill Jernshawe, Ebbe Knudzen och Crestiernn Perssen, domprouest i Wiiborrig. Schreffuid vdi Othense tisdagen effther sancti Dionisii dag aar &c. mdxliiii.

CLXXIV.

Ejler Hardenberg til Matrup tilsiger Jørgen Lykke til Hverringe, at Brejnholm Fæ, Havbierg Fæ, Aale Fæ og Matrup Fæ skulle have deres Fædrift fremdeles som fra Arilds Tid.

d. Odense 1544, 21 October.

Orig. paa Perg. i det Kgl. Ghmark. (Brads H. Nr. 64) har havt 3 hængende Segl, af hvilke Nr. 3 (Kristoffer Pallisens af Fam. Ulfeldt) mangler.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Jeg Eyler Hardenbierg tiill Matterup giør wittherliigt fore alle mett thettæ myt opnæ breff, att ieg och mynnæ arffwinngæ loffuer oc tilsiiger erliig oc welbyrdiig mand Jørgenn Lyckæ tiill Hweringh oc hans arffuyngæ, thett Bregneholm fææ, Haffuebærre fææ, Aall fee oc Matteruppæ fee sckall haffuæ theriis feedriifftt epther thennæ dag, huorn emod hornn, som the tilfornæ hagtt haffuæ aff ariilds tiidt oc endtt nw haffuæ. Thii bepliicther ieg meg oc mynæ arff^e^, att thette wti alle maadhæ wbrødelegen holdis skall, som for^uitt^ staar, oc ther paa haffuer hengt mytt indsigle nedenn paa thette mytt opnæ breff, oc k^n^ tilbedendes mett meg att besegle erlig oc welbyrdiige mendh, som ere Dyriich Quitzow tiill Rørbech oc Chrestoffer Palliissen tiill Jernshaffuæ. Giffuit wti Ottense tiisdagenn nest epther sancte Galli dag aar &c. mdxliiii.

[Nedenunder med en anden Haand:]

«Eller Hardinberigs egin hand».

CLXXV.

Hr. Eske Bilde, Ridder, til Kong Kristian om forskjellige Sager; om Ifr. Birgitte (Gjø?), og at Hr. Oluf Rosenkrantz i Eske Bildes Fraværelse vil komme til Kjøbenhavn og have Opsyn med Kongens Børn m. m.; om Troldkvinderne i Malmø.

d. Kjøbenhavn 1544, 29 November.

Samtidig Afskrift i Danske Kongers Hist. 20, Geh. Ark.

. . . . Naadigste herre, the erynde oc werue, som etther k. maie^t^ haffuer beffallett jomffrue Bergithe att giffue meg tiilkende, som er om loese tiill etthers nades kamer, om seyerwerckit, om etthers naedes skryne och watthenkonsten, schaall thet mett thett allerførsthe worde fferdige giorde epptther etthers nades begerinde, som om then søee, som jomffrw Birgitte tallede metth meg om wppa etthers nades wiegne, haffuer ether kon. maie^t^ ingenn beffallinge giffuet meg ther wppa, oc er thenn leyelighed meg wbeuiist &c. Nar ieg ffoer etthers kon. maie^ts^ wiillie ther om schrifftligenn att wede, wiill ieg gierne wdi alle moede ther epptther retthe meg &c.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Naadigste herre oc koning, ackther ieg for nogle myne sønderlige werue oc erynde skiildt att wiilde giffue meg offuer wdi Skaane tiill mynne gorde nogenn tiidt, oc wiill her *Oluff Rosenkrans* komme hiidt tiill Kiøbinhagenn att bliffue her wdi medell tiidt och wiill haffue goette obsyende hoes etthers ko. ma^ts^ børne, samledes laade sig bruge mett raadt oc daae mett etthers nades rentthemester Jachim Beck wdj etthers ko. maie^t^ oc rigens werue och erynde wdi etthers n. frauerelse. Wdj thesse oc alle andre moede, som ieg wedht och kandt noget wdrette her vti etthers kon. maie^ts^ ffrauerelse, wiill ieg laade meg wnderdanige oc weluiilgenn ffindis att bruge, oc eye noget worde her forsømett, som ieg aff ringe forstandt er mwgeligen att gøre kandt; her mett etther kon. maie^t^ thenn almectugste gudt beffallindes tiill ewig tiidt. Schreffuit paa etthers k. maie^ts^ slot Kiøbinhagenn sancti Andree apostoli affthenn anno mdxliiij.

E. k. m.

idmige troe mandt oc thienere
Eske
Biilde riider.

[Seddel:]

Naadigste herre, nw wdi mandags nest forledenn bleff iiij aff the troldqwinder brende, som grebenn syde wdi Malmøe, och ingenn afl thennom wiilde nogenn troldoms konste bekende eller tiilstaae paa therris sisthe: theres gamble principall qwinde aff the troldequinder siider ther enn nw fongenn.

[Samtidig Paategning:]

Copie aff myn schriffuelse tiill kon. maie^t^.

CLXXVI.

Brev fra Mogens Klavsen Rosenkrantz til Hr. Mogens Gyldenstierne til Stiernholm, Befalingsmand paa Draxholm, hvori han, paa Grund af Sygdom, anmoder ham om at møde paa hans Vegne til Landsting i en Sag, som han havde med Hr. Eske Bilde om en „Løcke", som hørte ham til, men som Eske Bilde havde brudt af.

d. Skaberfø 1545, 26 Juni.

Orig. paa Papir i det St. Kgl. Bibl., Danske Adels Breve, Fasc. 53, Pars 2, Nr. 104, med affaldet paatrykt Segl.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Wenliigh kierliigh hielsenn altiidt forsentt mett wor herre. Kiere her Mogens, suagher[1]) oc sønderliighenn goude wenn, ... giiffuer ieg edher kierligenn till kenne, att her Eske Bille oc ieg haffde trette om en løcke, som hørde meg tiill, oc haffde weriitt ther tiill landzting om, oc i morghen skulle wii haffue weriitt i rette ther om; nu haffuer han mett woldt oc welde ladiitt brøtt same løcke aff, och giort meg stor hoffmodt, som y well spordt haffuer; nu haffde iegh agthet i morghenn tiill landztingh. Kiere suagher saa maa i wide, att ieg er suarliighenn siugh, att ieg inghenn weg kandt kome; tha er min kierliige bønn tiill edher, atti wiille well gøre, for hues ieg nogenn tiid mett edher skiille kandt, atti wiille were meg behielpeliighenn i thenne min rettferdiige sagh, att mine breffue motte bliiffue lest i morgen, oc att mine bunne icke skulle gaa woldt offuer, tiisliigeste att kon. matt. wor kiere nadiige herris beskermelsse breff motte oc i morghenn bliiffue lest, oc haffuer gode mendt taldt ther i, att thett skulle komme tiill samffrendher i morgen, men hues i gør oc ladher ther i, ther er ieg tiill fredz om. Kiere suagher, gører her wdi, som min gode tro er tiill edher. Hues edher lefft oc tiill willie er, gør ieg altiidt gerne, [saa] santt hielpe meg gudt, then ieg edher altiidt beffaller. Ex Skauersøgordt fredag nest effther sancti Hans dag aar 1545.

Mogens
Rossenkrandz.

Udskrift: Erliighenn, welburdiighenn mand oc strengh redere her Mogenns Gildenstiernn, høffuittz mandt paa Dragzhollm, min kiere suager k^en^ tiill screffuit.

CLXXVII.

Synsbrev, at Abrahamstrup er bleven meget forbedret i salig Hr. Oluf Rosenkrantzes Lenstid.

d. Abrahamstrup 1546, 19 Juli.

Orig. paa Papir, Adelsbreve, Fasc. 53, Pars 2, Nr. 66, Kgl. Bibl.

---

[1]) Mogens Gyldenstjerne var gift med Anna Sparre, Søskendebarn til Mogens Klavsen.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Vy epterschriffne Jens Rosengaardt tiill Haggervppe gardt oc Iffwor Lunge, kongelige m^tts^. hoffsynder, giøre alle witterligt mett thette wort obne breff, att erlig, welbyrdig quinde ffrue Idde Muncks datter, (salige mett gudt) her *Oluff Rosenkrandzes* epterleffuerske tiill Walløøffe, haffuer ladett oss nu till bede att besee kongelige ma^ts^ oc kronens gardt Abramstrvppe mett schoffue, fangh oc synn tilberinge modh then tydt, som hwn thett skall lade for antworde ffraa seg tiill kong^e^. m^tt^. wor naad^te^ herris etc. egett behob igenn. Szaa haffue wy ther om mett fflere gode mendz beffalings mendt, som er Seuerynn Sygertsen fogett tiill Swandholm, Peder Iwde ffogett tiill Egholm, herretzfogett oc mange acte bønder wt aff Hornsherrit werett her beseendis, granskendis, atspørendis oc forffarendis, soo megett oss mueligt kandt were, och ey anden kundskaff wtj sandhedt fange at wide, enn for^ne^ gordt, huss, bigning mett skoffwe oc all anden synn tiilbehøringe er wtj synn ffulde hewffdt well wedt magt hollett oc meget fforbeydrett, siden for^ne^ salige her *Oluff Rosenkrandz* thett anammett wtj hogborne fførstis (salige mett gwdt) kong Fredricks tydt. Tiill windisbyrdt trøcke wy wore segnetther neden ffore thette wort obne breff. Datum Abramstrvppe mandag wtj poske aar etc. mdxlvj°.

Paaffrift: Asyuns breff paa Abremstrup oc Abremstrups fang.

CLXXVIII.

Axel Rosenkrantz og Berette Knob til Langtind mageskifte Gods med deres Morbrodersøn Knud Gyldenstjerne til Tim.

d. Tim 1546, 23 April.

Orig. paa Perg., Ringsted H. Nr. 26, Geh. Ark., med 8 hængende Segl, Nr. 1 utydeligt Rosenkrantz Vaaben, Nr. 2 mangler, Nr. 3 ukjendeligt, Nr. 4 Ulfstand Vaaben, Nr. 5 Glambæk Vaaben, Nr. 6 Viffert Vaaben, Nr. 7 ligeledes, Nr. 8 Bomærke.

Ieg *Axell Rossenkrandz* och Berette Knobs datter tiill Langtindt bekiender och gyøre wittherligt for alle met thette wort obne breff, at wii haffue nw met wor gode frii willie och well berodt moedt giord iet wenlig magskifft met myn kiere morbrodersøn Knudt Gullenstiern tiill Thym och hanss kiere høstrue ffrue Sedzelle Wlffstandt y slig mode och mening,

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

som her effther følliger. Først skall wy haffue fra them och alle thieris arffuinge och tiill wos och wore arffuinge ien gard ligindis wdy Siellandt y Tersløff kierckeby y Ringstett heriidt, som Esbern skredere nw wdii boer, och giffuer tiill orlig skylle ien pundt byg och ien mark tiill giesteri, och ther tiill mett iet booll, som liger och wdy Siellandt y Tybergis heredt wdy Helløff Magele by, som Per Jude nw wdii boer, och giffuer tiill orlig skylle two skielling grodt. Ther emodt skall for^ne^ Knud Gullenstiern haffue igien fra oss och alle wore arffuinge och till seg och syn arffuinge ien gordt ligindis y Skonne y Winddilss heridt y Grødby, som Lass Rwsse nw wdy boer och giffuer tiill orlig skylle ien pundt byg och ien marck tiill giesterii, met alle for^ne^ gordz egendom och tilligelsse, friihiedt och rettighiedt wdy agher och eng, skowff och marck, kier och mowsse, fiskewandt och feegangh, wot och tyffuert, øde och bygiidt, intthet wndtagen, medt huadt naffn thet neffnes eller findes kandt inden marcke skiell eller wden, att nyde, brwge och beholle tiill erffuelig egendom tiill seg och syn kiere høstrwe och thieris arffuinge, och skier thet so (osv.). . . . . Tiill windesbyrdt och bedre forwaring, at thette for^ne^ magskifft met alle syn wilckordt och forpligtelsse wbrødelig och wigenkallet so holliss skall, som forskreffuit stoer, tha haffuer wy ladet henge wore singnetther neden for thette wortt obne breff met flere gode mendz besseylling, som wii wenlig tiilbedit haffuer at besseylle met oss, som er wor kiere søn *Folmer Rossenkrandz*, Greyers Wlffstandt tiill Osborig, Nielss Glambeck tiill Swenssshollem, Cristoffer Maltessen tiill Broffuenberig, Per Jffuerssen y Padberig och her Anders Jenssen, sogenprest y Thym. Dat. Thym lange fredagh anno domini twssindt femhundritt føre tywe och sex etc.

CLXXIX.

Albrecht Gøye og Herluf Trolle dele sig imellem Krænkerup Hovedgaard, som er dem ved Lod tilfalden i Søskendeskifte efter Hr. Mogens Gøye.

d. Klavsholm 1546, 26 Mai.

Orig. paa Pergament, Geh. Ark., Krænkerup Nr. 1, med 6 hængende Segl (Nr. 3, Eskild Gøyes, mangler).

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Wii effterschreffne, Albricht Gøye oc Herloff Trolle, aff wabenn, giøre alle witterliigt oc kiendes met thette wort obne breff, at effterthii att Krenckerop hoffuitgaard i Laalandt er oss nw paa lod oc vdi søskinde skiifftte aff gudzs nade oc forsywn, en huer oss liige halffdeelen, tiillfaldenn, tha er wii nw saa met huer andre oss selffue emellom tiill en wenlliig broderlliig handell, endeligenn oc wrøggeliigenn ende szaa forliigtte oc fordragenn om the wore hwse oc bøgninge paa for^ne^ Krenckerop gaard vdi szaa mode, at for^ne^ Albricht Gøye oc hans arffuinge skulle haffue, nywde oc beholde for en ewiig eigendom liige halffue partten for^ne^ Krenckerop gaard vdi hwse oc bøgninge, som thend nw forfunden er, som er liige halffue partten thet store hwss, som portten gaar egennom, fra liige myt paa same hwss thend sønderste ende, oc thet sønderste huss langs vd egennom fra thet store huss oc tiill thet westerste huss, som staar liige twert for portten, som brøggersset er vdi, ind tiill liige myt paa same hwss baade offwen oc neden, som the nw forfunden er. Ther emod skall Herloff Trolle paa syn høstrues, myn kiere søsters, Birgitthe Gøyes, weigne oc theris arffuinge haffue, nywde oc beholde tiill ewiig eigendom liige thend anden halffue partten for^ne^ Krenckerops gaardt, hwse och bøgning, som thend nw forfunden er, som er portten oc liige halffue partten thet for^ne^ store huss, fra liige myt paa oc tiill thend nordeste ende oc thet nordeste huss langs vd egennom oc ind tiill liige myt paa for^ne^ westerste huss thend nordeste ende, som nw steggersset er vdi, baade offuen oc neden, som the nw forfunden ere, oc liige halffue-partten borriiggaardenn fra liige myt paa for^ne^ huse, som er fra thet store huss oc tiill thet westerste. Oc nar for^ne^ Krenckerop gaardzs bøgning bliiffuer satt, findes tha thend eeness hwse oc bøgning bedre atwære end thend andens, tha skulle wii ware forpligttet atgiøre huer andre fuldeste ther fore effther begges wore fællits wenners siigelsse. At alle ord oc artickelle fast oc wrøggeliigenn holdes skall, som forscreffuit staar, haffue wii met williig oc widskaff ladet hengge wore indcigler neden for thette wort obne breff oc kierlliigenn tiilbeder wore kiere brødre och swogre oc metarffuinge, Eskild Gøye tiill Gundersløffholm, Børge Trolle, lensmandt tiill Ahuss, Maurits Oluffsen tiill Bollerop ridder oc Peder Oxe tiill Giissellfeld, thette wort breff oc contracht met oss att becigle tiill witnesbyrd, som giffuit oc screffuit er paa Claxholm onsdagenn nest effther søndagenn cantate, som war thend siette oc tywende dag maymaanet, aar effter gudzs burd twsinde femhundrit fyretiuge paa thet siette.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

CLXXX.

Vidnesbyrd af Erik Banner til Asdal om et Møde nogle Aar iforvejen mellem Mester Aage Sparres Arvinger (Sparrerne, Mogens Gyldenstjerne samt Axel og Mogens Klavssen Rosenkrantz) angaaende dennes Gjæld.

d. Iversnæs 1547, 27 Januar.

Orig. paa Papir med velbevaret Segl, Adelsbreve Fasc. 2, Nr. 7, Kgl. Bibl.

Ieg Eriick Banner tyll Asdall giør ffor alle witerliigt mett thette mitt obne breff, ad ieg naager aar forleden waar tyll bedenn ad werre offuer et mode wdii Malmøø met mester Aagii Sparres arffuinghe, och fands ther nogne breffue effther for^ne^ mester Aagii, som lyde paa geld, och bleff thet them tend tiid om samme breffue saa emelum samtøgtt, ad her Magnus Gyllenstiernn och Iep Tordsenn skulle tage breffuen tyll them och wdkreffue same geld och beholle halff parthen ther aff, och Iacop Sparre, *Axill* och *Mons Rosennkrans* skulle haffue thenn anden halff parten aff samme for^ne^ geld. Ad her Magnus Gyllenstiernn oc Iep Tordsen skulle haffue adnamett samme breffue mett sligt wilkaar, ad wille fly them same geld wd inden it aar ther nest effther, ther bleff intet om talled. Tyll widnisbyrd trycker ieg mitt signet neden paa thette breff, som er skreffuit paa Iffuersnes thenn 27 dag Ianuarii anno 1547.

CLXXXI.

Dom paa Kongens Retterting at Hr. Axel Brahe og Hr. Kristiern Fris paa deres Hustruers Vegne bør gjøre Gabriel Gyldenstierne til Restrup paa hans Hustrus Vegne Fyldest for hvad Møllegods og Bygning paa Boller der blev delt mellem Arvingerne paa Skiftet i 1536 efter Hr. Holger Holgersen Rosenkrantz til Boller, og at Gabriel Gyldenstierne paa sin Hustrus Vegne bør have Del i Arven efter Holgers Broder Jørgen v. Ahlefeldt, saameget som vilde have tilkommet Hr. Holger.

d. Kolding 1547, 2 April.

Herredagsdombog 1545—49 Fol. 136, Geh. Ark.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Wor skickitt for oss paa wortt rettherting oss elsk^{e} Gabriell Gyllenstiern till Reffstrop, wor mandt och thiener, oc hagde wti retthe steffntt oss elsk^{e} her Axell Bragde, ritther, wor mandt och raadt, och her Christiern Friis, ritther, wor mandt och thienere, paa begges theris høstruers wegne for nogen bygning wti Boller oc for noget møllegods, som hans høstru sckulle were tilfallen epther her *Holgierdt Rosenkrantzs*, oc thesligiste for en arff, som for^{ne} her *Holgierdt Rosenkrants* wor tilfallen epther syn broder Jørgen van Anfeldt, som handt icke sckulle haffue wtfott, oc fyrst wti retthe lagde ett breff, som for^{ne} her Axell Bragdt och her Christiern Friis oc Jep Friis hagde wtgiffuitt wnder datum mdxxxvi, lydendes, att for^{ne} her Axell Bragde och her Christiern Friis paa theris høstruers wegne oc for^{ne} Jep Friis paa sin datthers wegne hagde werett paa Boller offwer en wenlig muode oc sckiffte epther for^{ne} her *Holgierdt Rosenkrants* om hues bo oc boskab, guldt, sølff oc all løsøøre, som ther fands oc her *Holgierdt* paa for^{ne} Boller tilhørde, wnderthagett Ørum pannt, oc hues ther finds kunde, mett mølle gods oc hues bygning, som for^{ne} her *Holgierdt* hagde paa for^{ne} Boller, oc att for^{ne} her Axell Bragde och her Christiern Friis paa theris høstruers wegne sckulle wdlegge for^{ne} Jep Friis paa sin datthers wegne wti møllegods xxvj [t^{r}?] ij sk^{r} miell oc halffdielen i Tiernesckoffs mølle oc halffdelen i then bygning, som for^{ne} her *Holgierdtt* tilhørde paa for^{ne} Boller &c., som samme breff ytthermere wduiser oc indeholler, oc berette for^{ne} Gabriell Gyllenstiern, att samme breff paa hans høstrues wegne er hannom icke fultgiordt, och thesligeste att her *Holgierdt* icke hagde fott then arff, som hannom wor tilfallen epther for^{ne} sin broder Jørgen van Anfeldt, oc satthe wti retthe, om broder icke burde att arffue anden epther wor danscke log. Ther tiill suarett for^{ne} her Axell Bragde, att handt hagde inthet hoss seg aff for^{ne} myllegods eller bygning paa Boller, oc ey handt hagde befatett seg mett nogett aff hues som for^{ne} Gabriels høstru wor tilfallen epther for^{ne} her *Holgierdt*, oc mienthe, att handt icke wor ythermere plicktiig at suare wti then sag. Men om then arff wti Landtholsten epther for^{ne} Jørgen van Anfeldt beretthe for^{ne} her Axell Bragde saa, att hans høstrues moder frue Anne *Holgierds* arffuitt fyrst samme arff, oc ey handt paa hans hørstrues wegne fick ther nogett wtaff, førre endt for^{ne} hans høstrues moder dødt oc affgangen wor, och myenthe, att her *Holgierdt* well hagde fangett fylleste wti then sag, oc bødt seg till at wille were offwer regensckab mett for^{ne} Gabriell Gyllenstiern, ther som handt fands att were hannum nogitt pligtug i then sag;

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

mett flere ordt och thale, thennom ther om emellom wor. Tha epther tiltall, giensuar och sagens leglighedt sagde wii ther suo paa for retthe, att for^ne^ her Axell Bragde och her Christiern Friis paa theris høstruers wegne bør at fultgyøre theris breff oc sigell och wdlegge for^ne^ Gabriell Gyllenstiern paa sin høstrues wegne fylleste i for^ne^ mølle gods oc bygning epther for^ne^ theris breffs lydelse, oc for^ne^ Gabriell Gyllenstierne paa syn høstrues wegne thet siden att nyde, bruge oc beholde. Men om then arff wti Landtheholsten epther Jørgen van Anfeldt war suo paa sagt, att epther thi wor danske log klarligen formelder, att sysckindt arffwe anden, tha bør for^ne^ Gabriell Gyllenstiern paa syn høstrues wegne fylleste wti samme arff, suo megitt som hannom ther wti tilfalle kandt, oc for^ne^ her *Holgierdt* icke haffwer wtfott. Datum Kolding palmeløgerdag wti wor eigen neruerelse, neruerendes oss elsk^e^ Johan Friis wor cantzeler, her Anders Bilde, her Otthe Krumpen, her Magens Gyllenstiern, ritther, Per Ebbesen, Byrgi Trolle, Jørgen Lycke oc Thage Otssen, wore tro mendt oc rodt etc. 1547.

CLXXXII.

Kurfyrst Johan Friderich af Sachsen meddeler Erik Rosenkrantz Vidnesbyrd om, at han fra Ungdommen af har tjent hans afdøde Fader Johannes af Sachsen, ham selv og hans Svoger Hertug Ernst af Brunsvig som Hoftjener, og at hans Lejlighed ikke tillader ham længere at tjene Kurfyrsten, da denne er kommen i kejserlig Fangenskab.

d. den kejserlige Lejr ved Schwabach 1547, 7 Juli.

Orig. paa Papir med Segl i Danske Adels Breve, Fasc. 53, Pars 2, Nr. 111.

Von gottes gnaden wier Johans Friderich der hertzog zu Sachszen, landgraue in Duringen vnd marggraue zu Meissenn, thun kund gegenmenniglichenn. Nachdeme gegennwertiger *Erich Rosenkrantzs* von jugennt auff erstlichenn bei vnserm gnedigenn lieben hern vnnd vatern hertzog Johansenn zu Sachssen churfursten etc., seliger vnnd loblicher gedechtnus, in seiner gnadenn camer vnnd nach seiner gnaden absterbenn bei vnns vnd dan bei vnserm freuntlichen lieben oheimen vnnd schwager Ernsten

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

hertzogenn zu Braunschweigk an vnserm hofe als vnser hofdiner vnderteniglich vnnd willig gedinett, vnd sich aber durck gottes vorhencknus, vmb vnser aller sunde willenn, die sachenn mit vnser gefencklichen vorhaft dar zwuschen zugetragenn, das gedachts *Rosennkrantz* gelegennheit nit gewesenn lenger zudinenn, als bekennen wier, das wier gedachtem *Erichenn Rosenncrantz* gnediglich erleubt, vnnd er mit vnserm gnedigem willen vnnd erleubnus von vnserm hoffe abgescheidenn ist. Darauf an alle vnnd itzliche, wes wirdenn oder wesenns die sein, freuntlich bittend vnnd gnediglich gesinnend, eur lieb vnnd ihr wollenn gedachten *Rosennkrantz* vf sein ersuchenn von vnsern wegenn gnedigenn willen vnndt forderung erzeigenn, ihnen auch sicher passiren lassen. Das seint wier freuntlich zuuerdinen vnnd in gnaden zuerkennen gneigt. So thun die vnsern darann vnsere meynung. Zurkund mit vnserm hieraufgedrucktenn secret besigelt vnnd geben in key. mait. lager zu Schwabach dornstag nach visitationis Marie anno domini xvc xlvij°.

Jo. Fridrich der elder.

CLXXXIII.

Dom paa Kongens Retterting, at Holger Rosenkrantz, Kongens Hofmarsk, og hans Brødre ere berettigede til at beholde den i Norge efter Fru Ingerd, Arild Kanes Efterleverske, faldne Arv, indtil Albert Gøye, der paa sin Hustrus Vegne gjorde Fordring paa Anpart i den, møder i Rette med bedre Bevisning, dog inden Aar og Dag.

d. Kjøbenhavn 1547, 7 Decbr.

Herredagsdombog 1545—49 Fol. 186 a, Geh. Ark.

Wor skickitt fore oss paa wort rettherting os elskel. *Holger Rosenkrans* wor hofmarsk paa syne egne oc syne brøders vegne, oc haffuer handt nu vti iiii daghe buditt seg vthi alle retthe emodt os elskel. Albrett Gøye, wor mandt oc thienner, paa syn høstrues vegne, om then arff, som faliden er vti wortt rige Norghe effter frue Ingerdtt, her Arffuit Cannes etc., effter som same sag wor her indsatt thill thenne almyndelige herredag, som for^ne^ *Holgert Rosenkrans* strax beuiste mett ett wortt dom breff lydendes, att begge parther wor her inddømptæ att møde sancte Catherine dag mett therres breffue oc beuisinge oc mett then dom, som gangen er

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

vti Opslo vthi wortt rige Norge, lydendes paa then for^ne arff, som fallen er vthi for^ne Norge effter frue Ingertt, her Arffuit Cannes &c., oc fyndes vti samme wortt dom, att for^ne *Holgertt* hagde then thid beuist att were Norges loug, att systher icke arffuer vthi anden arff vthi Norge vdenn aleniste effter fader oc moder, om hun haffuer broder leffuendes, oc thisligiste bemelis vthi same wortt dom, att for^ne *Holgertt Rosenkrans* hagde then thid beuisth, att hans fader *Otte Holgerssen* døde føre, endt for^ne frue Ingerdt, her Arffuit Cannes, døde, oc thisligiste, att for^ne Albrett Gøye hagde then tiidt kendes, att ther som for^ne frue Ingerdt, her Arffuit Cannes, offuerleffde for^ne *Otte Holgertsens* dødt, tha hagde hand kends seg paa syn hostrues vegne ingen retthedt thill same arff &c., som samme wor dom ther om ythermere vduisser oc indholler. Ther effter vti retthe lagde for^ne *Holgertt Rosenkrans* en wor dom vdgiffuit vti for^ne Opslaa wti wor rige Norghe wnder datum mdxxix, emellom frue Ingertt, her Niels Henrichsens effterleffuerske, oc hannum oc hans brødre, lydendes, att wy mett nogre wor elskel. Danmarckis oc Norgis raadt, then thid hoss oss tilstede, hagde dømptt for retthe, att *Otte Holgersens* børn ere for^ne frue Ingerdtt, her Arffuit Cannes, neste oc rette arffuinge, oc att thennum bør att nyde, bruge oc beholde hues arffue gaads, gaarde, guld, sølluff, peninge, breffue, clenode, kleder, baa oc boskaff, løst oc fast, inthitt vnder tagitt, som for^ne frue Ingerdt, Arffuit Cannes, thill hørde oc lodtt effter seg, huilckitt altt sammen her Vincentz Lunghe oc frue Ingertt Ottes datther wor thill dømptt mett clare registher wnder dannemends indsegle att antuorde her Henrick Krumdig paa for^ne *Otte Holgersens* børns wegne, eller oc huilcken therris fuldmagtt ther thill skickitt wurdher, mett hues opbørsell the opbaret haffue aff samme gods, syden *Otte Holgersens* børns werige lod først elske paa samme arff, oc gaff ther last oc kiere paa &c., som samme dom ythermere vduiser oc indeholler, oc satte for^ne *Holgertt Rosenkrans* vthi rette, om hannum oc hans brødre icke burde att haffue en endelig dom, effter thi for^ne Albrett Gøye her icke møde wilde. Ther thill suaritt oss elskel. Byrgi Trolle, wor mand oc raadt, att for^ne Albrett Gøye hagde scriffuit hannom thill, att handt er nogitt ilde thill pass, att hand icke kunde møde her paa thenne thid, oc handt hagde begeritt aff hannum, att hand vilde ganghe vthi rette fore hannum vthi then sag, huilckitt for^ne Byrgi Trolle sagde seg icke nu at giøre kunde eller ville. Tha attspurde for^ne *Holgertt Rosenkrans* for^ne Byrgi Trolle, om hand ville giøre for^ne Albrett Gøyes vndskyldning epther loghen vthi then sag. Tha suaritt for^ne Byrgi Trolle ther thill ney; mett flere ordtt oc talle, thennum ther om

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

emellom wor. Tha epther thilltall, gensuar, saggens leylighedtt, oc effterthi for^ne sagg wor her indømptt mett begge parthers beuisning oc for^ne Albrett Gøye icke møtthe eller nogen anden, som paa hans vegne wille gange vthi retthe, tha sagde wy ther saa paa for rette, att for^ne *Holgertt Rosenkrans* oc hans brødre bør for^ne arff vthi Noge (!) effter for^ne frue Ingertt, Arffuitt Cannes, (wer seg huad thett helst er, inthitt vndertagitt, som for^ne vor dom vthi Norge vdttgiffuitt bemeller) att haffue oc beholde, indthill saa lenge for^ne Albrett Gøye kommer mett bedre beuisning oc vill møde vthi rette, oc ther were forplictigtt att giørre inden aar oc dag. Datum Haffnie onsdagen effter s^ti Nicolai dag y wor eygen neruerrelse, neruerendes oss elskel. her Eski Bilde wor hoffmesther, Johan Fris wor cantzeler, Erick Banner Danmarckis rigis marsk, her Axell Bragde, her Anders Bilde, her Claus Bilde ritther, Knudt Gyllenstiern, her Otte Krumpen, her Magens Gyllenstiern rider, Per Ebbesen, her Per Skram, Jørgen Lycke oc Thage Thott, vor tro mend oc raadt &c. 1547.

CLXXXIV.

Dom paa Kongens Retterting, hvorved Holger Rosenkrantz, Kgs. Hofmarsk, der paa egne og Brødres Vegne tiltalte Gabriel Gyldenstjerne til Restrup paa hans Hustrus Vegne for det Værgemaal, som hendes første Mand, Holgers Farbroder, Hr. Holger Holgersen Rosenkrantz, havde ført for dem i deres Mindreaarighed, og Gabriel Gyldenstjerne, der paa sin Hustrus Vegne tiltalte Holger Rosenkrantz for det Værgemaal, som hans Fader Otte Holgersen (Rosenkrantz) havde ført for sin Broder Hr. Holger Holgersen, Gabriel Gyldenstjernes Hustrus første Mand, bleve saaledes endelig forligte, at alt Mellemværende skulde være afgjort med, at Gabriel Gyldenstjerne skal betale Holger Rosenkrantz og hans Søskende i visse Terminer 2200 Daler, hvorhos Gabriel Gyldenstjerne skulde „antvorde" Holger Rosenkrantz den Dom, der affagdes paa Kgs. Retterting i Kolding d. 2 April 1547 mellem Hr. Axel Brahe og Hr. Kristiern Friis paa deres Hustruers Vegne og Gabriel Gyldenstjerne paa hans Hustrus Vegne.

d. Kjøbenhavn 1547, 14 Decbr.

Herredagsdombog 1545—49 Fol. 195 a, Geh. Ark.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Wor skickitt fore oss paa wortt rettherting os elsk^e *Holgertt Rosenkrants* vor hoffmarsk paa synne och synne metsysckindis wegne, paa then ene, och oss elsck^e Gabriell Gyllenstiern till Repstrop, wor mandtt och thienere, paa then anden siide, och tiltalitt for^ne *Holgertt Rosenkrants* for^ne Gabriell Gyllienstiern paa sin høstrues wegne for ett werigmaall oc opbørsell, som her *Holgertt Rosenkrants*, hans fader broder, for^ne Gabriell Gyllenstierns høstrues første hosbundtt, hagde oppeborett, then tiidtt handtt wor theris werig, och thennum icke ther fore er skedtt fylleste etc. Thisligiste tiltalitt for^ne Gabriell Gyllenstiern for^ne *Holgertt Rosenkrants* och hans sysckinde for et werigmaall och opbørsell, som theris fader, *Otthe Holgertssen*, hagde opborett, then tiidtt handtt wor for^ne her *Holgertt Rosenkrantzis* werig, mett anden tiltall och trette, thennom emellom war. Tha epther begge parters willig och sambtycke bleffue the suo endelig forligtte tiill myndelighet oc till en fuldttkommelig ende om all then trette, thennom her till dags emellom werett haffuer, were seg om werigmaall, opbørsell, møllegods, bygning och om all gieldtt och løssøre, ihuadtt tett helst neffnis kandtt, inthett ther aff wndertagitt wti noger maade, att for^ne Gabriell Gyllenstiern paa syn høstrues wegne sckall giffue och fornøge for^ne *Holgertt Rosenkrants* och hans sysckinde two tusinde och tuo hundrett daler, thett første ett tusiindtt och ett hundrett daler atutgiffue till nytaars dag nw kommendes ett aar, som mandtt sckriffuer guds aar mdxlix, och thett andett tusinde och ett hundrett daler atutgiffue till then anden nytaarsdag ther nest epther kommendes, som mandtt sckriffuer mdl, och ther till fem daler till aarlig renthe aff huer hundrett, indtiil suo lengi for^ne sum bethalitt worder, som forschreffuitt staar, och for^ne Gabriell Gyllenstiern atgiøre for^ne *Holgertt Rosenkrants* och hans sysckinde ther paa nøygactig foruaringh, som thett seg bør, och ther mett sckall alting were oc bleffue thennum emellom en klar, euig, endelig affthallen sag, paa begge siider wbrødelig atholde, om all then trette, thennum till thenne dag emellom werett haffuer, were seg om werigmaal paa begge siider, om møllegods, opbørsell, bygning och om all anden gieldtt och løssøre, were seg ihuadtt thett helst er eller neffnis kandtt, inthett ther aff wndertagitt wti noger maade, och ther till mett sckall for^ne Gabriell Gyllenstiern antworde for^ne *Holgertt Rosenkrants* oc hans sysckinde then wor dom, som gick wti Kollingh emellom oss elsk^e her Axell Bragde ritther, wor mandtt och raadtt, oc her Christiern Friis ritther, wor mandtt och thienere, paa then ene och for^ne Gabriell Gyllenstiern paa sin høstrues wegne paa then anden siide, om møllegods och bygningh wti Boller &c., som samme dom ytther mere

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

wdvisser och indeholler. Datum Haffnie otthensdagen nesth epther s^te^ Lucie dag wti wor eygen neruerelse, neruerendes os elsk^e^ her Eski Bilde wor hoffmester, Johan Friis wor cantzeler, her Axell Bragde, her Anders Bilde, rither, Knuth Gyllenstiern, her Otthe Krumpen, Per Ebbesen, her Per Sckram, Erick Byllier, Erick Krabbe, Jørgen Lycke och Tage Tott, wore tro mendtt och raadtt etc. 1547.

CLXXXV.

Gabriel Gyldenstjerne giver sin Broder, Hr. Mogens Gyldenstjerne til Svaneholm, Skadeløsbrev med Hensyn til, at han med flere gode Mænd er gaaet i Borgen for ham hos Holger Rosenkrantz til Boller og hans Brødre for et Laan paa 2200 Joachimsdaler.

d. Kjøbenhavn 1547, 15 Decbr.

Klevenfeldts Saml. (Gyldenstjerne) Geh. Ark.

Jeg Gabriell Gyllenstiernn till Restrup kiendes och giør witterligtt for alle mett thette mitt obne breff, att jeg haffuer till bedett erlig och welbørdighe mandtt och strenge ridder her Mogens Gyllenstiern till Suanshollom, mynn kiere broder, medt flere guode mendtt loffue for meg till erlige oc wellbørdige mandtt *Holger Rosenkrantz* till Boller oc hans brødere for thw thussinde oc thuo hunderde jochomsdaler, som mitt breff, jegh for^ne^ *Holger* och hans brødere ther paa haffuer giffuett, widere bemeller oc jndholler; thy bepligter jeg meg och myne arffuinge (osv.) Datum Kiøbenhaffuenn torsdagen nest effther sanctj Lucie dagh, aar effther gudz byrdtt mdxlvij.

Dete keness yeg Gabriel
med myn egen handt.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

CLXXXVI.

Af et Brev fra Dronning Dorothea til Hr. Eske Bilde; Peder Bildes Bryllup med Jfr. Birgitte Rosenkrantz Olufsdatter af Vallø er bestemt til Mikkelsdags Tid.

d. Flensborg 1548, 24 April (Tirsdag efter Jubilate).

Orig. paa Papir med Segl, Geh. Ark., Danske Kongs. Hist. 22.

Dorothea [etc.]

. . . . . .

Sammeledis som i och giiffue oss tilkiende vdi etthers schriffuelse, att etthers sønn Peder Bilde agter att giøre sitt brølup emod sancti Michels dag oc ther fore er begerendes, att vii ville tiilhielpe, att hand motte bliiffue forløffuit frann thet tog til lantte Missenn, saa haffue vii ther om bedett hogborne første, wor kere herre oc hosbunde, oc dog ingenn suor ther paa end nu haffue kunde bekommett. . . . . .

CLXXXVII.

Brev fra Mogens Munk til Volstrup til Hr. Eske Bilde til Valden, D. R. Hofmester, angaaende tilsigtet Ægteskab mellem Mogens Munks Datterdatter, Karen Olufsdatter Rosenkrantz, og Hr. Eskes Søn Henrik Bilde.

d. Volstrup 1548, 22 Mai.

Orig. paa Perg. med Segl, Adelsbreve Fasc. 47, Nr. 20, kgl. Bibl. Tidligere trykt i Hist. Geneal. Arkiv S. 191—92.

Venliig kiierliig helsen nu oc altiid forsendtt med wor herre. Kiiere her Æsky Bylde, besønderliigenn guode wenn, giiffuer sig edher wenliigen thiil kiiende, att mynn søn Oluff Munck lod meg forstaa, attij hagde nogen ord med hannum wdij Kiiøbennghaffuen anrørendes edhers sønn oc mynn dattherbarnn, oc ther for war begerendes, hues meg ther siienttes raadeliigtt oc gott kunde were. Kiere her Esky, kiiende gud, attij ær thenn mand, saasom ieg gerne wel were wdj suagerskab med, oc hues jeg, mynn sønn med flyere wores fforuantt wener kunde were etther oc ædhers thiil wiiliie oc guode, skulle ij fende os guode wiiliigenn aff wores renge magtt oc

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

formoue, thet gud kiiende, ieg nu oc altiid well ætther haffue euendeliigen beffalett. Skreffuett paa Volstrup tiisdagen nest æfftther pens søndag anno mdxlviij.

Mogens
Munck.

Udskrift til Hr. Eske Bilde.

CLXXXVIII.

Kong Kristian III fritager Peder Bilde, Embedsmand paa Helsingborg, for at deltage i Brudetoget til Meissen (den oprindelige Ordre af 8 April er trykt i Dsk. Mag. V. 8—9; jfr. Brevet af 24 April).

d. Kjøbenhavn 1548, 14 Juli.

Orig. paa Papir med Segl, Geh. Ark. Danske Kong. Hist. 22.

Christiann (osv.) Vor gunsth tillfornn, wiidt, att wii ere tillfredtz, att thu bliiffuer hiemme frann then togh inndt vdj lanntthe Missenn. Thii bede wii tegh och wille, att thu bliiffuer heer hiemme till stede och wiidt att ramme wortt gaffnn och beste vdi alle maade, som wii tegh tilbetroe. ... Schreffuitt paa wortt slott Kiøpnehaffnn loffuerdagenn nesth effter sanctj Knudt konnings dagh aar etc. mdxlviij, vnder wortt signett.

Udskrift: Oss elskelige Peder Bilde, wor manndt, tienner och embitzmanndt paa wortt slott Helssingborgh.

CLXXXIX.

Brev fra Fru Ide Munk, Hr. Oluf Rosenkrantz's Efterleverske, til Hr. Eske Bilde til Valden, D. R. Hofmester, Statholder i Sjælland, angaaende Hr. Eskes Forslag om en Forbindelse mellem hans Søn Henrik Bilde og hendes Datter Jfr. Karen Rosenkrantz.

d. Vallø Palmesøndag (14 April) 154[9].

Adelsbreve Fasc. 47, Nr. 35, kgl. Bibl.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Mynn gannts kierliig hielsenn altiid forsennd mett gud (osv.). Kiere her Eske, kom mig tynn schriiffuelse och bud tilhannde paa Raffwennstrup, jeg war dragenn mett tynn sønn Peder Bylde oc metth mynn datter *Birgitte Rosennkrannts* paa tieris hiemreyse tiid; saa schulle ieg metth same tynn tienner oc bud haffue schreffuitth tiig suar tilbage epter tynn begiering; saa haffde ieg ingenn schriifuer [hoss] mig paa same tiid; saa er mynn kierliig bøn [till tiig, at tu] ther vdii wilt haffue mig wfortencktt. [Kiere her Eske], saa giiffuer ieg tiig wennliigenn [att viide], att ieg nw haffuer lessett, offuersie[tt oc] forstanndenn tynn oc flerre wenners s[kriff]welse oc begierringe om then talle oc . . . , som tynn kiere her broder biisscop Offue Bylde oc tw tilfornn haffuer giiffuiitth mig tilkiennde, hanndellett oc tallett paa tynn kiere sønn Henriick Byldes wegne om myn daatter *Carrenn Rosennkrants*, for huelckenn tynn gode oc erliigenn tilbud jeg paa hindes oc myne egenn wegne tiig, tynn kiere sønn oc flerre wenner gannts høgligenn, kierligen och gernne betacker oc altiid gernne wiill fynndes wiilliige att forschylde oc fortienne slig eders gode wiilliige oc tiilbud mett hues vtti myn magt er. Kiere her Eske, saa er tiig vdenn tuiffel well bewyst oc drages tiill mynne, hues muntligenn swar ieg nogenn tiid forledenn gaff tiig paa same talle oc handell vtti Kiøpinghaffn, att ieg icke kunde eller wiille forloffue eller forsige hinde vdj hindes wmyndige aar, epter thii gud almettigste haffuer tagett oc kallett hindes sallige fader fra mig oc hinde, mennd lade heller fortøffue saa lenge, att gud almettigste haffuer forsiett hinder liffuet, att hund oc kannd haffue synn gode beraad oc tøcke hos seg sielffuer oc hos hindes anbornne wenner paa fernne oc mørnne, saa hund och kand talle synn egenn ord, wiilliig oc mieninge. Kiere her Eske, saa wed ieg ingen anden suar att kannd giiffue tiig paa tynn kiere sønns wegne om for^ne^ myn daatther vdii thenn sag, oc ycke heller wiill opholde tiig eller hannum lenger eller wyddere ther metth, att hannd vttj nogenn made kunde komme vtti forhallinge oc forsickelse, att hand paa ett andett sted kunde forsøme synn gode behag, huor mett hand fast ydermer oc beder kunde werre forsietth ennd mett hinder; mend vttj alle andre maade, jeg wed oc kand werre tiig, hannom eller nogenn tyne till willige, erre, tienniste oc gode, will jeg thett giernne giøre, som ieg pligtiig er thett . . . gud kiennde, then jeg will altiid mett langwarige løckelige . . . . . oc . . . . st . . . . . ll haffue tiig beff[allendes] mett altt hues tiig kiertt er, hast . . . aff Wallenn palme sonndag anno 154 . . .

Jde Munckes d^r^.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Udskrift: Erliig welburdiig mannd oc strennge riidder her Eske Biilde tiill Wallenn, kon. maatt oc Danmarckis riigenns hoffmester, forordenierett stadtholder vtti Sielannd, mynn synnderligenn gode wenn, gannts wennligen tiilschreffuit.

CXC.

4 Adelsmænd vidne angaaende en Kontrakt, som blev indgaaet mellem Peder Oxe til Gisselfeldt og de andre Hr. Mogens Gøyes Arvinger paa den ene Side og Fru Helle, Hr. Holger Ulfstands Efterleverske, Tage Thott og andre Hr. Holger Ulfstands Arvinger paa den anden Side angaaende Delingen af det store Pant i Skaane.

d. Kjøbenhavn 1549, 15 Mai.

Originalen paa Pergament i Gavnø Archiv har 7 hængende Segl, af hvilke Nr. 4 (Sti Pors) er faldet af, medens de øvrige ere vel bevarede, nemlig Nr. 1 med Krabbe Vaaben, Nr. 2 med Bryske Vaaben, Nr. 3 med Gyldenstjerne Vaaben, Nr. 5 med Oxe Vaaben, Nr. 6 med Thott Vaaben og Nr. 7 med Fru Helles fædrene Vaaben Hack. Ved Seglremmen til Nr. 7 har Fru Helle underskrevet Helle Hacks Datter, paa selve de øvrige Seglremme ere deres Navne skrevne, hvis Vaaben er aftrykt i den paagjældende Vokklump.

Wij effterscreffuene, Erick Krabbe till Bustrvp, Anthønnis Bryscke till Langesøø Danmarcks rigis candtzler, Gabriell Gyldenstiernn till Reffsstrvp oc Stij Pors embedtzmandtt paa Lundegaardtt, giøre witterligdtt for alle, at wij nu jdagh worre forsamelede paa ett wenligdtt mode om nogen trette oc wenighet, som weeritt haffuer emellom erligh oc welbyrdigh suendtt Peder Oxe till Gisselffeldtt paa sine eygne oc andre her Mogens Gøies, ridders, arffuingers wegne paa then ene, fru Helle, her Holger Wlffstandtz ridder effter leffuerske, oc Taghe Toth paa then anden side, paa theris eygne oc andre her Holgher Wlffstandtz, ridders, arffuinger wegne om thet store pantt wdij Skaane. Tha bleff ther swo thallit thennom emellom, oc bleffue wenlige och welfforligtte paa baade sidher, saa att Peder Oxe paa sine oc sine medarffuingers wegne skall haffue, nyde, bruge oc beholdde thesse effterscreffne gaarde oc godtzs for then siette partt wdij for^ne^ store pantt, thennom effther her Mogens Gøie er tildømpt, som er wdij Haragers herridtt: først en gaardtt wdij storre Harager, Oluff Aagesen jbouer, skyller

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

vj pund byg ȝ løde marck, item en gaardtt ibidem, Jep Nielsen jbouer, skyller iiij pund byg xiiij ß, item en gaardtt ibidem, Hans Folmersen jbouer, skyller iiij pund byg oc xiiij ß, item en gaardtt ibidem, Astredtt Nielsen iboer, skyller xxiiij sk^r byg oc ix ß etc., huilcke for^ne gaarde oc godtzs her wdij dag effter itt register, som her for oss fremlagdis, bleff regnit oc laugdt, oc hues godtzs som findis yddermere wdij for^ne register, thet skall for^ne fru Helle oc Tage Toth meth andre her Holger Wlffstandtz arffuinge haffue, nyde, bruge oc behollde for the fem parter wdaff samme pantt effter for^ne doms liudelsse. Medens ther som saa finds, att nogett aff thette forscreffuene godtzs staar høgere paa skyldtt, end som thet wdij dag legnidtt oc laugdt er, effter samme registers liudelsse, eller oc att merre godtzs kand wdspørgis eller opffindis, som er aff samme store pantt, tha skall thet komme begge parterne till gode, saa att huer fanger ther sin partt wdij, som hannom kand tilkomme med rette effter contractens oc domens liudelsse. Ther som saa finds, att nogett aff thette samme godtzs, som icke kandtt indffriis oc Peder Oxe er der laugdt skeell oc fylleste forre paa her Mogens Gøies arffuinges wegne, oc der gaar dom paa, tha skall Peder Oxe eller her Mogens Gøies arffuinge legge frann thennom ighienn effter dommens liudelssze etc. Thes till yddermere windisbyrdtt oc bæder foruaringh, att thette saa wbrødeligenn holdis skall widtt alle sine puncter oc artickeler, som forscreffuit stander, tha haffue wij effterscreffuene, Erick Krabbe, Anthønnis Bryscke, Gabriell Gyldennstiern oc Stij Pors, met Peder Oxe oc Thage Toth hengdtt worre signetter her nedenn for thette wortt opne breff. Giiffuitt wdij Kiøbennhaffnn otthensdagenn nest effter søndagenn iubilate aar effter gudtzs byrdtt mdxlix.

CXCI.

Brev fra Mogens Munk til Hr. Eske Bilde til Svanholm, D. R. Hofmester, angaaende hans Søn Henrik Bildes Frieri til Mogens Munks Datterdatter Jfr. Karen Rosenkrantz.

d. Volstrup 1550, 24 Februar.

Orig. p. det St. kgl. Bibl., Fasc. 47, Nr. 21, noget beskadiget med velbevaret Segl.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

. . . . Kiere her Eskii, som i schriffuer meg tiill, ad ieg skulle holde mynn datter Jde for, om etters sønn Hendriick Bilde matte fange hindis datter *Karenn Rosennkrandts* tiill synn egttug hussfru, huilckiid ieg tuende tiid haffuer giortt[1]) oc ieg giorde, tett siste hun var her hoss meg; thaa gaff hun meg saa for suar, ad hun veste ther ingenn endelig suar ad giffue fraa seg ad giffue hindes datter i mandts vold i same hindes datters vmynduge aer, førind same hindes datter var saa till alder kommid, ad hun oc sielff tett kunde samtøcke. Kiere her Eskii, om gud haffuer tett saa forsiett, giffuer ieg gernne mynn samtøck ther till, ad thett matte skie epther etthers oc etters søns begier, oc tett ville ieg schriffue mynn datter tiill, ad saa matte skiee. Kiere her Eskii, ville ieg altiid gernne giøre hues etter lefftt er oc tiill villii kand vere, thett gud kiende, ieg nu oc altiid ville haffue etter beffaliid, datum Volstrup sancte Mattis dag, aer mdl.

Magenns
Munck.

Udskrift til Hr. Eske Bilde.

CXCII.

Brev fra Erik Krabbe til Hr. Eske Bilde til Svanholm, D. R. Hofmester, angaaende hans Søn Henrik Bildes Frieri til Erik Krabbes Morbrodersdatter, Jfr. Karen Rosenkrantz.

d. Skiern 1550, 22 April.

Klevenfeldts Saml. (Bilde).

. . . . Kere her Esgy, giffuer ieg ether kerligenn tiilkende, at ether schriffuelsze kom mig tiilhende mett thenne breffuiser, ether tiener, wiidt otte dage siidenn, och ieg forsckickett hannum strax wffortøffuit affstedt effter Oluff Munck, som war tha paa weyen tiill Flensborg, at Oluff ey schulle wndrage hanum, om han then tyd haffde tøffuit hoess meg effter bescheedt, och haffde well weriit at befrichte, att han schulle haffue mott dragett wyere effter hannum, om han haffde iicke saa ylendes komett paa

---

[1]) Se Nr. 187.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

weyen effter hannum etc. Kere Esgy, som y scriffuer om then taele, som j tiill forn nogen tydt siiden forløbenn haffuer hafft mett migh paa etther kere sønns Henrick Billis wegnne om myn kere morbroderdotter *Karine Rosenkrans*, och j then thyd war aff mig begerindes, at ieg wilde tiill thet beste forfordre then tale paa etther wegnne hoess for^ne^ myn kere morbroders federnne wenner, besynderliig hoess myn kere saliige moder (hwes siell gud siigh offuer forbarme), som then tydt leffde, thessliigeste hoss myn kere morbroder *Christoffer Rosenkrans*, som war tha the neste paa then siide, hwilckett ieg och paa then tydt troligen giorde hoess them bode her paa gaarden, och haffde fordy eene forscreffuet myn kere moder hiid paa then tydt, och swaredt the paa then tydt bode tiilbørliigenn nock, som ieg och siiden selff haffuer giffuit etther tiil kiende etc. Kere her Esge, som j nw paa thet nye scriffuer mig tiill, begerindis, at jegh wilde atter wtigenn forhandle etther paa etthers søns wegnne same tale hoess myn morbroder och flere neste federne wegnne tiill een god, triigh endeliig ende etc., saa haffuer ieg nw fordyeene weret hoess myn kere morbroder paa Biørnholm och forscreffuit thyd flere myne søskenn och haffuer ther paa mynt myn morbroder paa then taele, som ieg nogen tydt tiilfforn haffde met myn kere saliige moder och hannum her paa garden paa etthers søns wegnne, Henrick Bildes, och beggis thøris broderdotter *Karine Rosenkrantz*, och hwre tiilbørliigh bode myn saliigh moder och han mig then tydh swarett paa etthers wegne, och gaff ham ther hoess tiilkiende, at ieg haffde nw wtii thesse dage faet etther scriffuilse paa thet nye, saa j nw gernne war begerindes hoess hannum och migh ett gott tiillfforladeliigt och endeliigt swar, effter som han schulde well wyere haffue at forfare wtii etthers egenn scriffuelse tiill ham, som etther egett bwdt war paa weyen tiill hannum mett etc. Och war ieg ther hoess begerindes ett gott swar paa etther wegne wtii saa maade etc. Tha effter nochsom samtale, som wii haffde om same handell, swarett then gode erliigh mandh, myn kere morbroder, at han weste the wenner paa then siide atwere enn oprichtiigh slecht och hans egett byrd och bloedt, och ey war ther fore nogenn feyll hoess folck eller wtii noger ander maade, och ther som thette ellers saa gott siuntes then gode erliige daneqwinne, hans kere broder høstru, mett syne wenner, tha weste han eller wii søskenn ther forsamblett for wore personer wor kere broder och morbroderdatter ey beyre att kunde fare wtii saa maade, och samtyckte wii therfor wtii the helliigh treffoldiighetz naffn same tale, gud almechtigste for Jesu Christi naffns erre schiild lade thet sckee them bode tiill languariigh liicke och welffart

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

bode tiill siell och liiff och alle slechtt oc wenner paa bode siider tiill erre, glede och bystandt. amen amen etc. Kere frende, thette befalet myn kiere morbroder mig mundtlich at scriffue etther syn gode mening och wilie wtii then sag, och haffue och myn egen meth fleres ther hoess, och ther som y wed wtii noger maade wyere at bruge mig, etther eller nogen aff etthers tiill eere, wilie och tieniste, tha schulle j haffue at rade och biude som offuer etther egen sønn, kenne gud almechtigste, hwilcken ieg nw och alletyde wiill haffue etther tiill liiff och siell euindeliigen beffallendes. Lader Margrete helsse etther mett mange gode netther. Ex Sckiernne jlendes mett hast tiisdag nest effter søndag reminiscere anno mdl.

Eriick
Krabbe.

CXCIII.

Cornelius Scepper anmoder som Exekutor Testamenti efter Kong Kristiern II's tidligere Kansler, M. Gotskalk Eriksen (Rosenkrantz), den kejserlige nederlandske Regjering om at bede Kong Kristian III om at søge Oplysning hos Kong Kristiern II paa Kallundborg angaaende nogle Pengeposter, der mulig angik Kongen.

Udateret Bilag til den kejserlige Regjerings Skrivelse til Kristian III, d. Bruxelles 1550, 29 April, Klevenfeldts Sigillsamling (Rosenkrantz).

Ad magnificos ac nobiles dominos cancellarium et consiliarios cesaree et catholice ma^tis^ in suo consilio ducatus Brabantie.

Ex parte domini Cornelii Scepperi militis et Guillelmi Bornwater eisdem magnificentiis vestris exponitur, quod ipsi oratores tanquam executores testamenti ac ultime voluntatis quondam domini *Godscalci Erici* in hoc Brabantie consilio habent quendam processum adhuc pendentem et non decisum, ut citati aut intimati contra Luduicum de Driue actoris ac impetrantis, in materia reformationis ratione xxiij^e^ marcarum Danic. et hoc in moneta communiter appellata clippe-penninghe, quos denarios actores siue impetrantes contra veritatem et falso pretendunt dicto quondam domino *Godscalco* mutuo datos esse in suo priuato ac proprio nomine per quendam Joannem van Esten sive Eest, factorem et

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

procuratorem (dum vixit) quondam Augustini de Driue; qui processus eo est deductus, quod partes hinc inde exhibuerunt sua facta contraria et sunt utrinque admisse ad probandum. Et ex eo, quod dicti oratores non certo potuerunt scire, existentes tantummodo executores ejus testamenti, scripserunt et articulaverunt in xxxviij[c] articulo eorundem scripturæ ex diuersis conjecturis et causis, in eorum scriptura allegatis, quod fortassis clausula pretensi mutui inserta in libro dicti (quondam) domini *Godscalci* nihil aliud est quam nuda memoria negotiorum serenissimi Christierni regis Daniæ, cujus dictus quondam dominus *Godscalcus* fuit cancellarius. Sed postea dicti oratores certo intellexerunt, quod negotiatio predicti pretensi mutui facta ac celebrata est mandato, jussu ac nomine serenissimi Christierni regis Danie, et quod denarii, de quibus in predicto libro fit mentio, tantummodo concernunt dictum serenissimum regem, et quod sue serenitatis nomine sunt recepti ac iterum in ejus commodum et computum sint expositi et deducti, et quod nullo modo dictum (quondam) dominum *Godscalcum* concernunt, nec quod eorum ratione predictus quondam *Godscalcus* aliquo modo sit vel fuit obligatus. Hinc est, quod dicti oratores bene cuperent, eundem serenissimum Christiernum regem super veritate hujus negotii examinari, quod illis non concederetur, nisi mediante debita prouisione hujus curie.

Supplicant igitur dicti oratores magnificentiis vestris, quatenus illis concedere dignentur literas clausas ad serenissimum Christianum Danie regem aut ad ejus officialem castri Kalymborg, quibus alter eorum obnixe requiratur a dicto serenissimo rege Christierno inquirere ac intelligere hujus rei veritatem, et depositionem sive attestationem dicti Christierni regis litteris auctenticam et clausam magnificentiis vestris remittere, quo veritas hujus rei haberi possit.

Cornelius Scepper.

CXCIV.

Brev fra Kristoffer Rosenkrantz til Skiern til Hr. Eske Bilde til Svanholm, D. R. Hofmester, angaaende hans Søn Henrik Bildes Frieri til Kristoffers Broderdatter Jfr. Karen Rosenkrantz.

Bjørnholm 1550, 8 Mai.

Orig. paa Papir paa det St. Kgl. Bibl., Fasc. 53, Pars 2, Nr. 91, med paatryft udslettet Segl.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

. . . . Kiere her Eske, som y formeler y etthers scriffweltze om then handeell och tale, etthers kiere sønn Henriick Biilde och jomffru *Karine Rosenkrantz*, min kiere broderdotther, begges theriis borne wenner och slecht y mellom er etc., och nw noghenn tiid siidenn forledenn Eriick Krabbe och ieg sambtliigenn bødt etther tiill eptther wortt gode wiilie, raad och samtycke y for^ne^ tale och handeell etc., och y nu framdeliis er begierendes, att ieg wtj liighe maade skulle biude thenn gode quinde fru Yde tiill; kiere her Eske, saa wiid ieg icke min kiere broderdotther bædre forseett och mett guds hielp tiill lycke och welffert trygeliigenn att forfødre eller kandt besinde, end mett etthers kiere sønn wtj thett erlliige gode slechtt och blodt, begaffuett mett alle andeliigenn och werdtzliigen gode gaffuer etc. Kiere her Eske Bilde, saa giffuer ieg etther wenligenn att wiide, att ieg fortøffuer att scriffue then gode quinde fruc Yde ther tiill om, thii jegh forhober meg nu snarlliigen att komme Eriick Krabbe tiill ordtz, och tha att scriffteliigenn giffue henne forberørde wort gode raad och sambtycke tiilkende sambtliigenn, eller och huer besynderliigenn eptther hans gode willie och wydre forstandt, dog mett thett forste wforhalendes, thii iegh formoder, att hun haffuer ladiitt Eriick Krabbe wiide aff thenn forhandlingh, menn ieg haffuer intiitt maatt wide ther aff eller aff hennes etc. Etther her mett thenn almectigste gudt till siell och lyff ewiigh beffalendes, och hues gode thet wtj min ringhe formue er, werer altiidt raadendes och biudendes offuer. Screffuet Biørnholm ilindes torssdag nest eptther søndagenn cantate aar mdl^o^.

Christopher Rosenkrantz.

Udskrift til Hr. Eske Bilde.

CXCV.

Lavrids Ipsen, Præceptor for Henrik Bilde, skriver til dennes Fader, Hr. Eske Bilde, om Sønnens Billighed (til Forbindelsen med Ifr. Karen Rosenkrantz?).

d. Angers 1550, 20 Juli.

Original med Segl i Adelsbreve, Fasc. 9, Nr. 229, Kgl. Bibl.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Myn ydmyghe thienniste eders strenghet altiidt tiillforenn sendt met wor herre. Kiære her Esky, betacker jeg eder ydmygeligenn och gierne ffor møget goth, eder strenghedt mig bewisser, thet jeg ydmygeligenn och gierne aff myn arme magt ffortienne wiill, hwes maadhe jeg kand &c. Kiere her Esky, mwe i wiidhe, at Henrich Biilde, eders kiære sønn, er karsk, helbredhe och lider well, begerendes ydmygeligenn thet samme altiidt om eder at hørre, och skall hannom inthet skadhe, fforre hwes jeg kand thienne hannom, och thenn stwnd hand wiill wære hørrig och lydactiig, wiill jeg gerne epther eders begiering giøre myn fliidt hoss hannom etc. Kiære her Esky, finghe wii ether strenghedtz schriffwelse, aff hwiilchenn jeg forfaredt, hwæss ffaderlig willie y haffwe at wiille ladhe Henrich optwcthe etc. Item fick Henrich twinne coppier indlucthe wdi eders strenghetz breff, schreffne strax epther jull. Och som y begerendes ære, kiære her Esky, haffwer jeg spørt Henriich Biilde tiill paa samme coppiers sagh. Thaa konde jeg icke andet formercke, end Henrich wiill gierne, at thett gaar for sig, om thet worder gwdtz wiillige. Och swareder(!) hand mig altiidt, naar jeg hannom ther medt nogeth wexer(!): «jeg will nest gudtz hielp altiidt giøre epther myn kiære faders och faderbroders raad och begeringhe, ffordii jeg weedt, at thii wiille mith gaffnn och besthe, hwiilchedt jeg forfaredt y manghe moder haffwer» etc. Kiære her Esky, schreff y ochsaa Henrich, eders kiære sønn, tiill, athi wiille och bekost paa hannom wdi Italien eller Welsklandt. Menn jeg fformercker aff hannom, at hand wel willighe ther tiill er, menn hand frycther thenn store heedhenn, som ther pleyer at wære om sommerenn. Hwor fforre, kiære her Esky, om y wiille haffwe hannom ind wdi Welskland, thaa er thet best, at thet skeer y mod wintherenn, saa ath hand kwndhe besee Welskland och siidhenn paa weyenn om sommerenn wære y Tyskeland, hwor y hannom ther haffwe wiille etc. Menn er det saa, kiære her Esky, ati wiille, at Henrich skall lære Wesklandtz sprogh, thaa er det och goth, som jeg hører aff andre, som haffwer wæredh der, at hand och indskickis y mod sancti Michaelis dag, paa thett at hand kwndhe diss bedre lære at fordragghe lucthenn och indfluentzenn etc. Der fforre er myn ydmygelige bønn till ether, ati wiille medt thett førsthe ladde Henrich eller mig tiilschreffwe, hwad y her wti giørendes worder, bedendes, at jeg kwndhe fanghe at wiidhe, hwor lenghe ethers strenghed acther at holde Henrich her wdi landet och siidhenn anderstedtz. Jeg hobber wisselighenn, at hand her epther skall io bliffwe lydactigh, lige som hand her tiill wæredt haffwer. Och bliffwer hand enn nw ii aar eller iii her wdi landet, thaa er

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

ingenn twillf, at hand skall io kwndhe sprochet och andet, som hannom nyttheligenn kand wære y ffremtiidhenn. Thett er wisselighenn, at ther wiill gange enn stor som penninghe paa, menn thenn glædhe, som enn sønn giffwer synn kiære fader och wenner ighenn medt lerdom, forstandhedt och forfarenhedt, offwerwinder alle bekostning, som giøres kand. Och skwlle y icke, kiære her Esky, befinde, at wii thiære her, eller hwor wii haffwe wæredt, offwerflødigh etc. Wiille y och wiidhe, kiære her Esky, at Hendrich wexer møget, er hart at saa høg, som jeg er, och naar hand wexer, thaa pleyer hand noghet siwg at wære før, lighe som nw skedhe epther paaske, menn er nw, gud wære loffwet, karsk och helbredhe, och liidher well etc. Sender jeg ether strenghedt eth register, wdi hwiilchedt y findendis worder, tiill hwad penninghe ære wdgiffne paa ethers kiære søns wegne och myn ophold. Och haffde thenn summa bleffwet myndre, haffde jeg icke bliffwedt siwg, icke heller Henrich. Och kundhe jeg icke meer spaare penninghe epther thenne landtz welkior och tiæring, endd ieg giort haffwer. Menn alle the maadhe, jeg kand ramme eders søns gaffnn och beste, wiill jeg altiidt ydmygeligenn gierne giøre. Eders strenghedt her med thenn alsommegtiste gwd beffallendes. Schreffwit y Angiers sancte Margarete dag anno mdl.

Eders ydmyghe
Lauritz Ipssenn.

Udskrift: Erlig, welbyrdiigh mand och strenghe riidder her Esky Biilde tiill Swonholm, syn kiære herre, ganske ydmygeligenn tiillschreff.

CXCVI.

Brev fra Henrik Bilde til hans Fader Hr. Eske Bilde til Svanholm angaaende en Foræring til Jfr. Karen Rosenkrantz, som bliver kjøbt i Paris, m. m.

d. Angers 1550, 6 Septbr.

Orig. med Segl, Kgl. Bibl., Adelsbreve, Fasc. 9 (Bilde), Pars 3, Nr. 237.

Sønliigh, kierligh helsenn altiidt forsendt mett wor herre. Alderkieristhe ffader, kandt jeg aldrigh fwltacke ether for all then faderligh

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

kierlighedt, y megh giort och bewisth haffwe, besønderlighenn, att y saa flyteliigh erre tiill att wiille ladhe megh wptucte wdj gwdtz frycth, lerdom och forstandt, hwilckiidt gwdt ether belønne skall, och wiill iegh alle mynne daghe befindes for ethers ydmyghe och welwiillighe søn, wdj alle maadhe lydactiigh, saa att y mett gwdtz hielp icke skwlle fortycke, hwes y paa megh bekosthe. Kiere fader, fick jeg ethers skriffwelse, aff hwilckenn jeg forstander, att y haffwe inghen aff dii breffwe fangidt, som aff megh och myn præceptor ere wdsendt thitth och offthe, och epther dii att y befaller, att jeg skall kiøbe nogiid tiill jomffrw *Karyne*, hwilckiidt jeg kwnde icke findhe her wdj byen, men eptherdii myn præceptor nøddes nw tiill atth draghe tiill Paris, paa thett wy kwnde fanghe wiss beskeen paa wor theringh, sagde handt segh att wiille der kiøbe dett och sende ether, epther som mynne breffwe lyder tiill jomffrw *Karyne*[1]). Kierre fader, skriffwer jegh ether nw tiill paa latine och danske och tiill mynn kierre faderbroder, hobendes wisseligenn, att hans naadhe jo lader megh tilschriffwis, och som jegh ether tilforne beditt haffwer, kierre fader, att y wiille bodhe ladhe megh tilschriffwe ydeligenn, och att y wiille och tencke paa myn præceptor, att hielpe hannom y fremtiidenn, saa beder jegh och ydmygeligen, att y thetthe giørre wiille. Kierre fader, wiill jegh wdj alle maadhe saa bestiille mynne erindhe och skicke megh, att y icke skwlle fortycke, hwes y paa megh bekosthe; gwdt alsommegtisthe wnde megh att spørrighe ether, myn kierre faderbroder, alle mynne søskenn glade, karske och hilbredhe. Kierre fader, lader jo wist meg tilschriffuis, som y megh loffwitt haffwer. Eder her mett thenn alsommegtisthe gwdt beffallendes. Schriffwitth wdj Angirs then vj dagh septembris anno mdl.

Ethers ydmyghe søn
Henrich Biildhe.

Udskrift til Hr. Eske Bilde.

CXCVII.

Peder Bilde tilsiger paa egne og sin Hustru Birgitte Rosenkrantz's Vegne sin Svigermoder, Fru Ida Munk, Hr. Oluf Nielsen

[1]) 1550, 27 Septbr., »Andibus«, skriver Præceptoren til Peder Severinsen, som tjener Eske Bilde, og beder ham undskylde, at han ikke skrev til ham fra Paris; Aarsagen var, at han ikke tøvede der længe, men kom strax hid til Henrik Bilde (smstds. Nr. 230).

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Rosenkrantz's Efterleverske, et Barns Lod i Gods i Herfølge Sogn og Bjeverskov Herred eller andensteds, ifølge en Bestemmelse af Hr. Oluf Rosenkrantz, som denne dog paa Grund af sin Sygdom og Død ikke havde kunnet fuldbyrde.

d. Vallø 1550, 10 eller 17 November.

Trykt efter en Afskrift i Kh. Barners Samlinger.

Jeg Peder Bille etc. kiendis oc giør vitterligt for alle met thette myt obne breff, ath epterti myn salige høstrus fader her *Oluff Rosenkrantz* till Walløff, wdj sinn leffuendis liff oc welmaht loffuit oc tilsagde myn kiere høstrus moder, frue Jdde Muncks datter till Walløff, ath wille forsegle och forschriffue hinde ath were saa god som eth beggis theris børnn epther hans død wdj hans epterladne iorde gotz, huilke løffte och tilsaffnn hand aff thenn store sor oc siugdom wdj hans siste tid bleff hanom forhindret oc icke konde foldkommit, tha epter sleg orsage oc leilighedt haffuer ieg met myn kiere høstru, *Berite Rosennkrantz*, willig, vnd oc sampticke vnth oc tillat och nw met thette myt obne breff wnder och tillader, ath forbemelte myn kiere høstrus moder, Idde Munckis datter till Walløff, skall och maa were saa god som eth aff hindis børn, saa widt som thet kand falle seg, wdi mynn høstrus lodt oc anpart, som paa hindis vegne meg epter hindis sallige fader arffligen fallenn er wtj alle maade, och epther hindis villig oc begering tha skall hwn haffue oc beholle paa hues part oc deell, ther ieg och myn kiere høstru, *Berite Rosenkrantz*, haffuer ther wdj ath sighe, ald thet gots, som ligher wdj Herføgle soghn och Bieffuerskous herrit, wtj Sieland, och nw wdj thenne dag arffueligenn liger och sworer till Walløff, ehuad thet helst er eller neffnis kand, skoug och mark, agger oc eng, fyske wand oc fægang, wodtt oc tiurtt, inthet wndertaghen i nogher maade, och hues thet icke beløber seg saa wiidt op, som then lod kand tole paa myn kiere høstrus vegne, epter som for^uit^ er, tha skall forbemelte erlig oc velbyrdighe quinde, frue Idde Muncks datter, fylleste giøris y andet gots epther hindis nøge, som for^uit^ staar, huilket for^ne^ gotz myn kiere høstrus moder, frue Idde Muncks datter, skall nyde, bruge och beholle quit oc fry hindis liffs tyd for meg, myn kiere høstru *Berite Rosenkrantz* och alle wore arffwinge, wden ald forhindring eller . . . . . sse wtj alle maade; mens nar gud forseer, ath for^de^ frue Jdde Muncks datter till Walløff, myn kiere høstru moder, død oc affgangen er . . . . .

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

tha skall for^ne gots igen komme til meg, myn kiere høstru oc beggis wor liffs arffuinge wforhindrit oc wbeskoren wtj alle maade. Til ydermere vithnisburd hinger jeg myt anborne indsegel met myn kiere høstru *Berete Rosenkrantzis* segnet etc. Datum Valløff mandagen nest sti. Morthens dag anno mdl°.

Paategning:

Copia aff thet breff, Peder Bille skulle giffue frue Idde paa thet gotz y Sieland.

CXCVIII.

Sidsel Rosenkrantz, Erik Krummediges Efterleverske, sælger med sin Værge, Hr. Otte Krumpens, Samtykke til sin Farbroders Børn, Stygge, Kristoffer, Erik og Peder Rosenkrantz, Brødre, og deres Søster Berete Rosenkrantz den Broderlod i Hevringholm Mølle og Ladegaard, der som Arv er tilfalden hende fra hendes Fader Timme Rosenkrantz efter hendes Farfader Hr. Stygges Død.

d. Hønborg 1551, 11 Juli.

Orig. paa Perg. i det Kgl. Ghmark. (Hevringholm Nr. 2) har 2 hængende Segl, Nr. 1 Sidsel Rosenkrantz, se Tab. V Nr. 1, er ligesom Nr. 2, Otto Krumpens, ikke tydeligt.

Jegh *Sitzelle Rosenkrans*, Erick Krumdigis efftherleffuerske, kiendis och giør witterligth met thette myth obne breff, ath jegh met min fry viilge och wellberadt hough och met velbørdige mandtz her Otthe Krumpen, ryder, myn rette fuldt møndige verighe, fuldburdt och samtøcke haffuer soldt, skiøth och opladit och nu met thette mith obne breff sell, skiøder och oplader myn kierre faderbroder børn, som er *Stygge*, *Chrestoffer*, *Erick* och *Peder Rosenkrans*, brøder, och thieris søster *Beretthe Rosenkrans*, alle then lodt, diell och rettughet, som megh paa arffus vegne tiill falden er effther myn kierre fader *Thimme Rosenkrans* vtthy Heffuringholum mølle och ladegaardt, som er en fuldt broder lodt met alle renthe och opbørsell, som ther aff gangith haffuer, siiden myn kierre farfader her Stygge døde, huilkith for^ne myn kierre faderbroder børn skall haffue, nyde, bruge och beholde tiill euinderligh eye. Och kiendes iegh megh att verre betalidt och tiill fredtz stillith ther

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

for effther myn egen vilge och nøye. Tiill vindesbørdt och bedre foruaringh haffuer iegh met for^ne myn werge hengdt mytt signeth neden thette mytt obne breff. Giffueth paa Hønnebore leffuerdagen nesth effther sancti Knudtz konges dagh aar mdli.

Med anden Haand:

Thet bestor ieg *Cesel Rossenkranss* met myn egen hand.

CXCIX.

Henrik Bilde til sin Fader, Hr. Eske Bilde, om et Smykke til Jfr. Karine (Rosenkrantz), m. m.

d. Angers 1551, 28 August.

Orig. paa Papir med Levning af Segl i Danske Adels Breve, Fasc. 9, Pars 3, Nr. 248.

Sønligh, kierligh helssenn altiidt tilforn sendt medt wor herre. (o. s. v. som i Nr. 196.) Kierre fader, wille y wiide, att thy breffwe, som y wdsende medt Claus dørkneth, erre migh tilhende kommenn, menn att ieg skwlle swore eder, kierre fader, ther oppaa wdi latiniske sprock, wille ieg icke, fordi ieg fryctedhe, att Claus skwlle bliffwe forhindret ther aff, om mynne breffue bliffwe opbrodne, besynderligenn wdi thenne kriss løffh. Wille ieg och gerne skriffwedt alle mynne borne wenner tiill, menn ieg torde thett icke gørre, wdenn thi haffde skriffwiidt megh tiill. Jeg wiill dogh thett, thett førsthee som meg møgeligth er, giørre. Och som y tiill forne beffalliidt haffde, att ieg skwlle tilskriffwe jomffrw *Karinne* och skencke hende nogiidt smøcke, och wiille ieg och gerne nw thett giort haffwe, haffde ieg eller mynn præceptor kwnde selffwer haffwe taliidt medt Claus dørkneck, och erre end dog befryctendes, att tisse worre breffwe skall icke komme tiill eder for wden stor fare, som nw paa handenn erre, som tienderne her gaar. Ther for, alderkierristhe fader, beder iegh eder, atti wille selffwer hoss eder lade nogiidt saadant bestille, som y kwnne tencke, att hinne kandt werre tiill tacke, och skencke hynnde, tiill saa lenghe ieg kandt epther eders beffallingh selffwer saadant y fremtiidenn giørre. Hwilckiidt, kierre fader, liighe som y andit saadanth bedre endt iegh besynne kwnne, aff enn kierlig faderlighedt giørendes worder. Kierre fader, wiill ieg wdi alle maade saa bestille mynne erinde

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

och skicke megh, att y icke skwlle fortycke, hwes y paa megh bekosthe. Gwdt alsommegtisthe wnde megh att spørrighe eder, myn kierre fader broder, alle mynne søskenn glade, karske och hilbredde. Kierre ffader, lader io wist megh tilskriffwis, som y loffwiidt haffwer. Eder her medt thenn alsommegtisthe gwdt beffallendes, skriffwitt wdi Angirs fredagen epther sancti Bartolamei dagh anno 1551.

Eders ydmyghe och welwillighe søn
Henrich Biilde.

Udskrift: Erlig welbyrdig mandt och strenghe riidder her Esky Biilde tiill Swonholm, synn kierre ffader, ydmygelighenn tilschriffwiidt.

CC.

Lavrids Ipsen, Præceptor for Henrik Bilde, til dennes Fader, Hr. Eske Bilde, om Sønnens Sorg over ingen Breve at have faaet fra Jfr. Karen Rosenkrantz og over Faderens Skrivelse om, at der er andre som begjære hende.

d. Angers 1551, 28 August.

Orig. med Segl, Adelsbreve, Fasc. 9, Nr. 247, Kgl. Bibl.

Myn ydmyghe thienniste eders strenghedt altiidt [o. s. v. aldeles ligelydende med Brevet af 20 Juli 1550 indtil:] wiill jeg gerne epther eders begieringh och myn kiære moderbroders wnderwisning giøre myn fliidt hoss hannom etc. Kiære her Esky, wiille y wiidhe, at eders schriffwelse, med Claus dørknecht wdsend, er mig tiill handhe kommenn, epther hwiilchenn jeg wiill holde mig thett besthe, gwd giffwer mig løcke tiill och forstand. Menn at Henrich icke nw skriffwer jomfrw N. tiill, er fordii at hand icke sænder nogher smøcke, som y beffalledt. Haffde jeg eller Henrich wæredt wdi Pariis ock kwnd selffwer thalledt medt Claus, thaa skwlle thett well skeedt, menn epther dii at orsaghen gaff sig icke, skall hand thett giøre, thett førsthe mugeligt kand were. Menn y troer icke, kiære her Esky, hwor ont thett giordhe Henrich, at hand hwerckenn ffraa hyndhe, synn kiære faderbroder eller nogle andre breffwe fick medt Claus eller her Claus Biildes sønner, och besynderligenn at hand fornam wd aff Jens Biildes

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

schryffwelse, eders strenghedt at haffwe weret skrøbeligt, sigendes: «wisseligenn kwndhe jeg well tencke, at enthenn er nogle swighe(!) eller døde, epther dii jeg wdi thette ganske aar alsomenisthe twinne schriffwelse aff myt federnelandt haffwer fanget» etc. Menn thenn tiidt hand fornam, eders strenghedt at wære komet tiill pass ighenn, wor hand glad och tackedhe gwd, endog hand sagde: «nw wiille jeg gierne wiidhe twinne stycker, først hwii at enghenn schriffwer mig tiill, at myn kiære fadher wor siwg; siidenn, hwo dii skwlle wære, som och begerer jomfrw N.», ffordii, kiere her Esky, eders schriffwelse, saadant for hande at wære, tiilkiendhe gaffwe etc. Kiære her Esky, jeg bether ther ffore eders strenghedt, ati io altiidt tiilkiender(!) giffwer, ffordii, naar hand hører saadant, kand hand icke ædhe eller dricke, saa at jeg maa nødes tiill at skendhe paa hannom for saadanne affecter, som y, kiære her Esky, weedt eder sielffwer bedre, enn jeg schriffwe kand, besyndhe. Menn alle thee maadhe, jeg kand ramme eders kiære sønns gaffnn och besthe, willl jeg altiidt ydmygeligenn gerne giøre. Eders strenghedt her med thenn alsommegtiste gwd beffallendes. Schriffwi y Angiers friiddagh epther sancti Bartholomei dag anno mdlj.

Eders ydmyghe
Lauritz Ipssenn.

Udskrift: Erlig, welbyrdig mand och strenghe riidder her Esky Biilde tiill Swonholm, synn kiære herre ydmygelighenn tiilschreff.

CCI.

Brev fra Hr. Eske Bilde til Svanholm, D. R. Hofmester, til hans Søn Peder Bilde, Befalingsmand paa Aarhusgaard, angaaende den anden Søn Henrik Bildes Frieri til Jfr. Karen Rosenkrantz.

d. Roskilde 1551, 30 August.[1])

Orig. med Segl, Adelsbreve, Kgl. Bibl., Fasc. 9 (Bilde), Pars 3, Nr. 236.

[1]) Aarstallet er her som i flere andre af disse Breve noget utydeligt, maaske 1550; jfr. dog Ytringen i Nr. 200, at der er andre, som begjære Jfr. Karen.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Kerre Peder, kerre søn, som ieg kortt tidt siiden forganghen screffue teg till, atthw wilde handelle mett Erick Banner oc Erick Krabe, att the epptther myn schriffuelse oc begeringe wiilde forhandle mett *Chresthopher Rosenkrans* om then leyelighedt emellom thyn broder Henrick oc jomffrwe *Karine Rosenkrans* etc., szaa beder ieg teg, att nar the oc thw wille ther om forhandle hoes *Chrestopher Ro.*, atthw tilfornne mett lempe wiilt wnderuise Erick Krabe, att handt wiillde tilskønne oc beuilighe for^ne^ *Chrestopher*, att handt wiilde tilschriffue frw Ydhe, att hues hwn wttj samme taalle oc leyelighedt gør hannum mett andre flere then goede jomffrwes anborne wenner, som samme talle beuiligit haffue, ordts løse, thaa schaall handt gøre hynde arffueløse, eller mett andre sadanne hardhe ordt, som hwn kandt leeghe paa syndhe, oc atthw wiilt gøre thyn flidt till, att samme handell maa wdrettis mett thett førsthe hoes *Chrestopher Rosenkrans*, thii er andre, som lade flux handell paa sagenn etc. Kerre Peder, kandt thwe wttj noger maade were thenne breffuiser Greger Daallbierg till goedhe, beder ieg teg, atthw for myn skildt wiilt ramme hans besthe, ehuar thw kandt. Y huilcke maade ieg kandt beuise teg faderlig kerlighedt, wiill ieg gernne gøre. Befallindes teg gud almectigste, gør well oc syghe *Berette* mange goede natther oc myn wiilige thienesthe. Dattum Roschiildt leuerdagen post sancti Bertolomej, aar etc. mdl etc.

Eske
Bilde riider.

Kere søn, ieg beder teg, atthw wiilt flie meg ther suar paa mett thett første.

Udsfrift: Tiill syn kerre søn Peder Bilde paa Arhws gordt wttj egen hennde oc enghen andre att wpbridhe etc.

CCII.

Henrik Bilde til sin Fader Hr. Eske Bilde om Smykket til Jfr. Karen (Rosenkrantz), m. m.

d. Paris 1551, 1 November.

Orig. paa Papir med Segl i Danske Adels Breve, Fasc. 9, Pars 3, Nr. 245.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Sønlig, kierlig helssenn altiid tilforen sendt medt wor herre. Alderkieriste fader (o. s. v. som i de tidligere Breve) wille ieg well nw gerne epther eders beffallingh skicke tiill jomffrw *Karinne* nogiidt lidit smøcke, menn ieg frycther, att thett skwlle icke komme frem, fordi alle wdganghe aff Franckeriighe sigis at werre belegt, liighe som y bedre och ytthermere aff Klaus forfare kwnde. Bedendes eder ther forre ydmygeligenn, att y wiille well giørre och orsaghe meg hoss hinde, och tencker, alderkiersthe fader, mitt gaffnn och nytte, som ieg wist forlader megh paa. Hwor forre, kierre fader, att wii draghe nw hiidt, kandt Claus well giffwe eder tiill kende, endogh mynn præceptor skriffwer tiill ether ther om[1]). Lader mynn præceptor eder kierligenn bede, att y wille icke taghe tiill mistycke, att wii nw skriffwe saa stakede breffwe, hwickiit skede, att Claus begerede thett aff woss, louendes siig att wiille fast bedre giiffwe eder wor leylighedt tiill kende. Thett første ieg kandt formercke, at wii kwnne skicke breffwe her fra och tiill Andorp, tha skall ieg skriffwe alle myne borne wenner tiill, diss ymellom begerendes altiidt ydmygeligenn, att y thennom mange gode netter paa mynne wegne siighe lade. Kierre fader, giffwer iegh eder ydmygelighenn att wille wiide, att mynn præceptor och ieg haffwer tagiidt hunndrede kroner aff Claus, endog wii tiillforne haffwer saa møgith, som nock kandt werre paa eth aars teringh, saa fremth att wii maa bliffwe wedt hilbredenn, menn hwor for thette skede, wiill Claus selffwer giffwe eder ydermere tilkende, bedendes eder, alderkieristhe fader, ydmygeligenn, att y wiille well giørre och lade hannom fange synn betallingh. Och wiill ieg, kierre fader, wdi alle maade saa bestille mynne erinde och skicke megh, att y icke skwlle fortycke, hwes y paa megh bekosthe. Gwdt alsommegtiste wnde meg att spørighe eder, mynn kierre fader broder, alle mynne søskenn glade, karske och hilbrede. Kierre fader, lader megh io wist tilskriffwis, nar eder først bod stedes. Eder her medt thenn alsommegtisthe gwdt beffallendes, schriffwiidt wdi Paris allehelligenn dagh anno domini 1551.

Eders ydmyghe och welwillige sønn
Henrich Biilde.

Udskrift: Erliig welbyrdiig mandt och strenghe riidder her Esky Biilde tiill Swonholm, synn kierre fader, ydmygeligen tiillschriffwiith.

[1]) 1551, 23 Oktbr., Paris, skriver Præceptoren, Lavrids Jensen, til Hr. Eske Bilde, at der har været Pestilents i Angers, derfor ere de nu dragne til Paris; for at Henrik ikke skal lide nogen Overlast under Krigen, har han ved Klavs Dorknægt ladet begjære Kongens Beskjærmelsesbrev (smstds Nr. 246).

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

CCIII.

Brev fra Hr. Eske Bilde til Svanholm til hans Søn Peder Bilde, Befalingsmand paa Aarhusgaard, angaaende hans anden Søn Henrik Bildes Frieri til Jfr. Karen Rosenkrantz.

d. Kjøbenhavn 1551, 17 Novbr.[1])

Orig. med Segl, Kgl. Bibl., Adelsbreve, Fasc. 9 (Bilde), Pars 3, Nr. 250.

Ffaederliig kerli[g helszenn forsend mett wor herre.] Kerre Peder, kerre søn, giffuer [ieg teg] wenlighen tilkendhe, att ieg fick thyn scriffuelse wttj fredags nest forgangen oc ther aff forfarer, atthw haffuer eppther thyn faderbroders oc myn begering paa thyn broders wiegne, Henrick Bilde, werit hoes *Chrestopher Rosenkrans* oc forhandlit mett hannum om then taalle oc leyelighedt, seg begiffuer emellom jomffrwe *Karyne Rosenkrans* oc for^ne^ thyn broder, oc formercker jeg aff thyn eghen schriffuelse, att for^ne^ *Chrestopher Rosenkrans* kwnde paa then tidt enghen endelig suar giffue teg, førre en handt haffuer tallit mett Erick Krabbe; ther for haffuer myn broder oc jeg nw samplighen tilschreffuit Erick Kraabe, att handt wiille laade seg en nw finde wbesueredhe oc were wiilighe att giffue seg till *Chrestopher* oc deelle syn goede raad vtj samme sag, att wy eppther then leyelighedt, ther om paa ferde er, moe fange att wedhe, hwor eppther wy oss paa thyn broders wiegne rette kwnde, oc tilskicke wy teg samme wortt breff till Erick Kraabe, bedendes teg gernne, kere Peder, atthw wiilt leye eller lone meg eth wesse budt, som strags mett thett førsthe, eppther thett er komen teg tilhendhe, føre thet framdelse till [Erick Kraa]be, ehuor handt er, oc and[uorde hannum the]tt y syn eghen(!); hues thw giffuer samme budt, wiill ieg holle teg wden skaade oc thett gerne mett teg forschilde. Thw tør icke forlaade teg paa Anders Laussen mett samme breff att forskicke, thy handt haffuer tilforne forsømede myne breffue, som ieg om samme leyelighedt haffuer schreffuit bode teg, Erick Baner oc andre fflere tiill etc., som jeg engen suar en nw haffuer bekomede paa. Kerre Peder, nar frwe Ydhe kommer tiidt till teg, om jomffrw *Karyne* er mett hyndhe, wiilde thw thaa entthen sielffuer, eller beuilige thyn broder Harttuig till, att handt taaller mett jomffrw *Karynne*, holle hynde thenn myninge oc leyelighedt for, eppther

---

[1]) Maaske 1550; jfr. ved Nr. 201.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

som hyndis sallig fader oc siiden hyndes anborne wenner haffue paa hyndes wiegne beuiligit oc samtøckett, mett andre flere ordt oc myninge, som sadantte bedre myntteligen wdrettis kandt, en mandt saa alle orde kandt schriffue, atthw wiilt thette oc idermere besynne oc offuerweghe, som thw well besynner att were oc thytt store gaffn mett guds helpe y framtiden; ieg wiill thett oc gerne mett teg forschilde, oc y [huilcke maade jeg kandt] beuise teg faderlig[e wiilie oc kierli]ghedt, wiill jeg, som jeg er plictuge, gerne gørre, beffallendes teg gud almectugeste; gør well och syge *Berette* manghe, mange goede natther oc myn thieniste. Dattum Kiøpnehaffuen mandagen nest eppther sancti Martini, aar etc. mdl.

Eske
Bilde riider.

Kere søn, haffuer Frans Bilde loffde meg, att hand wiill fiillige teg till *Chrestopher Rosenkrans*, Erick Krabe oc andersteds, ehuar thw hannum om samme leyelighedt tilsyger. Kerre Peder, wiilde thw oc taalle mett Erick Ericksenn, att handt wiilde schriffue suar till paa myn schriffuelse, som ieg hannum om samme handell tilschreffue wedt Anders Lauszen; ieg wede icke, om handt haffuer foit breffuit, for ieg haffuer ingen suar fangett tilbage etc.

(Paa en Seddel:)

Kerre Peder, siiden thette breff war tilschreffuit, haffuer jeg anderlis besyndit meg oc tilschriffuit Harttuig Bilde, att handt wiill føre myn broders oc mytt breff till Erick Krabe oc taalle idermere mett hannum om samme leyelighedt. Bedendes teg gernne, atthw wiilt delle thyn goede raadt mett Harttuig, huorledis hand samme sag forfødere kand hoes Erick Kraabe, eppther som samme talle her till forløben er; thett will ieg gerne forschilde. Dattum vt in litteris.

Udskrift: Syn kerre søn Peder Bilde, kon. mai^tt^ beffallings mand paa Arhus gordt, wttj eghen haandt.

CCIV.

Mogens Rosenkrantz til Raffentorp forlener med sin Broder Axel Rosenkrantz's og hans Hustru Magdalene Kristensdatters Samtykke

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

sin Søn Jakob Mogensen med en Gaard og Grund kaldet Fjärestad i Luggude Herred i Skaane for hans Livstid.

d. Malmø Slot 1551, 7 Decbr.

Klevenfeldts Samling (Rosenkrantz), Geh. Ark.

Jeg *Magens Rossenkrantz* thiill Naffentorp kendis oc giør witterlicht met thette mit obne breff, att ieg nu met min kiere broder *Axell Rossenkranz* oc hans kiere høstrus Madelene Christensdatters radtt, wilge oc samthycke haffuer for wilge och thro thienneste, som nu thenne breffuiser *Jacob Mogensøn*, min kiere søn, meg giort oc beuist haffuer oc nu her effter meg eller minne troligen giøre oc beuisse schall, wndt, giffuet oc forlentt en min gardt oc grundt met naffen Ffierestadt, vdi Ludguddeherrett liggendes, som nu Per Jpsen paa boer, oc schyller aarligen thiill landgille en thynne smør oc ii ß grot, en there, met ald sin rentte oc rettighedtt, wodtt och thiurdt, som ther nu thiill ligger oc aff arreldtz thidt thiill leiget haffuer, inthet vnderr tagett, huadt naffen thet helst er eller neffnes kandt, sin liffz thiidt at nyde, bruge oc beholle for ett fritt brugelicht forlening, for meg oc mine effttherkommer arffuinges thiill thall vdi alle made, oc kendis meg oc mine arffuinge att were hans frii hiemele oc thiill standere thiill for^ne^ gardt oc rettiighedt, oc kendis meg eller mine arffuinge vdi forsk^ne^ min kiere søns *Jacob Mogensens* liffz thidt ingen dell eller rettighedt att haffue thiill for^ne^ gardt oc grundt. Item schede thet saa, thet gud forbyde, att for^ne^ min kiere søn kommer nogen nødt eller thrang att, saa hannem nødis eller threngdis thiill hielp oc trøst att bruge sin frihed oc rettighedt, som ieg oc for^ne^ min kiere broder oc broder høstru hannum nu giffuet, vndt oc samthyckt haffuer vdi for^ne^ garde, taa schall handt thes haffue macht att forpanthe sin liffz thidt thiill min neste sande arffuinge for sliig fyllest oc werdt, som andere hannem wille giøre eller giffue tiilbørligen for slig hans frihedt paa for^ne^ gardt sin liffz thidt. Oc nar *Jacob Mogensen* dør och affganger, thaa schall min neste arffuinge haffue fuldmacht, thiill seg igen vbehindert annamme samme gardt oc grundt, vden alt giensigelse y alle made. Tiill ydermere wittnesbyrdt, att saa fast oc vbrødeligen holles schall vdi alle made, som forsk^et^ star, henger jeg, min kiere broder oc broder høstru wore indsegele neden for thette mit obne breff oc kierligen tiillbeder erlige oc welbiurddige mendt, som er her Mogens Gyldenstiern, ridder, thiill Fullethofft oc høffitzmandt paa Malmøs slot, Tage Thot thiill

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Ericksholm, Jacop Moffuenzen thiill Suanholm, Jyrren Thidemandt thiill Hagelosse oc Laue Vlzstandt thiill Torop, at henghe teres indsegele oc signetther neden for thette mitt obne breff. Datum Malmø slotth mandagen for Mariæ conceptionis anno &c. 1551.

Dete fforskreffne bestar ieg Madelene Kristerns dater met egen han.

CCV.

Fru Sofie Rosenkrantz skriver til sin Brodersøn Jørgen Rosenkrantz, at hun nu, da hendes Husbond, Hr. Axel Brahe, er død [24 Febr. 1551], i levende Live vil skifte sit Gods mellem ham og hans Brødre.

Uden Dag og Sted.

Afskrift paa det Kgl. Bibl., Rosenkrantziana (Ny kgl. Saml. 2091, 4to, Vol. I, Pacquet 16, Nr. 6).

Kiere *Jørren*, kiere brodersønn, effter thii gud almetiigste haffuer nu kallett myn kiere hossbonde aff thene werden, och jeg nu maa affhende mith gotz til huen jeg wiill, saa matu wiide, att jeg er nu fuld beredt att skyffte same mit gotz nu y myn welmacth mellom thyn brødre och teg, thy tu well west, att y inttett kunde nyde meg att, wdenn ieg anttworder theth fra meg y myn leffuendis lyffue; saa kand ieg icke bekomett, wdenn tu warst selff tiill stede, der for beder teg, tu wilt begiiffue teg ynd met theth aler første, anssendis myn leliighedt; jeg wiil och icke haffuett teg theth forbergett, att ieg gjøres ganske suag, theth gud forbyde mith hoffuet nogett att kom, saa ieg icke kunde skyffte myt gotz mellom teg, thyne søskenn for sliig orssaag som forschreffuet star, tha war theth meg en stor sorg och teg och thyne brødre en stor skade. Ther met, kiere brodersønn, wer her nu fortenckt y och giør, som myn tro er tiil teg.

Sofie Rosenkranss.

Tel myn kiere brodersøn *Jørgen Rosenkranss.*

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

CCVI.

Axel Rosenkrantz til Togerup befuldmægtiger sin Svoger Peder Kristensen til at være sin og sin Søn Klavs Rosenkrantz's fuldmyndige Værge i alle Sager.

d. Hjelmsø 1552, 30 Januar.

Orig. paa Perg., Adelen i Danmark, Fasc. 16, Per Kristensen Nr. 1. Alle 7 Segl velbevarede; Nr. 1 Rosenkrantz Vaaben med Løver.

Jeg *Axell Rosenkranndttz* thiill Thogerup kendes och gyør vytterliig for alle mett thetthe mytt offne breff, att jeg mett myn fry viillye och velberod hug for besønderliig vylckor skiild haffuer kyerliig om bedett myn kyere suoger, erliig och velbørdiig suend Peder Cristenssen thiill Hyelmsøøgardtt, att vere myn och myn kyere søns *Claus Rosenkrandttz* fuld møndiige verye y alle sager, som meg och myn kyere søn, for^ne^ *Claus Rosenkrandtz*, anrørendes er, och gyør jeg hannem fuldmøndiig att handle, gyøre och lade, bode y rørendes och vrørendes godttz och eygendoms godttz, panthe godttz eller andett, vere seg mett huad naffn thed er, vere eller neffnis kand, jnthed vnder thagendes y noger mode, saa lengge jeg leffuer och paa for^ne^ myn kyere søns *Claus Rosenkrandttz* vegne, jnd thiill saa lengge hand komer thiill syn møndiig aar och kand vere syn egen lage verye. Thy thiill bynder jeg meg mett alle vylckor och fuldmegtiig gyør for^ne^ myn kyere suoger Peder Cristenssen att handle, gyøre och lade y alle sager paa myne vegne, bade paa mytt och altt andett, som meg mett arff thiill falder effter thenne dag, vere seg y Skonne, Fyenn, eller hor som helst thed beliigendes er, jnthed vnderthagendes y noger mode, tha er jeg myn kyere suogers Peder Christensens fulde hemell och fuldkomeliig tiill stander att gyør och lade paa myne vegne y alle mode, och bepliigter jeg meg och myne arffuynge, att jeg aldriig vyll gyøre myn kyere suoger Peder Cristensen vmøndiig eller ordttzløs y alle the sager, som hand mett retthe brugendes eller brugeladendes vorder paa myne vegne, och bepliigter jeg meg paa myn adeliige thro, ere och loffue, att jeg aldriig effter thenne dag att selle, pandttsette eller affhende nogett aff mytt arffgodttz, rørendes eller vrørendes, viider end som for^ne^ myn kyere suoger vyll beuylle, fuldbørde och mett meg samthøcke. Huis jeg her nogett emod gyør eller gyøre lader, tha skall thette aldeliis jnggen magtt eller fremgang haffue; thy andttuarder jeg hannem strax y hande och fuldmegtiig gyør hannem offuer altt mytt

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

rørendes och vrørendes godttz, ehuad som helst thed er eller vere kand, som meg och myn søn for^ne^ er thiill fallendes eller effter thenne dag mett arff thiill fallendes varder, bade y Skonne och y Fyenn, och atth gyør och lade y alle sager, som jeg selffuer personliig thiill sthede vor, som hand vyll andttsuare for gudtt och vere bekendtt for varden; thy bepligter jeg meg och myne arffuynge att vbehindrett vnde och thiillade myn kyere suoger Per Cristensen for thette forskreffne vergemoll altt thend thiill-børliig renthe och rettiighett, som myennige rett och sedtt er y Danmarck eblandtt adelen, att end verge skall haffue for syn vmag, siiden skall for^ne^ myn kyere suoger vere forpliigthed att gyøre meg thylbørliig regen-skaff for altt andett, som hand opberendes eller vttlegendes varder aff mytt, och vyll jeg alttiing holde for^ne^ Per Cristensen, myn suoger, vden aldtt skade y alle mode. Sker thed och saa, att myn kyere suoger Per Cristensen vdttlegger eller forstrecker nogett, enthen guld, daller eller møndtt, att bethalle myn eller myn saliig høstrus geld mett eller jnd-løser mytt eygendoms godttz, som jeg och myn saliig høstru mett beges vore vyllye, rad och samthøck haffuer vdttsett, tha bepliigter jeg meg att lade forskreffuett godttz bliffve hos for^ne^ myn kyere suoger och hans arffuynge, jnd thiill saa lengge hand fangger alle syne vdlagtt penndinge och bethalling for syn møde och vmage, huis hand ther paa gørendes eller fanggendes varder, effter syn egen nøffue. Item er jeg myn saliig høstrus fuld hemell for altt thed, hun haffuer handlett och gyordtt enthen mett kyøff, geld, pandtt eller maglagtt end thiill hendes døde dag. Item bepliigter jeg meg och saa att stha myn kyere suoger for^ne^ thiill retthe for altt thend kost, thering, møde eller vmage och affbreck, som hand for thette mytt verymoll fangendes varder, som hand meg mett rette paa regne kand. Altt thette, som forskreffuett sthor, thed bepliigter jeg meg paa myn adeliige ere och ridermandttz mandttz loffue att holde mett alle ordtt, pungter och artiickell myn kyerre suoger Per Christenssen och hanss sand arffuynge vden altt skade, kost eller theringe y alle mode. Thiill huis jdermer vyndesbørdtt och beder forunaing(!) haffuer jeg mett vylliig och viidttskaff hengtt mytt jndsegell neden for thette mytt offne breff och kyerliig om beden erliig och velbørdiig mend Erick Bøller thyll Thersløs, Danmarcks radtt, Syuerdtt Grube thiill Listrup, Claus Daa thiill Raffuenstrup, landttsdomer y Syeland, Lauris Grube thiill Alsløff, Herloff Skauffue thiill Eskillstrup och Bendtt Bylde thiill Egede, att the med meg beseylle vylle. Dattum Hyelmsøø løffuerdag nest for Køndelmøse anno domini mdlij.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

CCVII.

Axel Rosenkrantz til Togerup beskikker sin Svoger, Peder Kristiernsen til Hjelmsø, til at være hans Søns, Klavs Rosenkrantz's, Værge, indtil Sønnen bliver myndig, og giver samme Søn Brev paa Halvparten af Togerup med Tilliggende og Halvparten af Tange Gaard med Tilliggende i Fyen, der var hans og hans Hustrus Kjøbegods, samt overgiver Peder Kristiernsen tvende Pergamentsbreve, hvorved han indsættes til Arving efter sin Søstersøn Klavs Rosenkrantz, hvis denne skulde dø, inden han bliver myndig.

Trykt efter en samtidig Afskrift i det St. Kgl. Bibl., Den Danske Adels Breve, Fasc. 53, Pars 2, Nr. 89.

Vij effterschreffne etc. wor skiickedtt erliigh och welbiurdiigh manndtt *Axel Rossenkrannts* tiill Togerup y Skanne och mundeliigenn her andtuorde erliigh och welbyurdiigh suenndtt Peder Chriistiernssenn tiill Hielmssø sinn sønn *Clauis Rossenkrantzs*, oc hanndtt skulle wære hanns fuldmynigh weriie och forssuar, tiill for^ne^ *Claus Rossennkrants* bliiffuer sinn eigenn weriie, oc her tha mundeliigh forbiirde och samtøcke sinn sønn *Clauis Rossennkrants* halpartenn Togerup gordtt oc grundtt mett halpartenn hanns rette tiilliggelse oc halffue parthenn hans rette arffue och eye, som hann haffuer, vti Skaanne beliggendis, tiisliigiste halpartenn vtj allt kiøbe goeds, som hann och hanns saliige hustrue, frue Magdelene, vtj Fyenn eller andersteds kiøfftt haffuer, som er Tannghe gordt mett mere gods ther samme steds tiilligindes; och her y dagh anduorditt *Axell Rossenkrantzs* Peder Christiernssenn tuenne pergments breffue, som wiidher lyder och bemeldher om for^ne^ godtzsis arffue oc eyedomss tiillsegenn, att ther som *Claus Rosenkrants* døde, førindtt hanndtt bliiffuer synn eigenn weriie, tha schall Per Chriistiernssenn erffue szinn søsther sønn *Claus Rossenkranntzs* samme goedtzs epther, som føre beneffnndtt er, som och the pergments breffue, ther vpaa wiidher bemeldher, och schall Peder Chriistiernsenn strax paa szinn søsthersønns *Clauis Rossennkrantzis* vegnne annamme for^ne^ godtzs nu; framdeliiss wtj dagh for ossz och meninge tingmendtt gaff *Axel Rossennkrantzs* Peder Chriistiernsenn siit veriiemaall. Att her er saa gangenn och forhandliitt inndenn tinge, thet beuisse wii mett wor jndssegle och signnette hengindes nedenn før thette wortt obnne breff.

Tiisse effterschreffnne gode menndtt haffue besegliitt *Axel Rossennkrantzs* breff, først Eriick Mattszenn tiill Tiireby, Claus Daa tiill Rans-

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

strop, Herluff Skaue, Lauers Grubbe, Bentt Biille tiill Egett, Syuortt Grube, Oluff Ficknesenn.

Udenpaa: Tette er enn copy aff Axel Claussens breff, som hand har gyffuet hans suager Per Crystiernssen.
Copy Axels breff Per Crystiernsen giffuit.

CCVIII.

Peder Kristiernsen til Hjelmsø's Forpligtelsesbrev til sin Svoger Axel Rosenkrantz til Togerup med Hensyn til, at han har paataget sig at være hans og hans Søns Værge og sørge for deres Underholdning med Føde, Klæder m. v.

d. Hjelmsø 1552, 30 Januar.

Orig. paa Perg. paa Universitets-Bibl. (Arn. Mag. Dipl. dan. in genere, Fasc. 12 Nr. 4) har 4 hængende velbevarede Segl. Nr. 1 aldeles ligt Familien Dyres, Nr. 2 Daa Vaaben, Nr. 3 Skafve Vaaben og Nr. 4 Bilde Vaaben.

Jeg Peder Christenssen thiill Hyelmsøø aff vaben kendis och gyør vytterliig mett thette mytt offne breff, att effter thy att myn kyere suoger *Axell Rosenkrandttz* thiill Thogerup haffuer nu thiillthrod och om bedett mig att vere hans och hans kyere søns, myn kyere søstersøns, *Claus Rosenkrandttz*, very och forsuar, saa bepliigter jeg meg mett thette mytt offne breff att fly och skaffe for^ne^ myn kyere suoger en erliig ridermandttz mandttz thiilbørliig vnderholdinge aff sytt egett thiill seg och thuo suenne och en dreng och foor thyll thre hesthe, øll och mad thiilbørliig mett priidttsyng, danstøøll och myød, paa huilcke aff thiise thre gorde hand vere vyll, enthen paa Thogerup y Skonne, Hyelmsøø y Syeland eller Thangge y Fyn och inggen andensthett. Och bepliigther jeg meg orliigen att andttuorde hannom klede och pendinge thiill syne suenne och dreng, och hannom att andttvorde thiill sytt egett liiff, huad kleder hand er begerendes, som en riidermandttz mand haffuer behoff thiill syn erliig vnderholdinge, och att haffue handpendinge emellom handde thiill skelliighett aff sytt egett, dog mett sodan skell och vylckor, att hand skall vere forpliigtiig att giffue meg huerdtt aar thiillbørliig quithandse och foruaringe for, huis jeg vttlegger och andttvorder hannom enthenn thiill hans vnderholding eller andett syn nødthrøøfftiighett. Och huis her nogett y

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

bliffuer forsømptt, tha skall hand strax vere forpliigtt att giiffue meg budtt, och jeg tha forpligtt att vere att fuld gyøre effter thette mytt breffues liidelse. Thiill huis idermer vyndesbørdtt och beder foruaringe haffuer jeg hengtt mytt syngnett neden for thette mytt offne breff och kyerliig ombeden erliig och velbørdiig mend Claus Daa thiill Raffuenstrup, landttzdomer y Syelland, Harlouff Schauffue thiill Eskelstrup och Bendtt Bylde thiill Egede, att the med meg forseyle vylle. Giffuet och skreffuett paa Hyelmsøø thend løffuerdag nest for vor frw dag Køndelmøse anno mdlij.

CCIX.

Stygge, Kristoffer, Erik, Peder og Berete Rosenkrantz, Søskende, holde, i Overværelse af deres Faders Søstersøn, Hr. Otte Krumpen til Skiøtterup, og deres Frænde Folmer Rosenkrantz til Stensballe, Skifte om deres fædrene Hovedgaard Hevringholm og enedes saaledes, at Hevringholm skulde tilfalde en af Brødrene, og da den, som den ved Lodkastning kunde tilfalde, og han udrede til hver af dem 400 Jochumsdalere inden førstkommende 2den Februar. Ved den derefter foretagne Lodkastning tilfaldt Hevringholm med 1/3 Part af Hevring Mølle Erik Rosenkrantz.

d. Vejle 1552, 10 Oktober.

Orig. paa Perg. i det Kgl. Ghmark. (Hevringholm Nr. 3) har 6 hængende Segl, Nr. 1—4 og Nr. 6 alle Rosenkrantz Vaaben, se Tab. V Nr. 2—5 og Tab. IV Nr. 17, Nr. 5 (Otte Krumpen) er et velbevaret Krumpen Vaaben. — Peder Rosenkrantz har tillige underskrevet.

Wy epther^ne^ *Stiigi Rosenkrantz*, *Christoffer Rosenkrantz*, *Eriich Rosenkrantz*, *Peder Rosenkrans* och *Berettii Rosenkrantz*, ther sødskinde ere, giøre witterliigt for alle met thette worth openebreff, thet wy nu hauer werrith offuer eeth wenliig muede och sødskindtzskiiffte om worris rethe ffederne houettgordth Heffringholm, legendes wti Sønderhaldherrith wti Nøriuthlandt, offuer werrindes welbiirdug mandth och strenger riider her Otte Krompen tiill Skiøtterup, wor kiere ffader søsthersøn, och *Ffolmer Rosennkrans* tiill Stiensballe, wor kiere ffrende, och bleffue wy wti alle maade epther alle woris welly och samtøcke saa foreenthe och ffordragenn, som her epther fføllger, thet en aff woss brødere skulle allenne haffue, nydhe, bruge och beholle for^ne^ wor rethe federne

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

gordth Heffringholm, huilken som thend met loed kunde till falle, och thenn samme, huilkenn som thenn till ffalth, skulle giffue woss huer besønderliigen, saa well søster som broder, ffire hundere giode enckende, wfforfalskeede Jocoms daller indenn wor frue dag kyndermesse nu først kommendes, och ther till meth skulle ingenn gaadhus mendth her epther bruge nogen enghe eller nogith anden gardtzens tilleglsse, wdenn all ieneste ffeedreffthe, tisliigiste skall thy aff Heffringbye haffue och bruge wti Heffringhiede thieris ffriie ffeedreffthe offuer Heffringbroue och saa till Sandhøffenn, som leger wd met haffueth, och siedenn till Duerehøffenn, och ingen kiære att were thennum formienthe om kringe for^ne hiede met thieres ffeedreffth wdenn Gressroogh och Nyebrouss kiære, och ingenn andenn brugliighiedt thy skall haffue ther anthen met tørffgrøffthe eller riishuge; tisliigeste skall thennum och ingen forhyndering giøris paa thiers loedskiiffthe engy, som leger wdth meth haffueth, saa langethe (!) och brethe, som thy thennum nu y were haffuer, som er beregeneth paa bredeliighiedenn fraa flodermallith och op till hiede baackenn, som thy gamell adellfaer vee legher; item tisliigiste skall och møllerinn wti Heffring mølle ingen forhindering giøris paa thy engy, som han nu bruger till møllenn, som er fraa mølledemenghenn wd met damenn och till Duerehøffuenn, och saa fraa møllenn wd met aaenn, till Heffring engy wedt tager. Item tisliigiste skall och møllerenn haffue till seeth egith behoffu ffrie ffedrøffth och tørff grøffth wti Heffring hiede och saa møgenn brugliighiedt, som han kand bruge met ienn ploue, till synn egenn gordsbehoff fraa mølle aaen, som løber wti haffuen, och till Duerehøffuenn. Item tisliigiste skall och thy tiener wti Woekiær haffue thiers ffrie ffeedreffth met gardtzens hiorde wti Heffringhiede och ander stedz wti gordzens marcke, epther som thy her till dagis haffdt hauer, dog skulle thy ingenn brugelse haffue wti skoffu eller kiær meth øxehugge ydermere end paa thieres egenn loedskiiffthe engy, och huor som theres engy skiøder nogenn stedz wdt i modt Høffue kiarret, thaa skall thet regendes och hollis mett riiss huge och andenn brugelse, till Høffkiarrit wedt tagher for thieres rethe grunde. Thaa haffuer wy nu wti dag laadit loedes paa samme wor ffeederne gordth Heffringholm, och thenn er till komenn och till ffaldenn wor kiere broder *Eriick Rosenkranns*, saa att han och hans aruinge then her epther skall haffue, nyde, bruge och beholle tiill euenderliige eye, mett aldt synn tillegelse och herliighieden, som er skoffue, marcke, agger och enghe, ffiskewandth, ffeegange, woedth och thiuerth, met lade gordenn, hus och bøgeninge och alth andit, y huad thet helste

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

er eller neffnis kand, inthet wndertagen wti noger maade, och ther till met triidj partenn wti Heffring mølle wti samme kiøbe, och beplichter wy woss och woris aruinge att frie, hiemelle och fuldkommeliige tiill att stande for^ne wor kiere broder och hans aruinghe for^ne Heffringholm och triidi partenn aff Heffring mølle met skiilde och renthe wti alle maade, som forschreffuet stander, dog saa met sliig for orde och wilkoer, ther som nogenn kunne winde seg wti dom och rethergange, dielle eller andtparthe att haue wti for^ne gordth eller triidi partenn møllenn, thaa skulle wy wprethe hanum thet igenn wti penninge, huer epther synn andparthe, som hand haffuer wpborrith aff hanum, och icke wiidere att were hanum plichtuge eller hans aruinghe wti noger maade. Item tisliigiste y huar som thy Woedkiærs menndt thieres engy icke skiøder wdt i moedt Høffue kiæreth, thaa skall thy icke heller bruge thet met riisshugge lenger eller breder end som thy nu slaer gresseth aff. Tiill ydermere windisbiirdth och beder forwaring, att saa wbrødeliigenn holle skall wti alle maade, som for^ueth stander, haffuer tiis till windisbiirdth hengeth wores seng^ter nedenn thette worth openbreff och kierliige till bedith for^ne her Otthe Krompenn, wor kiere ffader søstersønn, och *Ffolmer Rosenkrantz*, wor kiere ffrende, att besegelle met oss. Giffuet wti Welle mandagen nest epther sancti Dionissii dag aar mdlii°.

Thette breff bestar ieg *Peder Rossenkrantz* met myn egen handt.

CCX.

Peder Rosenkrantz Ejlersøn til Hevringholm, Væbner, giver sin Broder Erik Rosenkrantz til Hevringholm Kvittering for Modtagelsen af 400 Joachimsdalere for hans Andel i Hevringholm med Tilliggende og for den Part i Hevring Mølle, der er tilfalden ham efter hans Broder Jørgen Rosenkrantz, hvilken Erik har afkjøbt ham.

d. Honborg 1553, 2 Februar.

Orig. paa Perg. i det Kgl. Ghmark. (Hevringholm Nr. 4) har et hængende velbevaret Segl med Familien Rosenkrantz Vaaben, se Tab. V Nr. 3.

Itthem kiendes jeg, *Peder Rosenkrantz Eyllerssøn* til Hæffringholm aff waphen, methˀ thette mit opne breff, at ieg hauer epther min egen

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

villi oc samthøcky vndfangen oc opboridt aff min kiere broder *Erick Rosenkrantz* til Hæffringholm fyrehunderth enckende jockimsdaler, gode aff slag oc paffuiment, som nu gengse oc geffue ere vdthi Danmarcks riighe, for then deell oc aruffpart, som han meg vdthi Hæffringholm oc lagaart meth hus oc bygning meth theris grundt oc rætthe tilliggels, oc ther til meth then anpart, meg epther min salig broder *Jøren Rosenkrantz* er til fallen vdthi Hæffring mølle meth sin rætthe til liggels, som han meg affkiøbt haffuer, huilckedt thet skøde breff ydermere formælder oc indeholler, som ieg oc mine søskindhe hanum samptligh giort oc giuit hauer ther paa, for huilcke forschreffne sum daler ieg quitther hanum oc hans arffuinge for meg oc mine arffuinge for aldt ydermere krauff oc til thale, och thacker hanum for godt bethaling. Til ydermere beuisningh oc bedhre forvaring hingher ieg mit signethe nedhen for thette mith opne breff oc vnderschreffuith meth min egen handt, giuith oc schreffuit paa Høneborg vor frvdag kiøndermis aar epther gudtz burdt mdliii.

Thette breff bestar ieg *Per Rossenkrantz* met myn egen handt.

CCXI.

Kristoffer Rosenkrantz til Lynderupgaard giver sin Broder Erik Rosenkrantz til Hevringholm Kvittering for Modtagelsen af 400 Daler for hans Andel i Hevringholm med Tilliggende og for den Part i Hevring Mølle, der var tilfalden ham efter hans Broder Jørgen.

d. Hevringholm 1554, 27 April.

Orig. paa Perg. i det Kgl. Ghmark. (Hevringholm Nr. 5) har et hængende velbevaret Segl med Rosenkrantz Vaaben se Tab. V Nr. 5.

Jeg *Chrestoffer Rossenkrantz* tiill Lønnerupgardt giøer wiitterliigtt for alle met thette mitt obenne breff, att min kierre broder *Eriick Rossenkrantz* tiill Heffringholm hauer nw fornøgett och bettalledtt megh dhi ffirre hundere daller, som hand skulle giiffue meg ffor min anpartt wdi Heffringhollum met hennerss egendom oc ladgardenn, och disliigesthe denn triidhi partt wdi Heffring mølle, som min salliig broder *Jørgenn Rossenkrantz* woer tiill skiieffth, epther det skødebreffss lydelsse, som samptliig min sødtzskynde och ieg min kierre brodre *Eriick Rossenkrantz* der paa

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

giordtt och giiffuedtt hauer. Dhi ladher ieg hanum och hans arffuinghe quitt och klageløss aff meg oc mine arffuinge for fforskreffne sum daller, oc tacker ieg hanum ffor goed betalling. Tiill idermere winitzbyrdtt och bedere fforuaringh, att saa wdhi sandhet er, hengger ieg mitt singnete nedenn for thette mitt opbene breff. Dattum Heffringhollum fredaghenn nest epther Marcus euangeliiste dagh anno domini 1554.

CCXII.

Peder Bilde og Sten Rosenfparre give deres Svigermoder, Fru Ida Munk, Hr. Oluf Nielsen Rosenkrantz's Efterleverske, Brev paa en Del Gods som hendes Andel i Vallø m. m.

d. Vallø 1554, 16 November.

Kgl. Bibl., Orig. med 3 egenhændige Paategninger. Den Danske Adels Breve, Fasc. 6, Pars 1, Nr. 57.

Szaa haffue wy beueligtt wor moder Børstedt mett syn skoff oc eyedome for hyndis partte wdj Walløff gardt oc eyedome. Jtem om hues boe oc baaskaff, som findis paa Niegardt, wndertagen leuendis ware, som Steen Rosenspar ættmede(!), schaall bliffue hoes garden oc fillige wor moder. Jtem hues baaskaff, som findis paa wor moders gard wdj Kiøpnehaffuen, schaall hwn oc saa beholde. Jtem hues boe oc baaskaff som findis paa Walløff, rørindis oc wrørindis guodze, ehuat thett hielste er, wndertagen hues wy haffue bekomedt medt worre høstrwer till hiemgaffue, schaall skiffttis y thwe partte emellom wor moder oc oss. Jtem schaall hwn haffue filleste y sallig her *Olluffs* kiøbe guodze. Jtem schaall hwn haffue magct att adnamme aff thett iordguodze, som then wdskorne schrifft indholler, till syn lod, saa wytte then lober, huilcke hynde tickis, oc maae oc saa tage fiilleste y same guodze for hyndis anpartt wdj her *Olluffs* kiøbe guodze medt kiøbstedt guodzet, som er ij garde y Kiøpnehaffuen medt syne boder, en halffgardt y Roskildt, en øde iorde y Ringstedt; oc schulle wy beholle then gardt y Kiøge y broestrede medt syne boder. Jtem hues samme iordguodtze seg wiider forstrecker, en wor moders lodt oc arffue diell kand tolle, som star beneffnde y then wdskorne schrifftte, schulle wy giffue wor moder wortt breff paa att beholde y syn liffs tidt. Jtem hues wittherlig gielde, som er berørde

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

oc tilkende giffuit indtill thenne dag, schaall wor moder betalle; oc her mett schaall thet were en clar oc afftalde sag oss emellom wdj alle maade, saa wy kendis oss ingen rette eller wider tiltalle att haffue tiill huer andre y noger maade, wdj hues maade thett were kandt. Dog saa, ther som ther findis eller kand wpspørs noger guodze, som icke nw er komen for oss eller nw affuede, thaa schaall thett skifftis oss alle emellom, saa huer fanger then anpartt, hannom bør mett rette. Jtem om then brudskatt, wor moder beger, haffue wy paa begie siider indsatt, hues worre fellis wener kwnde kende, huatt rette er, oc wiille theris dom paa begie siider nide oc wndgielde. Jtem om the iij garde y Walleboe, som wor moder beger, att nar wy ærre komen till en endelig ende mett thette wortt skifftte, som nw falden er, meth wor moder, oc giorde ther paa endelig affkalde oc skifftte breff oss emellom, som thett seg bør, thaa haffue wy skenckte hynde samme for^ne iij garde till eyedome oc euerelig eye, dog schaall then wdskorne schrifftte werre aldielse wforkrenckt, wndertagen hues artickielle som erre beuiligit oc y thene schrifftte indragett oc wider bemelder. Dattum Walløff fredagen nest eppther sanctj Martinj ar mdliiij.

Dette bestar jegh Jde Monk medtt egnne handtt.
Thet bekiende jegh Per Bylde met eghen hand.
Thet bekiender jeg Stenn Rossenspare met egen hond.

CCXIII.

Dom paa Kongens Retterting, at Abbedissen og Confessores i Mariager bør at forsvare det Gods, som Hr. Erik Ottesen gav til fattige Folks Underhold i Mariager, og ikke Hr. Erik Ottesens Arvinger, medmindre Abbedissen og Confessores begjære det, thi da ere de efter Fundatsen pligtige dertil.

d. Kjøbenhavn 1556, 8 Februar.

Geh. Ark. Herredagsdombog 1549—57 Fol. 373.

Wor skickit for os paa wort retherting oss elsk^e Jørgenn Lycki till Offuergaardt, wor thro mand, raadtt och embitzmand i Mariager closter, och hagde paa wore wegene y rette steffnt oss elsk^e *Christoffer Rosenkrantz* tiill Skierne, wor mand och thienner, for att handtt giør hannom hinder och forffang paa forsuarett tiill nogit godz, som her *Erich Otthessenn*

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

haffuer giffuit tiill fatiige folckis vnderholling wdi Mariager och *Christoffer Rosenkrantz* tager sig forsuarett tiill aff same thiennere emodt fundatzens lydelse, som Jørgenn Lycki miente mett vrett. Och y rette lagde Jørgenn Lycki same fundats wnder datum mcdxcvi, lydendes, att her *Erick Otthesenn* aff Skierne hagde giffuit tiill fem fatige folckis dalige opholding wdi Mariager, fem effther fem, tiill euig tidtt, tiill føde, klede, hus och altt theris nødtørfftt, noger sinne gaarde och godz y Nøre Jutland ligendis, mett rente och landgille, och at thend capellann, som hagde hans capelle y Mariager closter, enn effther andenn schulle same renthe opbere oc skaffe thi syge oc besørge thennom mett, och skall same capellann tuende reyser huertt aar, om paaskenn och st^i Michels dags tiide, giøre confessores och ii aff brøderne regenskaff, och thiennerne schulle icke besueris mett gesteri eller nogenn andenn tyngi tiill nogenn andenn, vdenn alenne tiill thi fatige, och the for^ne thiennere schall were y closters forsuar, dog wden alle tyngi, och ther som nogit bliff di fatiige affuunndenn aff same godz, schall her *Erich Otesenn* eller hans arffuinge wdlege thennom saa gott godz igenn indenn sex wger ther nest effther, wed deris siell salighed. Ther fore tillpligther oc her *Erich Othessenn* sig och sinne arffuinge trolig att hielpe abedissen oc confessores y for^ne Mariager closter att forsuare och beskierme godz, thiennere och egendom, saa titt och offte the thennom tilsiger paa theris egenn kost och thering &c., som same fundatz ythermiere indeholler och wduiser, och miente Jørgenn Lycki thett att were emodt fundatzens lydelse, att *Christoffer Rosenkrans* tog sig same forsuar tiill, menn att hand thett paa Mariager closters wegene wilde och burde at forsuare, emedens hand hagde closterit y beffaling, och wille thet och gerne giøre, the fatige tiill beste, paa synn egenn bekostning, och miente, att her *Erich Otessens* arffuinge icke motte tage sig same forsuar tiill eller haffue ther mett att skaffue, wdenn abedissenn och conffessores bade thennom ther om. Ther tiill suarett for^ne *Chrestoffer Rosenkrantz*, att thett hand hagde forsuarett samme thiennere och godz, thett hagde handtt oc giortt thi fatige siuge tiill thett beste, lige som hans faderfader her *Erich Othessenn* giorde, och sidenn effther hannom hans sønn her *Niels Erichssenn*, oc sidenn her *Oluff Nielssen* och nu *Christoffer Nielssenn*, och aldrig thett haffuer weritt wnder abedissenn eller closters forsuar, regenskaff eller forbeding. Och berette, att the for hannom, och nu hand effther thennom, hagde thett giortt paa synn egenn kost och thering, och aldrig hagde ther fore nogenn tiidtt nogit anthenn begierett eller opboret aff for^ne thiennere

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

eller godz, lidit eller møgitt, y nogre maade, och miente, att effitherti fundatzenn lyder, att ther som di fatige nogit aff same godz bliffuer affuundenn, att her *Erich Otesens* arffuinge tha skulle wdlege di fatige saa møgit godz igenn, och miente ther fore thett icke att were ilde giordtt, att hand tilhialp att forsuare di fatiges godz, mett flere ord och talle, thennom ther om emellom wor. Tha effther tiltall, giensuar och sagens leglighedtt sagde wy ther saa paa for rette, att abedissen och confessores y Mariager bør at forsuare for^ne^ fatiges thiennere, och ther som di tilsiger her *Erich Othesens* arffuinge, tha er di och pligtiig att forsuare same thiennere och godz effther fundatzens lydelse. Datum Haffniæ thend løgerdag nest effther wor frue dag kyndermysse wdi wor egenn neruerelse, neruerindis os elsk^e^ Johann Friis wor cantzeler, her Mogens Gyllenstierne rither, Byrge Trolle, Claus Vrne, Werner Pasbierig, Per Oxe, Niels Lange oc Chrestoffer Huitffeld, wore thro mendtt och raadt 1556.

CCXIV.

Erik Rosenkrantz Ottesen, Lensmand paa Varberg, sender Kong Frederik II Efterretninger fra Sverig, m. m.

d. Varberg 1559, 9 Februar.

Orig. paa Papir med Spor af Segl i Danske Kong. Hist. 39.

Høgbornne første, alldernaadiigste herre, jeg giffuer ethers nadhe ganndske wnnderdannliigen tilkiennde, att ieg fiick ethers nadhis breff thenn 28 januarii hiidtt till slotthett och ther hoiiss thuendhe breffuue, somm ethers nadhe haffde schreffuitt konninngenn aff Suerriige och hertug Eriick, huiilcke breffuue jeg strax forskiickede medt wiisse buudtt epther eders nadhis schriffuilsse och beffallning thenn 29 dag januarii inndtt wtthii Suerriige, thenn ene atth Sttockhollmmm, thenn anndenn atth Kallmarn. Och lagde ieg for^ne^ buudtt forre, som samme breffuue skullde fremmfføre, atthe iliigen dag och natt wspardtth skuulle drage framm, och nar the finnge theris affskiedtt, atthe dha kortheliigen wdenn aldt forsømmiillsse skullde begiiffuue siig till ethers nadhe, huor the ethers nadhe førsth finnnde kunnde, och tha wiidhere berette ethers nade leyliighedennnn, siig ther begiiffuuer, saa megitt the wdii enn illh kunde forffare. Och haffuer ieg hafftt mine budtt ther innde, och kannd inthet anndiitt forffare, ennd

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

the erre thenne dag reddere for oss enndtt wy for thennom. Dog ladherr hanndt siig see och praler megiitt med monstring och anndenn kriigs røsthninng, och haffuuer hand nyliigen begynndtt, siidenn hannd haffuer spurdtt thydennder her aff lanndiitt, giiffuuiitt the Dannske knegtte forloff, och ther wnndher erre fuultt thydske knegtte komme aff lanndiitt. Huadt meninng ther wnnder er, wedtt ieg icke. Ethers nadhe skall och wiide, atth strax ieg fiick ethers nadhis breff, huuor guudtt allmegtigiste haffde thett forskiickiitt medtt ethers nadis herffader, loiidtt ieg strax alle herrethernne, somm ligger her till slotthett, och kiiøbsthædernne, som ligger her wtthii lænniitt, suerge ethers nade paa raadhusit, herriidztinng och paa lannndttztiing, och haffue the giiffuiitt miig paa ethers nadhis wegnne faste breff och seyll, att alle borgere, bønnder och thenn mennige manndtt her wdii lænniitt wiille opsette hoiiss ethers nade liiff, guodttz, penninde och alldtt theris wellffardtt. Och ther sommm ethers nade thennomm wtthii nogennn madhe lader tillssiige, thett werre wthii huilke madhe thett kanndtt, tha wiille the finnndis wiillige och wbessuerdiige aff theris høygiiste formuge, somm thro wnndersaatte børr att giiøre, och werre theris rette herre och konninng. Dogh wiill ieg her medtt giiffuue ethers nadhe thenne leyliighedtt tillkienndhe, att thisse borgere her wtthii Wardbiierriig erre fasth forarmede, och finndis en riinnge thall werafftiigh follck ther innde, saa thett er att beffrøgtte, atthe icke skuulle kunnde giiøre stoir modstannd, omm nogett paakomme, wdhenn dett bleffuue annderlunnde forseett. Saa fare the och her epther modtt wordagenn thenn meste part aff byennn, huer wdtt omm sinn nering, och wdenn ethers nade kommer thett forre, och y thess strenngeliiger beffaller thennommm, atthe foruare och forssee theris by, tha finndis wiisth samme beffestninng follckeløss, och er thett etth fasth ness, somm ethers nade vell sellff wedtt, och drager huuer dag Suuennsth follck inndtt och wdtt. Ethers nade skall dog inngennn thuiillff haffuue, atth jeg joo wiill haffuue etth fliittiig thiillsseennde medt thennomm och huess annndiitt, jeg wedt, ethers nade magtt paa liiggenndis er wtthii thenne lanndttz ennde. Ethers nadis høgmegtiigheds liiff och sthatth her medtt gud allmegtigiste beffalletth tiill etth lyckssaliigt regimenntis inndganng. Datum aff ethers nadis slotth Wardbiierriig thenn 9 februarii aar etc. mdlix.

Ethers nadis

wnderdanige thro thiennere

Eriick Rosenkrandzs.

Udskrift til Kongen.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

CCXV.

Brev fra Mogens Rosenkrantz til Naffintorp til hans Broder Axel Rosenkrantz til Togerup vedrørende en foreløbig Overenskomst med Sten Bilde, til hvem Axel Rosenkrantz skylder 1600 Daler, for hvilken Sum der af Per Kristiernsen, Axels Svoger og Værge, er givet Pant i Gods i Skaane, hvorhos det tilføjes, at Kong Frederik havde paabudt Adelen at have Alt beredt til Rustning m. m. Sluttelig beder han ham om at sende Anders Skrædder over til ham.

d. Naffintorp 1559, 25 April.

Orig. paa Papir i det St. Kgl. Bibl., D. A. Br., Fasc. 53, Pars 3, Nr. 157, med affaldet Segl.

Hvad der er indesluttet i [ ] fattes nu i Originalen, men er udfyldt efter Klevenfeldts Afskrift.

Brodiirliige kiierliige hiilsenn altiid forre sentt medtt worr herre . . . . Kiierre brodiier, giiffuer ieg dig wennliig tiill kienndhe om denn trette och diille, som Stenn Bilde och mig pa dine wegnne y mellom war om dett gods, som Per Chriistiiersen hagde satt ham y pantt her wdii lanndit for xvi hundrid daliir oc v daliir tiill rente peninge om aariid aff huertt c, dett er lxxx daler renntte for wdiin kost, tering och huess skade, som hannd kannd beuisse, att hannd har leytt der offuiier, som diitt breff och segiill der om for melliier och wiidiire tiill kenndiie giiffuer, huorlediiss att diin suor Per Chriistiiersen hage loffuidtt att halde Stenn Biilde och hannss arffuinge wdii same diitt godz, som han ham wdi pantt sett haffuir, quitt oc fritt wforhiindriitt, och aldeliiss skadiinssløst wdii alle maade, ind tiill for^ne^ Stiin Biilde eller hannss arffuinge bliiffuue for nøgiid aff diig eller diine arffuinge for^ne^ sum daliir, hoffuidstoll, renntte peniinge, kost, teriing oc beuiselig skade, som han beuise kannd, der han litt haffuirr, oc huor hann icke finge siinne renntte peninge tiill den dag, som hannss breffuue lyiirr, da skuulle hannd haffuue fuuldtt magtt ind føre oc tiill siig annamme altt dette godz, hannd y pantt haffuir, och naar løssnings dagiin skuulle werree, da lanng^le^ och rettiighedinn følle hoffuidtt summin. Kiiere broder, saa maattu wiide, att ieg war tiill talss mett Stenn Biilde paa diine wegnne om samme sag her tiill Skonninge lanndstiingitt nest eptiir paaske, oc war da Stenn Biildiiss rette tegtte dag, oc begeride dom for siig, och huor hann skulle siidin weyire for følle siin sag; hade wii icke da bliiffuedtt for liigtt oc der adskyld, da hade hannd forrfultid mett riiginss diille, før den hade komid tiill ende; da hade der well

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

bliiffuid op skreffuidtt kost, tering [oc] anid, som der til hør, att dett skulle well gaaiid offuer hoffuids[ommi]dtt, att baade ditt gods oc mitt hade icke ragtt [till att be]talle [ham] mett. Kiiere brodiir, saa satt[e ieg wdi rette, om] Per Chriist[iernsen war] dentt, der maatte saa affhenndhe, pantte elliir selge diitt godz; da bliiff der saa paa sagtt och tiill suarit, att diitt segiill fanndzs for breffuidtt, Per Chriistiirsens och flire riidirmendz meennds indsegle dertiill, och menntes, om du wiille bekennde diin ere, da skuulle duu haallde ditt breff och segiill, huad helliir dett er komin der for, dig wiiderliige eller wuidiirliige; dett maatt guud och duu wiide, och huortt de penninge erre komin, dett kan ieg tro, ieg wiid saa megiid aff som du, och kom in annin saa snartt tiill gaffnn som diig. Kere brodiir, giiffuer ieg diig wennliig tiill kiennde, att ieg haffuir beraadslagiid mig med lanndsdomir, diin slegtt och byrrdtt, Jacop Maurissen, diin morbrorsønn, oc fliire diine slegtt och weniir, huad denom tøte nøtteliist werre wdi denne sag, da offuirveyde wii fra første och tiill siiste sagennss begynndiilse och ende, saa tøgtte wii best att werre att forkortte sagiinn, fordi lenngiir hannd diille, distørre bliiffuue summin, och duu skulle paa dett siiste att legiill betalle, wdiin duu wiille siige ney for diitt segiill; saa haffuir wii eptiir wortt beraad och ieg tiill sagtt haffuer Stenn Bilde siine penninge, hoffuidsom, rentte penninge oc besiilige(!) skade til sanncti Lauriss dag att afftin; huor hann icke samme penninge fanginndes vordir till formelte tiid, da skall Stenn Biilde haffue fuldmagt, siig att lade indføre y for^ne godz, som hann aff diig y pantt haffuir, iind tiill han fanngiir siine penninge. Kiierre brodir, wiist du nogin raad tiill att forstrecke mig met diin eller nogin aff diine wenniirss wndsettning tiill samme penninge tiill dett godsiis forløsning, da beder jeg dig omed, fordi att ieg icke selff saa mange att sted kann komme aff minne egnne, wdiin ieg brugiir minne weniir tiilliid. Kiiere brodiir, attu och wiille well giiøre och tencke min leyliighedt, ieg gedir icke well tre[ted] eller ferids eptiir denne dag; ieg er in gammel skrøb[elig] m[an]dtt, men altiid ieg kan raade dig oc til wile w[erre, dett] wiill [ieg] giiernne giøre, det vid gud, som ieg [skyldig er. Kiere broder, y]dermer [attu] wille kesse [dig] in annin, d[er dig oc ditt barn gaffnlig kan were, der will ieg hielpe dig til, om du wilt lye mig, att dett skall icke gaa, som dett har gaaid for dig en tidlang.] Kiiere brod[er, gii]ffuer ieg [dig och wenlig att wiide, att konng. may.] wor aldiirnaadigste herre konng Frederiig [haffuer laded sinne breff] forkynnde her tiill lanndsting, som ieg tror, [att alle stedtt] er skett, att adelin skuulle haffuue deriss [røstning ferdig,] gode karlle, gode heste och gode harnisk

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

oc all siin behøring [well ferdig.] Kiierre brodiir, her epter maattu wiide att rette diig, hua[dtt] heste duu haffuir oc huor diinne harnisk de erre, och h[uad] folck duu wiilltt der tiill haffue, att duu kantt werre forwarriidtt och bliiffuue for wdin skadhe. Kiierre brodiir, her ep[ter] betennck diig, och mitt buud skall ydiirmirre berette diig, enndtt ieg skriiffuue kanndtt, och bediir ieg diig giiernne, atu wiiltt skriiffue mig tiill din mening, huad duu wiillt giøre eller lade om dette, ieg diig skreffuidtt hafuir, och huad du viltt beraade diig mett Annders skrediir om aned, som magtt paa liigiir; wiilltu lade Anders komme offuir tiill mig, da wiill ieg talle met hannom om alle hannde, som diig nøtteliigtt skall were, som ieg icke tiill kennde kannd giiffue. . . . Ex Naffiintorp tiissdaginn nest epttiirr Kanntte(!) aar 1559.

Mogiinss Rossinnkranndz.

CCXVI.

Brev fra Axel Rosenkrantz til hans Broder Mogens Rosenkrantz til Naffentorp, hvori han som Svar paa Broderens Brev af 25 April 1559 beder ham om at betale de 1600 Daler til Sten Bilde og at sørge for Rustning paa hans Vegne, da han ingen Heste har, og ingen Karl kan være vel forvaret i de Harnisker, som han har, og bemærker, at han først vil tale med ham og andre gode Venner om at vælge sig en anden Værge istedetfor Per Kristiernsen, samt at han ikke kan undvære Anders Skrædder m. m.

d. Hjelmsø 1559, 28 April.

Orig. i D. A. Br., Fasc. 53, Pars 3, Nr. 170, med velbevaret Segl med Løver.

Broderliig hielsenn nu och altidt forsenndth meth gudt. Kiere *Mogens Rosenkrantz*, kiere broder . . . saa giiffuer ieg eder wennligenn thiill kiennde, ath mig kom eders schriiffuelse till hande, och ieg ther vdi formercker, att y haffuer suorith Stenn Bilde tiill lantztingit paa thenn trette om mith gotz, som ieg och mynn suoger, Peder Christensen, haffuer seth hans salige fader, her Clauis Bilde, vdi panndt. Kiere broder, saa forstar ieg, huorledis att eder schulle were ganngit enn handell vdi mellom om same threttе, saa att y haffuer loffuith hanum hues peninge, som same gotz stor for, ath thi schulle wdgiiffuis nu thill s^ti^ Laueritz dag nest komendis, och y schriffuer, ath ieg skulle bruge wenners hielp, ath

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

ieg kunde bekome nogenn peninge ath forløse same mith gotz meth. Kiere broder, saa wiide y well selffue, huor ther om er, men ieg beder eder gandsche gernne, ath effterdi thett er nu kometh vdi sligen handell, ath y wiille well giiøre och forstrecke migh meth saa mange peninge, som thet beløber siig, paa same mith gotz, ind till gud wiill, jeg komer y tall meth eder, saa wiill ieg ydermere handelle meth eder, saa att thet schall were eder vdenn all schade, thy ieg kandth icke trede fraa myne breffue och segell, som ieg wdgiiffuith haffuer, och giiøre mig selffuer till inthett, huilckit jeg forser migh tiill, ath huerckenn y eller nogenn myn slegt och byr eller venner thett begierenndis er. Kiere broder, som y schriiffuer om hest och harnnske, saa wid ieg ingen radt, huorledis jeg schall hanndelle mig ther meth, then stundt thenne handell star saa, och ieg haffuer ingenn heste, menn nogenn harnske haffuer jeg her paa gaardenn, thi ere inthett saa, att nogenn karll kandt were forwarith meth, ther for beder jeg eder gandsche gernne, att y wiille well giiøre och giiøre same rostninge for mig, om nogit paa kommer, saa att handt kandt were wstraffeliig, y huad thet schall koste mig igienn, men gud wid, ath ieg er well høgt tackserith aff thet gotz, som ieg haffuer frit paa thenne thidt; men kere broder, ramer nu selffue mith gaffn meth wore venners hielp, som magt paa liiger, bode ther vdi och meth thet andit. Kere broder, som y schriiffuer om, att jeg schulle kese mig thenn, ther kunde were miig och mith barnn gaffnligt, saa kandt jeg inthet giiøre end nu ther vdi, før end att ieg komer vdi tall meth eder och meth flere vore venner ther vdi lanndit, oc wiille jeg well gerne weret ther vdi landit och tallit meth eder; nu kanndth jeg icke kome, och er icke heller radeliigt att drage her fraa gaardenn, effitherthi jeg haffuer befathett mig her meth gotzit, før end thet komer vdi en andenn middell. Kere broder, thenn drenng, som y sende mig, hand er mig icke sterck nock, thii ieg er end schrøbeliige man; kere broder, doch schulle y haffue liigeuell saa megenn ere och tack for eders gode vilge och tiillbudt. Tiisligiste som y schriffuer och er begierenndes, att Anndres schreder schulle kome thiill eder; kiere broder, saa schulle hand well lenge siidenn werrith hos eder, hagde her icke werrith saa megen delle och thrette vdi landit, som paa alle sider annhennger; menn thett aller første hans stunder kandt bliiffue, thaa schall hand kome vdoffuer tiill eder. Kiere broder, giiører nu her vdi, som myn gode tro och loffue er thiill eder, saa att mith gotz schulle icke bliiffue mig forkometh fore, och will her meth haffue eder thenn euige almectigste gudt befalenndes meth all thenn dell, y well wiill, och giiører well och siiger Jørgenn Tiidemandt

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

och Jacop Mouritzenn och alle andre myne gode wenner mange thusenn gode nether paa myne vegenn. Datum Hielmsø fredagenn nest effter sønndagenn canntatte anno domini 1559.

Axell Rosennkrantz.

CCXVII.

Fru Mette Hvitfeldt, Erik Rosenkrantz til Hevringholms Efterleverske, gjør vitterligt, at hun har skiftet med sin Husbonds Søskende om Arven i Løsøre og Bopenge efter ham, og at de have gjort hende Fyldest efter det Brevs Lydelse, som de have givet hende, hvorhos hun fraskriver sig al Ret i Hevringholm med Tilliggende.

d. Eskildstrup 1562, 29 Mai.

Orig. paa Perg. i det Kgl. Ghmark. (Hevringholm Nr. 6) har havt 3 hængende Segl, Nr. 2 mangler, Nr. 1 og 3 Hvitfeldt Vaaben.

Ieg Mette Huidtfeldtz, salliige *Eryck Rosenkrandtzis* till Heffryngholllm eptherleffuerske, kendes och giøer witterliigtt for alle mett thette mitt opbene breff, att ieg hawer weriidtt offuer etth wenlyge skyffte mett min sallyge hosbundis sødskende ohm huis løseøøre oc boepenghe, som meg kunde tilfalde epther min salliige hosbunde, wdi saa maade, att dhy epther myn egen willge oc nøeghe hawer stillet meg tillfredtz oc giordtt meg fylldeste oc skiell epther thet chontragttis breffuis lydelse, som thy meg giffuett hauer. Thy bepligter ieg meg eller minne arffuinge, ingen ydermere rett eller rettiighedtt att hawe wdi Heffringhollums bygeninge, laedgarden eller møllen, kiøbstedtz godtz eller nogen andre løse øøre, y huad som heldsth naffuen thet mett neffnis kandtt, epther thenne dagh wdi nogen maade, och tacker ieg thennum gott for goedtt skyffte. Thil ydermere windisbyrdtt oc beder forwaringe henger ieg mitt singgenette nedenn for thette mitt opbenne breff, wnderskreffuitt mett myn egen hand, oc wenlygen tilbeder ieg minne kiere brødre, Peder Huidtfeldtt oc Pouild Huidtffeldtt, att beseglle mett megh. Dattum Eskildstruppe freddagen nest epther trinitatis søndag mdlxii.

Dette bref bestor ieg Mette Hvitfeld met min egen hand.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

CCXVIII.

Kong Frederik II tilskriver Raadet og Domkirken i Lübeck med Begjæring om, at de ville lade Holger Rosenkrantz til Boller, der paa sin Ejendom har ladet indrette et Begravelseskapel for sin Slægt, føre hans Forældres Lig med tilhørende Ligstene fra Domkirken i Lübeck, hvor de vare begravede, til bemeldte Begravelseskapel.

d. 1563, 14 Marts.

Afskrift i Klevenfeldts Saml. (Rosenkrantz).

Vnns hat der ernuest vnser reichs vnnd hoffrath *Holger Rosenkrantz* zu Boler vnndtertennigst zu erkennen geben, nachdem er mit beliebung seiner bruder aus christlichem eiffer zu ewiger gedechtnus seines geschlechts vnd nhamens, auch betzeugung der gewissen herlichen auferstehung, fur sich, seine bruder vnd ire bluts vnd nahe verwanten ein stadliche begrebnus vff seinem erbsitz machen lassenn, das er aus eingepflantzter lieb seinen vatter vnnd mutter *Otto Holgersen* vnnd *Margaretha* gebornen zu Potlitz, seliger vnnd miltter gedechtnus, so vngehuerlich vor 30 jaren in gott entschlaffen, vnnd in der thumbkirchen zur erden bestettigt sein, auch darein legen vnnd bringen zu lassen geneigt, mit vnndterteinigster bitte, wir inen zu dem behuff mit vnserm gnedigsten furschreiben an euch versehen woltten, damit ir euch so uil weiniger weiger vnnd bedencken zu machen, als wir nach gelegenheit vnnd betrachtt des christlichen gottseligen wercks vnnd vorhabens nicht zuerachten. Demnach gesinnen wir mit gnedigsten begern, ir wollett gerurte leich samptt den grabsteinen vnd taffeln vnd was von sehlgeredt vorhanden, vnbeschwertt aus statten, vnd wolermeltem vnserm rhadt zu ehren vnd vns zu gnedigstem gefallen, den ir vnns hiemit beweise, vngehindertt volgen lassen, in dem allenthalb die christliche lieb erspuret, vnd wird es vorgedachter vnser rhadt samptt seinen lieben brudern vmb euch in gebhur verdienen.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

CCXIX.

Register paa det efter Axel Rosenkrantz's Død paa Hjelmsøgaard forefundne Inventarium.

d. Hjelmsøgaard 1564, 7 Februar.

Orig. paa Papir paa det St. Kgl. Bibl., D. A. Br., Fasc. 53, Pars 3, Nr. 166, er noget beskadiget og har tilbage 2 paatrykte Segl, Nr. 1 Skafve Vaaben, Nr. 2 Basse Vaaben med de fravendte Horn.

Wii effterskreffnne Herloff Schaffue tiill Eskillstrop och Erick Bassi tiill Sørup kienndis oc giør witterligtt for alle mett thette wortt aabnne breff, att wii tiill offuerwerellsse haffue werritt paa Hiellmsyø gordtt effter her Mogenns Gulldennsthiernnis willge och begierrynnge mondag nest effter kynndellmøsse dag anno domini mdlxiiii hoss erliig, welbiurdiig frw frw Anne, her Mogenns Gulldennsthiernnis, wdi sliig maade, som her effter, paa hues effterladenndis gotz, rørenndis och wrørenndis, som her fanntz effter salliig *Axell Rossennkrantzis* dødtt, som vdi goer bleff begraffuit wdi Tybierg kircke, wdi hans egenn sønns *Claffues Rossennkranntzis* neruerellsse, som her effther føllger.

Item fanntz ther wdi *Axells* thoo beseglede kiister: Item enn brunn enngellst kiorttell wnnderforritt meth reffue(?) och bugge. Item enn gammell sortt floffueylls kraffue meth nogitt gamelltt foder vnnder. Item thoo gamblle sortte floffueylls trøyer. Item enn leffuerfarffuitt kammelotz trøye met sortt fflofferyll oppaa. Item en gammell rødtt floffueylls trøye. Item itt par sortte hosser mett sortt sayenn vnnderdragenn.

Item dessliigeste fanntz ther wdi enn aff the storre kiister, som staar paa sallenn: Item enn rødtt floffueylls vnnderkiorttell, bremmit mett porssemennthe. Item enn sortt floffueylls kiorttell, som bleff opsprett och lagtt paa salliig *Axell Rossennkranntzis* liigh. Item en huid dammaskis vnnderkiorttell bremmit met brunntt floffeyll. Item en sortt taffttes kiorttell opskaarrenn, bremmitt met aabenn porssemennthe. Item enn gammell blaa skellertz vnnderkiorttell. Item enn rødt dammaskis vnnderkiorttell, bremmit meth grøntt floffueyll. Item i sortt floueills trøye mett inthett foder vnnder. Item iii floffueylls bannetter, itt sortt, itt røtt och itt grønntt. Item v alnne i quortter sortt floffueyll, som war paa *Axells* liig. Item x allnne røtt tafftt. Item itt brunnt dammaskis senngklede, stockenn meth guldttsnorer. Item enn skelertz senng, som er branndgull och blaa meth viii skellertz bredder wdi och vii knøtte støcker imellom mett sprannggninnger

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

vdi gulldt, søllff och sillcke. Item enn kappe och offuerslett ther thiill aff samme slagh. Item en synndalls sengh som er blaa, branndttgull och liussgull metth xxvii brædder wdi, och erre gamblle forsleddenne. Item ii synndalls kapper mett sprangnyngh imellom och franntzer nedenn tiill aff jidell sillcke, erre och gammell. Item itt gammelltt rødt taffttes tapett offuer enn skiiffue. Item itt rødt wechtthenns floffueylls senngkllede meth iiij breder vdi. Item ii bllaa skiiffue tecke aff wechtte floffeyll, thett enne meth iiii bredder, thet annditt meth iii bredder. Item nognne sticknynnger paa tuist och lerritt mett sillcke och guldtt, wfuldtkommenn, som ere iiii støcker. Item iii wdkasthnne bencke dynner paa tuist meth sortt. Item ii sydde hønndesswor, erre fulldttkommenn. Item vi sydde hønndesswaar, som erre begønnt och icke fulldttkommenn. Item iii lannge sydde bennckedyner. Item iiii flamske hønndesswaar sydde tillsammen. Item i støcke groff tuiist, som intthett er sydt oppaa, till enn bennckedynne. Item iii støcker gulldenntafftt att sette widtt ennder for puder. Item enn heell hob wdskornne waben, och icke erre fulldttferdiighe; dog er ther nogitt gulldtt och sillcke paa. Item nogitt løst sillcke, gulltt, grønntt och røtth.

Item thesse effterschreffnne linkleder findis wdi thenn anden storre kiiste paa sallenn: Item i sillckesydtt skiffue dugh. Item i . . . adtt spranngedtt schiiffue dugh. Item iii gamble lerritz schiffue dugge, sydde meth blaatt wdi taffll. Item itt gammelltt lerritz skiiffue dugh, er sydtt vdi skafftall meth giørnn. Item enn gammell lang offuerslette dug, sydtt meth giørnn y taffll. Item enn lanng blogarnns drell dugh meth blaa traadt. Item enn lanng halffsledenn drelldugh, er mett blaatt for enndernne. Item enn lanng gammell lerritz dugh mett nognne knytte støcker imellom, spranngede mett gyørnn. Item itt gammelltt støcke sillcke sydtt skiiffuedugh. Item v drell skiiffuedughe, som er brodnne mett hull oppaa. Item iii anndre lannge drelduge, erre gamblle och bøtte. Item x huuide lerritz skiiffue dughe. Item enn lerritz skiiffue dug islaffuett meth snorer. Item vi lannge groffue hørre garnns dugge islaffuett meth snorer. Item v lange hørregarnns dugge och itt stackitt hørregarnns dug tiill itt stackidt bordtt. Item ii lannge blaagarnns dugge. Item en gammell spranngedt skiiffue dugh. Item enn huiid tafflle skiiffue dugh. Item jx par hørregarnns lagenn meth iij lerritt och erre iiii allnne lannge, som erre gode alle sammenn. Item ii par gamle høregarns forsliddenne lagenn meth iij lerritt, iiii allnne lanngi. Item itt par hørregarnns lagenn meth iii hele lerrit, iiii allnne lannghi. Item vi par ny hørregarnns lagen meth ii lerritt. Item ii par høregarnns lagenn meth ii lerritt hallffslednne. Item $4^1/_2$ par

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

hørregarnns lagen, gamblle forslidenne meth store hull oppaa. Item iiii nye par blaagarnns lagenn. Item itt par blogarnns lagenn halffslydenne. Item v par blogarnns lagenn, forslidenne och duer slett innthett. Item ii drell hanndklede y hiemeweffuitt drell. Item itt gammelltt sillcke sydtt han[ndkle]de till enn skiiffue. Item enn gammell drette dug [tiill ett s]kiiffue. Item itt blaa ranndede hanndtklede.

[It]em findis ocsaa paa forschreffnne sall: Item ii blaadichtenns nye herrediunner meth nytt waar. Item v blaadichttenns hoffuittdynner, dog erre forskreffnne dynner nogitt brugtte wdi sennghi. Item iii blaaranndede dyner vdi herre sengi, erre nogitt slydnne och bøtthe. Item iiii blaaranndede suennedyner meth gamblle forsliddenne bøtte waar oppaa. Item vii gamblle forsliddenne diunner aff lynnede waar, som erre bøtthe och duffuer inntthett. Item ix gamblle forslyddenne dyner, och erre bøtte aff walldmells waar. Item v blaaranndede hoffuit dynner, som ere hallffsleddenne. Item iiii gamblle lerritz hoffuitdynner. Item iiii dunndynner meth saerdogs war. Item xxiiii senngekleder tiill suenne sennghi, onnde och gode. Item ii nye teppede sengekleder. Item itt gamelltt wdskaaritt senngklede, er stockitt mett gamelltt pall och forslydnne. Item iii gamblle grønne skiiffue tecke. Item iiii flamske bennckedynner mett røtt leder wnnder, erre nogitt brugtte. Item iiii gamblle flamske hønnder mett gamelltt leder wnnder och erre bøtthe. Item v gamble sydde bennckedynner meth huid leder vnnder. Item vi gamblle hønnder meth gammelltt ledder vnnder. Item iii hønnder aff wechtte floffueyll och gammelltt røtt leder wnnder. Item itt poste flamst senngklede. Item ii dannske flamske senngkleder weffuitt vdi annsichtter. Item itt tysktt flamst senngklede, weffuitt wdi annsichtte.

Item thette [effter]skreffnne thien fanndtz ther ochsaa paa Hiellmsiøø g . . . . . Item v storre kannder, the ii erre slette och huer paa . . [støff]kenn. Item iii buggede kannder, the ii huer paa itt støffk[enn] och then tredie paa iiij potthe. Item en gamell broddenn kannde paa itt støffkenn. Item ennd i gamell kande paa ii potther. Item enn brodenn kannde paa ii potther. Item ennd v smaa kannder, huer paa enn potthe. Item ii smaa buggede kannder, bode paa i potthe. Item store thynnfadde vii. Item ennd vii anndre fad, ere icke saa store och gode. Item ennd thoo anndre gamlle, ere brodnne. Item xiiii tallerckenn, store och smaa. Item v stempede sallttserckenn. Item ii gamblle smørfadtt mett ii gamblle liussestager meth iii gamblle sallttserckenn, ere sønnderslagenn och duer innthett. Item ii smaa messinnghs liussestager, huer mett enn piibe. Item

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

v helle smaa mollinger, støckitt kand giellde i marc dannske. Item enn liidenn stemplett mollyngh, gaar enn pott wanndtt wdi. Item iii gamblle mollynnger, kannd icke holle wanndt. Item ii messings støllper och thoo kaaber støllper tiill att legge paa grydder. Item ennd i stor bred mollynngh och enn liidenn bredtt mollyngh, kannd icke holle wanndt. Item 4 messings pannder, the iii ere lacke. Item iiii smaa messynngs kelle, som innthett duffuer. Item en messynngs skommeskee. Item en liidenn messings mortther till att støde wrtther wdi. Item enn liidenn messinngs hanndkelle tiill wanndt.

Item kaaber wdi stegersitt: Item enn gamell kobber gryde paa x m℔. Item enn gryde paa xiii marck. Item enn gammell gryde, som sønnder erre, paa xvi m℔. Item en gammell gryde paa xxiiii marc. Item enn kaabber kannde paa xiiij marc. Item enn kobber pannde paa . . . . Item enn lidenn gammell salltt madtz kelle pa[a . . fi]erdynng wandt. Item enn gammell jern ryst meth vii . . . . . .

Item nogit andet gammellt kaaber, som Annde[rs Friis] haffuer vdi sitt inuentarium, som her effter føllger: Item enn stor kobber kannde, som gaar x potter øll wdi. Item enn kobber gryde paa ij spanndtt wanndtt. Item ennd i gamel gryde, som inthet duffuer, gaar iiii potther wannd wdi. Item enn liidenn gryde paa ij potte wanndtt. Enn annden gryde, som innthett duer, paa ii potter wanndt. Item enn annden gamell gryde paa iii potther wanndtt. Item end i gamell gryde, duer innthet, paa iii potther wanndt. Item en gammell kobber pande paa ii beenn, er holl oppaa och duer inthet. Item enn kobber pannde paa ij pott, och paa thoo beenn. Item iiii gamblle brodenne kielle, duer inthett, och kobberitt er icke miere end j daller werdtt. Item enn gammell kelle paa j t^ne^ wandt meth it øre och storre hull oppaa. Item iiii gamblle brodenne tynnfadde. Item ii tallerckenn, duer icke till anndett enndt att omstøbe. Item iii gamblle tynnkannder, then enne paa iii potther, then anden paa ii, then tredie paa i potte. Item eenn gammell bordttkranntz.

Item smedie ridschabith: Item ii smidie stedtt. Item enn sperhagell. Item enn forhamer. Item enn slegge. Item enn hanndhammer. Item enn fust hammer. Item iii gamblle thennger, som innthet duer. Item itt wircke jern. Item enn kulbørsthe.

Item wdi brugersith: Item enn brugekeelle paa iii thønnder. Item iii ølkar. Item i ortthe keelle.

[Item] rent kornn, som fantz paa Hielmsiø gaardt: Item . . . . [s]kepper miell. Item ij lest ii pundt vii skeper rugh. Item . . . [punn]dtt malltt.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Item i pund iiii skepper biugh. Item ii [tner] haffre och en skeppe. Item lxxx skepper boghuede.

Thette effterschreffne fandz wdi ladegorden: Item wdi ladenn iii gooll biugh. Item vi traffuer rugh. Item iiii wegerom haffre offuenn oppaa stenngedt.

Item xvi køer. Item viii ploffstude. Item i thyur. Item xii wngnø[dt] och kallffue. Item iii spede kallffue. Item xxii faar. Item iii hesteføll. Item iii marføll, erre aar gammell. Item xiii øøgh, wnnghe och gamb[le]. Item iii arbeidtz heste. Item ii arbeidtz wognne metth alltt therris thilhørre. Item xxx gammell suynn. Item xxvi sommergriisse. Item vi gess mett enn gasse[1]).

Item stollpetømmer wdi enn hob li. Item enn anndenn hob tømmer, som er xxviii støcker. Item ett lanngtt fodtræ, som er xvi alnne lanngh.

Item wdi thenn nerste parnellitt fruffuer stuffue: Item enn perniellitt seng. Item enn gamell formallitt skiffue mett enn fodt. Item end en anndenn wdslagenn skiiffue. Item paa thenn øffuerste parnieled fruerstoffue: Item en perneylledt senngh. Item enn wdslagenn schiiffue.

Tiill ydermere windisbiurdt, att saa wdi sandthed er, som forskreffuitt stannder, haffuer forskreffne *Claffues Rossennkranntz* her sielff meth synn egenn handt wnnderskreffuitt, och wii mett woris inndtsegell trøckenndis neden paa thette wortt aabnne breff, som er giffuitt paa Hiellmsyø aar, dag och stedtt, som forskrefluitt stannder.

Dette bekennder ieg *Klaus Rosennkranns* medt egenn hond, som for skreffuett staar.

CCXX.

Lignende samme Dag og Sted udstedt Register paa Axel Rosenkrantzes Klenodier og Penge (smst. Nr. 164). Efter en Indledning, ordret som i foregaaende Brev, fortsættes:

---

[1]) 1564, 12 April, gjøre Herluf Skave til Eskildstrup og Erik Basse til Sjørup vitterligt, at de paa Mogens Gyldenstjernes Vegne med flere nævnte Dannemænd have vurderet Besætningen paa Hjelmsøgaard, nemlig 22 gamle Svin, 2 ℔ Stykket, 4 Galte (2 ℔), 25 Grise, ½ Aar gl. (12 ß), et gammelt kroget Øg, 20 Aar glt. (20 ß), et do. hvidt Øg (20 ß), et gammelt sort Øg, Ørene ere afskaarne, (20 ß), et gammelt hvidt Øg (2 ℔) o. s. v. o. s. v. — Orig. med Segl, Dske. Kong. Hist., Fasc. 57, Geh. Ark.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

. . . . Jtem fannttz ther wdj *Axels Rossennkrantzis* skrynn wdj klenodiie och penninnge, jtem først ij^{c}xxxvj ennckennde jockumsdaller; jtem fanntz ochsaa paa enn snor ij signette rynnghe wd aff gulldtt, enn stor och en liidenn, som ere affmercktte och wdoffuer fellett, som hagde werritt *Mogenns Clauessenns*; jtem enn slett och rett rynngh mett enn besell horn inden vdj; jtem en rynng mett en karnioll stheenn vdj och besell innden vdj; jtem ennd j rynng mett en pande stheenn wdj och en besell jnndenn wdj; jtem enn bredtt gulldrynngh aff rynnsk gulldtt meth bogstaffuer paa. Thessliigeste fanntz ther thoo søllffskede; jtem ennd j søllffskede, som fanntz wdj *Axells* taske, mett itt øre och en biellde paa skaffted; jtem vdi runnde marckstøcker xxx daller; jtem vdj fire huiide xv daller; jtem wdj marckestøcker och thoo skellinnge støcker xvj daller; jtem vdj skellinngestøcker xj daller; jtem wdj søsslynnger, tho huider, huider och blafferther x daller; jtem v daller iij marc i ß, som er y daller och mønnt, som fanndtz wdj *Axells* bellttthetaske. Jtem fanndtz ther och wdj giortt søllff: jtem ij laagelløsse søllffstaab meth jnngen fod tiill; jtem end itt laagelløss søllffstob met enn fodtt; jtem ennd itt søllffstob, er giortt wdj nødder, met en forgylltt fodtt och itt laag ther tiill, som sidder en løffue met en huid fane paa jmellom synne kløer, och er ammeleritt och forgylltt; item iij smaa søllffskoller, thenn enne større endt thenn annden; jtem viij forgylltthe spennger, och ere firre kanntede. Item fanntz y samme skryn iij signetter, thett ene aff gulltt, thet anndett aff søllff, thet tredie aff blye. Tiill ythermere winndisbiurdtt, att saa wdj sanndhedt er, som forskreff^{t} staar, haffuer forskreffnne *Claffues Rossenkrantz* her siellff met syn egen handt vnnder skreffuit och wij mett woris jnndsegller trøckenndis neden paa thette wortt aabnne breff, som er giffuit aar, dag och stedtt, som forskreffuit stannder.

Dette bekennder ieg *Klaus Rosennkranns* medt egenn honnd, som for skreffuet staar.

CCXXI.

Vidne om, hvad Anders Friis, Foged paa Hjelmsøgaard, og hans Broder, Peder Friis, adspurgte af Fru Anne Sparre, Hr. Mogens Gyldenstjernes, svarede med Hensyn til, hvor Fru Magdalenes, Axel Rosenkrantz's, Efterladenskaber af Guld, Sølv m. v. vare blevne af efter hendes Død,

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

om hvor de 1500 Daler, som hun fik af Hr. Mogens Gyldenstjerne, kort førend hun reiste over til Skaane, vare komne hen, samt om hvor hendes efterladte Breve vare forvarede.

d. Hjelmsøgaard 1564, 7 Februar.

Orig. paa Papir paa det St. Kgl. Bibl., D. A. Br., Fasc. 53, Pars 3, Nr. 165, med 2 velbevarede Segl med Skave- og Basse Vaaben (2 frav. Horn).

Wii effterskreffnne Herloff Schaffue tiill Eskillstrop oc Erick Basse tiill Sørup wdi *Claffus Rossennkrantzis* neruerellsse kienndis och giør witterliigenn for alle mett thette wortt obnne breff, att wii till offuerwerellsse haffue werritt paa Hiellmsyøgordtt effter her Magnus Gylldennstiernis willge och begierynngh monndagenn efftter kynndellmøsse dag anno domini mdlxiiii hoss erliig oc welbiurdiig frw frw Anne, her Mogenns Gylldennstiernnis, offuer then tilltalle, som hunn haffuer tillspurtt Annders Friis, foget paa Hiellmsøgordtt, och hanns broder Peder Friis, om noglle arttickeller, som her effter følger. Item først adttspurde och tilltallde hunn thennom, att the schulle giiffue tilkiennde, huadtt thennom witterlliigtt waar om salliig frw Madellennes, *Axell Rossennkrantzis*, gulldtt, søllff, kleder, perller och booskaff, som icke fynndis paa Hiellmsyøø gordt, huortt thett er kommenn, och huad thennom ther om witterlliigtt er. Item tha først suarit Annders Friis, att hannd well wisthe, att hun hagde gulldkeder och gulldtt paa snorer, thett tog hunn tiill vdi synn nødt och tranngh oc gaff thett wdtt y gielldtt och anndre maade, dog wiste hannd icke, huem thet fanngitt haffde. Item thiissliigeste bekiennde Peder Friis for segh, att hanndtt inthett waar i henndis omgenngellsse, medenn thienntte Peder Christennssenn och war ther inthett wdi lanndittt hoss. Item enndtt ydermiere tiill spurde frw Anne, her Mogenns Gulldennstiernnis, Annders Friis, om hannd wiste nogitt aff the xv^c daller att sige, som frw Madelene feck aff her Mogenns Gulldennsternne liditt tillfornne, førendtt hunn drog offuer tiill Skonne, huor the kommenn eller bleffuenn warre. Tha suaredtt Annders Friis och sagde, att thenn tiid hunn dødde paa Eggede, tha sennde hunn synne kiister hiidtt till Hiellmsyø, att the skulle beseglis, tha beseglede thennom erllige och welbiurdiige Oluff Grubbe och Jørgenn Grubbe aff Sanndtbye, och waar Peder Christennssenn samme tiid paa Kallynngborriig; ther hannd kom hiem, tha anammede hannd same kiister tiill seg, och brødtt segllenne fraa thennom, och wor wredtt, att the hagde faritt wdi hanns gordt och beseglett samme kiister wdi hanns frawerellsse; huad

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

ther wor y samme kiister eller huortt thet kom, ther wiste hannd inthet aff att siige. Sammelledes suaritt Peder Friis ther tiil ochsaa, att hannd thenn tiidtt waar wdi Skaanne och wiste ther slett innthett aff att siige. Item dessliigeste och attspurde frw Anne for^ne^ Annders och Peder Friis efftter hues breffue, som kannd fynndis paa Hielmsyøgaardtt, att the maa komme tiillstedde och besegllis och leggis hoss thett anndett, som salliig *Axell* haffuer laditt efftter segh, och hues ther icke fynndis vdi gorde, the wille tha giffue thet tilkienndhe, huor thet er och er bleffuenn, tha suaritt Anders Friis, att lidett før Peder Christennsenn bleff fanngenn, tha feck Claffues Dhaa tiill Raffnnstrop ii skriinn; huadtt breffue eller søllff eller anndett ther vdi wor, wiste hannd innthett aff. I lige maade suaritt Peder Friis liige som Annders, dog hannom witterligtt waar, att ther waar søllff och breffue wdi; huad thett waar eller hor møgitt, thett wiste hannd icke; och saa møgitt mierre suaritt Peder Friis, att ther stannder itt schrynn paa Hielmsiø, ther wdi siiger hanndtt att werre Peder Christennssenns gielldt breffue och anndre løsse skrifftter wdi; huor mange the waare, wiste hannd icke. Item paa thette forskreffnne haffuer forneffnnde Annders och Peder Friis bode medtt oprachte fynngre beditt thennom saa gudt till hiellpe. Tiill ydermere winndisbiurdtt, att saa wdi sanndhedtt er, som forschreffuitt staar, haffuer forskreffnne *Claffues Rossennkrantz* her siellff mett syn egen hanndt wnnderskreffuitt, och wii meth worris inndsegller trøckenndis nedenn paa thette wortt obnne breff, som er giffuit aar, dag och stedtt, som forskreffuuit stannder.

Dette bekennder ieg *Kllaus Rosennkranns* medt egen hond adtt haffue hørdtt, som forskreffuet star.

Bagpaa: Som Anders Friis oc Per Friis ere tylspurd.

CCXXII.

Klavs Rosenkrantz Axelsøn giver Hr. Mogens Gyldenstjerne fuld Kvittering for den Tid, han har været hans Værge.

d. Kjøbenhavn 1565, 14 April.

Orig. paa Perg., Adelen i Danmark, Fasc. 14, Værgemaalssager Nr. 2. Alle 5 Segl mangle.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Wy *Clauus Rossenkra[nnt]s*, *Axill Claussønns* sønn till Togerop, giør alle witterliigtt oc kenndis mett thette mitt obne breff, att aar etc. 1565 thenn 14 dag wttj Aprilis monnitt haffuer mynn kiere fulldmøndige werge oc forsuar, her Magnus Gyllennestiernne till Stiernneholm, ridder, wttj mynne kiere wenners, Børge Traallis till Lilleøe, Herløff Traalle till Herløffsholm, Biørnn Anderssønns till Winstorp oc Jenns Laurennttssønns, stadtts schriffuere wtti Maallmøe, offueruerellse giortt mig gode rede oc regennschab for alltt hues han haffuer ladit opbære, indtagitt oc anammitt, siidenn første tiidtt han anammede mitt wergemaall oc forsuar anno 1560 oc mett thette indeuerenndis aar intill 1566, baade aff gorde, gotts, gulld, sølff, penninnge, clenodia, cleder, boe, boschab, rørenndis oc wrørenndis, lanndgille, rennte, gordeleiige, sageffalld, førrelouger, husbondeholld, ith oc anditt, ehuad som hellst thett er eller neffnis kanndtt, alldellis inthett wndertagitt, oc ther emodtt wdgiiffuitt till mynn kiere faders behoff oc hans oc mynn salliige faderbroders begrauuellser, sammeledis till mitt eiigitt behoff, lerdom, cleder oc anditt opholldtt, oc hues hand mig her wdoffuer skylldug bleff, haffuer han mig sellff nu strax betallitt oc offueranntuorditt, oc ieg selff till mig anammitt haffuer, baade aff gulld, sølff, penninnge oc alld andenn løssøre, som for[uitt] staar, saa att ieg betacker hannom for gott erliigtt, troffast wergemaall, gott regennscab oc fylleste skiell wttj alle maade. Oc her forre lader ieg benembde mynn kiere werge, her Magnus Gyllennestiernne, hannom oc alle hans arffuinnge quuitt oc claugiisløsse for alltt yttermmere tilltall oc paakraff aff mig oc mynne arffuinge oc aff alle the, som paa mynne weignne nogenntiidtt her effter talle kunde, wttj alle maade. Thes till yttermere wittnisbørdtt haffuer ieg witterligenn henngtt mitt signnete her nedennfforre thette mitt obne breff oc wnderschreffuitt mett mynn eigenn hannd oc kerliigenn tilbeditt forschreffnne mynne wenner, Børge Traalle, Herløff Traalle, Biørnn Anderssønn oc Jenns Laurittssønn, thette mitt obne breff till wittnisbørdtt mett mig att forsegle, som er giiffuitt oc schreffuitt wttj Københnhagenn aar, dag etc., som forschreffuitt staar.

Thette breff bestaar jeg *Claus Rosenkrans* wid alle ord och artickler med min egne handskrefft.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

CCXXIII.

Klavs Rosenkrantz til Togerup erklærer, at da hans Morbroder Peder Kristensen til Hjelmsø efter hans Moders Død havde taget hans Fader til sig med alt hans Gods og regeret derover som en ret Værge, afhændt hans fædrene Gods o. s. v., desuden er dømt fra Skjold og Hjelm o. s. v., er det hans Vilje, at ikke Peder Kristensen, men Hr. Mogens Gyldenstjerne, Peder Bilde til Svanholm og Sten Rosensparre til Skarhult skulle arve ham.

d. Kjøbenhavn 1564, 14 April.

Orig. paa Perg., har haft 4 hængende Segl, Geh. Ark., Justitsm. Arkiv C. 10.

Jeg *Clawes Rossennkrannntz* tiill Togerup kiennndiis och giiør wiitherliigenn for alle met thette mith abnne breff, ath ieg wdi sanndingenn haffuer forfariitt, ath mynn moderbroder Peder Chriistennsennn epther mynn saliige moders død haffuer annammith tiill sig mynn saliige fader meth alt hanns gotz, løst och fasth, meth huadt naffnn thett neffnis kannndt, innnthitt wnndertagennndis, som mynn saliige fader och moder haffde, bade jordegodtz och løssøre, och ther offuer regierritt som enn rett werge, doch thet er emod lougenn, ath hanndt skulle were werge, forthii att ieg haffde faderbroder leffuennndiis: nu haffuer forneffnnde Peder Chriistennsen hergit och icke wergitt, och icke haffuer hafftt saa megitt och saa gaatt gotz wiid ath hegtte, som hanndt meth mynn fader annammitt haffuer; ther wdoffuer affhennnditt mitt fernne gotz till annndre, enn partt till ewerdeliige att eige er bortthe, som ieg aldriig kanndt kome till igienn, och enn partt er wdsatt till pannth, som er først mynn hoffuittgaardt Tagerup mett mere gotz, ieg skall løsse innd meth store penninnge, om ieg will haffue thenn mynn hoffuittgaardt igienn mett thet andit gotz, som wd er satt. Ther till mett haffuer forneffnnde Peder Christennsen saa werliig hanndlitt synn sag, ath hand er dømptt fraa skiold och hielm aff konng. mat. och hans konng. mat. raadt for enn erløssmanndth och wdi konng. mat. naade och wnaade att were, ther fore satt wdi thornn och fenngsell, som hanndt ennnnu siidder, och marskalckenn vdi thenn tidt, Jenns Trudssenn, haffuer tagitt hanns hest och harnnske, som thet pleiger att giøris epther ennd erløssmanndt. For sliig hanns gierninger, som forskriffuitt stannder, om hannd mynn død offuer leffuennndis worder, skall hanndt icke arffue mig nogenndell epther, ennthenn løst eller fast, och kiender ieg hanum her epther huerckenn for

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

moderbroder eller arffuinnge att were, medenn ther som gudt will kalle mig, att ieg døde vdenn liiffs arffuinnge, thaa haffuer ieg giiortt erliig och welbiurdiige mennndt mett theris høstruffuer, som er her Magnnnus Guldennsthiernn till Stiernneholm, riidder, Peder Bilde till Swannholm, Sthenn Rossennspar till Skarolth och theris høstruffuer, till mynne arffuinge ath were, forthii att theris høstruffuer ere paa mith federnne mynne neste slegt och byrd. Att alle thiisse forschreffnne ordt och artickle fasth och wbrødeliigenn hollis skall, haffuer ieg henngt mith barnne inndsegell her nedenn for thette mitt abnne breff och wnnderskreffuitt mett mynn egenn hannndt, kierliigenn tiilbedenndis erliig och welbyrdiige mennndtt mett migh att besegle: Børge Trolle till Liiløø, Herluff Trolle till Herluffsholm och Herluff Schaffue tiill Eskilstrup. Giiffuit och schreffuitt wdi Kiiøphnnehaffnn fredagennn thenn xiiii dag aprili anno domini mdlxiiii.

CCXXIV.

Brev fra Peder Bilde og Sten Rosensparre til Hr. Mogens Gyldenstierne til Stiernholm, Befalingsmand paa Kjøbenhavns Slot, hvorefter Klavs Axelsen Rosenkrantz er død i Huset hos Hr. Mogens, og de gjøre Aftale om at erhverve kgl. Stadfæstelse paa et Brev, som Klavs Rosenkrantz har udstedt til dem.

d. Nygedal ved Halmstad 1565, 7 Juni.

Orig. paa Papir paa det St. Kgl. Bibl., D. A. Br., Fasc. 6, Pars 1, Nr. 51, med 2 afsaldne Segl.

Vor venlig helssenn nu oc altid forssendtt mett vor herre. Kære herr Maaens, frænde oc synderlig gode venn, nest en venlig thacksielsse for alt got, som i oss altid giort oc beuist haffue, hues vy aff vor ringe mackt velle findes gansske god vellig at for skylle meth alt, hues vy kand giøre, i kand haffue got aff etc. Giffuendes eder venlig at vede, thet vy vdj gaar har bekomed eders skriffuelsse, vdj huelken j giffuer til kenne, at gud alsom mettiste haffuer nu kalled aff thenne for gængelig værden *Axssel Clauessen* søn *Claues*, som var hos eder, then gode gud vær ham naadig oc barmhiertig oc vnne ham oc vos alle en gladelig opstandelsse etc. Kære her Maaens, som i vider giffue til kenne vdj same

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

eders skriffuelsse, ati tit haffuer paa mint oss, nu vi var til stæde hos konn. mait^tt^, at vi skulle haffue thalt hans mait^tt^ til om en stad fæstelsse paa thet breff, som vy har aff *Clues Rossenkrans*, saa tror vy, at thet kand en føge ting hindre, thi thet, som mand kand haffue naagen hielp der aff, kand mand thet en vel met thiden bekomme; vi haffue til skreffued Byrre Trolle der om til, om eder syntes, at hand skulle thalle konn. mait^t^ til ter om, atj tha ville thalle met Børre, thi vy har intted skreffued anned, en hand skal vider faa albesked hos eder, oc begærre, at hand der vdj vel giøre, som vy ham til tror, oc vede vy icke anned, en Børre er en aff ti, ther har beseglt same breff met. Kære her Maaens, som vdi(!) vider vdj same eders skriffuelsse er begærendes, at vy ville met thet førsthe skriffue eder til, om vy met eder vel staa paa thet breff, som salig *Claues Rossenkrans* eder oc vos giffued haffuer, hues vy vest velle staa met eder der vdj oc lide, huad dom oc ret oss ther om giffue vel, oc bethaker eder gærne, at i ville haffue oss met eder ther vdj; vy velle oc gaa oc staa met eder vdj same sag, saa vit oss aller mest mueligt er, oc ter som thet komer til naaged at vdlæge, velle vy oc staa var anpart ther vdj, alt hues oss bør at gjøre, vel vy findes vellig til at giørre, bedendes eder gærne, atj velle nu thencke thet beste raad her vdj, at ter icke nu skulle kome folck oc faa thet fran oss, thi vy har ingen tuil, at ther bliffuer iu vell thenn, der staar effther, oc ter som ther begyntes naagen thalle der aapaa, tha kunne i haffue paa skud paa oss, effter ti vy erre nu vdj konn. matt. oc rigens for fal, om i kunne haffue naagen hielp der aff, til gud vel, vy kan kome eder til ors, oc i ville nu betencke thet beste her vdj oc rame eders oc vor gaffn her vdj, hues mueligt er, oc skriffue oss et or til vdj genn met thet første, hor thet seg begiffue vel her met etc. Kære her Maaens, vi kom her ved Halmstæd til Mygedal(!) nu i mandages oc har nu siden leged her oc for orned vor tug oc anned, hues vi haffue hafft at bestelle, saa vi atte nu vdj morgen met guds hielp her fra oc saa at Varbiærre oc siden at Elsborre, thet først mueligt er, bedendes eder gærnne, atj ville furdre, at her maa for skeckes op pruuianne oc penninge, som vy sest skreff eder til om, oc er her saare ringe haffre, at ther met thet første motte for skeckes her op thenn meste haffre, mand kunne aff stæd kome etc. Kære her Maaens, i ville stæsse skriffue oss til, huad gode tinne for honne komer; gud vnne vos at motte bekome naagen, som gode var; i ville oc vel giøre oc skriffue vos til, om ti Pumerske oc Paalsske sænne bud er bort dragen, om ter er naagen god for trøstning om fred; gud vnne vos en gode fred for sin euige godhed; i skal stæsse bekome vor

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

skriffuelsse, naar oss stædes bud; ner oc hues vi kand gjøre, i kand haffue got aff, giør vy altid gærnne. Her met eder gud alsommettiste befalindis aff Nygedal ved Halmstæd thenn vij dag iunij anno domini mdlxv.

Peder Billde
meth eggen handth.

Sthenn Rossenspare thil Skarolt
met egen hond.

Kære her Maaens, bedendes eder, ati ville være oss behielpelig, at her motte for skeckes op til oss en iij eller iiij enspæder, thi vi haffue slet ingen her, som vi kand for skecke.

Udskrift til Hr. Mogens Gyldenstjerne.

CCXXV.

Kong Frederik II gjør vitterligt, at han, da Peder Kristensen, Kristen Nielsens Søn af Hjelmsø, paa Grund af Aandssvaghed er ude af Stand til at angive, hvem der er hans nærmeste Slægt og Arvinger, med Samtykke af D. R. R., og da „Oß nu trenger til pendinge til thenne Krigs oppehold", sælger og skjøder til Peder Oxe, D. R. Hofmester og Otte Brahe, Embedsmand paa Helsingborg, alt Peder Kristensens Gods, baade hvad han arvede efter sine Forældre og efter Klaus Axelsen Rosenkrantz, nemlig Tange, Togerup og Hjelmsø Gaarde med Gods, dog saaledes, at han forpligter sig til at give Peder Kristensen og hans Arvinger Erstatning for formeldte Gaarde og Gods.

d. Kjøbenhavn 1568, 29 April.

Klevens. Dok. Dyre.

Wii Friderich thend anden (osv.), giøre alle witterligtt, att effterdi Peder Christiernisenn, som er Christiern Nielsens søn aff Hielmsø, nogen tiid siiden, vdi stormegtige, høybaarne førstes, wor salige herr faders, høglovlige ehukommelsis tiid, er funden meenedig, som een obenbar gudtz laster, och sig sielff ther til med forplichtet, emod høgmelte wor kiere herr fader, fra liiff, ehre och gotz, och ther for er aff Danmarckis riges raad dømpt vdi wor kier herr faders haand, paa naade och wnaade,

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

och wii til thenne dag icke haffue kunde ladet wdspørge, huem hans rette arffuinge ere, och for^ne^ Peder Christiernsenn er nu sielff kommen vdi sliig skrøbelighedt, saa hannd icke er weed sin forstandt, at hannd kand sielff wiide, huem hans rette och neste arffuinger er, med huilcke wii kunde lade handle om hands forløsningh, och oss nu trenger til pendinge til thenne krigs oppehold, som och riget aldsomstørst magt paaligger, tha haffue wii med wor elskl. Danmarckis riigis raadtz raad soldt och affhendt och nu med thette wort obne breff selge, skiøde och affhende til os elsckel. Peder Oxe, wor hoffmester wdi wort riige Dannemarck, och Otte Brade, embitzmandt paa wort slott Helsingborg, vore mend och raad, och thieres arffuinge til arffuelige eigendom aldt for^ne^ Peder Christensens godtz, bode thet, hannem effter hans fader och moder er arffueligenn tilfalden, saa och huiss godtz hand effter sin søstersønn *Claus Axelsenn* arffuit haffuer, som er Tangegaard och godtz wdi Fyenn, Togerup gaard och godtz vdi Skaane och Hielmsø gaard och godtz vdi Sielland liggendes, med aldt andet forneffte Peder Christensens godtz, rørendis och wrørendis, ehuor thett findis eller opspørgis kannd her vdi wort riige Danmarck, wed huad naffn thett helst er eller neffnis kanndt, jngthett vnderthagit vdi nogre maade. Och ther som for^ne^ Peder Christiernsenn komer til sinn sind och forstand egien, saa hand kand giøre rede och skiel, huem hans rette och natturlige arffuinger ere, tha bepligte wii osz och wor effterkommer koninger vdi Danmarck att giøre forneffte Peder Christiernsenn och hanns arffuinger skiel och fyldeste for for^ne^ Tange, Togerup och Hielmsø gaarde och goedtz, och skulle for^ne^ Peder Oxe, Otte Brade och thieris arffuinge fuldmagtt haffue, at indfrii, indløse och arffueligen beholde, huis som forpantet er aff for^ne^ Peder Christiernsenns eller hanns søster sønns godtz, ehuor thett findis eller opspørges kannd, her udi for^ne^ wort rige Danmarck, tesligeste indkreffue huiss opbørsel, gield, boo, boeschaff, løsøre och aldt andet Peder Christiernsens och hands søstersønns goedtz, rørendis och wrørendes, ligesom Peder Christiernsens och hans søstersøns rette arffuinge, och beplichte wii os och wor effterkommer konninger wdi Danmarck, att frii, frelse, hiemble och fuldkomeligen tilstaa for^ne^ Peder Oxe, Otte Brade och thieris arffuinger for^ne^ arff for huer mands tiltale vdi alle maade. Til ydermeere windisbyrdt haffue wii ladet henge wort singnet neden for thette wort obne breff, giffuit paa wort slot Kiøbenhafn thennd xxix aprilis aar etc. mdlxviii.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

CCXXVI.

Kong Frederik II's Vidisse af et af Peder Oxe til Gisselfeldt, D. R. Hofmester, og Peder Bilde til Svanholm, D. R. R., fremlagt og af de danske Commissairer paa Mødet i Halmstad udstedt Pergamentsbrev d. Halmstad 1537, 6 August, hvorefter Oluf Rosenkrantz paa Retterting i Halmstad havde ladet møde for sig i Rette med Bent Arntsen paa Ekolsund og Kristen Henriksen paa Vesterby i Sverig, der, efter et af Hr. Oluf Rosenkrantz's Fuldmægtig fremlagt Brev, af Kongen af Sverig vare stevnede til at møde for at forsvare dem med Hensyn til, at de have taget i Besiddelse noget Gods, Arv og Ejendom, som Hr. Oluf Rosenkrantz mente at have Ret til efter sin Morbroder Jørgen Olsen (Thott).

d. Lystrup 1572, 14 Februar.

Rigens Forfølgningsbog i Geh. Ark. Fol. 49.

Vy Frederich thend andenn (osv.) giøre alle wittherliigtt, att for oss wor skickett oss elskl. Peder Oxe till Giisselffeldtt, wor och rigens hoffmester, och Peder Biilde till Suanholm, wore tro mend och raadh, mett ett welbeseglitt papirs breff meth sex helle och holne signetther forre, liudendis ordtt fran ordtt, som her eptther følger: »Wy eptther-schreffne Mattis Bølle, Knud Biilde, Claus Paadebusk, ridder, Claus Wrne, Chriistoffer Ransbergh och Jachim Beck, aff konn. matt. wdj Danmarck wor kiereste naad. herre tilskickede och forordnede domere wdj thiisse sager her nu i Halmstedtt, giøre wittherliigtt mett thette wortt opne breff, att aar eptther gudtz biirdtt mdxxxvij fredagenn nest eptther sctj. Olaj dagh wor her inde for oss erliig welbyrdiigh mandtz och streng ridders, her *Oluff Rossenkrandtzis* till Walløff, fuldmegtiige budtt Erick skriffuer och gaff tiikiende, att hand lougligenn haffde steffntt welbyrdiige mend Bentt Arndttssøn paa Ekolsundtt och Christenn Henrichssenn paa Westerbye aff Suerrige for nogitt godtz, arff och eyendom, som the besiide och i werge haffue, och her *Oluff* kiender siig att haffue rett till eptther sinn moderbroder Jørgenn Olessenn, hues siell gud naade, och loed for^ne her *Oluff Rossennkrandtzis* budtt lesse for oss konn. matt^s aff Suerige breff, her *Oluff Rossennkrandtz* tilskreffuitt, lydendis, att hans naade haffde thett saa wiisseligenn beskaffett mett szine steffninger effther Christoffer Anderssens begier, paa for^ne her *Oluffs* wegne, att the ther nu i retthe møde skulle, swarendis her *Oluff* till lige och retthe. Tha haffuer for^ne Erick skriffuer

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

paa her *Oluff Rossenkrandtzis* wegne legett och forlorett her nu thenne gandske helle uge och werritt inde for oss och gierne wille werritt i retthe mett for^ne gode mendtt aff Suerrige, och ingenn dogh paa samme gode mendtz wegne møtthe, som hanum om samme goudtz, arff och eyendom suare wille, till huis widnisbyrdtt, att saa i sandhedtt er, trycke wij worre signetther neden for thette wortt obne breff. Giffuett i Halmstede mondagenn nest eptther Vincula Petrj aar etc. mdxxxvij. His auditis & visis sigillo nostro ad causas lucide protestamur. Datum Lystrup 14 die februarii a° 1572, teste Hilario Grubbe iust. nostro dilecto.

Samme Dag udstedtes Vidisse af 1) et lignende Brev af de svenske Befuldmægtigede, Holger Karlsen, Johan Turesen, Ture Trolle, Karl Eriksen, Magnus Johansen, Ridder, dat. Halmstad 1537, Fredag efter St. Olafs Dag, og 2) af Kong Gustavs Brev i samme Anledning, dat. Vesteraas 1537, 28 Maj. Smstds.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Rettelser og Tilføjelser.

Side 21, Lin. 20 f. o. Danneborg, l. Dannebrog. — Om dette var selve den gamle Fane, der „faldt ned fra Himlen" 1219, er dog tvivlsomt (se Dr. H. Petersen, Aarb. f. n. Oldk. 1882, S. 50 ff.). Efter en Familietradition fra Slutningen af det 17de Aarhundrede rev Hans v. Ahlefeldt under Kampen fraa Stangen og svøbte den om sit Legeme. (Pal.-Müller, Sagnet om Dannebrog, S. 11).

— 22, — 4 f. n. Aleulde, l. Aleuelde.

— 27, — 7 f. n. Jøgen, l. Jørgen.

— 32, — 3 f. o. (Nr. 109) l. (Nr. 108).

— 35, — 12 f. n. Hr. Axel Pedersen var en Thott, de bekjendte ni Axel-Sønners Fader.

— 36, — 3 f. n. Brev, l. Brev.

— 37, Anmærkningen. Hr. David Arildsens Segl vise stadig Ovitzov-Vaabnet (Thiset).

— 38, Lin. 1 f. n. Karl Saxtrup af Tunby maa dog vist være en Fejl for Tureby; thi her var han en Tidlang Lensmand (Thiset).

— 45, — 3 f. n. Bojendal, l. Bosendal.

— —, — - — Ridder Jens Mortensen, l. Ridder Jens Torbernsen.

— 47, — 14 f. o. Torup (Frisenborg), l. Torup (Frisenvold).

— 57, — 12 f. o. Birgitte, l. Birgitte.

— 76, — 1 f. n. Her burde ogsaa været henvist til første Del S. 31, hvor der dog ved en Fejltagelse Lin. 8 f. n. staar: „Hr. Hendrik Nielsen" istedenfor: „Hr. Niels Eriksen", ligesom „i den Sammes Vaaben" (Lin. 6 f. n.) bør rettes til: „i Sønnens Vaaben". (Meddelt af Kh. Stiftamtmand Rosenørn).

— 79, — 8 f. o. Pram, l. Bram.

— 80, — 30 f. o. } Maren Kristiernsdatter, l. Margrete Kristiernsdatter.
— 84, — 12 f. o. }

— 101, — 20 f. o. ubestridelkg, l. ubestridelig.

— 102, — 8 f. n. Slægtskabet mellem Tyge Krabbe og Anne Rosenkrantz findes nærmere omtalt S. 265.

— 108, — 19 f. o. (12/11 1510) l. (22/11 1510).

— 110, — 4 f. n. „Hr." foran Peder Bilde udgaar.

— 117, — 18 f. o. med Anm. 3. Noget Slægtskab mellem den svenske Familie Banér og den danske Familie Banner kan slet ikke paavises, saa at den almindelige Fremstilling af Erik Banner som Kong Gustavs Frænde helt maa opgives.

— 126, — 10 f. n. Brodesholm, l. Bordesholm.

— 140, — 22 f. o. (Nr. 216) l. (Nr. 218).

— 148, — 8 f. o. Alf Knudsen (Bolt), l. Alf Haraldsen (Bolt).

— 178, — 4 f. n. 248, l. 238. Den her nævnte Erik Krabbe, der 1529 kaldes „Bæbner", er dog vist Hr. Tyge Krabbes Søn. Faderen har altsaa efterhaanden skaffet ham tre gejstlige Forleninger.

— 219, — 18 f. o. Mikkel Blide, l. Mikkel Blik.

— 228, — 16 f. n. Den her omtalte Niels Kuntze blev senere Borgmester i Malmø og en anset Mand, se Personalhist. Tidsskr. II, 81.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK

Side 235, Lin. 10 f. n. Om Halmstad-Mødet 1537 og Tyge Krabbes Deltagelse heri, se nærmere Tegel, II, 98 ff., hvor der tillige meddeles et meget skarpt og spydigt Brev i denne Anledning fra Kong Gustav til Tyge Krabbe, hvori Kongen paa den mest bidende Maade lader Hr. Tyge Krabbe høre hans Overgang til Grev Kristoffer.
— 264, — 13 f. n. Karen Sture, l. Margrete Sture.

Diplomatariet.

Side 5, Nr. IV, Lin. 5. Hr. Oluf Stigsen, l. Hr. Niels Stigsen (Thott).
— 7, Nr. VII, Lin. 12 namaningh, l. maningh.
— 15, Lin. 1 f. o. Axels atter, l. Axelsdatter.
— 17, — 7 f. n. Efter »deres moders dødt« maa sættes Komma eller tænkes udfaldet »och«. Hele Stedet synes dog fejlskrevet i Afskriften.
— 67, — 4 f. o. Landskrona, l. Landskrone.
— 107, Nr. 85, Lin. 3 „huer knecke korn", l. alt det Kirkekorn.
— 108, — Lin. 3 f. o. huer knecke korn, l. hues kircke korn (jfr. Texten S. 185 Anm. 1).
— 132, Nr. 107, Lin. 6. Aarhus, l. Aakjær.
— 170, Nr. 131, Lin. 9 f. n. Kroffuen, l. kroffnen (ɔ: Kronen).
— 248, Nr. 197, Lin. 7. store sor oc siugdom. Der bør vist læses: store sot oc siugdom. Jfr. Texten S. 250.

SLÆGTSFORSKERNES BIBLIOTEK